

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΊΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ
ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ -
ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ ΑΣΥΛΟ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ
ΤΩΝ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ
ΕΝΤΑΞΗΣ ΤΟΥΣ**

Σπουδάστριες: Γκέγκα Ευαγγελία

Παντζίρη Μαρία-Ορθοδοξία

Επιβλέπων καθηγητής: Κολοκυθάς Γεώργιος

Πάτρα, Σεπτέμβριος 2011

Technological Educational Institute of Patras
SCHOOL OF SCIENCES OF HEALTH & CARE
Department of Social Work

Dissertation

Theoretical approach of the refugee issue -
requesting asylum and the contribution of Non-
governmental organizations to their integration
procedure.

Students: Gkegka Evangelia

Pantziri Maria-Orthodoksia

Supervisor: Kolokithas George

Patras, September 2011

**© Copyright υπό Γκέγκα Ευαγγελία, Παντζίρη Μαρία -
Ορθοδοξία**

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα θέλαμε να πούμε ένα μεγάλο ευχαριστώ στον επόπτη μας κ. Κολοκυθά για την κατανόηση, τη βοήθεια και την υποστήριξή του στην εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας μας.

Επίσης, οφείλουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ στους επαγγελματίες Κοινωνικούς Λειτουργούς που δέχθηκαν να συμμετάσχουν στην έρευνά μας παρ'ότι λόγω της καλοκαιρινής περιόδου και των αδειών είχαν πολλές ανηλεειμένες υποχρεώσεις.

Τέλος, το μεγαλύτερο ευχαριστώ το οφείλουμε στις οικογένειες μας για όλη τη συμπαράστασή τους τα χρόνια της φοίτησής μας ηθικά και υλικά.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να προσεγγίσει το πολυδιάστατο προσφυγικό ζήτημα, μέσα στα πλαίσια της ελληνικής πραγματικότητας. Πιο συγκεκριμένα μέσω της βιβλιογραφικής ανασκόπησης και της έρευνας η οποία έχει σκοπό να διερευνηθούν οι απόψεις των Κοινωνικών λειτουργών των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων που ασχολούνται με το θέμα τον προσφύγων.

Στο πρώτο κεφάλαιο κάνουμε μία σύντομη ιστορική αναδρομή του προσφυγικού φαινομένου και παραθέτουμε τον ορισμό και την έννοια του πρόσφυγα καθώς και διαφοροποιούμε τον ορισμό του πρόσφυγα από αυτόν του μετανάστη. Ακόμα αναλύονται τα στάδια μετεγκατάστασης των προσφύγων και τα κοινωνικά δικαιώματα τους κατά την ένταξή τους.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται το νομικό καθεστώς των προσφύγων τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό πλαίσιο. Πιο συγκεκριμένα παρατίθεται η διαδικασία αναγνώρισης των προσφύγων τόσο στην κανονική όσο και στην ταχύρρυθμη διαδικασία.

Στον τρίτο κεφάλαιο αναλύονται τα βασικά ζητήματα ένταξης των προσφύγων καθώς και η ειδική κατηγορία των ασυνόδευτων ανηλίκων και των γυναικών που έρχονται στην Ελλάδα εξαιτίας της σεξουαλικής βίας που υφίστανται στη χώρα τους.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται μια σκιαγράφηση των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων ξεκινώντας από τον λόγο που ιδρύθηκαν μέχρι τον τρόπο λειτουργίας τους και τις πηγές χρηματοδότησής τους. Ακόμα γίνεται μια παρουσίαση των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων που ασχολούνται με το θέμα της ένταξης των προσφύγων στην περιοχή της Αθήνας.

Στο δεύτερο μέρος γίνεται εισαγωγή στην μεθοδολογία της έρευνας και διερευνάται η άποψη των κοινωνικών λειτουργών που εργάζονται σε Μη Κυβερνητικές Όργανωσεις που ασχολούνται με πρόσφυγες. Εστιάζουμε στο θέμα της ένταξης των προσφύγων και στη βοήθεια που παρέχουν οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις στους πρόσφυγες.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας καθώς και τα συμπεράσματα που προκύπτουν από αυτήν συγκρίνοντας τα με τη βιβλιογραφική ανασκόπηση της εργασίας μας.

Τέλος, παρατίθενται προτάσεις για την βελτίωση του κρατικού μηχανισμού απέναντι στο δύσκολο ζήτημα της ένταξης των προσφύγων.

SYNOPSIS

The purpose of this assignment is to approach the multidimensional refugees issue within the Greek reality, specifically, through the bibliographical review and research which intends to probe the opinions of the Social Workers of Non-governmental organizations who work on the issue of the refugees.

On the first chapter, we introduce the refugees phenomenon in short retrospect and state the definition and sense of the word refugee as well as the differentiation of the word refugee from the immigrant. There is also an analysis of the refugees translocation steps and their social rights during their integration.

On the second chapter, we introduce the refugees legal status within national and European framework. Specifically, the process of refugees legitimating is stated for the standard and rapid procedures.

On the third chapter, the basic issues of refugees' integration are analyzed as well as the special category of the unescorted minors and women who come to Greece because of the sexual violence they undergo in their countries.

On the fourth chapter, there is an outline of Non-governmental organizations starting from the reason they were founded and moving on to their method of operation and their sources of financing. There is also a presentation of Non-governmental organizations that work on the refugees' issue of integration in the area of Athens.

On the second part, there is a preface on the methodology of this research and an investigation of the Social Workers' opinions who work in Non-governmental organizations dealing with refugees. We focus on the issue of refugees' integration and the assistance given by Non-governmental organizations to them.

Thereafter, the results of the research are presented as well as the conclusions that come up from this research which are compared to the bibliographical review of this assignment.

Lastly, suggestions are made for the improvement of the state mechanisms about the difficult issue of refugees' integration.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	V
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	VI
SYNOPSIS	VII
ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ	XI
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	XII
ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	XIII
ΣΚΟΠΟΣ-ΣΤΟΧΟΙ.....	XIII
ΟΡΙΣΜΟΙ ΟΡΩΝ	XIV
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	1
1.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....	1
1.2. ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΟΡΟ ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ.....	2
1.3. ΣΤΑΔΙΑ ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ.....	4
1.4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ.....	5
1.4.1. ΣΤΕΓΑΣΗ.....	6
1.4.2. ΕΡΓΑΣΙΑ	6
1.4.3. ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ.....	7
1.4.4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ.....	8
1.4.5. ΠΟΛΙΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ	9
1.4.6. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	9
1.4.7. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΕΠΙΑΝΕΝΩΣΗ	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	12
ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ	12
2.1. ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΓΕΝΕΥΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ	12
2.2. Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΣΕΝΓΚΕΝ.....	13
2.3. Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΔΟΥΒΛΙΝΟΥ	14
2.4. Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΔΟΥΒΛΙΝΟΥ ΙΙ.....	16
2.5. ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΡΥΞΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	20
2.6. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΙΤΗΣΗΣ ΑΣΥΛΟΥ.....	23
2.6.1. ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ.....	23
2.6.2. ΤΑΧΥΡΡΥΘΜΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	26
2.7. ΡΗΤΡΕΣ ΠΑΥΣΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ.....	27
2.8. ΡΗΤΡΕΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ.....	29
2.9. ΡΗΤΡΕΣ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ.....	30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	31
ΒΑΣΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ.....	31
3.1. ΣΤΕΓΑΣΗ.....	31
3.1.1. ΚΕΝΤΡΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ – ΚΕΝΤΡΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ	33
3.2. ΕΡΓΑΣΙΑ.....	36
3.3. ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ.....	36
3.4. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ.....	37
3.5. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.....	38
3.6. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ.....	39
3.7. ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.....	40
3.8. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ	42
3.9. ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ.....	44
3.9.1. ΔΙΩΞΗ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΟ ΦΥΛΟ ΤΟΥΣ.....	45
3.9.2. ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΒΙΑ	45
3.9.3. Η ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΒΙΑ ΩΣ ΜΟΡΦΗ ΔΙΩΞΗΣ.....	46
3.10. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο	48
ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ.....	48
4.1. Ο ΤΟΜΕΑΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	48
4.1.1. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	48
4.1.2. ΤΙ ΕΝΝΟΟΥΜΕ ΜΕ ΤΟΝ ΟΡΟ "ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ" 49	
4.1.3. Η ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ.....	50
4.2. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ.....	50
4.3. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ	51
4.4. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ	52
4.5. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ.....	52
4.6. ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ	53
4.7. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ	54
4.8. ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ	54
4.9. ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ	55
4.10. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ	57
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο	75
5.1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	75

5.2. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	76
5.3. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	76
5.4. ΑΡΧΕΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ.....	78
5.5. ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ	80
5.6. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ.....	81
5.7. ΔΕΙΓΜΑ	81
5.8. ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	83
5.9. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	83
5.10. ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	86
5.11. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	87
5.12. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	88
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	91
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	91
ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	95
INTERNET	95
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1	96
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2.....	115
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3	120
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4.....	135

ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ

U.N.H.C.R Refugees	United Nations Higher Commissioner for Refugees
Ο.Η.Ε	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
Μ.Κ.Ο	Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις
Υ.Α	Ύπατη Αρμοστεία
Π.Δ	Προεδρικό Διάταγμα
Ο.π	Όπως παραπάνω
Ε.Σ.Π	Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τις τελευταίες δύο δεκαετίες, κύματα προσφύγων διαρκούς κινητικότητας αποτελούν μέγιστο πρόβλημα για κάθε κράτος σε όλο τον κόσμο. Οι υπηρεσίες του ΟΗΕ κάνουν λόγο για εκατομμύρια πρόσφυγες ανά τον κόσμο. Πολεμικές συγκρούσεις, εμφύλιες συρράξεις, εθνικές, θρησκευτικές ή κοινωνικές συγκρούσεις είναι οι αιτίες που εκατομμύρια άνθρωποι εγκαταλείπουν τη πατρίδα τους και τις οικογένειες τους και παίρνουν το δρόμο της προσφυγιάς λόγω του φόβου δίωξης.

Σήμερα η Ευρώπη βρίσκεται αντιμέτωπη με μια μαζική εισροή μικτών μεταναστευτικών ρευμάτων, όπου τα όρια μεταξύ προσώπων που δικαιούνται διεθνούς προστασίας (πρόσφυγες και δικαιούχοι επικουρικής προστασίας) και οικονομικών μεταναστών είναι ολοένα και πιο δυσδιάκριτα και ρευστά. Η έλλειψη ενός ομοιόμορφου και αποτελεσματικού συστήματος ασύλου σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, την αυξανόμενη ξеноφοβία και τα ελλιπή μέτρα για την αντιμετώπιση της άτυπης μετανάστευσης, δημιουργούν πρόσθετα προβλήματα αναφορικά με την αποτελεσματική προστασία των προσφύγων.

Στην Ελλάδα το μεταναστευτικό φαινόμενο δεν είναι άγνωστο. Από τις αρχές της δεκαετίας του '90 η Ελλάδα μετατρέπεται σε χώρα υποδοχής μεταναστών τόσο από την περιοχή των Βαλκανίων όσο και από τη Μέση Ανατολή και Ασία. Η μετανάστευση στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί σημαντικά. Η διαδικασία νομιμοποίησης των μεταναστών στην Ελλάδα έχει ξεκινήσει τα τελευταία χρόνια. Ειδικά τα τελευταία χρόνια πρόσφυγες από τις ανατολικές κυρίως χώρες εισέρχονται διαρκώς καθώς η Ελλάδα αποτελεί σταυροδρόμι μεταξύ τριών Ηπείρων.

Η παρουσία των αλλοδαπών στη σύγχρονη Ελλάδα απασχολεί έντονα την κοινωνία και πολλές φορές την οδηγεί σε διχασμό. Οι ίδιοι όμως, οι πολυάριθμοι πρόσφυγες βιώνουν καθημερινά το πρόβλημα της επιβίωσης. Η Ελλάδα πλέον αποτελεί χώρα υποδοχής μεταναστών και προσφύγων, είναι όμως παράλληλα μια χώρα με ελλιπή μεταναστευτική πολιτική και χωρίς οργανωμένους θεσμούς υποδοχής των ανθρώπων αυτών.

Οι πρόσφυγες ερχόμενοι στην Ελλάδα συναντούν τελείως διαφορετικές συνθήκες από αυτές που τους έχουν περιγράψει αυτοί που τους οδηγούν μέχρι εδώ. Η πολύ σοβαρή έλλειψη κέντρων υποδοχής καθώς και η δυσκολία συννενόησης τους με τις αρχές καθιστά ακόμα πιο δύσκολη την ένταξή τους. Η διαδικασία αίτησης

ασύλου αλλά κυρίως η αναγνώρισή τους ως πρόσφυγες είναι εξαιρετικά χρονοβόρα και οι αιτούντες άσυλο βρίσκονται έρμαιοι των συνθηκών μη μπορώντας να ελέγξουν αλλά και να οργανώσουν τη ζωή τους.

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Παρόλο που το θέμα της προσφυγιάς ήταν ανέκαθεν γνωστό τα τελευταία χρόνια είναι πιο επίκαιρο από ποτέ. Τόσο η Ευρώπη όσο και η Ελλάδα κατακλύζονται καθημερινά από πολλούς πρόσφυγες και μετανάστες.

Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν ερχόμενοι στην Ελλάδα είναι πολλές καθώς δεν έχουν χαρτιά και αυτό κάνει αδύνατη την ένταξή τους σε χώρους εργασίας. Έτσι λοιπόν χωρίς χρήματα για να ζήσουν μένουν στους δρόμους σε εγκαταλελημένα σπίτια νηστικοί και εξαθλιωμένοι εξαιτίας της έλλειψης της ελληνικής κοινωνίας σε χώρους φιλοξενίας αλλά και εξαιτίας του πολυάριθμου πληθυσμού τους που είναι πολύ δύσκολο να βοηθηθεί επαρκώς.

Για όλα τα παραπάνω λοιπόν θεωρήσαμε αναγκαίο να κάνουμε μία βιβλιογραφική μελέτη και μία έρευνα πάνω στους πρόσφυγες καθώς βλέπουμε καθημερινά τον αγώνα που δίνουν για να επιβιώσουν. Ακόμα θεωρήσαμε σημαντικό να πάρουμε την άποψη των Κοινωνικών Λειτουργών των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων σχετικά με την ένταξη των προσφύγων αλλά και προτάσεις που θα βοηθήσουν στην ομαλότερη ένταξη των προσφύγων στην ελληνική κοινωνία.

ΣΚΟΠΟΣ-ΣΤΟΧΟΙ

Με βάση τα παραπάνω ερεθίσματα τέθηκε ο σκοπός της εργασίας, ο οποίος είναι η μελέτη του ζητήματος των προσφύγων στην περιοχή Αθηνών και ο ρόλος των Κοινωνικών Λειτουργών μέσα από τη δράση των Μ.Κ.Ο.

Συγκεκριμένα, οι στόχοι της εργασίας είναι:

1. Ποια είναι η υπάρχουσα κατάσταση στο ζήτημα των προσφύγων στην περιοχή Αθηνών και ποια η προοπτική του.
2. Που εστιάζεται η δραστηριότητα των Μ.Κ.Ο. που ασχολούνται με τους πρόσφυγες και ποια προβλήματα αντιμετωπίζουν.

3. Ποιες Μ.Κ.Ο ασχολούνται με το θέμα των προσφύγων στην περιοχή της Αθήνας και ποιο το αντικείμενο της καθεμιάς από αυτές;

Το προσφυγικό ζήτημα απαιτεί ιδιαίτερη ευαισθητοποίηση τόσο από τους πολίτες όσο και από τους αρμόδιους φορείς έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί αποδοτικότερα.

ΟΡΙΣΜΟΙ ΟΡΩΝ

Αιτών άσυλο: Πρόκειται για γενικό όρο που υποδηλώνει κάθε πρόσωπο του οποίου δεν έχει εξεταστεί η αίτηση για τον καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα. Μπορεί να αναφέρεται σε κάποιον που δεν έχει ακόμα υποβάλει αίτηση ασύλου ή που αναμένει την έκδοση της απόφασης της αίτησης του. Δεν αναγνωρίζονται πρόσφυγες όλοι οι αιτούντες άσυλο, αρκετοί όμως θα αναγνωριστούν. Σύμφωνα με την αρχή της μη επαναπροώθησης ο αιτών άσυλο δικαιούται έως τη δίκαιη εξέταση του αιτήματος του να μην αναγκαστεί να επιστρέψει σε εδάφη όπου απειλούνται η ζωή του ή η ελευθερία του και να απολαμβάνει ανθρωπιστική μεταχείριση. **(UNHCR, 2004)**

Άσυλο: Θεσμός που διασφαλίζει την προστασία των αλλοδαπών που καταφεύγουν στο κράτος ασύλου επειδή φοβούνται τις διώξεις ή κινδυνεύουν σοβαρά στη χώρα καταγωγής τους ή στην προηγούμενη συνήθη διαμονή τους. Το άσυλο εμπεριέχει ποικίλα δικαιώματα συμπεριλαμβανομένης της μη επαναπροώθησης, της νόμιμης παραμονής στην επικράτεια της χώρας ασύλου και διαφόρων ανθρωπίνων κριτηρίων μεταχείρισης. **(UNHCR, 2003)**

Ανθρώπινα δικαιώματα: Συμφωνημένα διεθνή πρότυπα που αναγνωρίζουν και προστατεύουν την αξιοπρέπεια και την ακεραιότητα κάθε ατόμου χωρίς διακρίσεις. Τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν τμήμα του διεθνούς εθιμικού δικαίου και αποτυπώνονται σε διάφορα εθνικά, περιφερειακά και διεθνή νομικά έγγραφα που γενικά αποκαλούνται συμβάσεις προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα σημαντικότερα από αυτά είναι : ο Χάρτης του ΟΗΕ , η Χάρτα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ. **(UNHCR, 2003)**

Ανθρωπιστικό καθεστώς: Χορηγείται σε πρόσφυγες στους οποίους αναγνωρίζεται το δικαίωμα μη επαναπροώθησης επειδή θα κινδυνεύσουν αν επιστρέψουν στην χώρα καταγωγής τους λόγω

γενικευμένης βίας, εξωτερικής επιδρομής, εσωτερικών συρράξεων, παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου ή λόγω άλλων συνθηκών που διαταράσσουν σοβαρά τη δημόσια τάξη. Οι πρόσφυγες αυτοί δεν απολαμβάνουν των οικονομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων που απολαμβάνουν οι πρόσφυγες της Σύμβασης. (UNHCR, 2004).

Δίωξη: Δεν υπάρχει αποτυπωμένος ορισμός του όρου δίωξη, αλλά κάθε απειλή κατά της ζωής ή της ελευθερίας λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, πολιτικών πεποιθήσεων ή κοινωνικής ομάδας ή λόγω άλλων σοβαρών παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου αποτελεί δίωξη. (UNHCR, 2004).

Δικαιολογημένος φόβος δίωξης: Φόβος βασισμένος στην προσωπική κατάσταση του αιτούντα άσυλο, που αποτελεί υποκειμενική ανταπόκριση στην αντικειμενική του κατάσταση: για παράδειγμα κάποιος άνθρωπος μπορεί να φοβάται για την ασφάλεια του(υποκειμενικός παράγων) λόγω της κατάστασης στην χώρα της οποίας έχει την ιθαγένεια (αντικειμενικός παράγων). (UNHCR, 2004)

Εθελοντικός επαναπατρισμός: Πρόκειται για την επιστροφή των προσφύγων στη χώρα καταγωγής τους που στηρίζεται στην ελεύθερη απόφασή τους και αφού προηγουμένως έχουν ενημερωθεί έγκυρα και εμπειριστατωμένα για την κατάσταση που επικρατεί σε αυτήν. Ο εθελοντικός επαναπατρισμός μπορεί να είναι οργανωμένος (δηλαδή να υλοποιείται υπό την αιγίδα των ενδιαφερομένων κυβερνήσεων και της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες) ή αυθόρμητος (δηλαδή οι πρόσφυγες επιστρέφουν στην πατρίδα τους με ίδια μέσα χωρίς την άμεση και ενεργό εμπλοκή της Ύπατης Αρμοστείας και των ενδιαφερόμενων κυβερνήσεων). (UNHCR, 2004)

Η αρχή της Μη επαναπροώθησης: Είναι η θεμελιώδης αρχή του προσφυγικού δικαίου που απαγορεύει στα κράτη να απομακρύνουν με οποιοδήποτε τρόπο πρόσφυγες σε χώρες ή σε σύνορα εδαφών που απειλείται η ζωή ή η ελευθερία τους. Η αρχή της μη επαναπροώθησης εμπίπτει στο πεδίο του διεθνούς εθιμικού δικαίου και άρα δεσμεύει όλα τα κράτη ανεξάρτητα από το εάν είναι συμβαλλόμενα στη Σύμβαση του 1951 και το καθεστώς των Προσφύγων. (UNHCR, 2004)

Πρόσφυγας: Θεωρείται κάθε πρόσωπο το οποίο έχει δικαιολογημένο φόβο διωγμού λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικής προέλευσης, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε ορισμένες κοινωνικές

ομάδες, βρίσκεται έξω από τη χώρα υπηκοότητάς του και δεν μπορεί ή εξαιτίας αυτού του φόβου δε θέλει να προσφύγει στην προστασία της χώρας αυτής **(Σύμβαση της Γενεύης «Περί του Καθεστώτος των Προσφύγων», 1951)**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1⁰

1.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η λέξη διασπορά προέρχεται από το ελληνικό ρήμα σπείρω και την πρόθεση δια. Οι αρχαίοι Έλληνες θεωρούσαν διασπορα τη μετανάστευση και τον αποικισμό. Αντιθέτως, για τους Εβραίους, τους Αφρικανούς, τους Παλαιστίνιους και τους Αρμένιους η έκφραση απόκτησε ένα πιο δυσοίωνα και απάνθρωπο νόημα. Διασπορά σήμαινε ένα συλλογικό τραύμα, έναν ξεριζωμό. Είναι προφανές λοιπόν ότι η ιδέα της διασποράς ποικίλλει σημαντικά.

Κατα τον αποικισμό της αρχαϊκής περιόδου αναζητούνται από τους αποίκους νέα καλλιεργήσιμα εδάφη και ορυκτός πλούτος, «αγροτική μετανάστευση», ενώ κατα τους ελληνιστικούς χρόνους οι λόγοι αποδημίας είναι περισσότερο γεωστρατηγικοί. Αργότερα, από τα μέσα του 18^{ου} ως τον 19^ο αιώνα, η ελληνική διασπορά προσλαμβάνει γνωρίσματα «εμπορικής μετανάστευσης» και συμβάλλει αποφασιστικά στην οργάνωση και την επιτυχή έκβαση του απελευθερωτικού αγώνα εναντίον της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους. (Πλυτά, Cohen 2003)

Στους παλιούς μετανάστες προστίθενται εκατομμύρια πρόσφυγες και εξόριστοι των οποίων οι κινησεις υπαγορεύονται κυρίως από τις συνθήκες στις πατρίδες τους παρά από την επιθυμία να δημιουργήσουν μια νέα ζωή. Συχνά γίνονται δεκτοί με εχθρότητα και δυσφορία από το γηγενή πληθυσμό και τους αφομοιωμένους πολίτες. (Πλυτά, Cohen 2003)

Κατά τη διάρκεια του 1950 είχαν καταγραφεί στην Ελλάδα περίπου 20.000 πρόσφυγες. Ο αριθμός αυτός περιλάμβανε μία προπολεμική ομάδα Αρμενίων και Λευκορώσων, Ρουμάνους, Ρώσους ελληνικής καταγωγής, όπως και πρόσφυγες από γειτονικές χώρες. Η προσέλευση προσφύγων στη χώρα μας συνεχίστηκε και τη δεκαετία του 1970. Η καταγωγή τους κατά πλειοψηφία ήταν ανατολικοευρωπαϊκή. Το 1976, περίπου 3.000 Ιρανοί, Χριστιανοί Ασσυριακής καταγωγής ήρθαν στην Ελλάδα μέσω Λιβάνου. Λίγο αργότερα αναχώρησαν για μετεγκατάσταση σε τρίτες χώρες. Το 1979 σε διεθνή συνάντηση στη Γενεύη, η Ελλάδα συμφώνησε να δεχτεί και ν' αναγνωρίσει την ιδιότητα του πρόσφυγα σε 330 «boat people» Βιετναμέζους που έφτασαν για μόνιμη εγκατάσταση στην Αθήνα και τη Ρόδο. (Βεϊνόγλου Φ. & Μ. , 1997)

Στα μέσα της δεκαετίας του 1980, ο αριθμός των προσφύγων από μη Ευρωπαϊκές χώρες αυξήθηκε σημαντικά. Προέρχονται κυρίως από την Τουρκία, την Αιθιοπία και διάφορες χώρες της Μέσης

Ανατολής. Το 1985 οι περισσότεροι είναι Πολωνοί ενώ το 1986 εμφανίστηκαν οι πρώτες ομάδες Ιρανών. Τον ίδιο χρόνο 7.000 άτομα ζήτησαν άσυλο στην Ελλάδα και η πλειοψηφία αυτών ήταν εκτός Ευρώπης. Το 1987, οι αιτούντες ανήλθαν στους 7.358 και το 1988 στους 8.424. Το 1989, το ποσοστό μειώθηκε αισθητά διότι περιορίστηκε ο αριθμός εισροής προσφύγων από τις τέως σοσιαλιστικές χώρες και την Πολωνία. (Τσακίρης Κ., 1999)

Τα τελευταία χρόνια και συγκεκριμένα το 1990 έχουμε ένα μεγάλο κύμα Αλβανών προσφύγων που καταφθάνει στη χώρα μας άμεσα με το ξαφνικό άνοιγμα των συνόρων. Την επόμενη χρονιά, καταγράφεται ότι οι περισσότεροι αιτούντες άσυλο προέρχονται από το Ιράκ, Ιράν και Τουρκία και σε μικρότερη κλίμακα από την πρώην Γιουγκοσλαβία. Το 1996, ο συνολικός προσφυγικός πληθυσμός στην Ελλάδα έφτανε τα 5.000 άτομα. Προέρχονταν κυρίως από τις χώρες που αναφέρονται παραπάνω. Το 2001, παρατηρείται σημαντική αύξηση των αιτούντων άσυλο - κυρίως μετά τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου – οι οποίοι ανέρχονταν περίπου στους 6.000. Την ίδια περίοδο παρατηρούνται αφίξεις μεγάλων ομάδων Κούρδων μέχρι τις αρχές του Δεκέμβρη, οπότε έφθασε στην Ελλάδα η μεγαλύτερη ομάδα προσφύγων που παρατηρήθηκε στη χώρα (Ενημ. Δελτίο Υ.Α. του Ο.Η.Ε., 2002, Ε. Πανέρα, 1992, U.N.H.C.R., 2002, Διεθνής Κοινωνική Υπηρεσία, 2001).

1.2. ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΟΡΟ ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ

Παραθέτονται παρακάτω κάποιες διακρίσεις του πρόσφυγα από άλλες συγγενείς κατηγορίες ατόμων οι οποίες δεν υπάγονται στον παραπάνω ορισμό και κατά συνέπεια δεν προστατεύονται από τη Σύμβαση της Γενεύης.

Ο πρόσφυγας ενώ είναι ένας αλλοδαπός, σε καμιά περίπτωση δε θα πρέπει να ταυτίζεται μ' αυτόν. Διότι, ενώ ο αλλοδαπός απολαμβάνει διπλωματικής προστασίας από τη χώρα της ιθαγενείας του, ο πρόσφυγας στερείται παρόμοιας προστασίας, είτε διότι δεν έχει ιθαγένεια, είτε διότι έχει ιθαγένεια αλλά δεν επιθυμεί να τεθεί υπό την προστασία της χώρας αυτής, είτε ακόμη λόγω του ότι η ιθαγένειά του αφαιρέθηκε ακριβώς επειδή εγκατέλειψε τη χώρα του και ζήτησε άσυλο αλλού (Νάσκου – Περράκη, 1995).

Επιπλέον, ο πρόσφυγας στερείται όλα τα ευεργετήματα που παρέχει η πολιτεία στους αλλοδαπούς που διαμένουν στο έδαφός της. Μέχρι την αναγνώριση της προσφυγικής ιδιότητας από τις αρμόδιες αρχές, βρίσκεται σε μια χώρα χωρίς δικαίωμα να εργαστεί, χωρίς ιδιαίτερη υλική βοήθεια, χωρίς καν ηθική συμπαράσταση και τέλος

χωρίς τα αναγκαία μέσα για να απολαμβάνει ένα αξιοπρεπές επίπεδο ζωής.

Επίσης, ο πρόσφυγας δεν πρέπει να συγχέεται με τον ανιθαγενή. Όσον αφορά τον δεύτερο δεν θεωρείται υπήκοος καμιάς χώρας και στερείται οποιασδήποτε προστασίας. Αντίθετα, ο πρόσφυγας βρίσκεται εκτός των ορίων της χώρας της ιθαγενείας του και φοβάται να επιστρέψει σ' αυτήν μήπως διωχτεί. Αν οι λόγοι που τον οδήγησαν έξω από τη χώρα του εκλείψουν και επιστρέψει, τότε θα πάψει να είναι πρόσφυγας. Στην πράξη ο πρόσφυγας είναι ανιθαγενής χωρίς να σημαίνει ότι ένας ανιθαγενής είναι και πρόσφυγας. Και οι δύο στερούνται μιας εθνικής προστασίας χαρακτηριζόμενοι στο διεθνές δίκαιο ως «μη προστατευόμενα άτομα» (Νάσκου Περράκη, 1995).

Επιχειρώντας μια αντιπαραβολή του πρόσφυγα με τον οικονομικό μετανάστη διαπιστώνεται ότι ο μετανάστης έχει αποχωρήσει από την πατρίδα του οικειοθελώς κυρίως για οικονομικούς λόγους, για να εξασφαλίσει αξιοπρεπή διαβίωση και να βελτιώσει τις συνθήκες της ζωής του ενώ ο πρόσφυγας έχει εξαναγκασθεί να αποχωρήσει από τη χώρα του ως συνέπεια του δικαιολογημένου φόβου δίωξης. Για τον μετανάστη η επιστροφή στη χώρα του σημαίνει οικονομικά προβλήματα και ανεργία ενώ για τον πρόσφυγα σημαίνει κίνδυνο για τη ζωή του, την ελευθερία του και την αξιοπρέπεια του. (Πασσά Ξ., 2008)

Επίσης ο μετανάστης απολαμβάνει την εθνική προστασία της χώρας του ενώ στον πρόσφυγα παρέχεται διεθνής προστασία. Συνέπεια της τελευταίας είναι: οι πρόσφυγες να μην έχουν πρόσβαση στις αρμόδιες αρχές της χώρας καταγωγής τους ούτε στις αντίστοιχες προξενικές αρχές με αποτέλεσμα να βρίσκονται σε αντικειμενική αδυναμία να προσκομίσουν βεβαιώσεις, πιστοποιητικά και γενικότερα οποιαδήποτε επίσημα έγγραφα απαιτούνται κατά περίπτωση σύμφωνα με τις σχετικές διαδικασίες (Πασσά Ξ., 2008).

Η διάκριση ωστόσο ανάμεσα στον οικονομικό μετανάστη και τον πρόσφυγα γίνεται μερικές φορές ασαφής, όπως και η διάκριση ανάμεσα στα οικονομικά και τα πολιτικά μέτρα που ισχύουν στη χώρα προέλευσης του αιτούντος δεν είναι πάντοτε σαφής. Πίσω από τα οικονομικά μέτρα που επηρεάζουν την απόκτηση των μέσων διαβίωσης μπορεί να υπάρχουν φυλετικοί, θρησκευτικοί ή πολιτικοί στόχοι ή διαθέσεις εναντίον μιας ορισμένης ομάδας. Σε περιπτώσεις όπου τα οικονομικά μέτρα αφανίζουν την οικονομική υπόσταση ενός συγκεκριμένου τμήματος του πληθυσμού (όπως π.χ. η κατάργηση των δικαιωμάτων άσκησης εμπορίου ή επιβολή άνισης ή υπερβολικής φορολογίας σε συγκεκριμένη εθνική ή θρησκευτική ομάδα), τα

πρόσωπα που πλήττονται μπορεί ανάλογα με τις περιστάσεις να γίνουν πρόσφυγες όταν εγκαταλείπουν τη χώρα. (UNCHR, 2009)

Εάν το ίδιο θα μπορούσε να ισχύσει και για τα πρόσωπα που πλήττονται από γενικά οικονομικά μέτρα (δηλαδή μέτρα που αφορούν το σύνολο του πληθυσμού χωρίς διάκριση) εξαρτάται από τα δεδομένα της κάθε περίπτωσης. Αντιρρήσεις σε γενικά οικονομικά μέτρα καθαυτές δεν συνιστούν βάσιμους λόγους προς θεμελίωση της αίτησης προκειμένου να αναγνωρισθεί το καθεστώς του πρόσφυγα. Εξάλλου, καθετί που εκ πρώτης όψεως εκλαμβάνεται κατά κύριο λόγο ως οικονομικό κίνητρο για την αποδημία, μπορεί στην πραγματικότητα να εμπεριέχει και το πολιτικό στοιχείο, ενδέχεται δε να είναι οι πολιτικές πεποιθήσεις του ατόμου που τον εκθέτουν σε σοβαρές συνέπειες, και όχι οι αντιρρήσεις που προβάλλει στα οικονομικά μέτρα καθαυτά (UNHCR, 2009)

1.3. ΣΤΑΔΙΑ ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Ο πρόσφυγας εγκατέλειψε την πατρίδα του για να διαφύγει σοβαρούς κινδύνους μη έχοντας συγκεκριμένο προορισμό στις περισσότερες περιπτώσεις. Κατά την άφιξη του στη χώρα υποδοχής καλείται να προσαρμοστεί σε ένα νέο πολιτισμικό περιβάλλον και να είναι λειτουργικός μέσα σε αυτό. Η προσαρμογή του λοιπόν στα νέα κοινωνικά δεδομένα περνάει από διάφορα στάδια και φάσεις. Τα στάδια μέχρι την τελική προσαρμογή είναι:

Το προμεταναστευτικό στάδιο: το στάδιο αυτό χαρακτηρίζεται από την απόφαση για φυγή, η οποία μπορεί να ληφθεί ενώ τραυματικά γεγονότα όπως πόλεμος, φυλακίσεις, βασανισμοί, εκτελέσεις μελών της οικογένειας εκτυλίσσονται ή έχουν συμβεί. Υπάρχει έντονο στρες (προμεταναστευτικό στρες), το οποίο πολλές φορές συνοδεύεται από συναισθήματα ενοχής από πλευράς του ατόμου, επειδή μπόρεσε να επιβιώσει από μια κατάσταση ενώ άλλοι χάθηκαν ή υποφέρουν ακόμα. Η καινούρια χώρα φαντάζει στο μυαλό των προσφύγων σαν τη «γη της Επαγγελίας», όπου θα μπορέσουν να πραγματοποιηθούν όλες οι προσδοκίες τους, όπως η προστασία της ζωής τους και οι ευκαιρίες για μια νέα αρχή σε όλους τους τομείς της ζωής τους. (Καρακώστα Α., 2008)

Η φυγή ως πραγματικότητα: το ταξίδι των προσφύγων προς τη νέα πατρίδα είναι συχνά μια επικίνδυνη και δύσκολη εμπειρία, η οποία μπορεί να διαρκέσει πολλούς μήνες. Πολλές φορές νιώθουν αβοήθητοι και έχουν την εντύπωση ότι έχουν χάσει εντελώς τον έλεγχο σε ό,τι τους συμβαίνει. Στο προμεταναστευτικό στρες του προηγούμενου σταδίου έρχεται να προστεθεί το στρες αυτής της περιόδου. (Καρακώστα Α., 2008)

Στάδιο μετεγκατάστασης: Σε αυτό το στάδιο πραγματοποιείται η άφιξη στη χώρα υποδοχής. Οι πρόσφυγες έχουν αντιμετωπίσουν πολλές δυσκολίες και προκλήσεις καθώς και να επεξεργαστούν διάφορα θέματα που προκύπτουν από την αλλαγή στη ζωή τους. Αντιμετωπίζουν λοιπόν τον αποχωρισμό και την απώλεια, χάνουν την περιουσία τους, την κοινωνική τους θέση, διαπροσωπικές και οικογενειακές σχέσεις. Βιώνουν την κοινωνική απομόνωση έχοντας χάσει οικογένεια, φίλους και οικεία πρόσωπα που αποτελούσαν τον κοινωνικό τους περίγυρο. Συχνά αναγκάζονται να εγκαταλείψουν κάποιες από τις προσδοκίες τους όπως την επαγγελματική αποκατάσταση και έτσι άμεση συνέπεια είναι η αλλαγή της κοινωνικοοικονομικής τους κατάστασης αφού αλλάζει προς το χειρότερο ο κοινωνικός τους ρόλος και το οικονομικό τους status. (Καρακώστα Α., 2008)

Μία ακόμα πρόκληση που έχουν να αντιμετωπίσουν οι πρόσφυγες είναι το **πολιτισμικό σοκ**. Η χώρα υποδοχής είναι πολύ πιθανό να έχει διαφορετική κουλτούρα από αυτήν που έχουν συνηθίσει και έτσι δημιουργείται ένα αίσθημα αποπροσανατολισμού καθώς τα οικεία πρότυπα συμπεριφοράς και οι προσωπικές αξίες μπορεί να μην είναι πλέον αποδεκτές από τη χώρα φιλοξενίας. Αυτή η κατάσταση ενεχόμενες να οδηγήσει σε ανησυχία, κατάθλιψη ή εχθρότητα. (Καρακώστα Α., 2008)

Συνειδητοποίηση της πραγματικότητας: οι πρόσφυγες έχοντας πλέον εγκατασταθεί στη νέα χώρα έχουν το χρόνο να κάνουν μια αποτίμηση της κατάστασης στην οποία βρίσκονται. Οι προσωπικές δεξιότητες, τα βιώματα, το εκπαιδευτικό υπόβαθρο, οι μηχανισμοί άμυνας καθώς και η στάση των γηγενών απέναντί τους είναι οι πιο σημαντικοί παράγοντες για την επιτυχή ή μη ένταξή τους στη νέα πραγματικότητα. (Καρακώστα Α., 2008)

Μεταφορά σύγκρουσης του πολιτισμικού σοκ στην επόμενη γενιά: τα παιδιά των προσφύγων νιώθουν συχνά ότι ο κόσμος τους βρίσκεται σε σύγκρουση μια και οι γονείς προβάλλουν πίεση ώστε να διατηρήσουν τα στοιχεία του πολιτισμού και της εθνικότητάς τους απορρίπτοντας τις νέες πολιτισμικές αξίες. Οι δύο διαφορετικές πραγματικότητες που βιώνουν στο σπίτι και στο ευρύτερο πολιτιστικό περιβάλλον προκαλούν έντονες διαπροσωπικές και οικογενειακές συγκρούσεις. (Καρακώστα Α., 2008)

1.4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Η προσφυγιά παρατηρείται σε χώρες όπου υπάρχουν πόλεμος, εμφύλιες συγκρούσεις και καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι πρόσφυγες είναι άνθρωποι που έφυγαν από τις

χώρες τους γιατί στερήθηκαν τα δικαιώματά τους και πηγαίνουν σε ξένη χώρα με την ελπίδα ότι εκεί θα μπορέσουν να τα κατακτήσουν. Τα κοινωνικά δικαιώματα των προσφύγων κατοχυρώνονται από διατάξεις τόσο του εσωτερικού όσο και του ευρωπαϊκού δικαίου καθώς και από τις διεθνείς συμβάσεις όπως είναι η Σύμβαση της Γενεύης.

1.4.1. ΣΤΕΓΑΣΗ

Η στέγαση αποτελεί για τους πρόσφυγες δικαίωμα. Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας αιτήματος ασύλου ακολουθεί η διανομή του προσφυγικού πληθυσμού σε οργανωμένες δομές φιλοξενίας υπό τον συντονισμό και την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Η διάρκεια της παραμονής των αιτούντων άσυλο στις υποδομές φιλοξενίας αποτελεί συνάρτηση της ολοκλήρωσης στο αίτημα ασύλου. Βασικός στόχος παραμένει η μείωση του χρόνου παραμονής σε κέντρα φιλοξενίας, που αποβλέπει στην αξιοποίηση των κέντρων από μεγαλύτερο αριθμό αιτούντων άσυλο. Ένα μέρος αιτούντων άσυλο που η διανομή τους δεν έχει εξασφαλιστεί σε Κέντρο Φιλοξενίας υποστηρίζεται από κοινωνικά προγράμματα (διαμονή σε ξενοδοχεία). Σε όσες περιπτώσεις παρέχεται άσυλο το θέμα της στέγασης ρυθμίζεται με την ευθύνη των αναγνωρισμένων προσφύγων. Εν τούτοις, οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις επιδοτούν ευάλωτες περιπτώσεις πολυμελών οικογενειών για ορισμένο χρονικό διάστημα.

1.4.2. ΕΡΓΑΣΙΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 22 του Συντάγματος το κράτος προστατεύει την εργασία, μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης για όλους τους πολίτες και γενικότερα λαμβάνει μέτρα για τη βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης των εργαζομένων. Επίσης από το Σύνταγμα κατοχυρώνεται το δικαίωμα σε ίση αμοιβή για παρεχόμενη εργασία ίσης αξίας ανεξάρτητα από το φύλο ή άλλη διάκριση.

Το δικαίωμα στην εργασία και γενικότερα στην απασχόληση και στην κοινωνική ασφάλιση για τους πρόσφυγες προβλέπεται στις διατάξεις των άρθρων 17, 18, 19 και 24 της Διεθνούς Σύμβασης της Γενεύης.

Η κατοχύρωση του δικαιώματος στην εργασία για τους πρόσφυγες γίνεται με το Π.Δ. 220/2007, το οποίο παραπέμπει στις διατάξεις του Π.Δ. 189/1998, που δίνει το δικαίωμα για άδεια εργασίας σε όλους τους πολιτικούς πρόσφυγες και σε αιτούντες άσυλο και προσωρινά διαμένοντες για ανθρωπιστικούς λόγους αναγνωρίζοντας την ανάγκη για προσωρινή εργασία προς κάλυψη των

άμεσων βιοτικών αναγκών τους. (Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ΕΚΚΑ, ΕΣΠ, 2005)

Οι άδειες εργασίας είναι ισόχρονης διάρκειας με τις αντίστοιχες άδειες παραμονής δηλαδή είναι εξαμήνης διάρκειας για τους αιτούντες άσυλο, πενταετούς διάρκειας για τους αναγνωρισμένους πολιτικούς πρόσφυγες και ετήσιας διάρκειας για τους προσωρινά διαμένοντες για ανθρωπιστικούς λόγους. Σύμφωνα με το νεότερο Π.Δ. 220/2007 είναι δυνατή η χορήγηση άδειας εργασίας στους αιτούντες άσυλο που φιλοξενούνται σε Κέντρα Φιλοξενίας, οι οποίοι όμως οφείλουν να ανακοινώσουν το γεγονός αυτό στο Διευθυντή του Κέντρου. (Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ΕΚΚΑ, ΕΣΠ, 2005)

Σύμφωνα με τη Πασσά (2008) τα Π.Δ. 189/1998 και 220/2007 αποτελούν σημαντική εξέλιξη για τη νομική προστασία των προσφύγων και την ένταξή τους ως ενεργοί πολίτες στην ελληνική κοινωνία. Η χορήγηση της άδειας εργασίας εξομοιώνει τον πρόσφυγα εργαζόμενο με τον Έλληνα εργαζόμενο ως προς τα εργασιακά δικαιώματα, τα θέματα αμοιβής και τα κοινωνικοασφαλιστικά δικαιώματα και υποχρεώσεις.

1.4.3. ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

Το άρθρο 15 του Π.Δ. 266/1999 ορίζει ότι οι αναγνωρισμένοι πολιτικοί πρόσφυγες, οι προσωρινά διαμένοντες για ανθρωπιστικούς λόγους και οι αιτούντες άσυλο αλλοδαποί είναι δικαιούχοι δωρεάν ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης με την προϋπόθεση ότι είναι ανασφάλιστοι και οικονομικά αδύναμοι. Η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη περιλαμβάνει εξέταση στα εξωτερικά ιατρεία των κρατικών νοσοκομείων, των κέντρων υγείας και των κρατικών περιφερειακών ιατρείων καθώς και τη διενέργεια παρακλινικών εξετάσεων και την παροχή φαρμάκων με συνταγή ιατρού, που υπηρετεί στα πιο πάνω ιδρύματα, θεωρημένη από το Διευθυντή της κλινικής. Η νοσοκομειακή περίθαλψη περιλαμβάνει νοσηλεία σε κλίνη Γ' θέσης των κρατικών νοσοκομείων. (Πασσά Ξ., 2008)

Για τους αιτούντες άσυλο στο Π.Δ. στο άρθρο 15 παρ. 2 ορίζεται ότι δωρεάν ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη δικαιούνται όσοι «έχουν υποβάλλει αίτηση για αναγνώριση προσφυγικής ιδιότητας η οποία βρίσκεται στο στάδιο εξέτασης από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης». Στη συνέχεια το άρθρο 17 παρ. 2 ως δικαιολογητικό για την εφαρμογή του Π.Δ. στους αιτούντες άσυλο απαιτεί το «δελτίο αιτήσαντος αλλοδαπού». Στην πράξη, με την υποβολή αιτήματος χορηγείται στον αλλοδαπό ένα

υπηρεσιακό σημείωμα με τα στοιχεία και τη φωτογραφία του, όπου αναγράφεται η ημερομηνία συνέντευξης από τους αρμόδιους υπαλλήλους του Τμήματος Αλλοδαπών. Επειδή υπάρχουν πολλές περιπτώσεις αιτούντων άσυλο οι οποίοι δεν έχουν εφοδιαστεί με το ειδικό δελτίο αιτήσαντος άσυλο αλλοδαπού αλλά είναι κάτοχοι του προαναφερόμενου υπηρεσιακού σημειώματος υπογραμμίζεται ότι σύμφωνα με την από 2/2/2005 σχετική εγκύκλιο του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για τη δωρεάν ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη γίνεται δεκτό και νόμιμο δικαιολογητικό και το υπηρεσιακό σημείωμα του αιτούντος άσυλο αλλοδαπού. (Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ΕΚΚΑ, ΕΣΠ, 2005)

Το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μεριμνά ώστε να εξασφαλιστούν οι υλικές συνθήκες υποδοχής στους αιτούντες άσυλο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 του Π.Δ. 220/2007. Ορίζεται ότι η παροχή του συνόλου ή μέρους των υλικών συνθηκών υποδοχής και της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης τελεί υπό την προϋπόθεση ότι οι αιτούντες άσυλο δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους που να τους εξασφαλίζουν κατάλληλο βιοτικό επίπεδο από άποψη υγείας και να καθιστούν δυνατή τη συντήρησή τους.

Η ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη παρέχεται δωρεάν στους αιτούντες άσυλο με την προϋπόθεση ότι είναι ανασφάλιστοι και οικονομικά αδύναμοι και στους αιτούντες με ειδικές ανάγκες παρέχεται εξειδικευμένη ιατρική φροντίδα. Οι αρμόδιες αρχές και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης φροντίζουν για την ειδική μεταχείριση των αιτούντων άσυλο που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες όπως είναι οι ανήλικοι, οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, οι ανάπηροι, οι ηλικιωμένοι, οι εγκυμονούσες, οι μονογονεϊκές οικογένειες με ανήλικα παιδιά καθώς και τα πρόσωπα που έχουν υποστεί βασανιστήρια, βιασμό ή άλλες σοβαρές μορφές ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας. Σε όλα τα παραπάνω πρόσωπα με ειδικές ανάγκες πρέπει να εξασφαλίζεται η πρόσβαση σε εξειδικευμένες υπηρεσίες, η απαραίτητη υποστήριξη και οπωσδήποτε η παροχή κατάλληλης ψυχολογικής φροντίδας και εξειδικευμένης θεραπείας εφόσον τούτο απαιτείται. (Πασσά Ξ., 2008)

1.4.4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ

Η διάταξη του άρθρου 23 της Σύμβασης της Γενεύης όσον αφορά τους πολιτικούς πρόσφυγες προβλέπει ως προς τη δημόσια πρόνοια την εξασφάλιση ίσης μεταχείρισης με τους πολίτες των συμβαλλόμενων χωρών.

Σύμφωνα με τη Πασσά (2008) το ελληνικό προνοιακό σύστημα ήταν πάντοτε φειδωλό στον τομέα των επιδομάτων πλην όμως μετά

από αρκετές παρεμβάσεις και προτάσεις του Συνήγορου του Πολίτη, του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες και άλλων φορέων καθώς και σύμφωνα με νέες πρόσφατες νομοθετικές ρυθμίσεις υπάρχει μια θετική εξέλιξη και χορηγούνται ορισμένες οικονομικές ενισχύσεις υπό προϋποθέσεις.

1.4.5. ΠΟΛΙΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Η πολιτογράφηση αποτελεί το τελευταίο βήμα ενός πρόσφυγα προς την πλήρη ένταξη και ενσωμάτωσή του στη χώρα υποδοχής.

Η διάταξη του άρθρου 34 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 ορίζει ότι τα κράτη θα διευκολύνουν την αφομοίωση και πολιτογράφηση των προσφύγων, ότι θα προσπαθήσουν να επιταχύνουν τη διαδικασία πολιτογράφησης και να ελαττώσουν όσο το δυνατόν τα δημοσιονομικά βάρη της διαδικασίας.

Η ισχύουσα νομοθεσία προβλέπει τη δυνατότητα πολιτογράφησης αναγνωρισμένων προσφύγων μετά από παραμονή πέντε ετών στη χώρα ενώ για τους αλλοδαπούς με ανθρωπιστικό καθεστώς ο απαιτούμενος χρόνος αυξάνεται σε δέκα χρόνια. Αξίζει να σημειωθεί ότι προβλέπεται παράβολο 1,468 ευρώ για την υποβολή του αιτήματος πολιτογράφησης. (Χλέπας Ν. 2005)

Σύμφωνα με το αληθές πνεύμα του άρθρου 34 της Σύμβασης του 1951 τα κράτη μέλη καλούνται να καταβάλλουν καλόπιστες προσπάθειες και να συνδράμουν τους πρόσφυγες στην εκπλήρωση των προϋποθέσεων που απαιτούνται για την πολιτογράφηση. Σε συνδυασμό με το άρθρο 25 της Σύμβασης του 1951 τα κράτη οφείλουν να καταργήσουν ή να αντικαταστήσουν την προϋπόθεση προσκόμισης εγγράφων που εκδίδονται από τη χώρα καταγωγής των προσφύγων. Τούτο είναι ιδιαίτερα σημαντικό όσον αφορά στην πιστοποίηση της αποποίησης της ιθαγένειας της χώρας καταγωγής καθώς για λόγους προστασίας οι πρόσφυγες πρέπει να εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής αυτής της προϋπόθεσης (UNHCR, 2007).

Χωρίς να αφορά αποκλειστικά τους πρόσφυγες, η εισαγωγή αυστηρών εξετάσεων στη γλώσσα, στην ιστορία και στον πολιτισμό της χώρας υποδοχής μπορεί να λειτουργεί τιμωρητικά για κάποιες ομάδες προσφύγων, ειδικότερα για τους ηλικιωμένους και τους αναλφάβητους. Επίσης, δύσκολα μπορεί να ικανοποιούν κάποιες ομάδες προσφύγων την προϋπόθεση της απόδειξης της οικονομικής αυτάρκειας πριν την υποβολή της αίτησης για πολιτογράφηση (UNHCR, 2007).

1.4.6. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η χώρα μας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 αναλαμβάνει την υποχρέωση να

παρέχει εκπαίδευση στους πρόσφυγες και ίση μεταχείρισή τους με τους Έλληνες όσον αφορά στη στοιχειώδη εκπαίδευση.

Για τους αλλοδαπούς μαθητές το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης υιοθέτησε μια νέα μορφή εκπαίδευσης, τη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Στα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης εφαρμόζονται τα προγράμματα των αντίστοιχων δημόσιων σχολείων, τα οποία προσαρμόζονται στις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές, κοινωνικές, πολιτιστικές ή μορφωτικές ανάγκες των μαθητών τους. Μπορούν να εφαρμόζονται ειδικά αναλυτικά προγράμματα με δυνατότητα πρόσθετων ή εναλλακτικών μαθημάτων, μειωμένο ωράριο των εκπαιδευτικών και μειωμένος αριθμός ανά τάξη. (Πασσά Ξ., 2008)

1.4.7. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΕΠΑΝΕΝΩΣΗ

Ο αναγνωρισμένος πολιτικός πρόσφυγας έχει δικαίωμα να ζητήσει στο πλαίσιο της οικογενειακής επανένωσης την έλευση και εγκατάσταση πλησίον του των μελών της οικογένειάς του. Ως μέλη της οικογένειας του πρόσφυγα ορίζονται ο/η σύζυγος, τα κάτω του 18^{ου} έτους άγαμα τέκνα του καθώς επίσης και οι γονείς αυτών εφόσον συνοικούσαν και συντηρούνταν από τον πρόσφυγα πριν την άφιξη τους στη χώρα μας. Η συγγενική σχέση πρέπει να προκύπτει από επίσημα έγγραφα. (Πασσά Ξ., 2008)

Τα σημαντικότερα προβλήματα που προκύπτουν στη πράξη είναι ότι η διαδικασία της οικογενειακής επανένωσης είναι ιδιαίτερα χρονοβόρα, οι πρόσφυγες αντιμετωπίζουν αρκετές δυσκολίες στη συγκέντρωση των απαραίτητων δικαιολογητικών που απαιτούνται και σε πολλές περιπτώσεις δεν πληρούν τις προϋποθέσεις οικονομικού χαρακτήρα δηλαδή οι πρόσφυγες δεν έχουν τη δυνατότητα να αποδείξουν με επίσημα στοιχεία ότι έχουν πραγματοποιήσει εισόδημα ανειδίκευτου εργάτη που να αντιστοιχεί στο ήμισυ τουλάχιστον των εργάσιμων ημερών για χρονικό διάστημα ενός έτους. (Πασσά Ξ., 2008)

Το δικαίωμα για οικογενειακή επανένωση έχουν μόνο οι αναγνωρισμένοι πολιτικοί πρόσφυγες και όχι οι αιτούντες άσυλο ή όσοι διαμένουν προσωρινά για ανθρωπιστικούς λόγους.

Η Οδηγία 2003/86/EK του Συμβουλίου της 22.9.2003 σχετικά με το Δικαίωμα Οικογενειακής Επανένωσης προβλέπει περιορισμούς στην άσκηση του δικαιώματος των προσφύγων για σεβασμό της οικογενειακής τους ζωής εξαρτώντας το για παράδειγμα από τη συνδρομή λόγων δημόσιας υγείας και από την προϋπόθεση της «εύλογης προοπτικής της απόκτησης του δικαιώματος μόνιμης διαμονής» Παρόμοιες προϋποθέσεις δεν πρέπει να λειτουργούν αυτόματα ως εμπόδιο στην οικογενειακή επανένωση των προσφύγων.

Στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας όταν εξετάζεται εάν συντρέχουν λόγοι δημόσιας υγείας που δεν επιτρέπουν την ικανοποίηση του αιτήματος του πρόσφυγα για οικογενειακή επανένωση πρέπει να διερευνάται εάν είναι εφικτή η θεραπεία στη χώρα καταγωγής ή στη χώρα υποδοχής. (UNHCR, 2007)

Στη διαδικασία της οικογενειακής επανένωσης η εξέταση DNA αποτελεί ιδιαίτερα αξιόπιστο μέσο απόδειξης των οικογενειακών δεσμών. Κατά την άποψη της Ύπατη Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες πρέπει να πραγματοποιείται με τη συγκατάθεση του πρόσφυγα και των ενδιαφερόμενων μελών της οικογένειάς του, που δικαιούνται να ενημερώνονται λεπτομερειακά για το σκοπό της. Τα αποτελέσματα της εξέτασης πρέπει να εξυπηρετούν αποκλειστικά την επαλήθευση της οικογενειακής σχέσης και να διέπονται από την αρχή της εμπιστευτικότητας. Ως μέθοδος επαλήθευσης του οικογενειακού δεσμού η εξέταση DNA πρέπει να χρησιμοποιείται μόνον όταν τα άλλα μέσα έχουν αποδειχθεί απρόσφορα.

Επιβάλλεται να συνεκτιμώνται οι πολιτισμικές ιδιαιτερότητες που διαφοροποιούν τον όρο της «οικογένειας», αφού σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να περιλαμβάνει μέλη του νοικοκυριού με τα οποία δεν υπάρχουν βιολογικοί δεσμοί. Το υψηλό κόστος της εξέτασης DNA αποτελεί βάσιμο λόγο για την περιορισμένη εφαρμογή της μεθόδου αυτής ως μέσου απόδειξης των οικογενειακών δεσμών (UNHCR, 2007).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

2.1. ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΓΕΝΕΥΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Από τις αρχές του εικοστού αιώνα το πρόβλημα των προσφύγων έγινε μέλημα της διεθνούς κοινωνίας η οποία για ανθρωπιστικούς λόγους άρχισε να αναλαμβάνει ευθύνες για την προστασία και την αρωγή των προσφύγων. Κατά συνέπεια η πρώτη διεθνή δράση για τους πρόσφυγες καθιερώθηκε από την Κοινωνία των Εθνών και οδήγησε στην υιοθέτηση ενός αριθμού διεθνών συμφωνιών.

Τα διεθνή αυτά κείμενα αναφέρονται στη Σύμβαση του 1951 η οποία υιοθετήθηκε από την Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το καθεστώς των προσφύγων και των ανιθαγενών, που πραγματοποιήθηκε στη Γενεύη από τις 2 έως 25 Ιουλίου του 1951. Υπογράφηκε από τα κράτη στις 28 Ιουλίου 1951 και τέθηκε σε ισχύ στις 22 Απριλίου του 1954.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 της Σύμβασης της Γενεύης (όπως κυρώθηκε με το νομοθετικό διάταγμα 3989/59), ο όρος «πρόσφυγας» εφαρμόζεται σε κάθε πρόσωπο που: «εξαιτίας γεγονότων που συνέβησαν πριν την 1η Ιανουαρίου 1951 και δικαιολογημένου φόβου δίωξης, λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξης ή πολιτικών πεποιθήσεων ευρίσκεται εκτός της χώρας της οποίας έχει την υπηκοότητα και δεν δύναται ή λόγω του φόβου τούτου, δεν επιθυμεί να απολαύη της προστασίας της χώρας ταύτης, ή εάν μη έχον υπηκοότητα τινά και ευρισκόμενον συνεπεία τοιούτων γεγονότων εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους αυτού διαμονής, δεν δύναται ή λόγω του φόβου τούτου, δεν επιθυμεί να επιστρέψει εις ταύτη» (Υπατη Αρμοστεία, 1996).

Αξίζει να αναφερθεί, ότι ο παραπάνω ορισμός ισχύει μόνο για τα άτομα τα οποία ήταν πρόσφυγες λόγω γεγονότων τα οποία έλαβαν χώρα πριν την 1^η Ιανουαρίου 1951. Όμως με την πάροδο του χρόνου και την εμφάνιση νέων προσφυγικών καταστάσεων άρχισε να γίνεται αισθητή η ανάγκη να εφαρμοστούν οι διατάξεις της Σύμβασης και σε παρόμοιους πρόσφυγες. Για το σκοπό αυτό καταρτίστηκε ένα Πρωτόκολλο σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων το οποίο

κατήργησε το χρονικό περιορισμό ο οποίος περιλαμβανόταν στον ορισμό του πρόσφυγα της Σύμβασης του 1951.

Άρχισε να ισχύει από τις 4 Οκτωβρίου του 1967 και είναι ένα ανεξάρτητο νομικό κείμενο αν και συναφές με τη Σύμβαση του 1951. Τα κράτη που προσχωρούν στο Πρωτόκολλο αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εφαρμόζουν τα άρθρα 2-34 της Σύμβασης σε όλα τα άτομα που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ορισμού του πρόσφυγα, χωρίς να λαμβάνουν υπόψη το γεωγραφικό και χρονικό περιορισμό. Η προσχώρηση κάποιου κράτους στο Πρωτόκολλο είναι επαρκής για την εφαρμογή του συνόλου σχεδόν των διατάξεων της Σύμβασης του 1951. Εντούτοις τα περισσότερα κράτη προτίμησαν να κυρώσουν και τα δύο κείμενα, Σύμβαση και Πρωτόκολλο, ενισχύοντας έτσι το κύρος των δύο κειμένων που αποτελούν το θεμέλιο λίθο του διεθνούς προσφυγικού δικαίου (Υπατη Αρμοστεία (B), 2000).

Η Σύμβαση και το Πρωτόκολλο ρυθμίζουν τρία βασικά θέματα:

- Το βασικό ορισμό του πρόσφυγα, καθώς και τους όρους παύσης και του αποκλεισμού από το καθεστώς του πρόσφυγα.
- Το νομικό καθεστώς των προσφύγων στις χώρες ασύλου, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος τους για προστασία από την αναγκαστική επιστροφή ή επαναπροώθηση, σε έδαφος όπου απειλείται η ζωή τους ή η ελευθερία τους.
- Τις υποχρεώσεις των κρατών, συμπεριλαμβανομένων της συνεργασίας με την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε για τους πρόσφυγες κατά την άσκηση των λειτουργιών της και της διευκόλυνσης του έργου της να επιβλέπει την εφαρμογή της Σύμβασης.

2.2. Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΣΕΝΓΚΕΝ

Μια από τις πρώτες προσεγγίσεις του προσφυγικού ζητήματος ως απόρροια της συνεργασίας των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, είναι η συνθήκη του Σένγκεν. Η προσπάθεια για την εγκαθίδρυσή της αρχίζει το 1985 και συνεχίζεται το 1990 με την υπογραφή δύο συνθηκών. Η εν λόγω Συνθήκη δεν έγινε αποκλειστικά για την αντιμετώπιση θεμάτων που αφορούν τους πρόσφυγες. Πρόκειται για κανόνες με διαδικαστικό και όχι με ουσιαστικό χαρακτήρα, δηλαδή αναφέρεται στην κοινοτική χώρα που είναι αρμόδια για να αποφανθεί για τις αιτήσεις ασύλου. Στην περίπτωση που αναγνωριστεί η ιδιότητα του πρόσφυγα ή απορριφθεί η αίτηση, τότε τα υπόλοιπα μέλη του συστήματος υποχρεώνονται να ακολουθήσουν την απόφαση αυτή (Περράκης Σ., 1995).

Η Συμφωνία Σένγκεν δεν περιέχει ορισμό της έννοιας «πρόσφυγας», αλλά υιοθετεί το νομικό πλαίσιο και τη νομική κατάσταση που έχει διαμορφωθεί για τους πρόσφυγες από τη Σύμβαση της Γενεύης, όπως αυτή τροποποιήθηκε από το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης. Ωστόσο, στο άρθρο 1, περιέχει ορισμό για τον αιτούντα άσυλο ο οποίος είναι κάθε πρόσωπο που είναι πολίτης των κρατών - μελών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που υπέβαλλε αίτηση ασύλου, ή εγγράφως ή προφορικά ή με άλλον τρόπο στα εξωτερικά σύνορα ή στο έδαφος ενός συμβαλλόμενου μέρους προκειμένου αυτός να επιτύχει την αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα (Ποταμιάνος Α., 1995).

Παρόλο που τα κριτήρια προσδιορισμού της ιδιότητας και προστασίας του πρόσφυγα καθορίζονται από τη Σύμβαση της Γενεύης και το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης, κάθε κράτος - μέλος της Συνθήκης ορίζει την αρμόδια αρχή προς εφαρμογή αυτών των κριτηρίων και παράλληλα οργανώνει στο έδαφός του τη διαδικασία αναγνώρισης της προσφυγικής ιδιότητας. Για να εισαχθεί η αίτησή του στην αρμόδια αρχή ο υποψήφιος πρόσφυγας θα πρέπει προηγουμένως να εισέλθει στο έδαφος ενός κράτους - μέλους της Συμφωνίας Σένγκεν. Οι όροι εισόδου στο έδαφος συνιστούν τα κριτήρια παραδεκτού της αιτήσεως ασύλου και αναγνώρισεως της ιδιότητας του πρόσφυγα (ό.π., σελ. 7).

Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ελλάδα - ως κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης - θέλει να συμμετάσχει στο σύστημα αυτό αλλά δεν έχει επικυρώσει ακόμη τα σχετικά κείμενα. Υπήρχε μια διαφωνία ανάμεσα στις αρμόδιες αρχές κυρίως γύρω από το ζήτημα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων των πολιτών σε συνδυασμό με την απουσία μιας σχετικής εθνικής νομοθεσίας.

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι όσον αφορά την αποτελεσματικότητα που θα είχε η εφαρμογή της στην Ελλάδα, εκφράστηκαν διάφορες απορίες και ερωτήματα. Συγκεκριμένα, διάφορες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις ανθρωπιστικού χαρακτήρα και προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εξέφρασαν την άποψη, ότι η εφαρμογή της θα επιδείνωνε τη θέση και τη νομική κατάσταση των προσφύγων παρά θα τη βελτίωνε.

2.3. Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΔΟΥΒΛΙΝΟΥ

Την ίδια χρονιά που συνομολογήθηκε η Σύμβαση Σένγκεν, οι κοινοτικοί εταίροι προχώρησαν στην κατάρτιση της Σύμβασης του Δουβλίνου, η οποία περιλαμβάνει διατάξεις ανάλογες του 7ου κεφαλαίου της παραπάνω. Συγκεκριμένα η Σύμβαση αυτή, υπογράφηκε στο Δουβλίνο στις 15 Ιουνίου 1991 με συμβαλλόμενα

μέρη τα δώδεκα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με σκοπό τον καθορισμό του κράτους το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεως παροχής ασύλου, η οποία υποβάλλεται σε ένα από τα κράτη-μέλη της (Πατρώνας Β., 1995).

Αποτελείται από 22 άρθρα και εγκαθιδρύει ένα σύστημα κριτηρίων βάσει του οποίου καθορίζεται ποιο από τα συμβαλλόμενα κράτη είναι υπεύθυνο για την εξέταση της παροχής ασύλου. Στο άρθρο 2 τα κράτη - μέλη της Κοινότητας επιβεβαιώνουν τις υποχρεώσεις τις οποίες έχουν αναλάβει για τη Σύμβαση της Γενεύης και χωρίς γεωγραφικούς περιορισμούς. Επίσης, επιβεβαιώνεται η δέσμευση για συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία (Πατρώνας Β., 1995).

Το άρθρο 3 λαμβάνει ρητά ότι μόνο ένα κράτος είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης σύμφωνα με την εθνική του νομοθεσία και τις διεθνείς του υποχρεώσεις. Στην προκειμένη περίπτωση εξαντλείται η υποχρέωση του κράτους γιατί η Σύμβαση δεν προβλέπει καμιά υποχρέωση για παροχή ασύλου. Το άρθρο 6, το οποίο ενδιαφέρει ιδιαίτερα τη χώρα μας, αφορά τους λαθραία εισερχόμενους και αιτούντες άσυλο. Αν αποδειχτεί ότι ο αιτών πράγματι εισήλθε λαθραία σε ένα κράτος τότε αυτό είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αιτήσεως. Αν όμως το κράτος αυτό αποδείξει ότι ο ενδιαφερόμενος παρέμενε επί έξι μήνες σε ένα άλλο κράτος όπου και υπέβαλλε αίτηση, τότε το τελευταίο αυτό κράτος θα είναι υπεύθυνο **(ό.π., σελ. 5)**.

Τα παραπάνω κριτήρια είναι αντικειμενικής φύσεως από την άποψη ότι δεν λαμβάνεται καθόλου υπόψη η βούληση του πρόσφυγα. Αυτό αποτελεί σημαντική απόκλιση από την μέχρι τώρα καθιερωμένη πρακτική κατά την οποία ο πρόσφυγας μπορούσε να υποβάλλει την αίτησή του σε οποιαδήποτε χώρα.

Σχετικά με τη Σύμβαση αυτή, διατυπώθηκαν δύο κριτικές. Η μία αναφέρεται στο γεγονός ότι οι προβλεπόμενες ρυθμίσεις περιορίζουν το δικαίωμα του αιτούντα άσυλο να υποβάλλει αίτηση στην αρμόδια εθνική αρχή που θέλει αυτός, αφού άλλος αποφαινεται σχετικά, και η άλλη στο ότι υπάρχει ένας περιορισμός των δικαιωμάτων του.

Έτσι λοιπόν, ενώ βρισκόμαστε σε ένα υπό διαμόρφωση πλέγμα κανόνων δικαίου για το άσυλο και τους πρόσφυγες, ωστόσο τα εν λόγω διεθνή κείμενα δεν έχουν τεθεί σε πλήρη ισχύ και λειτουργία ως προς το άσυλο. Αυτό που θεωρούμε σημαντικό, είναι κατά πόσο στην πράξη τα κράτη – μέλη συμμορφώνονται προς τις επιταγές των κειμένων αυτών που έχουν πολιτικό χαρακτήρα και διαθέτουν ασαφή νομική δεσμευτικότητα.

2.4. Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΔΟΥΒΛΙΝΟΥ ΙΙ

Ο παρών κανονισμός αντικαθιστά τις διατάξεις της Σύμβασης του Δουβλίνου του 1990 με κοινοτική νομοθεσία. Σκοπός του είναι ο προσδιορισμός, το συντομότερο δυνατό, του κράτους μέλους το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξέταση μιας αίτησης ασύλου και ο καθορισμός λογικών προθεσμιών για κάθε στάδιο της διαδικασίας προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους. Αποσκοπεί τέλος στην αποτροπή της κατάχρησης των διαδικασιών ασύλου που συνιστούν οι πολλαπλές αιτήσεις.

Σύμφωνα με τον κανονισμό του Δουβλίνου, τα κράτη μέλη οφείλουν να προσδιορίσουν το κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο για την εξέταση μιας αίτησης ασύλου που υποβλήθηκε εντός της επικράτειάς τους, στη βάση αντικειμενικών και ιεραρχημένων κριτηρίων. Το σύστημα αποσκοπεί στην αποφυγή του φαινομένου της αναζήτησης του ευνοϊκότερου κράτους υποδοχής (asylum shopping) και, συγχρόνως, στην παροχή εγγύησης ότι η περίπτωση κάθε αιτούντος άσυλο θα εξετάζεται από ένα και μόνο κράτος μέλος.

Αν η ανάλυση των κριτηρίων του κανονισμού υποδεικνύει ένα άλλο κράτος μέλος ως υπεύθυνο, από αυτό το τελευταίο ζητείται να «αναλάβει» τον αιτούντα άσυλο και κατά συνέπεια να εξετάσει το αίτημά του. Στην περίπτωση κατά την οποία το εν λόγω κράτος αναγνωρίσει την αρμοδιότητα του, το πρώτο κράτος μέλος οφείλει να εξασφαλίσει τη μεταφορά του αιτούντος άσυλο μέχρι αυτό.

Μια άλλη περίπτωση είναι εκείνη κατά την οποία, εάν ένα κράτος μέλος έχει ήδη εξετάσει ή έχει αρχίσει την εξέταση μιας αίτησης παροχής ασύλου, μπορεί να του ζητηθεί να «αναλάβει εκ νέου» τον αιτούντα άσυλο που βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος χωρίς να έχει λάβει την άδειά του για τούτο. Το κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο και στο οποίο μεταφέρεται ο αιτών θα πρέπει λοιπόν να ολοκληρώσει την εξέταση του αιτήματος.

Γενικές αρχές

Μόνο ένα κράτος μέλος θα είναι υπεύθυνο για την εξέταση μιας αίτησης ασύλου. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει να εξετάσει μια αίτηση ασύλου ακόμη κι αν δεν είναι υπεύθυνο γι' αυτό, σύμφωνα με τα κριτήρια του παρόντος κανονισμού. Η κατάσταση του ανήλικου τέκνου θα είναι αδιαχώριστη από αυτήν του γονέα ή του κηδεμόνα που υπέβαλε αίτηση ασύλου.

Ιεράρχηση των κριτηρίων

Τα κριτήρια για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με τη σειρά παρουσίασής τους στον κανονισμό. Θα εφαρμόζονται ανάλογα με την κατάσταση που επικρατεί κατά τη στιγμή που ο αιτών το άσυλο υπέβαλε για πρώτη φορά την αίτησή του σε κράτος μέλος. Ο κανονισμός θεσπίζει τα ακόλουθα κριτήρια:

Κριτήρια σχετικά με την αρχή της ενότητας των οικογενειών

Εάν ο αιτών άσυλο είναι ασυνόδευτος ανήλικος, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησής του είναι το κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται νομίμως ένα μέλος της οικογένειάς του, εφόσον αυτό είναι προς το μείζον συμφέρον του ανηλίκου. Εάν δεν υπάρχει μέλος της οικογένειας, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης είναι το κράτος μέλος στο οποίο ο ανήλικος υπέβαλε την αίτησή του για άσυλο.

Εάν ένα μέλος της οικογένειας του αιτούντος έλαβε άδεια παραμονής σε κράτος μέλος ως πρόσφυγας, αυτό το κράτος μέλος θα είναι υπεύθυνο για την αίτηση ασύλου υπό τον όρο ότι το επιθυμεί ο ενδιαφερόμενος. Εάν ένα μέλος της οικογένειας του αιτούντος άσυλο έχει υποβάλει αίτηση σε κράτος μέλος, για την οποία δεν έχει ακόμη ληφθεί πρώτη απόφαση επί της ουσίας, αυτό το κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου, υπό τον όρο ότι το επιθυμεί ο ενδιαφερόμενος.

Επιπλέον, ο κανονισμός προβλέπει κριτήριο σύμφωνα με το οποίο αιτήσεις ασύλου που υποβάλλονται ταυτόχρονα ή σε παραπλήσιες ημερομηνίες από πλείονα μέλη μιας οικογένειας εξετάζονται από κοινού.

Κριτήρια που σχετίζονται με την έκδοση αδειών διαμονής ή θεωρήσεων

Το κράτος μέλος που χορήγησε στον αιτούντα ισχύοντα τίτλο διαμονής ή έγκυρη θεώρηση θα είναι υπεύθυνο για την αίτηση ασύλου. Εάν ο αιτών είναι κάτοχος περισσότερων αδειών ή θεωρήσεων που εκδόθηκαν από διαφορετικά κράτη μέλη, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου θα είναι το κράτος που:

Χορήγησε το πιο μακροχρόνιο δικαίωμα διαμονής ή, σε περίπτωση ισότιμης διάρκειας ισχύος, εκείνο που εξέδωσε την άδεια με την απώτερη λήξη ισχύος. Ο ίδιος κανόνας θα εφαρμοστεί στην περίπτωση θεωρήσεων διαφορετικού χαρακτήρα·

Εξέδωσε τη θεώρηση που έχει την απώτερη λήξη ισχύος όταν οι θεωρήσεις είναι του ίδιου χαρακτήρα.

Οι ίδιοι κανόνες ισχύουν εάν ο αιτών άσυλο είναι κάτοχος ενός ή περισσότερων τίτλων διαμονής που έχουν λήξει για διάστημα μικρότερο από πριν από δύο έτη ή μίας ή περισσότερων θεωρήσεων

που έχουν λήξει για διάστημα μικρότερο από πριν από έξι μήνες, αλλά εφόσον ο αιτών άσυλο δεν έχει εγκαταλείψει το έδαφος των κρατών μελών. Σε αυτές τις περιπτώσεις, υπεύθυνο είναι το κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση.

Κριτήρια που σχετίζονται με παράνομη είσοδο ή διαμονή σε κράτος μέλος

Εάν ο αιτών διέβη παράνομα τα σύνορα ενός κράτους μέλους, αυτό το κράτος μέλος θα είναι υπεύθυνο να εξετάσει την αίτηση ασύλου. Η ευθύνη αυτή παύει να υφίσταται δώδεκα μήνες μετά την ημερομηνία κατά την οποία έλαβε χώρα η παράνομη διάβαση των συνόρων.

Όταν έχει καταδειχθεί ότι ο αιτών άσυλο διέμεινε σε κράτος μέλος για μία συνεχή περίοδο τουλάχιστον πέντε μηνών πριν υποβάλει την αίτησή του, το κράτος μέλος αυτό είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης. Εάν ο αιτών άσυλο διέμεινε για διάστημα τουλάχιστον πέντε μηνών σε πλείονα κράτη μέλη, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου είναι το κράτος μέλος της τελευταίας διαμονής.

Κριτήρια που σχετίζονται με νόμιμη είσοδο σε κράτος μέλος

Εάν υποβάλλει αίτηση ασύλου υπήκοος τρίτης χώρας σε κράτος μέλος όπου αυτός δεν υπόκειται στην υποχρέωση θεώρησης, εκείνο το κράτος μέλος θα είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης.

Αίτηση στο χώρο διεθνούς διέλευσης αερολιμένα

Εάν υπήκοος τρίτης χώρας υποβάλλει αίτηση ασύλου στο χώρο διεθνούς διέλευσης αερολιμένα κράτους μέλους, αυτό το κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης. Ο κανονισμός, εντέλει, προβλέπει επίσης «προτερόθετα κριτήρια» εάν δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί το κράτος μέλος το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου βάσει των κριτηρίων που απαριθμούνται. Σε τέτοιες περιπτώσεις, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης είναι το πρώτο κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση ασύλου.

Ανθρωπιστική ρήτρα

Κάθε κράτος μέλος μπορεί να δεχθεί, ύστερα από αίτηση ενός άλλου κράτους μέλους, να διαπραγματευθεί μια αίτηση ασύλου για την οποία δεν είναι υπεύθυνο βάσει των προαναφερθέντων δεσμευτικών κριτηρίων, για λόγους ανθρωπιστικούς και βάσει, εν μέρει, οικογενειακών ή πολιτισμικών κριτηρίων, εφόσον οι ενδιαφερόμενοι συναινούν.

Αναδοχή και εκ νέου ανάληψη

Εάν ένα κράτος μέλος θεωρεί υπεύθυνο άλλο κράτος μέλος για την εξέταση μιας αίτησης ασύλου, μπορεί να απευθύνει προς αυτό αίτημα αναδοχής της αίτησης. Το υπεύθυνο για την αίτηση ασύλου κράτος μέλος οφείλει να σεβαστεί ορισμένες υποχρεώσεις, κυρίως την αναδοχή ή εκ νέου ανάληψη του αιτούντος καθώς και την εξέταση της αίτησής του.

Η αίτηση αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης θα πρέπει να υποδεικνύει κάθε στοιχείο που επιτρέπει στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα να προσδιορίσει εάν είναι πράγματι υπεύθυνο. Όταν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα δέχεται την αναδοχή ή εκ νέου ανάληψη του ενδιαφερομένου προσώπου, αποστέλλεται στον αιτούντα αιτιολογημένη απόφαση που δηλώνει ότι η αίτησή του κρίνεται απαράδεκτη στο κράτος μέλος όπου υποβλήθηκε, και ότι υπάρχει υποχρέωση μεταφοράς του αιτούντος άσυλο στο κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο. Υπάρχει η δυνατότητα προσφυγής κατά της απόφασης αυτής, αλλά χωρίς ανασταλτικό αποτέλεσμα, εκτός αν τα δικαστήρια ή τα αρμόδια όργανα το αποφασίσουν κατά περίπτωση, εφόσον αυτό επιτρέπεται από την εθνική νομοθεσία.

Ο κανονισμός ορίζει μια ολόκληρη σειρά πρακτικών λεπτομερειών σχετικών με την αναδοχή ή εκ νέου ανάληψη αιτούντος (προθεσμίες για υποβολή και απάντηση σε αιτήματα και για την εκτέλεση μεταφορών, απαραίτητες επαληθεύσεις, κοινοποίηση των αποφάσεων, κ.λπ.). Όταν ένα κράτος μέλος δεν τηρεί τις αυστηρές προθεσμίες που ορίζει ο κανονισμός, θεωρείται ότι σιωπηρά αποδέχεται την ευθύνη για το εν λόγω άτομο.

Διοικητική συνεργασία

Εφόσον είναι αναγκαίο για συγκεκριμένους σκοπούς, όπως για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο ή την εξέταση μίας αίτησης ασύλου, τα κράτη μέλη μπορούν να ανταλλάσσουν μεταξύ τους στοιχεία προσωπικού χαρακτήρα σχετικά με τον αιτούντα άσυλο, με την επιφύλαξη αυστηρών κανόνων για την προστασία των δεδομένων.

Οι λόγοι στους οποίους αναφέρεται ο αιτών για να αιτιολογήσει το αίτημά του θα ανταλλάσσονται μόνο εάν είναι απολύτως απαραίτητο, και μόνο εφόσον συναινεί ο ενδιαφερόμενος.

Κάθε αίτηση παροχής πληροφοριών πρέπει να αιτιολογείται. Το κράτος μέλος που διαβιβάζει τα δεδομένα θα πρέπει να εγγυάται την ακρίβεια και την ενημερότητά τους. Ο αιτών θα έχει το δικαίωμα να διαβιβάσει τα δεδομένα που τον αφορούν, καθώς και να ζητήσει τη διόρθωση, την εξάλειψη ή το κλείδωμά τους, σε περίπτωση

παραβίασης του παρόντος κανονισμού ή της οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών.

Κάθε αίτηση, απάντηση και γραπτή επικοινωνία κατ' εφαρμογή του παρόντος κανονισμού θα αποστέλλεται μέσω του δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών «DublinNet».

Τα κράτη μέλη μπορούν να προβούν σε διμερείς διοικητικές ρυθμίσεις, που σχετίζονται με ανταλλαγές υπαλλήλων-συνδέσμων, απλούστευση των διαδικασιών ή συντόμευση των προθεσμιών, προκειμένου να διευκολύνουν την εφαρμογή του κανονισμού και να αυξήσουν την αποτελεσματικότητά του.

Κάθε αίτηση, απάντηση και γραπτή επικοινωνία κατ' εφαρμογή του παρόντος κανονισμού θα αποστέλλεται μέσω του δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών «DublinNet».

Τα κράτη μέλη μπορούν να προβούν σε διμερείς διοικητικές ρυθμίσεις, που σχετίζονται με ανταλλαγές υπαλλήλων-συνδέσμων, απλούστευση των διαδικασιών ή συντόμευση των προθεσμιών, προκειμένου να διευκολύνουν την εφαρμογή του κανονισμού και να αυξήσουν την αποτελεσματικότητά του.

2.5. ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΡΥΞΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι η βασική διεθνής έκφραση των απαράγραπτων και απαραβίαστων δικαιωμάτων όλων των μελών της ανθρώπινης οικογένειας.

Η Διακήρυξη που προκηρύχθηκε σε ένα ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης, στις 10 Δεκεμβρίου 1948, αποτελεί το "κοινό ιδανικό στο οποίο πρέπει να κατατείνουν όλοι οι λαοί και τα έθνη", αναφορικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Καταγράφει μεγάλο αριθμό δικαιωμάτων, αστικών, πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών, τα οποία οι άνθρωποι δικαιούνται παντού.

Αρχικά η Οικουμενική Διακήρυξη διατυπώθηκε ως δήλωση στόχων προς επίτευξη από Κυβερνήσεις και ως τέτοια δεν ήταν μέρος δεσμευτικού διεθνούς δικαίου. Εν πάση περιπτώσει το γεγονός ότι έτυχε αποδοχής από τόσες πολλές Χώρες της έδωσε σημαντικό ηθικό βάρος. Οι πρόνοιες της παρατέθηκαν ως η αιτιολογία για μεγάλο αριθμό ενεργειών των Ηνωμένων Εθνών και αποτέλεσαν την έμπνευση ή χρησιμοποιήθηκαν σε πολλές διεθνείς συμβάσεις. Το 1968 η Διεθνής Διάσκεψη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων

Εθνών συμφώνησε ότι η Διακήρυξη "συνιστούσε μια υποχρέωση για τα μέλη της διεθνούς κοινότητας". Η Διακήρυξη έχει επίσης ασκήσει σημαντική επίδραση σε εθνικά συντάγματα, σε εθνικούς νόμους και σε μερικές περιπτώσεις σε δικαστικές αποφάσεις.

Η Οικουμενική Διακήρυξη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι επίσης το πρώτο τμήμα της Διεθνούς Διακήρυξης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η οποία περιλαμβάνει το Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Πολιτιστικά και Κοινωνικά Δικαιώματα (υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση το 1966), το Διεθνές Σύμφωνο για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα (υιοθετήθηκε το 1966) και το Προαιρετικό Πρωτόκολλο αυτού του Συμφώνου (υιοθετήθηκε το 1966).

Τα πρώτα δύο άρθρα της Οικουμενικής Διακήρυξης τονίζουν ότι όλοι οι άνθρωποι χωρίς διάκριση, γενιούνται ελεύθεροι και ίσοι στην αξιοπρέπεια και στα δικαιώματα και παραθέτει τις βασικές αρχές της ισότητας και μη διάκρισης στην απόλαυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών.

Τα επόμενα 19 άρθρα ασχολούνται με τα αστικά και πολιτικά δικαιώματα τα οποία όλοι οι άνθρωποι δικαιούνται. Αυτά τα άρθρα περιλαμβάνουν τα δικαιώματα για:

1. Ζωή, ελευθερία και προσωπική ασφάλεια
2. Ελευθερία από δουλεία και υποτελεία -
3. Ελευθερία από βασανιστήρια, και σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία.
4. Αναγνώριση της οντότητας του ατόμου ενώπιον του νόμου
5. Ίση προστασία από το νόμο
6. Μια αποτελεσματική άσκηση δικαστικής θεραπείας για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
7. Ελευθερία από αυθαίρετη σύλληψη, κράτηση ή εξορία
8. Δίκαιη εκδίκαση και δημόσια ακρόαση από ένα ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο
9. Το τεκμήριο της αθωότητας μέχρι αποδείξεως της ενοχής
10. Αποτροπή από καταδίκη για μια πράξη η οποία δεν ήταν ποινικό αδίκημα κατά το χρόνο που διεπράχθει
11. Ελευθερία από αυθαίρετη επέμβαση στην ιδιωτική ζωή, την οικογένεια, την κατοικία ή την αλληλογραφία
12. Ελευθερία διακίνησης και εγκατάστασης περιλαμβανομένου του δικαιώματος
13. Να εγκαταλείπει κάποιος οποιαδήποτε χώρα και να επιστρέφει στη δική του.
14. Άσυλο
15. Μια ιθαγένεια
16. Σύναψη γάμου και δημιουργία οικογένειας

17. Ιδιοκτησία
18. Ελευθερία της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας
19. Ελευθερία της γνώμης και της έκφρασης
20. Ελευθερία ειρηνικών συγκεντρώσεων και συνεταιρισμών
21. Συμμετοχή του καθενός στη διακυβέρνηση της χώρας του
22. Ίση πρόσβαση του καθενός στις δημόσιες υπηρεσίες της χώρας του

Τα επόμενα επτά άρθρα (22 μέχρι 28) ασχολούνται με τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα, περιλαμβανομένων των δικαιωμάτων για:

1. Κοινωνική ασφάλιση
2. Εργασία και ελεύθερη επιλογή επαγγέλματος
3. Ίση αμοιβή για ίση εργασία
4. Δίκαιη και ικανοποιητική αμοιβή, που να διασφαλίζει ένα τρόπο ζωής που αρμόζει στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια
5. Ίδρυση και συμμετοχή σε συνδικάτα
6. Ανάπαυση και ελεύθερο χρόνο
7. Βιωτικό επίπεδο ικανοποιητικό για υγεία και ευημερία (που περιλαμβάνει τροφή, ρουχισμό, στέγαση και ιατρική περίθαλψη)
8. Ασφάλιση σε περίπτωση ανεργίας, αρρώστειας, αναπηρίας, χηρείας, γεροντικής ηλικίας ή άλλων περιστάσεων ανεξάρτητων από τη θέληση του ατόμου
9. Προστασία της μητρότητας και της παιδικής ηλικίας
10. Εκπαίδευση, με τους γονείς να έχουν κατά προτεραιότητα το δικαίωμα να επιλέγουν τον τύπο της εκπαίδευσης που θα δοθεί στα παιδιά τους
11. Συμμετοχή του καθενός στην πολιτιστική ζωή της κοινότητάς του
12. Προστασία των ηθικών και υλικών συμφερόντων του καθενός, που απορρέουν από συγγραφή επιστημονικών, λογοτεχνικών ή καλλιτεχνικών παραγωγών του.

Σύμφωνα με το άρθρο 28, ο καθένας δικαιούται να απολαμβάνει κοινωνική και διεθνή τάξη, όπου τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που περιλαμβάνονται στη Διακήρυξη να μπορούν να υλοποιούνται πλήρως.

Το άρθρο 29 λέει ότι ο καθένας έχει καθήκοντα στην κοινότητα μέσα στην οποία και μόνο είναι δυνατή η ελεύθερη και πλήρης ανάπτυξη της προσωπικότητάς του. Αυτό το άρθρο προσθέτει ότι, στην άσκηση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών, ο καθένας θα μπορεί να υπόκειται μόνο στους περιορισμούς που καθιερώθηκαν με νόμο, για να διασφαλίζεται η οφειλόμενη αναγνώριση και ο σεβασμός των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων και για ικανοποίηση των δίκαιων απαιτήσεων της ηθικής, της δημόσιας τάξης και της γενικής

ευημερίας. Αυτά τα δικαιώματα και οι ελευθερίες δε θα μπορούν να ασκούνται αντίθετα προς τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών.

Το τελευταίο άρθρο λέει ότι τίποτα μέσα στη Διακήρυξη δεν μπορεί να ερμηνευτεί ότι παρέχει σε οποιαδήποτε Χώρα, σε οποιαδήποτε ομάδα ή άτομο το δικαίωμα να κάνει οτιδήποτε που να αποβλέπει στην εξουδετέρωση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που εξαγγέλλονται στη Διακήρυξη.
(http://www.fa3.gr/nomothesia_2/nomoth_gen/1_dikaiomata_antropou.htm)

2.6. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΙΤΗΣΗΣ ΑΣΥΛΟΥ

Κάθε αλλοδαπός ή ανιθαγενής έχει δικαίωμα υποβολής αίτησης διεθνούς προστασίας σύμφωνα με το Προεδρικό διάταγμα 114/2010. Το Προεδρικό αυτό διάταγμα εφαρμόζεται σε όλες τις αιτήσεις ασύλου που υποβάλλονται στο έδαφος της ελληνικής επικράτειας περιλαμβανομένων των συνόρων ή τις ζώνες διέλευσης της χώρας.

2.6.1. ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Υποβολή αιτήσεως.

Ο αλλοδαπός υποβάλλει αίτηση αυτοπροσώπως ενώπιον των αρμόδιων αρχών, οι οποίες είναι τα Τμήματα Ασύλου της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής και Θεσσαλονίκης ή οι Υποδιευθύνσεις Ασφάλειας των Αστυνομικών Διευθύνσεων. Οι αιτήσεις δεν απορρίπτονται ούτε αποκλείεται η εξέτασή τους σε περίπτωση που δεν υποβλήθηκαν το ταχύτερο δυνατό. Οι αιτούντες επιτρέπεται να παραμείνουν στη χώρα μέχρι την ολοκλήρωση της διοικητικής διαδικασίας εξέτασης της αίτησης και δεν απομακρύνονται με οποιοδήποτε τρόπο.

Οι αιτούντες ενημερώνονται σε γλώσσα που κατανοούν για τη διαδικασία που ακολουθείται, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, τις προθεσμίες και τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους. Τους παρέχονται υπηρεσίες διερμηνέα για να εκθέσουν την υπόθεσή τους στις αρμόδιες αρχές και διευκολύνεται η επικοινωνία τους με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ή με κάθε άλλη οργάνωση που παρέχει νομική συνδρομή.

Οι αιτήσεις για διεθνή προστασία υποβάλλονται αυτοπροσώπως εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας όπως: σοβαρή ασθένεια, σοβαρή σωματική αναπηρία ή κράτηση. Οι αιτούντες παραδίδουν το ταξιδιωτικό έγγραφο ή οποιοδήποτε άλλο έγγραφο έχουν στην κατοχή τους που πιστοποιεί την ταυτότητα των

ιδίων ή των μελών της οικογένειάς τους, τη χώρα προέλευσης τους, τον τόπο καταγωγής τους καθώς και την οικογενειακή τους κατάσταση. Στην περίπτωση που παραδοθεί οποιοδήποτε έγγραφο συντάσσεται πρακτικό παράδοσης – παραλαβής. Επίσης δέχονται σωματική έρευνα και γίνεται δακτυλοσκόπηση εφόσον είναι άνω των 14 ετών. Υποχρεούνται να ενημερώσουν τις αρμόδιες αρχές το συντομότερο δυνατό για τη διεύθυνση κατοικίας ή διαμονής τους καθώς για κάθε μεταβολή της διεύθυνσης τους.

Αμέσως μετά τον καθορισμό ημερομηνίας λήψης της συνέντευξης οι αιτούντες εφοδιάζονται από την αρμόδια αρχή με ειδικό ατομικό δελτίο («δελτίο αιτήσαντος άσυλο αλλοδαπού»), το οποίο φέρει τη φωτογραφία τους και τους επιτρέπει την παραμονή τους στην ελληνική επικράτεια μέχρι την ημερομηνία που θα γίνει η συνέντευξη. Εφόσον πραγματοποιηθεί η συνέντευξη το δελτίο ανανεώνεται για διάρκεια μέχρι έξι μηνών ως την έκδοση οριστικής απόφασης για την παροχή διεθνούς προστασίας. Με αντίστοιχο δελτίο εφοδιάζονται και τα μέλη της οικογένειας των αιτούντων. Το δελτίο δεν χορηγείται όταν ο αιτών κρατείται ή όταν ακολουθείται η ταχύρρυθμη διαδικασία.

Συνέντευξη.

Η συνέντευξη διενεργείται από βαθμοφόρο αξιωματικό της αρμόδιας αρχής εξέτασης με τη συνδρομή διερμηνέα ώστε να εξασφαλιστεί η αναγκαία επικοινωνία. Ο ενδιαφερόμενος επιβεβαιώνει όσα αναφέρει στην αίτησή του και δίνει τις απαραίτητες εξηγήσεις σχετικά με τα ακριβή στοιχεία της ταυτότητάς του, τη μη κατοχή διαβατηρίου ή άλλου επίσημου ταξιδιωτικού εγγράφου, το ακριβές δρομολόγιο που ακολούθησε για να εισέλθει στο ελληνικό έδαφος και τους λόγους που τον ανάγκασαν να εγκαταλείψει τη χώρα καταγωγής του. Πριν τη συνέντευξη δίνεται στον αιτούντα εύλογος χρόνος, που δεν υπερβαίνει τους 2 μήνες, για να προετοιμαστεί κατάλληλα και να συμβουλευτεί νομικό ή άλλο σύμβουλο. Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης μπορεί να παρευρίσκεται εκπρόσωπος της Έπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες καθώς και ο νομικός σύμβουλος του αιτούντα. Όταν η συνέντευξη αφορά γυναίκα λαμβάνεται ειδική μέριμνα ώστε να διεξάγεται η συνέντευξη από γυναίκα υπάλληλο παρουσία γυναίκας διερμηνέα.

Αν υπάρχουν ενδείξεις στο πλαίσιο της συνέντευξης ότι ο αιτών υπήρξε θύμα βασανιστηρίου τότε παραπέμπεται σε εξειδικευμένο ιατρικό κέντρο ή σε γιατρό ή ψυχολόγο δημόσιου νοσηλευτικού ιδρύματος προκειμένου να γνωματεύσει για την ύπαρξη ή μη κακώσεων ή βασανιστηρίων.

Για κάθε συνέντευξη συντάσσονται πρακτικά στα οποία αναφέρονται οι ισχυρισμοί του αιτούντα, οι ερωτήσεις που υποβλήθηκαν σε αυτόν καθώς και οι σχετικές απαντήσεις. Ο αιτών καλείται να υπογράψει αφού έχει βεβαιώσει την ακρίβεια του περιεχομένου των πρακτικών με τη συνδρομή διερμηνέα που επίσης υπογράφει. Η συνέντευξη πρέπει να διεξάγεται σε συνθήκες που να εξασφαλίζουν την εμπιστευτικότητα και να επιτρέπουν στον αιτούντα να παρουσιάσει διεξοδικά τους λόγους της αίτησής του και να διενεργείται από υπαλλήλους που διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα. Η εξέταση των αιτήσεων ολοκληρώνεται εντός έξι μηνών.

Πνευματικά διαταραγμένα άτομα.

Συχνά συμβαίνει ο εξεταστής να πρέπει να αντιμετωπίσει έναν αιτούντα με πνευματικές ή συναισθηματικές διαταραχές οι οποίες παρακωλύουν την ομαλή εξέταση της υπόθεσής του. Ένα πρόσωπο με διανοητικές διαταραχές μπορεί πάντως να είναι πρόσφυγας και η σχετική αίτησή του, αφού δεν είναι δυνατό να παραβλεφθεί, επιβάλλει τη χρησιμοποίηση κατά την εξέταση ιδιαίτερης τεχνικής. Ο εξεταστής πρέπει σε ανάλογες περιπτώσεις να ζητά, όταν είναι δυνατόν, ιατρική γνωμάτευση. Η ιατρική αναφορά πρέπει να παρέχει πληροφορίες για τη φύση και το βαθμό της πνευματικής ασθένειας του αιτούντος και εκτίμηση της ικανότητας του αιτούντος να ανταποκριθεί στις προϋποθέσεις που φυσιολογικά αναμένεται να πληροί ο αιτών κατά την παρουσίαση της υπόθεσής του. Τα πορίσματα της ιατρικής γνωμάτευσης θα προσδιορίσουν την περαιτέρω προσέγγιση της υπόθεσης εκ μέρους του εξεταστή. Η έρευνα του καθεστώτος του πρόσφυγα σε πρόσωπα με ψυχικές ή διανοητικές διαταραχές πρέπει να είναι κατά κανόνα δεισιδυτικότερη απ' ό,τι σε μια «ομαλή» υπόθεση και απαιτείται λεπτομερειακή εξέταση της ιστορίας και του περιβάλλοντος του αιτούντος με τη βοήθεια όλων των διαθέσιμων πηγών πληροφόρησης (UNHCR, 2009).

Διαδικασία προσφυγής.

Στην περίπτωση που η αίτηση διεθνούς προστασίας απορρίπτεται ο αιτών έχει δικαίωμα να προσφύγει ενώπιον της Επιτροπής Προσφύγων, η οποία αποτελείται από έναν υπάλληλο του υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ή του υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο οποίος έχει το ρόλο του προέδρου, έναν εκπρόσωπο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και ένα νομικό, που αποτελούν τα μέλη της επιτροπής.

Η Επιτροπή καλεί τον προσφεύγοντα, ο οποίος ενημερώνεται το αργότερο πέντε ημέρες πριν την ημερομηνία εξέτασης του και σε

γλώσσα που κατανοεί για τον τόπο και την ημερομηνία εξέτασης της προσφυγής του, καθώς και για το δικαίωμα του να παραστεί αυτοπροσώπως ή και με τον δικηγόρο του ή άλλο σύμβουλο του ενώπιον της, για να εκθέσει προφορικά, με τη βοήθεια κατάλληλου διερμηνέα, τα επιχειρήματα του και να δώσει διευκρινίσεις ή να υποβάλλει τυχόν συμπληρωματικά στοιχεία.

Η προθεσμία που έχει στη διάθεση του ο αιτών για να προχωρήσει στην προσφυγή είναι 30 ημέρες. Οι Επιτροπές Προσφυγών αποφαινόμενες εντός 6 μηνών. Αν απορριφθεί η προσφυγή ο αιτών είναι υποχρεωμένος να αναχωρήσει από τη χώρα μέσα σε διάστημα 90 ημερών

2.6.2. ΤΑΧΥΡΡΥΘΜΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Η ταχύρρυθμη διαδικασία εξέτασης ακολουθείται όταν υποβάλλονται αιτήσεις οι οποίες είναι προδήλως αβάσιμες ή όταν ο αιτών όταν προέρχεται από ασφαλή χώρα ή από ασφαλή τρίτη χώρα. Προδήλως αβάσιμες θεωρούνται οι αιτήσεις όταν οι λόγοι που προβάλλει ο αιτών δεν συνάδουν με την ιδιότητα του πρόσφυγα ή του δικαιούχου επικουρικής προστασίας ή υποβάλλει καταχρηστική ή με δόλο για να παραπλανήσει τις Αρχές. Ασφαλείς χώρες καταγωγής θεωρούνται όσες περιλαμβάνονται στον Κοινό Κατάλογο ασφαλών χωρών καταγωγής του Συμβουλίου Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ο αιτών έχει την ιθαγένεια αυτής της χώρας ή διέμενε στη χώρα και με βάση την ισχύουσα νομοθεσία και του δικαίου στο πλαίσιο ενός δημοκρατικού πολιτεύματος και των γενικών πολιτικών συνθηκών καταδεικνύεται ότι τα άτομα δεν υφίστανται δίωξη, βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία. Μια χώρα θεωρείται ασφαλής τρίτη χώρα για έναν αιτούντα όταν δεν απειλείται η ζωή του και η ελευθερία του λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξης ή πολιτικών πεποιθήσεων και δεν υπάρχει κίνδυνος επαναπροώθησης σε χώρα που αυτός κινδυνεύει και του χορηγείται προστασία σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης.

Η ταχύρρυθμη διαδικασία ακολουθείται επίσης και στις περιπτώσεις που υποβάλλονται αιτήσεις διεθνούς προστασίας στα σύνορα ή στις ζώνες διέλευσης λιμένων ή αερολιμένων της χώρας. Αν δε ληφθεί απόφαση για την αίτηση εντός 4 εβδομάδων, επιτρέπεται η είσοδος του αιτούντα στη χώρα προκειμένου να εξεταστεί η αίτησή του. Σε περίπτωση που μεγάλος αριθμός ατόμων υποβάλλει αίτηση στα σύνορα ή τις ζώνες διέλευσης λιμένων ή αερολιμένων η διαδικασία εφαρμόζεται σε άλλους χώρους κοντά στα σύνορα ή τις ζώνες διέλευσης στους οποίους φιλοξενούνται τα άτομα. Η εξέταση των αιτήσεων ολοκληρώνεται εντός 3 μηνών όταν εφαρμόζεται η ταχύρρυθμη διαδικασία εξαιρουμένων των αιτήσεων που

υποβάλλονται στα σύνορα ή τις ζώνες διέλευσης. Αν η αίτηση θεωρηθεί προδήλως αβάσιμη ή απαράδεκτη ο αιτών έχει δικαίωμα να προσφύγει εντός 15 ημερών, για τις αιτήσεις που υποβάλλονται στα σύνορα ή τις ζώνες διέλευσης λιμένων ή αερολιμένων εντός 10 ημερών. Οι Επιτροπές Προσφυγών αποφαινόμενες εντός 3 μηνών επί της προσφυγής.

Παραμονή για ανθρωπιστικούς λόγους.

Αν οι αιτήσεις απορριφθούν είναι δυνατόν να χορηγηθεί στον αιτούντα καθεστώς παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους εφόσον ο αιτών δεν μπορεί να επιστρέψει στη χώρα καταγωγής του ή συνήθους διαμονής για λόγους ανωτέρας βίας όπως σοβαροί λόγοι υγείας του ίδιου ή μέλους της οικογένειάς του, διεθνής αποκλεισμός της χώρας του, εμφύλιες συρράξεις συνοδευόμενες από μαζικές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Έχει δικαίωμα να παραμείνει στη χώρα με ειδική άδεια διαμονής διάρκειας έως 2 ετών. Παρόμοια άδεια χορηγείται και στα μέλη της οικογένειάς του. (Π.Δ 114/2010)

2.7. ΡΗΤΡΕΣ ΠΑΥΣΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ

Οι αποκαλούμενες «ρήτρες παύσης» καταγράφουν τις προϋποθέσεις σύμφωνα με τις οποίες ένα πρόσωπο παύει να είναι πρόσφυγας. Βασίζονται στην εκτίμηση ότι η διεθνής προστασία δεν πρέπει να παρέχεται όπου πλέον δεν είναι αναγκαία ή δικαιολογημένη. Εφόσον αναγνωρίστηκε, το καθεστώς του πρόσφυγα διατηρείται, εκτός εάν συντρέξουν γι' αυτόν οι όροι κάποιες από τις ρήτρες παύσης.

Οι τέσσερις πρώτες από τις έξι ρήτρες παύσης αντικατοπτρίζουν μεταβολή στην κατάσταση του πρόσφυγα η οποία οφείλεται σε πράξεις του ίδιου, ειδικότερα:

1. Εκούσια εκ νέου χρήση της εθνικής προστασίας

Η παραπάνω ρήτρα παύσης αναφέρεται στον πρόσφυγα που ενώ έχει ιθαγένεια παραμένει έξω από τη χώρα της ιθαγένειάς του. Ο πρόσφυγας που εκούσια χρησιμοποιεί εκ νέου την εθνική, δεν έχει πια ανάγκη τη διεθνή προστασία. Έχει καταδείξει πως στην περίπτωσή του δεν ισχύει πλέον ότι δεν μπορεί ή δεν επιθυμεί να ζητήσει την προστασία της χώρας της ιθαγένειάς του. Η εφαρμογή αυτής της ρήτρας παύσης συνδέεται με τρεις προϋποθέσεις:

(α) οικεία βούληση: ο πρόσφυγας πρέπει να ενεργεί εκούσια,

(β) πρόθεση: ο πρόσφυγας πρέπει να αποβλέπει με την πράξη του στην εκ νέου χρήση της προστασίας της χώρας της ιθαγενείας του,

(γ) εκ νέου χρήση: ο πρόσφυγας πρέπει πράγματι να αποκτήσει τέτοια προστασία.

2. Εκούσια επανάκτηση της ιθαγένειας

Αυτή η ρήτρα είναι παρεμφερής με την προηγούμενη. Εφαρμόζεται στις περιπτώσεις εκείνες όπου ο πρόσφυγας που είχε χάσει την ιθαγένεια της χώρας του, επειδή είχε δικαιολογημένο φόβο δίωξης, επανακτά με τη θέλησή του αυτήν την ιθαγένεια. Η επανάκτηση της ιθαγένειας πρέπει να είναι εκούσια. Η χορήγηση της ιθαγένειας δια νόμου ή διατάγματος δεν θα θεωρηθεί εκούσια επανάκτησή της, παρά μόνον όταν έχει γίνει αποδεκτή από τον πρόσφυγα ρητά ή σιωπηρά.

3. Απόκτηση νέας ιθαγένειας

Όπως και στην περίπτωση της επανάκτησης της ιθαγένειας, η τρίτη ρήτρα παύσης απορρέει από την αρχή ότι το πρόσωπο που απολαύει εθνικής προστασίας δεν έχει ανάγκη διεθνούς προστασίας. Η ιθαγένεια που αποκτά ο πρόσφυγας είναι συνήθως αυτή της χώρας διαμονής του. Πρόσφυγας που ζει σε μια χώρα μπορεί ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, να αποκτήσει την ιθαγένεια άλλης χώρας. Εάν συμβεί αυτό, τερματίζεται το καθεστώς του πρόσφυγα εφόσον η νέα ιθαγένεια εξασφαλίζει την προστασία της εν λόγω χώρας.

4. Εκούσια επανεγκατάσταση στη χώρα όπου υπήρχε φόβος δίωξης.

Η ρήτρα αυτή αναφέρεται στην «εκούσια επανεγκατάσταση». Ο όρος αυτός υποδηλώνει την επιστροφή στη χώρα της ιθαγένειας ή της προηγούμενης συνήθους διαμονής με σκοπό τη μόνιμη διαμονή εκεί. Προσωρινή επίσκεψη του πρόσφυγα στην προηγούμενη πατρίδα του— όχι με εθνικό διαβατήριο αλλά, για παράδειγμα, με ταξιδιωτικό έγγραφο που εκδόθηκε από τη χώρα διαμονής του – δεν συνιστά «επανεγκατάσταση» και δεν επιφέρει απώλεια του καθεστώτος του πρόσφυγα σύμφωνα με την παρούσα ρήτρα.

Οι δύο τελευταίες ρήτρες παύσης (5) και (6) βασίζονται στην εκτίμηση ότι δεν δικαιολογείται πλέον η διεθνής προστασία λόγω μεταβολών στη χώρα όπου υπήρχε φόβος δίωξης, επειδή έπαυσαν να συντρέχουν οι λόγοι για τους οποίους το πρόσωπο έγινε πρόσφυγας.

5. Πολίτες ως προς τους οποίους έπαυσαν να υπάρχουν οι λόγοι για τους οποίους αναγνωρίστηκαν πρόσφυγες.

Ο όρος «λόγου» αναφέρεται σε θεμελιώδεις αλλαγές στη χώρα που μπορεί να θεωρηθούν ότι έχουν άρει τη βάση του φόβου δίωξης. Μια απλή - ενδεχομένως προσωρινή – αλλαγή των περιστατικών που αφορούν το φόβο του συγκεκριμένου πρόσφυγα, η οποία δεν επιφέρει σημαντικές διαφοροποιήσεις των συνθηκών, δεν επαρκεί για να είναι εφαρμοστέα αυτή η ρήτρα.

6. Ανιθαγενείς ως προς τους οποίους έπαυσαν να υπάρχουν οι λόγοι για τους οποίους αναγνωρίστηκαν πρόσφυγες.

Η έκτη και τελευταία ρήτρα παύσης είναι παράλληλη με την πέμπτη, η οποία αναφέρεται σε πρόσωπα που έχουν ιθαγένεια. Η παρούσα ρήτρα αφορά αποκλειστικά όσους δεν έχουν καμία ιθαγένεια και μπορούν να επιστρέψουν στη χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής τους. Θα πρέπει τέλος να τονισθεί ότι, εκτός από τη μεταβολή των συνθηκών στη χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής του, ο ενδιαφερόμενος πρέπει και να μπορεί να επιστρέψει εκεί. Τούτο ενδέχεται να μην είναι πάντοτε εφικτό στην περίπτωση προσώπων ανιθαγενών.(UNHCR, 2009)

2.8. ΡΗΤΡΕΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ

Οι ρήτρες αποκλεισμού αποκλείουν από το καθεστώς του πρόσφυγα πρόσωπα τα οποία κατά τα λοιπά συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά του πρόσφυγα. Τα πρόσωπα αυτά κατατάσσονται σε 3 κατηγορίες:

1. Πρόσωπα που απολαύουν ήδη της προστασίας ή της αρωγής των Ηνωμένων Εθνών

Σύμφωνα με τη ρήτρα αυτή αποκλείεται από το καθεστώς του πρόσφυγα κάθε πρόσωπο που απολαύει της προστασίας ή της αρωγής άλλων οργάνων ή οργανισμών των Ηνωμένων Εθνών εκτός του Υπάτου Αρμοστή για τους Πρόσφυγες.

2. Πρόσωπα που θεωρείται ότι δεν έχουν ανάγκη τη διεθνή προστασία

Η διάταξη αυτή αναφέρεται στα πρόσωπα εκείνα που κατά τα λοιπά συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις για την αναγνώρισή τους ως πρόσφυγες και έχουν γίνει δεκτά σε μια χώρα στην οποία τους απονεμήθηκαν τα περισσότερα από τα δικαιώματα που κανονικά απολαύουν οι πολίτες τους, αλλά όχι η πλήρης ιθαγένεια. Η ρήτρα αναφέρεται σε πρόσωπο που «έχει εγκατασταθεί» στην εν λόγω χώρα. Αυτό προϋποθέτει συνεχή διαμονή και όχι απλή επίσκεψη. Ένα πρόσωπο που διαμένει έξω από τη χώρα και δεν απολαύει της

διπλωματικής προστασίας αυτής της χώρας, δεν θίγεται από τη ρήτρα αποκλεισμού.

3. Πρόσωπα που θεωρείται ότι δεν αξίζουν διεθνούς προστασίας

Οι κατηγορίες στις οποίες εντάσσονται αυτά τα πρόσωπα είναι οι εξής:

α) Εγκλήματα πολέμου, εγκλήματα κατά της ειρήνης, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας.

β) Εγκλήματα του κοινού ποινικού δικαίου

Ο σκοπός στον οποίο αποβλέπει αυτή η ρήτρα αποκλεισμού είναι να προστατεύσει την κοινότητα της χώρας εισδοχής από τον κίνδυνο να επιτρέψει την είσοδο σε πρόσφυγα που έχει διαπράξει ένα σοβαρό κοινό έγκλημα. Αποβλέπει επίσης στο να αποδώσει την οφειλόμενη δικαιοσύνη στον πρόσφυγα εκείνον ο οποίος είτε έχει διαπράξει κάποιο κοινό έγκλημα (ή εγκλήματα) λιγότερο σοβαρής μορφής είτε έχει διαπράξει κάποιο πολιτικό αδίκημα.

γ) Ενέργειες αντίθετες προς τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών

Η ρήτρα αυτή έχει σκοπό να καλύψει κατά γενικό τρόπο πράξεις που αντιστρατεύονται τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών και οι οποίες μπορεί να μην καλύπτονται ενδεχομένως εξ ολοκλήρου από τις δύο προηγούμενες ρήτρες αποκλεισμού. Οι πράξεις που καλύπτονται από την εν λόγω ρήτρα επιβάλλεται να είναι εγκληματικές. Οι σκοποί και οι αρχές των Ηνωμένων Εθνών παρατίθενται στο Προοίμιο και στα άρθρα 1 και 2 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Εκεί απαριθμούνται οι θεμελιώδεις αρχές που πρέπει να διέπουν τη συμπεριφορά των μελών τους, τόσο στις μεταξύ τους σχέσεις όσο και σε σχέση με τη διεθνή κοινότητα ως σύνολο. (UNHCR, 2009)

2.9. ΡΗΤΡΕΣ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ

Οι ρήτρες υπαγωγής, καθορίζουν τις προϋποθέσεις που πρέπει να συγκεντρώνει ένα πρόσωπο, προκειμένου να χαρακτηριστεί πρόσφυγας και συνιστούν έτσι τη θετική βάση για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα

Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία (2009) υπάρχουν πέντε βασικές προϋποθέσεις:

1. Να είναι πρόσφυγας λόγω γεγονότων που έλαβαν χώρα πριν από την 1^η Ιανουαρίου του 1951.

2. Να υπάρχει δικαιολογημένος φόβος δίωξης.
3. Η δίωξη να βασίζεται στη φυλή, θρησκεία, εθνικότητα, κοινωνική τάξη ή πολιτικές πεποιθήσεις.
4. Να βρίσκεται εκτός της χώρας της ιθαγένειάς του ή εάν δεν έχει ιθαγένεια εκτός της χώρας της τελευταίας αυτού διαμονής.
5. Να μην μπορεί, ή λόγω του φόβου τούτου, να μην επιθυμεί να επιστρέψει σ' αυτήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΒΑΣΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Η ένταξη των προσφύγων είναι δυναμική και πολύπλευρη αμφίδρομη διαδικασία που απαιτεί προσπάθειες από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων της ετοιμότητας των προσφύγων να προσαρμοσθούν στη χώρα ασύλου χωρίς να αποποιηθούν την πολιτισμική τους ταυτότητα και της αντίστοιχης προθυμίας των κοινωνιών υποδοχής και των θεσμών της δημόσιας διοίκησης των χωρών ασύλου να υποδεχθούν τους πρόσφυγες και να ικανοποιήσουν τις ανάγκες ενός διαφορετικού πληθυσμού.

Η διαδικασία της ένταξης είναι περίπλοκη και σταδιακή και με διαστάσεις διακριτές, αλλά αλληλο-συνδεόμενες, νομικής, οικονομικής, κοινωνικής και πολιτισμικής υφής που είναι όλες σημαντικές για την ικανότητα των προσφύγων να ενταχθούν με επιτυχία στην κοινωνία ως πλήρη μέλη της (UNHCR, 2007).

3.1. ΣΤΕΓΑΣΗ

Η στέγαση που επιτρέπει τη δημιουργία σχέσεων με την κοινωνία της χώρας υποδοχής είναι ιδιαίτερα σημαντική για την μελλοντική ένταξη. Η παραπομπή των αιτούντων άσυλο στα κέντρα υποδοχής ικανοποιεί τις άμεσες στεγαστικές ανάγκες τους αλλά μπορεί να οδηγήσει στην απομόνωσή τους από την κοινωνία υποδοχής. Οι συχνές μετακομίσεις επιδεινώνουν την αστάθεια και παρακωλύουν την ενεργή συμμετοχή των παιδιών στο σχολείο. Η κράτηση, ακόμη και όταν είναι βραχύχρονη, μπορεί να έχει μακροπρόθεσμες συνέπειες για τους ενδιαφερόμενους και την ικανότητά τους να προσαρμοστούν και να ενταχθούν στη χώρα υποδοχής, ειδικότερα στην περίπτωση των παιδιών και όσων έχουν βιώσει τραυματικές εμπειρίες. (www.unhcr.org/excom).

Στην Ελλάδα υπάρχουν χώροι κράτησης παραμονής εισελθόντων και εν δυνάμει αιτούντων άσυλο και κέντρα υποδοχής για όσους έχουν υποβάλλει αίτημα ασύλου. Όσοι παράνομα εισερχόμενοι συλλαμβάνονται, κρατούνται σε χώρους κράτησης για

διάστημα τριών μηνών. Ως χώροι κράτησης χρησιμοποιούνται τα κρατητήρια των τοπικών Αστυνομικών Τμημάτων ή των Τμημάτων Συνοριακής Φύλαξης αλλά και ειδικοί χώροι, οι οποίοι δημιουργήθηκαν τα τελευταία χρόνια λόγω της συχνής, αθρόας και κατά μονάδες εισδοχής αλλοδαπών (Χριστοδούλου Π. 2006).

Κάποιες φορές έχουμε και την εφαρμογή έκτακτων λύσεων, όπου κατά καιρούς έχουν χρησιμοποιηθεί ως χώροι φύλαξης σχολικές αίθουσες, ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις, ενοικιαζόμενα δωμάτια, δημοτικοί χώροι και αθλητικές εγκαταστάσεις. Τέτοια κέντρα κράτησης έχουν δημιουργηθεί με τη συνεργασία του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Περιφέρεια-Νομαρχία) και του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη στα νησιά Χίου, Λέσβου, Σάμου και στις περιοχές της Βέννας, στη Ροδόπη και του Φυλακίου στην Ορεστιάδα (Καρακώστα Α. 2008).

Στην πράξη παρουσιάζονται αρκετά προβλήματα που έχουν να κάνουν με τη θέρμανση, το ζεστό νερό, την ποιότητα του νερού, την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, τον προαυλισμό και την κατανομή ανδρών, γυναικών και ανήλικων παιδιών σε ξεχωριστούς χώρους. Ταυτόχρονα παρουσιάζεται το φαινόμενο της μη ενιαίας και ανομοιογενούς αντιμετώπισης των αλλοδαπών στα κατά τόπους κέντρα κράτησης λόγω διαφορετικών κτιριακών συνθηκών και παροχών. (European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, 2008)

Όσοι από τους παράνομα εισερχόμενους υποβάλλουν αίτημα ασύλου, παραπέμπονται από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη σε κέντρα υποδοχής. Όσοι αιτηθούν άσυλο μετά την παρέλευση της τρίμηνης κράτησής τους μπορούν να απευθυνθούν στο Τμήμα Υποδοχής της Κοινωνικής Υπηρεσίας του Ελληνικού Συμβουλίου Προσφύγων, η οποία υλοποιεί πρόγραμμα στέγασης νεοαφιχθέντων σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. (Συκιάτου Α., 2008)

Προκύπτουν όμως δυσκολίες αναφορικά με την παραπομπή για στέγαση των αιτούντων άσυλο. Κατ' αρχάς, δεν υφίσταται νομικώς δεσμευτικό όργανο, το οποίο να ορίζει τη διαδικασία παραπομπής των αιτούντων άσυλο στα διάφορα κέντρα υποδοχής. Μια δεύτερη πρακτική δυσκολία είναι η υποβολή του αιτήματος ασύλου. Σε πολλές περιπτώσεις δεν μπορεί κανείς να περάσει την πύλη της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής προκειμένου να υποβάλει αίτημα ασύλου με την αιτιολογία ότι στερείται διεύθυνσης. Από την άλλη πλευρά, το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης δεν μπορεί να υποδείξει χώρο διαμονής εφόσον κάποιος δεν έχει αιτηθεί άσυλο.

Για να περάσουν την πύλη του Υπουργείου οι ανήλικοι και άλλες ιδιαίτερες περιπτώσεις αιτούντων, οι δικηγόροι και οι

κοινωνικοί λειτουργοί του Ελληνικού Συμβουλίου Προσφύγων στέλνουν καταλόγους με τα ονόματα αυτών που προτίθενται να υποβάλλουν αίτημα κατόπιν τηλεφωνήματος και έγγραφης επικοινωνίας με τον εκάστοτε αρμόδιο, ο οποίος ενημερώνει την πύλη και έτσι η είσοδος επιτρέπεται. Εφόσον τελικά υποβληθεί το αίτημα, αποστέλλεται έγγραφο του Γραφείου Αλλοδαπών, που στη συνέχεια καταγράφει στα νομιμοποιητικά έγγραφα του αιτούντος τον τόπο διαμονής και παράλληλα ενημερώνει το Ελληνικό Συμβούλιο Προσφύγων, έτσι ώστε να βρει τους ανήλικους και να κανονίσει για τη μεταφορά τους στο κέντρο (οι ανήλικοι στο μεσοδιάστημα μπορούν να φιλοξενηθούν σε ξενοδοχεία στην Αθήνα μέχρις ότου ορισθεί τόπος διαμονής, στον οποίο και μεταφέρονται). (Συκιάτου Α. 2008)

3.1.1. ΚΕΝΤΡΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ – ΚΕΝΤΡΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Από το 1999 το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης έχει αναλάβει την ευθύνη για τη στέγαση των αιτούντων άσυλο και τη συνολική εποπτεία των κέντρων υποδοχής, ενώ οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις έχουν αναλάβει τη διοίκησή τους. Αυτή τη στιγμή λειτουργούν 12 χώροι φιλοξενίας στον ελλαδικό χώρο για αιτούντες άσυλο και ασυνόδευτους ανήλικους. Το δυναμικό τους δεν ξεπερνά τα 780 άτομα και η λειτουργία τους βασίζεται σε κρατική χρηματοδότηση ή σε χρηματοδότηση μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσφύγων. Παρατίθενται οι ακόλουθοι χώροι.

ΔΟΜΕΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΓΙΑ ΑΙΤΟΥΝΤΕΣ ΑΣΥΛΟ ΚΑΙ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΥΣ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ (www.unhcr.gr)

1. Ξενώνας Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων στα Ανώγεια Κρήτης

Χωρητικότητα: 25 άτομα

Φορέας: Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας

Χρηματοδότηση: Κρατικός προϋπολογισμός 2010

2. Κέντρο Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων Αιτούντων Άσυλο Βόλου

Χωρητικότητα: 24 άτομα

Φορέας: Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός

Χρηματοδότηση: Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων 2009

3. Μονάδα Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων Προσφύγων στην Αγιάσο Λέσβου

Χωρητικότητα: 96 άτομα

Φορέας: Ίδρυμα Κοινωνικής Πρόνοιας Αγιάσου-Λέσβου «Η ΘΕΟΜΗΤΩΡ» Χρηματοδότηση: Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων 2009

4. Ξενώνας Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων Παιδόπολης Ωραιοκάστρου Θεσσαλονίκης

Χωρητικότητα: 40 άτομα

Φορέας: ΑΡΣΙΣ – Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων Χρηματοδότηση: Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων 2009

5. Ξενώνας Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων στη Μακρινίτσα Βόλου

Χωρητικότητα: 30 άτομα

Φορέας: ΑΡΣΙΣ – Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων Χρηματοδότηση: Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων 2009

6. Ενοικιαζόμενο Διαμέρισμα στη Θεσσαλονίκη

Χωρητικότητα: 5 άτομα

Φορέας: ΑΡΣΙΣ – Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων Χρηματοδότηση: Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων 2009

7. Ξενώνας Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων στο Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Αρρένων Κόνιτσας

Χωρητικότητα: 80 άτομα

Φορέας: Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία «Η Μέριμνα» Χρηματοδότηση: Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων 2009

8. Ξενώνας Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων στην Αθήνα

Χωρητικότητα: 15 άτομα

Φορέας: Σύλλογος Μεριμνης Ανηλίκων Χρηματοδότηση: Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων 2009

9. Κέντρο Προσωρινής Διαμονής Αλλοδαπών Αιτούντων Άσυλο στο Λαύριο Αττικής

Χωρητικότητα: 260 άτομα (ενήλικες και οικογένειες)

Φορέας: Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός Χρηματοδότηση: Κρατικός προϋπολογισμός 2010

10. Ξενώνας Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο στην Αθήνα

Χωρητικότητα: 70 άτομα (ενήλικες και οικογένειες)

Φορέας: Γιατροί του Κόσμου
Χρηματοδότηση: Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων 2009

11. Ενοικιαζόμενα Διαμερίσματα (10 στην Αθήνα, 2 στη Θεσσαλονίκη και 1 στη Λέσβο)
Χωρητικότητα: 65 άτομα
Φορέας: PRAKSIS
Χρηματοδότηση: Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων 2009

12. Ξενώνας Υποδοχής και Στήριξης Ασυνόδευτων Κοριτσιών, Γυναικών και Μονογονεϊκών Οικογενειών στην Αττική
Χωρητικότητα: 70 άτομα (κορίτσια, γυναίκες έως 30 ετών μόνες ή με παιδιά)
Φορέας: Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας
Χρηματοδότηση: Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων 2000

Η συντριπτική πλειοψηφία των προσφύγων ζει στην περιοχή της Αττικής, επειδή εκεί βρίσκονται οι υπηρεσίες που χορηγούν άσυλο, άδειες παραμονής κλπ. Οι εθνότητες που απαρτίζουν τους προσφυγικούς πληθυσμούς δεν έχουν σχηματίσει «γκέτο» όμως είναι σίγουρο ότι ζουν σε κοινωνικά υποβαθμισμένες γειτονιές, διαμένουν σε παλιά και φθηνά ξενοδοχεία ή σε ακριβοπληρωμένα διαμερίσματα χωρίς στοιχειώδεις ανέσεις. (Ιώ, 2007)

Υπάρχουν πολλά ακόμα που πρέπει να γίνουν για την εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαμονής και την καταπολέμηση των διακρίσεων. Το πλέον σημαντικό και χρήσιμον άμεσης παρέμβασης είναι η δημιουργία δομών για εξειδικευμένες ευάλωτες ομάδες. Είναι απαραίτητες περισσότερες εξειδικευμένες δομές παραδείγματος χάριν για κακοποιημένες γυναίκες και για γυναίκες θύματα εμπορίας και εκμετάλλευσης Ελληνίδες ή αλλοδαπές, για ασυνόδευτα ανήλικα αλλοδαπά παιδιά είτε αυτά είναι θύματα εμπορίας και εκμετάλλευσης είτε όχι. Επίσης μονάδες αποϊδρυματοποίησης, κέντρα διάγνωσης, αξιολόγησης και υποστήριξης ατόμων με αναπηρίες (ΚΔΑΥ) είτε πρόκειται περί αλλοδαπών είτε όχι. (Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ΕΣΠ, ΕΚΚΑ 2005: 16)

Ειδικά για ασυνόδευτα ανήλικα αλλοδαπά παιδιά θα πρέπει να υπάρξει ειδική μέριμνα και να διαφοροποιηθούν οι χώροι στέγασης ανάλογα με την ηλικία τους. Απαιτείται η άμεση ανάληψη πρωτοβουλίας από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για πρόβλεψη διαδικασίας διορισμού επιτρόπου για αυτά αλλά και γενικότερα για τη θέσπιση ενός λειτουργικού συστήματος ανάθεσης της επιμέλειάς τους. Παράλληλα

το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη θα μπορούσε να προβλέψει ακόμα και χορήγηση σε αυτά ειδικού καθεστώτος νόμιμης προσωρινής παραμονής τους στη χώρα μας, το οποίο να μετατρέπεται σε καθεστώς μόνιμης διαμονής η/και χορήγησης ασύλου υπό προϋποθέσεις. Η Πολιτεία πρέπει να προστατέψει ειδικά αυτά τα ασυνόδευτα ανήλικα παιδιά ηλικίας έως 15 ετών σύμφωνα πάντα με το δικό τους συμφέρον. (Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ΕΣΠ, ΕΚΚΑ, 2005)

3.2. ΕΡΓΑΣΙΑ

Το δικαίωμα στην Απασχόληση κατοχυρώνεται από τη Σύμβαση της Γενεύης που προβλέπει την Άσκηση μισθωτής εργασίας και τη διασφάλιση ίσης μεταχείρισης με τους υπόλοιπους αλλοδαπούς. Άδεια εργασίας εκδίδεται σε αναγνωρισμένους πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο και προσωρινά διαμένοντες για ανθρωπιστικούς λόγους.

Τα προβλήματα όμως στην εργασιακή απασχόληση είναι πολλά καθώς στο ελληνικό κράτος το αίτημα ασύλου θα πρέπει να καταχωρείται επίσημα σε διάστημα τριών μηνών. Το διάστημα αυτό στην πραγματικότητα κυμαίνεται μεταξύ έξι μηνών και ενός έτους. Σε αυτήν την περίοδο καθώς οι αιτούντες άσυλο δεν έχουν καταγραφεί επισήμως –δεν τους έχει δοθεί η κάρτα αιτούντος άσυλο- δεν τους επιτρέπεται να εργαστούν. Το ίδιο ισχύει και για όσους διαμένουν σε κέντρα υποδοχής. (Συκιώτου Α. 2008: 183)

Στην Ελλάδα δεν υπάρχουν προγράμματα που να αξιολογούν και να αξιοποιούν την ήδη κατακτημένη εμπειρία και τεχνογνωσία των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων, έτσι συνήθως οι πρόσφυγες αναγκάζονται να καταλάβουν θέσεις κατώτερου επιπέδου συγκριτικά με την εκπαίδευσή τους και την προηγμένη εργασιακή τους εμπειρία.

Η μη αναγνώριση των πτυχίων στη χώρα υποδοχής, η έλλειψη κατάλληλης εξειδίκευσης για τις ανάγκες των τεχνολογικά προηγμένων κοινωνιών, οι δυσκολίες στην επικοινωνία καθώς και τα αυξημένα ποσοστά ανεργίας συνηγορούν ώστε η θέση των προσφύγων ως προς την επαγγελματική αποκατάσταση να είναι δυσμενής. Η ανασφάλεια στον επαγγελματικό τομέα δεν τους επιτρέπει να επενδύουν σε μακροπρόθεσμους στόχους, δημιουργεί αγανάκτηση, θυμό και τους καλλιεργεί έντονα την αίσθηση του «προσωρινού», όσον αφορά την παραμονή τους στην Ελλάδα. (Καρακώστα Α. 2008: 169)

3.3. ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

Οι αιτούντες άσυλο, οι πρόσφυγες και οι δικαιούχοι ανθρωπιστικού καθεστώτος έχουν δωρεάν παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης εφόσον είναι ανασφάλιστοι και άποροι. Παρ' όλα αυτά αυτό το δικαίωμα των προσφύγων στην πράξη παρουσιάζει προβλήματα:

- Παρατηρείται δυσκολία πρόσβασης σε νοσοκομεία για την παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης που οφείλεται σε ελλιπή ενημέρωση για το νομικό καθεστώς αιτούντων άσυλο και προσφύγων (υποδείγματα εγγράφων, νομοθεσία για τη δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη).
- Υπάρχει αντικειμενική δυσκολία επικοινωνίας των συγκεκριμένων ασθενών με το ιατρικό προσωπικό, (πρόβλημα γλώσσας, επικοινωνίας, ενδεχόμενης δυσκολία κατανόησης του ελληνικού συστήματος υγείας) η οποία επιδεινώνεται λόγω έλλειψης διερμηνέων. (Συκιάτου Α. 2008: 185)
- Δεν προβλέπεται δωρεάν παροχή ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης σε αιτούντες άσυλο που δεν έχουν εφοδιαστεί ακόμα με το ειδικό δελτίο αιτούντος άσυλο. Η πρόσβαση στην περίθαλψη των μη εχόντων νόμιμα έγγραφα παραμονής είναι σχεδόν αδύνατη μετά την εφαρμογή του μεταναστευτικού νόμου του 2001. Εξαιρούνται τα επείγοντα περιστατικά στα νοσοκομεία και γενικά οι καταστάσεις που θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή του ατόμου, όπως περιγεννητική περίθαλψη και αντιμετώπιση ορισμένων λοιμωδών νοσημάτων. (Καρακώστα Α. 2008)

3.4. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η δυνατότητα επικοινωνίας αποτελεί πρωταγωνιστικό παράγοντα στη διαδικασία ένταξης και αποτελεί για τους πρόσφυγες ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα. Η εκμάθηση και η χρήση της νέας γλώσσας θεωρείται βασική προϋπόθεση για την επιτυχή προσαρμογή των προσφύγων.

Σύμφωνα με τη Γιωτσίδη (2000) η εκμάθηση μιας νέας γλώσσας συμβολίζει τον αποχωρισμό από την πατρίδα και μπορεί να έχει καταλυτική επίδραση στην εκδήλωση συναισθημάτων απώλειας της πολιτισμικής ταυτότητας του ατόμου. Επίσης, μπορεί να εγείρει συναισθήματα μελαγχολίας, νοσταλγίας και χαμηλής αυτοεκτίμησης αφού, η συγκεκριμένη διαδικασία μοιάζει με αυτή των πρώτων παιδικών χρόνων όταν το παιδί μαθαίνει να έχει κάποιο έλεγχο του περιβάλλοντός του.

Η εκμάθηση της νέας γλώσσας μπορεί επιπλέον, να προκαλέσει αλλαγές στη δυναμική της οικογένειας, σύγχυση ρόλων και

συγκρούσεις. Το φαινόμενο αυτό είναι συνηθισμένο στην περίπτωση που τα παιδιά των προσφύγων είναι εκείνα που μαθαίνουν την νέα γλώσσα ή όταν τη μαθαίνουν πιο γρήγορα και εύκολα από τους ενήλικες (Γιωτσίδη Β, 2000). Το γεγονός αυτό έχει σαν αποτέλεσμα τα παιδιά να επικοινωνούν καλύτερα από τους ενήλικες και είναι δυνατόν σε κάποιες περιπτώσεις να γίνονται μεταφραστές και μεσολαβητές μεταξύ του νέου πολιτισμού και του προηγούμενου και ίσως να προκαλεί ένα είδος εξάρτησης των γονέων απ' αυτά.

3.5. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η βασική εκπαίδευση στη Ελλάδα είναι ανοιχτή στους αλλοδαπούς μαθητές. Όμως και εδώ πρέπει να επισημανθούν κάποια ζητήματα. Έτσι, πρέπει να προβλεφθεί ψυχολογική στήριξη ιδίως στα αλλοδαπά παιδιά που εγκαταλείπουν το σχολείο για διάφορους λόγους όπως: 1) αν έχουν πέσει θύματα ρατσισμού και ξενοφοβίας, τότε θα πρέπει να προβλεφθούν ή/και να ενταχθούν τα προγράμματα κοινωνικής ευαισθητοποίησης και διδασκαλίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση (με έμφαση στις έννοιες του ρατσισμού, της ξενοφοβίας, του κοινωνικού αποκλεισμού, της κοινωνικής αλληλεγγύης, της κοινωνικής ένταξης, της κατάργησης των διακρίσεων της ισότητας κλπ.) 2) αν οι λόγοι είναι οικονομικοί, τότε μπορεί ενδεχομένως να προβλεφθεί ειδικό επίδομα για τους γονείς 3) αν τέλος υπάρχουν δυσκολίες εκμάθησης πρέπει να προβλέπονται μαθήματα ενισχυτικής διδασκαλίας καθώς και εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, ιστορίας και πολιτισμού στο βαθμό που αποτελούν πλέον προαπαιτούμενα για την πλήρη νομιμοποίηση και πολιτογράφηση τους. Ας επισημανθεί επιπλέον ότι τα παιδιά μιας οικογένειας αλλοδαπών είναι αυτά που αποτελούν τον πλέον ισχυρό κρίκο μεταξύ των ενήλικων μελών της και της κοινωνίας στην οποία ζουν. (Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ΕΚΚΑ, ΕΣΠ 2005 σελ.15)

3.6. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ

Το βασικό χαρακτηριστικό γνώρισμα των ομάδων ή ατόμων που κρίνονται αποκλεισμένες από τον ομαλό, κανονικό τρόπο ζωής είναι η απομόνωση τους από τους βασικούς κοινωνικούς μηχανισμούς που παράγουν ή διανέμουν τους κοινωνικούς πόρους. Ο κοινωνικός αποκλεισμός φαίνεται σαν κατάσταση ταυτόχρονης, προσωρινής ή μη αποξένωσης του ατόμου από την αγορά εργασίας, την οικογένεια, το κοινωνικό του περιβάλλον καθώς και από το μηχανισμό που έχει αναπτύξει το κράτος για την προστασία και τη φροντίδα των πολιτών.(ΙΩ, 2007)

Έως την αναγνώρισή τους, οι πρόσφυγες μπορεί να βρίσκονται για παρατεταμένες περιόδους, κάποιες φορές για χρόνια, στη χώρα υποδοχής αναμένοντας την ολοκλήρωση της διαδικασίας εξέτασης του αιτήματός τους για διεθνή προστασία. Οι εμπειρίες που αποκτούν στη χώρα υποδοχής και η άποψη που διαμορφώνουν για την κοινωνία της την περίοδο που κρίνεται το αίτημά τους για άσυλο μπορεί να λειτουργήσουν θετικά ή αρνητικά στην προοπτική της επιτυχούς ένταξής τους. Η πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου δεν σηματοδοτεί το τέλος της ανασφάλειας: συνθήκες όπως η έλλειψη στέγης, η διαβίωση σε κέντρα υποδοχής ή κράτησης, η απομόνωση και ο αποχωρισμός από την οικογένεια, οι περιορισμοί στο δικαίωμα εργασίας, η εξάρτηση από παροχές σε είδος και ο στιγματισμός που συχνά χαρακτηρίζουν τη ζωή των αιτούντων άσυλο μπορεί να έχουν διαρκή και αποθαρρυντικά αποτελέσματα που τους εξαναγκάζουν να ζουν στο περιθώριο της κοινωνίας. Υπογραμμίζεται ότι η αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα δεν συνεπάγεται αυτόματα την ομαλοποίηση της ζωής του ενδιαφερόμενου: η νέα αρχή μπορεί να είναι δύσκολη τόσο για τον πρόσφυγα όσο και για την κοινωνία της χώρας υποδοχής.(UNHCR, 2007)

Ο κοινωνικός αποκλεισμός που αφορά όλους τους πρόσφυγες βιώνεται διαφορετικά από τις γυναίκες και τα παιδιά. Οι κίνδυνοι για μελλοντική περιθωριοποίηση αυξάνονται ή μειώνονται με βάση επιλογές είτε ατομικές είτε επιβεβλημένες που αφορούν την πρόσβαση στην εκπαίδευση, την υγεία, την αγορά εργασίας ακόμη και τη σύνθεση της οικογένειας. Όσον αφορά τις γυναίκες οι κίνδυνοι αυτοί αυξάνονται γιατί οι επιλογές τους είτε ατομικές είτε επιβεβλημένες είναι πολύ πιο περιορισμένες από ό,τι των ανδρών. (Πουλοπούλου Η. 2007: 484)

Μελέτη για τα παιδιά πρόσφυγες υποστηρίζει ότι η διαταραχή και η αβεβαιότητα, συναφείς με τις προσφυγικές καταστάσεις,

πλήττουν τη φυσική, πνευματική, ψυχοκοινωνική, πολιτισμική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών. Η συναισθηματική τους ευημερία επηρεάζεται από την προστασία που τους παρέχεται από την οικογένεια και την κοινότητα. Συχνά οι ενήλικες υποφέρουν πολύ στις προσφυγικές καταστάσεις με συνέπεια να επηρεάζεται η ικανότητά τους να προστατεύουν και να φροντίζουν τα παιδιά τους. Μερικές φορές οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι γονείς καταλήγουν σε κακοποίηση ή/και εγκατάλειψη των παιδιών, σε οικογενειακές διαταραχές και άλλες μορφές αποσύνθεσης της οικογένειας. (Πουλοπούλου Η. 2007: 481)

Οι πολιτικές υποδοχής των αιτούντων άσυλο πρέπει να σχεδιάζονται με τρόπο ώστε να ελαχιστοποιείται η απομόνωση και ο διαχωρισμός τους από την κοινωνία υποδοχής και να περιλαμβάνουν δράσεις για την αποτελεσματική ανάπτυξη των γλωσσικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων τους καθώς και συνδρομή για την απασχόληση. Η πρόσβαση στην εργασία πρέπει να επιτρέπεται σταδιακά, λαμβάνοντας υπόψη τη διάρκεια της διαδικασίας καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα.

Όταν η σχετική διαδικασία είναι χρονοβόρα οι αιτούντες άσυλο θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ευρύ φάσμα ωφελειών και υπηρεσιών ενόψει των αρνητικών συνεπειών της παρατεταμένης περιόδου ανασφάλειας. Αυτή η προσέγγιση πρέπει να στηρίζεται στις δεξιότητες και στις ικανότητες κάθε ενδιαφερόμενου και να παρέχει στους αιτούντες άσυλο και στους πρόσφυγες τη δυνατότητα να καταστούν ενεργά μέλη της κοινωνίας, ενισχύοντας την προοπτική της επιτυχούς ένταξής τους στη χώρα ασύλου ή της επανένταξής τους στη χώρα καταγωγής, όταν επιστρέψουν.(UNHCR, 2007)

3.7. ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Η αναγκαστική μετανάστευση των προσφύγων δεν τους επιτρέπει να σχεδιάσουν και να προγραμματίσουν την αναχώρησή τους, καθώς και να επιλέξουν το μέλλον τους, γεγονός που οδηγεί συχνά σε συναισθήματα αβεβαιότητας, έλλειψης ελέγχου και χάους. Εξαιτίας του απότομου χαρακτήρα του εκπατρισμού τους δεν προλαβαίνουν ν' αποχαιρετήσουν κατάλληλα την πατρίδα τους και τ' αγαπημένα τους πρόσωπα, με αποτέλεσμα να βιώνουν για μεγάλο χρονικό διάστημα έντονη προσκόλληση σε «όσα έχουν αφήσει πίσω».

Τέτοια απότομη φύση των γεγονότων συχνά σημαίνει ότι το άτομο δεν βιώνει το σοκ παρά σε ένα μεταγενέστερο στάδιο. Ιδιαίτερα, έχει αποδειχθεί ότι το ψυχολογικό βάρος του επιπολιτισμού διογκώνεται από τις δυσάρεστες εμπειρίες που είχαν οι πρόσφυγες στην πατρίδα τους. Οι εμπειρίες αυτές εκφράζονται συνήθως με μετά-

τραυματικά συμπτώματα, όπως είναι η κατάθλιψη, έντονο άγχος και προβλήματα μνήμης και συγκέντρωσης. (Γιωτσίδη Β., 2000).

Υπάρχουν τέσσερις γενικές κατηγορίες τραυματικών εμπειριών οι οποίες σχετίζονται με την εμπειρία στέρησης, τους τραυματισμούς και τα βασανιστήρια, τη φυλάκιση και τέλος την παρακολούθηση βασανιστηρίων ή φόνων. Οι εμπειρίες αυτές προκαλούν έλλειψη εμπιστοσύνης, συναισθήματα απόγνωσης, απελπισίας και προσωπικής αδυναμίας. Πολλά άτομα προκειμένου να ξεπεράσουν τις τραυματικές αυτές εμπειρίες αναπτύσσουν συμπεριφορές οι οποίες στη χώρα υποδοχής μπορεί να θεωρηθούν αντικοινωνικές ή ψυχοπαθολογικές (Γιωτσίδη Β., 2000).

Επιπλέον, οι πρόσφυγες δεν έχουν ν' αντιμετωπίσουν μόνο τις αντικειμενικές δυσκολίες της προσαρμογής σε ένα νέο περιβάλλον, αλλά και παράλληλα τις απώλειες της οικογένειας, του πολιτισμού, της χώρας, της επαγγελματικής και κοινωνικο – οικονομικής τους κατάστασης και κατά συνέπεια της προσωπικής τους ταυτότητας. Οι απώλειες αυτές που βιώνουν είναι μόνιμες και συχνά προκαλούν συναισθήματα θυμού, έχθρας, πικρίας, ματαιώσης, νοσταλγίας, σύγχυσης και ανασφάλειας. Οι πρόσφυγες που έχουν εγκαταλείψει την χώρα τους σε συνθήκες πόλεμου, βιώνουν συναισθήματα ενοχής. Πρόκειται για το «σύνδρομο του επιβίωσαντα». Από τη μια πλευρά νιώθουν ανακουφισμένοι που είναι ελεύθεροι και ασφαλείς, από την άλλη όμως νιώθουν ένοχοι για όσους έχουν αφήσει πίσω τους ενώ αυτοί έχουν σωθεί (Γιωτσίδη Β., 2000).

Η αντιμετώπιση που έχουν από την χώρα υποδοχής ως άτομα ευπαθή και με πολλές ανάγκες μπορεί να θεωρηθεί από τους ίδιους μειωτική και ταπεινωτική. Δηλαδή, μπορεί να θεωρήσουν ότι τους αντιμετωπίζουν σαν να μην είναι αρκετά ώριμοι ν' ανταπεξέλθουν στις διάφορες απαιτήσεις. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε τυχόν αδρανοποίηση και λόγω έλλειψης εμπιστοσύνης κινδυνεύουν να περιθωριοποιηθούν.

Οι πρόσφυγες έχουν ανάγκη να νιώθουν ότι ελέγχουν τη ζωή τους. Η απραξία και η εξάρτηση προκαλούν απογοήτευση, θυμό, δυσφορία, αποτελώντας ένα καλό υπόβαθρο για κάθε είδους αντικοινωνικής δραστηριότητας. Χαρακτηριστικό είναι ότι πολλές φορές περνούν από την ίδια διαδικασία που βιώνουν τα παιδιά που υιοθετούνται. Δηλαδή, όπως ακριβώς τα υιοθετημένα παιδιά θυμώνουν με τους θετούς τους γονείς, επειδή νιώθουν πιο ασφαλή από πριν έτσι και οι πρόσφυγες αντιμετωπίζουν ως αιτία των προβλημάτων τους την νέα χώρα και όχι την χώρα προέλευσης. (UNHCR, 1994)

Η αναφερόμενη ψυχολογική κατάσταση ως απόρροια εμπλεκόμενων δυσλειτουργικών παραγόντων, επιφυλάσσει σοβαρούς

κινδύνους για την ψυχοσωματική υγεία που κάνουν αναγκαία την επιστράτευση ευαίσθητων παραγόντων – για τους οποίους γίνεται αναφορά σε επόμενο κεφάλαιο – να κινηθούν μεθοδικά και επιστημονικά προκειμένου να τους εξομαλύνουν εξασφαλίζοντας αν όχι σύντομα βαθμό ποιοτικής ζωής τουλάχιστον ένα βαθμό αποδοτικής συμπεριφοράς και στάσης ζωής. (UNHCR, 1994)

3.8. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Ως ασυνόδευτος ανήλικος σύμφωνα με το άρθρο 1 του Π.Δ. 220/2007 ορίζεται « ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής ηλικίας κάτω των 18 ετών, ο οποίος φθάνει στην Ελλάδα χωρίς να συνοδεύεται από ενήλικο υπεύθυνο για τη φροντίδα του, σύμφωνα με το νόμο ή το έθιμο, για όσο χρόνο δεν έχει τεθεί υπό την ουσιαστική φροντίδα ενός τέτοιου προσώπου, ή ο ανήλικος που αφέθηκε ασυνόδευτος μετά την είσοδο του στην Ελλάδα.

Οι αρμόδιες αρχές εξετάζουν τις αιτήσεις των ανήλικων προσφύγων σύμφωνα με την κανονική διαδικασία κατά προτεραιότητα και μεριμνούν για το διορισμό επιτρόπου του ανηλίκου, ο οποίος προετοιμάζει τον ανήλικο για τη διαδικασία και κατά τη διάρκεια της συνέντευξης υποβάλλει ερωτήσεις ή παρατηρήσεις προς διευκόλυνση της διαδικασίας. Ο ανήλικος άνω των 14 ετών μπορεί να υποβάλλει αυτοτελώς αίτηση αν οι αρχές κρίνουν ότι έχει την ωριμότητα να αντιληφθεί τη σοβαρότητα της πράξης του. Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι αφού συναινέσουν μπορεί να υποβληθούν σε ιατρικές εξετάσεις για να προσδιοριστεί η ηλικία τους. (Πασσά Ξ., 2008)

Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι πρέπει σε κάθε περίπτωση να αντιμετωπίζονται από τις αρχές με βάση την ιδιότητά τους ως ανηλίκων και όχι ως παράνομων μεταναστών, καθώς και να λαμβάνονται μέτρα προστασίας τους με γνώμονα το συμφέρον του παιδιού.

Η προστασία της παιδικής ηλικίας αποτελεί υποχρέωση της πολιτείας και κατοχυρώνεται από πληθώρα διεθνών συμβάσεων, κοινοτικών οδηγιών και ελληνικών νόμων. Είναι γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια όλο και μεγαλύτερος αριθμός ανηλίκων εισέρχεται στο έδαφος των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παράνομα και χωρίς συνοδεία. Η καταγραφή των ασυνόδευτων ανηλίκων είναι ελλιπής. (Πασσά Ξ., 2008)

Το 2005, η Αντιπροσωπεία της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους πρόσφυγες στην Ελλάδα, μαζί με το Συνήγορο του Πολίτη

και το Συνήγορο του Παιδιού εξέδωσαν τις «Κατευθυντήριες Οδηγίες για τα παιδιά που ζητούν άσυλο».

Σύμφωνα με αυτό το εγχειρίδιο λοιπόν τονίζει την ειδική μεταχείριση που πρέπει να έχουν τα ασυνόδευτα παιδιά. Οι αρμόδιες αρχές πρέπει να τα εξαιρούν από το πεδίο των συμφωνιών επανεισδοχής που έχει υπογράψει η Ελλάδα με τρίτες χώρες. Επίσης, πρέπει να έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν αίτημα ασύλου και να μην κρατούνται επειδή εισήλθαν στη χώρα χωρίς νόμιμες διατυπώσεις όπως στις περιπτώσεις κράτησης στα σύνορα για παράδειγμα, στα κρατητήρια των αστυνομικών τμημάτων, στις φυλακές και σε οποιοδήποτε άλλο κέντρο κράτησης. Ακόμα να αποφεύγεται η κράτηση των ανηλίκων μαζί με ενήλικες κρατούμενους.

Υπογραμμίζεται ότι ο ανήλικος θα πρέπει να εκπροσωπηθεί άμεσα από τον Εισαγγελέα Ανηλίκων όπως ορίζεται και στο άρθρο 19 Π.Δ. 220/2007, ο οποίος ενεργών ως «προσωρινος επίτροπος» θα διασφαλίσει κατ'αρχήν τα δικαιώματά του ανηλίκου στη διαδικασία ασύλου και στη συνέχεια μακροπρόθεσμα, θα πρέπει να ορισθεί επίτροπος που θα διασφαλίσει την παροχή συμβούλων προς το παιδί, την προστασία των συμφερόντων του και την εκπροσώπησή του για τις ανάγκες εκπαίδευσης, υγείας, απασχόλησης, κοινωνικής ασφάλισης κ.α.

Μέσα στο εγχειρίδιο ακόμα αναφέρει το δικαίωμα συμμετοχής των παιδιών σε οποιαδήποτε νομική ή διοικητική διαδικασία και να ενθαρρύνονται να εκφράζουν τις απόψεις, τις αντιρρήσεις τους, τις ανησυχίες τους και τα παράπονα τους για ότι τους απασχολεί σχετικά με τον τρόπο μεταχείρισής τους.

Τα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να υποβάλλονται σε προληπτική ιατρική εξέταση κατά την άφιξή του στη χώρα μας προκειμένου να υπάρχει έγκαιρη διάγνωση τυχόν ασθενειών, και κατόπιν να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες φροντίδας υγείας. Για πολλά ασυνόδευτα παιδιά η πρόσβαση σε συμβουλευτικές υπηρεσίες είναι ζωτικής σημασίας για την ανάρρωσή τους.

Ένα πολύ σημαντικό κομμάτι είναι η ένταξη των ασυνόδευτων παιδιών στην εκπαίδευση. Τα σχολεία πρέπει να υιοθετήσουν ευέλικτη και ευπρόσδεκτη προσέγγιση στη μεταχείριση των ασυνόδευτων παιδιών και να παρέχουν τη δυνατότητα παρακολούθησης δεύτερης γλώσσας προκειμένου να διατηρήσουν την πολιτισμική τους ταυτότητα. Και σε αυτό το κομμάτι πολύ σημαντική είναι η παρουσία του επιτρόπου για την εγγραφή του ανηλίκου στο σχολείο, την παρακολούθηση της επίδοσής του και γενικότερα στην παροχή συμβουλών, την υποστήριξη του παιδιού καθώς και την επικοινωνία και τη συνεργασία με τους διδάσκοντες. (Πασσά Ξ., 2008)

Η διαδικασία της οικογενειακής επανένωσης μπορεί να εφαρμοσθεί σε περιπτώσεις που η οικογένεια ή μέλη της οικογένειας διαμένουν σε άλλο κράτος και είναι ικανοί να φροντίσουν τα παιδιά. Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται ώστε να διασφαλιστεί ότι η Τρίτη χώρα αποτελεί ασφαλή τελικό προορισμό για την κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.

Υπάρχουν πολλά παράδοξα στη διαδικασία ανηλίκων αιτούντων ασύλου όπως η κράτηση τους αλλά και ο ανενεργός θεσμός του επιτρόπου για τα ασυνόδευτα παιδιά λόγω έλλειψης αντίστοιχων δομών, φορέων και φυσικών ή νομικών προσώπων που να έχουν τη δυνατότητα να αναλάβουν στην πράξη την εκπροσώπηση των ανηλίκων και να διασφαλίσουν την προστασία τους.

3.9. ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Ο ορισμός της Σύμβασης του 1951 δεν προσδιορίζει το φύλο ως λόγο δίωξης. Όμως, στα πλαίσια εξέλιξης του προσφυγικού δικαίου, αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο ότι η δίωξη λόγω φύλου είναι μια ιδιαίτερη μορφή δίωξης που εμπίπτει στον ορισμό της Σύμβασης. Κατά συνέπεια, η Σύμβαση μπορεί να ερμηνευθεί ότι προβλέπει προστασία μιας μερίδας γυναικών που εκφράζουν βάσιμο φόβο δίωξης που στηρίζεται στο φύλο τους και που οφείλεται σε κάποιον από τους λόγους που έχουν ήδη απαριθμηθεί, δηλαδή, θρησκεία, εθνικότητα, πολιτικές πεποιθήσεις ή συμμετοχή σε πολιτική ή κοινωνική ομάδα.

Παρατηρείται, σε διεθνές επίπεδο, αυξανόμενη υποστήριξη κυρίως μιας κατηγορίας γυναικών που εκφράζουν βάσιμο φόβο δίωξης αποκλειστικά λόγω του φύλου τους, οπότε θεωρείται ότι ανήκουν σε μια "συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα". Σχετικά με το θέμα αυτό η Εκτελεστική Επιτροπή της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες αναγνωρίζει ότι οι χώρες "είναι ελεύθερες να υιοθετήσουν την ερμηνεία ότι οι γυναίκες αιτούσες άσυλο που αντιμετώπισαν σκληρή και απάνθρωπη συμπεριφορά γιατί παρέβησαν τα κοινωνικά ήθη και τα έθιμα της κοινωνίας στην οποία ζουν μπορούν να θεωρηθούν ως ανήκουσες σε μια "συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα" με την έννοια του άρθρου 1 Α (2) της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 [βλ. Πόρισμα της Εκτελεστικής Επιτροπής, No. 39 (XXXVI)]. Δίωξη για λόγους που αφορούν στην παράβαση κοινωνικών κριτηρίων ή κανόνων.

Οι Οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για την Προστασία των Γυναικών Προσφύγων αναφέρουν ότι προκειμένου για τον καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα μπορεί να θεωρηθεί ότι οι γυναίκες που φοβούνται δίωξη ή σκληρή

διακριτική μεταχείριση λόγω του φύλου τους ανήκουν σε "συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα". Οι Οδηγίες συνιστούν επίσης όπως η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες προωθήσει την αντίληψη ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα στην περίπτωση που οι κυβερνήσεις δεν μπορούν ή δεν θέλουν να προστατεύσουν γυναίκες που κακοποιήθηκαν γιατί παρέβησαν κοινωνικά κριτήρια ή κανόνες της κοινωνίας τους.

Ο υπεύθυνος της συνέντευξης οφείλει να ξεχωρίσει τα στοιχεία εκείνα που τεκμηριώνουν το αίτημα ασύλου στις περιπτώσεις των γυναικών που κακοποιήθηκαν γιατί παρέβησαν τους νόμους και τα έθιμα της κοινωνίας τους. Οι Οδηγίες του Τμήματος Μετανάστευσης και Προσφύγων του Καναδά για τις γυναίκες που ζητούν άσυλο φοβούμενες.

3.9.1. ΔΙΩΞΗ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΟ ΦΥΛΟ ΤΟΥΣ

Γυναίκες που φοβούνται δίωξη ως συνέπεια της μη συμμόρφωσής τους ή της παραβίασης θρησκευτικών νόμων που διακρίνουν ανάμεσα στα φύλα ή εθιμικών νόμων και εθίμων της χώρας προέλευσής τους. Αυτοί οι νόμοι και οι πρακτικές, διαχωρίζοντας τις γυναίκες και δημιουργώντας για αυτές ευάλωτη θέση στην κοινωνία σε σχέση με τους άντρες, μπορούν να αποτελέσουν την βάση για να θεωρηθούν ότι ανήκουν σε κοινωνική ομάδα που διακρίνεται βάσει του φύλου. Οι θρησκευτικές αντιλήψεις, τα κοινωνικά ήθη και τα έθιμα καθώς και οι κοινωνικοί κανόνες που οι γυναίκες μπορεί να κατηγορηθούν ότι παρέβησαν μπορεί να ποικίλλουν από τη δυνατότητα επιλογής συζύγου και την άρνηση να δεχθούν προσχεδιασμένο από άλλους γάμο ως την αμφίεση, το μήκος των μαλλιών, το βάψιμο του προσώπου.

3.9.2. ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΒΙΑ

Επεισόδια στο παρελθόν απέδειξαν ότι οι γυναίκες είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στην σεξουαλική βία. Σε πολλές συγκρούσεις, οι επιθέσεις σε βάρος των γυναικών αποτελούν μέρος της τρομοκρατικής εκστρατείας. Κατά την εξέταση της αίτησης ασύλου, η γυναίκα θύμα πολλές φορές διστάζει να μιλήσει για το θέμα αυτό. Άλλωστε πολλές φορές, η γυναίκα θύμα σεξουαλικής βίας μπορεί να απομακρυνθεί από την οικογένειά της και να αποκοπεί από την κοινωνία όπου ζει. Για τους λόγους αυτούς ο υπεύθυνος της συνέντευξης οφείλει να χρησιμοποιήσει τεχνικούς χειρισμούς όντας ευαίσθητοποιημένος στην αντιμετώπιση της γυναικείας φύσης ώστε

να μπορέσει να αποσπάσει τις κατάλληλες και απαραίτητες πληροφορίες κατά την διάρκεια της συνέντευξης.

3.9.3. Η ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΒΙΑ ΩΣ ΜΟΡΦΗ ΔΙΩΞΗΣ

Όσον αφορά την αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας ως μορφής δίωξης, με την έννοια του όρου "δίωξη" στον ορισμό του πρόσφυγα, αναφέρεται στις "Εγκύκλιο για τις Διάφορες Μορφές της Σεξουαλικής Βίας σε Βάρος των Γυναϊκών Προσφύγων", που εκδόθηκαν μετά από αίτημα της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ύπατης Αρμοστείας :

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι όταν ο βιασμός ή άλλες μορφές σεξουαλικής βίας για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα, συγχωρείται από τις αρχές, τότε θεωρείται δίωξη σύμφωνα με τον ορισμό του όρου πρόσφυγα, όπως ορίζεται στην Σύμβαση του 1951 για το καθεστώς των προσφύγων [Άρθρο 1 Α (2)]. Βάσιμος φόβοςβιασμού μπορεί λοιπόν υπό τις προαναφερόμενες συνθήκες να αποτελέσει λόγο παροχής ασύλου.

3.10. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Ελλάδα έχει το χαμηλότερο ποσοστό αποδοχής των αιτούντων άσυλο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το 2007 ενέκρινε μόνο το 0.04% των αιτούντων, 0.05% το 2006 και αναγνώρισε μόνο 39 πρόσφυγες 2005 και 11 το 2004, με προβλεπόμενο χρόνο εξέτασης που κυμαίνεται σε πρώτο βαθμό από μερικούς μήνες μέχρι ενάμιση χρόνο και από ένα μέχρι και επτά χρόνια σε δεύτερο βαθμό, γεγονός που λειτουργεί σε βάρος όσων έχουν πραγματικά ανάγκη από διεθνή προστασία.

Από την άλλη, το υπάρχον νομικό πλαίσιο επιβαρύνει το σύστημα ασύλου με «προφανώς αβάσιμα» αιτήματα οικονομικών μεταναστών, που προσδοκούν να νομιμοποιήσουν την παραμονή τους στη χώρα. Πάνω από 30.000 αιτήματα εκκρεμούσαν στα τέλη του 2008 για εξέταση στο β' βαθμό. Επίσης, ιδιαίτερα προβληματικό είναι το γεγονός ότι δεν εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη πρόσβαση και παραλαβή των αιτημάτων ασύλου στη Δ/ση Αλλοδαπών Αττικής («Πέτρου Ράλλη»), που συγκεντρώνει πάνω από το 90% των αιτημάτων, με αποτέλεσμα τις ουρές χιλιάδων ατόμων και τα τραγικά περιστατικά τριών θανάτων τον τελευταίο χρόνο.

Ένας σημαντικός αριθμός των ατόμων που ζητούν άσυλο δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους για τη συντήρησή τους, και ενώ δεν εξασφαλίζεται η ικανοποίηση των βασικών αναγκών των αιτούντων

άσυλο από προνοιακές παροχές (βάσει του Π.Δ. 220/2007), υπάρχουν και σοβαρά θέματα στην εργασία. Σήμερα οι Νομαρχίες αρνούνται να εκδώσουν άδειες εργασίας σε αιτούντες άσυλο επικαλούμενες διατάξεις, οι οποίες είχαν για χρόνια παραμείνει ανενεργές, ενώ στην εφαρμογή των νόμων παρεμβαίνουν άλλοι παράγοντες, οι οποίοι σχετίζονται με τον τρόπο λειτουργίας της αγοράς εργασίας και γενικότερα με την κυριαρχία των άτυπων σχέσεων στην Ελληνική κοινωνία.

Ανησυχητικό γεγονός αποτελεί η καταγραφή από τις αρμόδιες Υπηρεσίες ή Μ.Κ.Ο. εξαφάνισης παιδιών που ανήκουν στην κατηγορία των ασυνόδευτων ανηλίκων, πιθανόν λόγω των ελλείψεων θέσεων στα ειδικά κέντρα υποδοχής, στην αναποτελεσματική λειτουργία του θεσμού της επιτροπείας, στην απουσία δομών φροντίδας, προστασίας και κοινωνικό - ψυχολογικής στήριξης. Οι ελλείψεις αυτές επηρεάζουν και άλλες ευάλωτες ομάδες, όπως είναι τα θύματα βασανιστηρίων ή τα θύματα εμπορίας ανθρώπων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

4.1. Ο ΤΟΜΕΑΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ο τρίτος τομέας της οικονομίας χαρακτηρίζεται από πολλούς ερευνητές ως τομέας Κοινωνικής Οικονομίας ή μη κερδοσκοπικός τομέας ή τρίτο σύστημα. Ο τομέας αυτός βρίσκεται ανάμεσα στη δημόσια και ιδιωτική σφαίρα και χαρακτηρίζεται από κοινωνικές αξίες και την έλλειψη του κερδοσκοπικού κινήτρου.

Ο τρίτος τομέας εκτελεί οικονομικές πράξεις και δημιουργεί υπεραξία αλλά δεν τη διανέμει στους ιδιοκτήτες των κεφαλαίων παρά μόνο τη χρησιμοποιεί για κοινωνικούς σκοπούς. Το ιδιαίτερο στοιχείο του τρίτου τομέα της οικονομίας είναι ο συνδυασμός ιδιωτικών, δημόσιων, και σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων για την πραγματοποίηση δράσεων κοινής ωφέλειας. (Παπαγεωργίου Κ., 2005)

Σύμφωνα με τον John Hopkins, ο μη κερδοσκοπικός τομέας ή αλλιώς τομέας της Κοινωνικής Οικονομίας περιλαμβάνει εθελοντικές, ιδιωτικές, αυτοδιοικούμενες οργανώσεις, οι οποίες διαθέτουν τα κέρδη για τη χρηματοδότηση και την πραγματοποίηση κοινωνικών δράσεων. Τις οργανώσεις αυτές τις στηρίζουν τα μέλη τους (stakeholders) σε αντίθεση με τον ιδιωτικό τομέα που τον στηρίζουν οι μέτοχοι (shareholders) και το δημόσιο τομέα που τον στηρίζει το κράτος.

Ο όρος Κοινωνική Οικονομία περιλαμβάνει φορείς που αναπτύσσουν ποικίλες οικονομικές και μη δραστηριότητες, οι οποίες δεν ανήκουν στο δημόσιο ή τον ιδιωτικό κερδοσκοπικό τομέα και οι οποίες έχουν ως κίνητρο την κοινωνική αλληλεγγύη και επιδιώκουν κοινωνικούς στόχους. (Παπαγεωργίου Κ.2005)

4.1.1. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Τα χαρακτηριστικά των φορέων της Κοινωνικής Οικονομίας ή κοινωνικών φορέων επικεντρώνονται στον τρόπο λειτουργίας αυτών των φορέων. Ο τρόπος χρηματοδότησης, οι οικονομικοί στόχοι, η ανεξαρτησία της διοίκησης, η ύπαρξη δημοκρατικών διαδικασιών και κοινωνικών αξιών είναι ορισμένα από τα στοιχεία που εξετάζονται για

το χαρακτηρισμό ενός φορέα ως φορέα Κοινωνικής Οικονομίας. (Παπαγεωργίου Κ.2005)

Αναλυτικότερα, τα κριτήρια για την κατάταξη ενός φορέα στους φορείς Κοινωνικής Οικονομίας είναι:

1. Η ανεξαρτησία της δράσης από τον κρατικό τομέα
2. Η απουσία του κερδοσκοπικού κινήτρου
3. Η ανεξάρτητη δημοκρατική διοίκηση
4. Η ελεύθερη συμμετοχή εθελοντών
5. Η δημοκρατική λήψη αποφάσεων
6. Η εξύψωση ανθρωπιστικών και δημοκρατικών αρχών
7. Η εξυπηρέτηση κοινωνικών σκοπών ανεξαρτήτως οικονομικών κινήτρων

Το σύνολο των παραπάνω χαρακτηριστικών εξηγεί τον ιδιαίτερο χαρακτήρα των φορέων της Κοινωνικής Οικονομίας. Ως σημαντικότερα στοιχεία των συγκεκριμένων φορέων δύναται να θεωρηθούν η ανεξάρτητη δράση τους, η δημοκρατική τους λειτουργία και ο τελικός τους στόχος, δηλαδή η εξύψωση ανθρωπιστικών και κοινωνικών αρχών. Ωστόσο όλα τα παραπάνω χαρακτηριστικά σκιαγραφούν τον ιδιαίτερο ρόλο που διαδραματίζουν οι φορείς Κοινωνικής Οικονομίας στη σύγχρονη κοινωνικοοικονομικό πολιτική πραγματικότητα. (Παπαγεωργίου Κ., 2005)

4.1.2. ΤΙ ΕΝΝΟΟΥΜΕ ΜΕ ΤΟΝ ΟΡΟ "ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ"

Δεν υπάρχει κάποιος κοινά αποδεκτός όρος για την 'κοινωνία των πολιτών', ούτε και μπορεί να κατοχυρωθεί νομικά- λόγω της ποικιλομορφίας των στοιχείων που την συνθέτουν. Ωστόσο, ο όρος αυτός μπορεί να αναφέρεται σε ένα σύνολο οργανώσεων στις οποίες περιλαμβάνονται: οι παράγοντες της αγοράς εργασίας (συνδικαλιστικές οργανώσεις και ομοσπονδίες εργοδοτών- δηλαδή οι κοινωνικοί εταίροι), ενώσεις που αντιπροσωπεύουν οικονομικούς και κοινωνικούς φορείς οι οποίοι δεν είναι κοινωνικοί εταίροι με την στενή έννοια του όρου (όπως οι οργανώσεις καταναλωτών), οι ΜΚΟ (μη-κυβερνητικές οργανώσεις) οι οποίες ενώνουν ανθρώπους γύρω από έναν κοινό σκοπό, όπως οι περιβαλλοντικές οργανώσεις, οι οργανώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι φιλανθρωπικές οργανώσεις, οι οργανώσεις στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης κλπ, οι οργανώσεις που βασίζονται στις τοπικές κοινωνίες (δηλαδή οι οργανώσεις που δημιουργούνται από την βάση της κοινωνίας και επιδιώκουν στόχους προσανατολισμένους στα μέλη τους), όπως οργανώσεις νέων, οικογενειακές ενώσεις και όλες οι οργανώσεις μέσω των οποίων οι πολίτες συμμετέχουν στην τοπική

και δημοτική ζωή, και, οι θρησκευτικές κοινότητες (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2002β).

4.1.3. Η ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Ο οικονομικός όρος «Κοινωνική Οικονομία» περιγράφει ένα νέο χώρο ανάμεσα στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, ο οποίος διαθέτει πολιτική ισχύ. Ο πολιτικός όρος, που περιγράφει το συγκεκριμένο χώρο είναι ο όρος «Κοινωνία των Πολιτών» για τον οποίο τον τελευταίο καιρό στην Ελλάδα γίνεται πολύς λόγος. (Κουταλάκης Χ., 2006)

Η Κοινωνία των Πολιτών (Civil Society) δημιουργήθηκε από την αναγκαιότητα της κοινωνίας να διευρύνει το ρόλο της στην παγκοσμίως μεταβαλλόμενη πολιτική σκηνή με σκοπό να δοθεί μια λύση στην κρίση της έμμεσης, αντιπροσωπευτικής, κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Συνεπώς, δημιουργήθηκε για να αντιμετωπίσει πάγια και διαρκή προβλήματα, τα οποία δεν τύγχαναν της κατάλληλης αντιμετώπισης από τους ήδη υπάρχοντες φορείς. Οι ίδιοι οι πολίτες ένιωσαν την ανάγκη να ενεργοποιηθούν και να κινηθούν οργανωμένα και αποτελεσματικά ενάντια σε κρατικές κυρίως δράσεις που έπλητταν και πλήττουν το δημόσιο συμφέρον, τις κοινωνικές και δημοκρατικές αρχές. (Δουκάκης Λ., Λιάπη Μ., Κυλάκου Κ., 2004)

Η Κοινωνία των Πολιτών αποτελεί μια νέα ομάδα πίεσης στην πολιτική αρένα με συνεχώς αυξανόμενη ισχύ. Κύριος λόγος της αυξανόμενης ισχύς της είναι η διευρυμένη κοινωνική της βάση και η ικανοποίηση των αιτημάτων και αναγκών των πολιτών. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται καθώς η Κοινωνία των Πολιτών αποτελείται από ενεργούς πολίτες, οι οποίοι δρουν συλλογικά, δημόσια και ανεξάρτητα από την κρατική δράση με στόχο την αντιμετώπιση των υπαρχόντων προβλημάτων που υποβιβάζουν τα αιτήματά τους. Η συλλογική δράση της Κοινωνίας των Πολιτών οργανώνεται από τους φορείς Κοινωνικής Οικονομίας, δηλαδή από φορείς που φέρουν τα χαρακτηριστικά που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη ενότητα. Συνεπώς, οι πολίτες μέσω των φορέων Κοινωνικής Οικονομίας οργανώνουν την Κοινωνία των Πολιτών. (Κουταλάκης Χ., 2006)

4.2. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις αποτελούν φορείς Κοινωνικής Οικονομίας και μορφές εκπροσώπησης της Κοινωνίας των Πολιτών. Τα χαρακτηριστικά, ο ρόλος, οι δράσεις, οι τρόποι

χρηματοδότησης και ο τρόπος λειτουργίας των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων βρίσκονται σε συμφωνία με τα χαρακτηριστικά των φορέων Κοινωνικής Οικονομίας και ανταποκρίνονται στο σύγχρονο ρόλο που διαδραματίζει η Κοινωνία των Πολιτών. (Ανθόπουλος Χ., 2002)

Αρχικά, οι Μ.Κ.Ο (Non Governmental Organisations- NGOs) ως φορείς Κοινωνικής Οικονομίας διαθέτουν τα χαρακτηριστικά αυτών, δηλαδή η δράση τους είναι ανεξάρτητη από τον κρατικό τομέα, η λειτουργία τους χαρακτηρίζεται από την απουσία του κερδοσκοπικού κινήτρου, διαθέτουν ανεξάρτητη δημοκρατική διοίκηση, η λήψη των αποφάσεων γίνεται με δημοκρατικό τρόπο, η συμμετοχή εθελοντών είναι ελεύθερη, ενώ ο στόχος τους είναι η εξύψωση ανθρωπιστικών και δημοκρατικών αρχών, καθώς και η εξυπηρέτηση κοινωνικών σκοπών ανεξαρτήτως οικονομικών κινήτρων. Επίπρόσθετα, οι Μ.Κ.Ο εκπροσωπούν τα αιτήματα και τις επιθυμίες των πολιτών. (Κουταλάκης Χ., 2006)

4.3. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Οι Μ.Κ.Ο έκαναν την εμφάνισή τους τη δεκαετία του '80. Εκείνη την περίοδο δημιουργήθηκαν πολλά κοινωνικά κινήματα για τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των ανθρώπων. Τα κινήματα εκείνης της περιόδου ήταν κυρίως ουμανιστικά και οικολογικά, ενώ είχαν έντονο το στοιχείο της διαφοροποιημένης στάσης απέναντι στη στάση που διατηρούσαν τα κράτη και τα κόμματα της εποχής. Οι Μ.Κ.Ο της δεκαετίας του '80 αποτελούσαν τις Μ.Κ.Ο της πρώτης γενιάς. (ΙΣΤΑΜΕ, 2006)

Ακολούθησαν οι Μ.Κ.Ο της δεκαετίας του '90, οι οποίες απέκτησαν καλύτερη οργάνωση, διεθνή δικτύωση, αυξημένη ισχύ και άρχισαν να ασκούν κριτική στο δημόσιο χώρο. Κύριο χαρακτηριστικό των Μ.Κ.Ο της δεύτερης γενιάς αποτέλεσε η ανάληψη δημόσιας ευθύνης απέναντι στα κοινά συμφέροντα των πολιτών. Άρχισαν, δηλαδή, να εκπροσωπούνται τα κοινά συμφέροντα όλων των πολιτών και να αναλαμβάνονται δράσεις για την ικανοποίηση αυτών από τις Μ.Κ.Ο της δεκαετίας του '90. (Ανθόπουλος Χ., 2002)

Η τρίτη γενιά των Μ.Κ.Ο είναι η γενιά των Μ.Κ.Ο του 21ου αιώνα. Οι Μ.Κ.Ο δεν περιορίζονται μόνο στην εκπροσώπηση των κοινών συμφερόντων των πολιτών, αλλά προωθούν, επίσης, τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά και μάχονται για μια νέα διαμόρφωση του δημόσιου χώρου μέσα στον οποίο θα ασκείται η δημόσια εξουσία από περισσότερους δρώντες. Ο στόχος των Μ.Κ.Ο του 21ου αιώνα φαίνεται να είναι η προώθηση νέων μορφών

διαβούλευσης και συμμετοχικής δημοκρατίας. Επιπρόσθετα, οι Μ.Κ.Ο του 21ου αιώνα ισχυροποιούνται εξαιτίας της αυτονομίας που απολαμβάνουν στη χάραξη των πολιτικών τους, εξαιτίας της ανεξαρτησίας στη λειτουργία τους από την κεντρική διοίκηση, αλλά και λόγω της προώθησης νέων μοντέλων συμμετοχικής διακυβέρνησης.

Γίνεται αντιληπτό μέσα από την ιστορική εξέλιξη των Μ.Κ.Ο, ότι επιτυγχάνουν συνεχώς να προσαρμόζονται στις εξελίξεις της διεθνούς κοινωνικο-οικονομικο-πολιτικής σκηνής και να ανταποκρίνονται άμεσα στις απαιτήσεις των πολιτών για αποτελεσματικότερη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους στη σύγχρονη πραγματικότητα. (ΙΣΤΑΜΕ, 2006)

4.4. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Ένας φορέας αποτελεί Μ.Κ.Ο εάν πληρεί όλες τις παρακάτω προϋποθέσεις.

1. Εάν είναι κρατικά ανεξάρτητη οργάνωση (μη κυβερνητική). Να μην επεμβαίνει δηλαδή το κράτος κατά τη σύστασή της ή κατά τη λειτουργία της.
2. Εάν είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Να μην αποσκοπεί δηλαδή στη δημιουργία κέρδους για ιδιωτική χρήση.
3. Εάν έχει συσταθεί, οργανωθεί και να λειτουργεί με ιδιωτική πρωτοβουλία για να εξασφαλισθεί η αποχή από κάθε είδους πολιτικές εξαρτήσεις.
4. Εάν είναι εθελοντικού χαρακτήρα. Να συμμετέχει δηλαδή εθελοντικά όποιος το επιθυμεί. (Kamat S., 2004)
5. Εάν λειτουργεί βάσει καταστατικού χάρτη, ο οποίος θα καθορίζει με σαφήνεια τον τρόπο λειτουργίας και τη διοικητική δομή της.
6. Εάν εξασφαλίζει, να διαφυλάττει και να προωθεί τις δημοκρατικές αξίες.
7. Εάν εξασφαλίζει, να διαφυλάττει και να προωθεί την αυτονομία της στοχοθεσίας, της λειτουργίας και της χρηματοδότησής της.

Τα παραπάνω αναλυτικά χαρακτηριστικά πρέπει να υπάρχουν καθόλη τη διάρκεια της ύπαρξης ενός φορέα που επιθυμεί να κατατάσσεται στις Μ.Κ.Ο. (Ρουμπίδου Ε., 2000)

4.5. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Οι Μ.Κ.Ο, ανάλογα με τον καθεστωτικό τους στόχο, αναπτύσσουν συγκεκριμένες δράσεις. Οι δράσεις και η εμβέλεια του έργου της κάθε Μ.Κ.Ο επιτρέπουν την κατηγοριοποίηση της σε μία από τις τρεις μεγάλες κατηγορίες.

Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν οι Μ.Κ.Ο που αναπτύσσουν διεθνή δράση μόνο σε αναπτυσσόμενες χώρες, και οι οποίες εξυπηρετούν κυρίως ανθρωπιστικού χαρακτήρα ανάγκες. Ενδεικτικά αναφέρονται δύο μεγάλες οργανώσεις αυτής της κατηγορίας, όπως είναι οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα και η Γιούνισεφ. (Μπατίκα Μ., 2004)

Στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν οι Μ.Κ.Ο που αναπτύσσουν διεθνή δράση σε ανεπτυγμένες χώρες, και οι οποίες έχουν ως στόχο την αντιμετώπιση παγκόσμιων προβλημάτων. Τέτοια προβλήματα είναι το φαινόμενο του θερμοκηπίου, η κλιματική αλλαγή και η εξαφάνιση τμήματος της βιοποικιλότητας. Για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση αυτών των παγκόσμιων προβλημάτων οι συγκεκριμένες οργανώσεις δημιουργούν παραρτήματα σε άλλες ανεπτυγμένες χώρες, δημιουργώντας ένα δίκτυο δράσης και αυξάνοντας την πίεση και την αποτελεσματικότητά τους σε διεθνές επίπεδο. Τέτοιες οργανώσεις είναι η WWF και η Greenpeace.

Η τρίτη και τελευταία κατηγορία αποτελείται από τοπικές και εθνικές οργανώσεις που στόχο έχουν την αντιμετώπιση τοπικών ή εθνικών προβλημάτων. Οι οργανώσεις αυτές είναι μικρότερες σε μέγεθος από τις προηγούμενες και οι δράσεις τους είναι θεματικά πιο περιορισμένες. Ωστόσο, το μικρό μέγεθος μιας οργάνωσης και ο εθνικός της χαρακτήρας δεν αποτελούν εμπόδια στην αποτελεσματική αντιμετώπιση κάποιων προβλημάτων με τοπικό χαρακτήρα. Τέτοιες οργανώσεις είναι η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία, ο Αρκτούρος και το Δίκτυο Μεσόγειο ΣΟΣ. (Μπατίκα Μ., 2004)

4.6. ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Τα αντικείμενα των δράσεων των Μ.Κ.Ο που απευθύνονται σε χώρες του εξωτερικού είναι δυνατόν να οριστούν μέσα από τον επίσημο ορισμό που έδωσε το Υπουργείο Εξωτερικών για τις Μ.Κ.Ο. Τα αντικείμενα των δράσεών τους είναι κυρίως η παροχή επείγουσας βοήθειας σε ανθρωπιστικό επίπεδο, σε επισιτιστικό, αλλά και σε αναπτυξιακό προς πληθυσμούς που χρήζουν βοήθειας, με στόχο την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξή τους. (Ρουμπείδου Ε., 2000)

Ωστόσο, υπάρχουν Μ.Κ.Ο που αναπτύσσουν τη δράση τους εντός της χώρας που εδρεύουν. Τα αντικείμενα των δράσεων των συγκεκριμένων Μ.Κ.Ο άπτονται κυρίως θεμάτων ανθρωπιστικής

βοήθειας, εκπαίδευσης, πολιτισμού, περιβάλλοντος ή και ενίσχυσης των δημοκρατικών θεσμών. Τέτοιες Μ.Κ.Ο είναι ενδεικτικά οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα, ο Ερυθρός Σταυρός, η WWF Hellas, το ελληνικό γραφείο της Greenpeace, η Ευρωπαϊκή Προοπτική και η Διεθνής Αμνηστία.

Οι δράσεις των Μ.Κ.Ο ποικίλουν ανάλογα με τον καθεστωτικό στόχο της οργάνωσης, ενώ επιλέγονται από το Διοικητικό Συμβούλιο της οργάνωσης. Οι δράσεις που επιλέγονται από τη Διοίκηση της οργάνωσης στοχεύουν στην υλοποίηση του καθεστωτικού της στόχου, και στοχεύουν στην αντιμετώπιση ενός συγκεκριμένου προβλήματος.

Τέλος, οι δράσεις των Μ.Κ.Ο προσαρμόζονται στις ανάγκες της κάθε χώρας και της περιοχής στην οποία δραστηριοποιούνται.

4.7. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Ο ρόλος των Μ.Κ.Ο είναι πολυσήμαντος και πολυδιάστατος, ενώ σχετίζεται άμεσα με το ρόλο της Κοινωνίας των Πολιτών, την οποία εκπροσωπούν. Συγκεκριμένα, ο ρόλος των Μ.Κ.Ο είναι η εκπροσώπηση των συμφερόντων των πολιτών, η ενημέρωση και η οργανωμένη κινητοποίησή τους, η αντιπροσώπευση των πολιτών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων (συμμετοχική δημοκρατία) και η αποτελεσματικότερη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους. (Παναγιωτίδου Ε., 2006)

Οι Μ.Κ.Ο δεν υποκαθιστούν την κρατική Λειτουργία, ωστόσο παρέχουν χρήσιμες υπηρεσίες και γνώσεις σε τομείς, όπου η κρατική λειτουργία είτε υστερεί είτε δεν τους καλύπτει επαρκώς. Ο ρόλος των Μ.Κ.Ο διαμορφώνεται σε άμεσα ενημερωτικό και οργανωτικό για τους πολίτες, μέσα από όλες τις ενημερωτικές και οργανωτικές δράσεις που αναπτύσσουν οι συγκεκριμένες οργανώσεις και έμμεσα γνωμοδοτικό για τους κρατικούς φορείς, καθώς οι ίδιες οργανώσεις δύνανται να ενημερώνουν το κράτος και να γνωμοδοτούν σχετικά με σύγχρονες λύσεις αντιμετώπισης των προβλημάτων. (Σκλιάς Π., Χουλιάρης Α., 2002)

Τέλος, οι Μ.Κ.Ο μπορούν να αναπτύσσουν πρόσθετους επιμέρους ρόλους ανάλογα με τον καθεστωτικό στόχο τον οποίο υπηρετούν και τις ανάλογες δράσεις που αναπτύσσουν.

4.8. ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Πολύ σημαντικό στοιχείο για την παρουσίαση των Μ.Κ.Ο αποτελεί ο τρόπος χρηματοδότησής τους. Ο χαρακτήρας των Μ.Κ.Ο,

όπως έχει ήδη παρορυσιαστεί, δεν επιτρέπει την παροχή υπηρεσιών ή προϊόντων με στόχο το κέρδος. Ωστόσο, για να υλοποιηθούν οι δράσεις των συγκεκριμένων οργανώσεων απαιτούνται οικονομικοί πόροι. Για το λόγο αυτόν οι Μ.Κ.Ο διαθέτουν τέσσερις πιθανές πηγές χρηματοδότησης (Ρουμπείδου Ε., 2000)

1. Οι φίλοι-μέλη της κάθε Μ.Κ.Ο, οι οποίοι συνδράμουν οικονομικά την οργάνωση με τη μορφή ετήσιων συνήθως συνδρομών.
2. Οι ιδιωτικοί χορηγοί, οι οποίοι συνδράμουν οικονομικά την οργάνωση με τη μορφή χορηγιών. Οι ιδιωτικοί χορηγοί μπορεί να είναι επιχειρήσεις, τράπεζες, βιομηχανίες, οι οποίες για να ενισχύσουν τη δράση μιας Μ.Κ.Ο καταθέτουν κάποιο ποσό στο λογαριασμό της. Ορισμένες φορές η χρηματοδότηση κάποιας μεγάλης Μ.Κ.Ο συμβαίνει παράλληλα και για λόγους προβολής του κοινωνικού προφίλ της εταιρίας.
3. Επίσης, οι κρατικοί φορείς, οι οποίοι με τη μορφή επιχορηγήσεων ενισχύουν συγκεκριμένες δράσεις των Μ.Κ.Ο που εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον.
4. Τέλος, η Ευρωπαϊκή Ένωση ενισχύει ορισμένες Μ.Κ.Ο με τη μορφή επιδοτήσεων, για να προωθήσουν συγκεκριμένες δράσεις της σε χώρες-μέλη της. (www.iobe.gr)

Γίνεται αντιληπτό ότι η δράση των Μ.Κ.Ο δεν καλύπτεται από μία μόνο πηγή χρηματοδότησης. Οι διοικήσεις αυτών των Μ.Κ.Ο στην εύρεση περισσότερων πηγών οι οποίες θα καλύψουν τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες τους.

4.9. ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Τα χαρακτηριστικά των Μ.Κ.Ο και οι πηγές χρηματοδότησής τους δημιουργούν κάποια προβλήματα κατά τη λειτουργία των συγκεκριμένων οργανώσεων. Τα προβλήματα που ανακύπτουν αφορούν κυρίως την αυτονομία της δράσης τους. (www.iobe.gr)

Εξ ορισμού οι Μ.Κ.Ο δεν πρέπει να έχουν καμία κρατική ή πολιτική ή οικονομική εξάρτηση έτσι ώστε η δράση τους να είναι αυτόνομη. Στην περίπτωση, όμως, που οι Μ.Κ.Ο λαμβάνουν κάποια κρατική ή ευρωπαϊκή ή ιδιωτική επιχορήγηση για να υλοποιήσουν μια συγκεκριμένη δράση με δημόσιο όφελος, αυτόματα αντιβαίνουν στα καθεστωτικά χαρακτηριστικά τους;

Η απάντηση δεν είναι μονοδιάστατη και σίγουρα δεν είναι εύκολη. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, η συνήθης τακτική στον 21ο αιώνα είναι οι Μ.Κ.Ο να δέχονται τέτοιου είδους οικονομικές βοήθειες για να μπορέσουν να καλύψουν μεγάλου μεγέθους και

σημαντικότητας δράσεις, τις οποίες το κράτος ή η Ευρωπαϊκή Ένωση ή ακόμα και εταιρίες δεν έχουν την οργάνωση ή και την τεχνογνωσία για να τις πραγματοποιήσουν αποτελεσματικά. (Παναγιωτίδου Ε., 2006)

Στην περίπτωση των χορηγιών των Μ.Κ.Ο από μεγάλες ιδιωτικές εταιρίες, οι χορηγίες γίνονται δεκτές όταν γίνει στάθμιση μεταξύ κοινωνικού οφέλους και οργανωτικής αυτονομίας και υπερσχύσει το συλλογικό όφελος. (Στοφόρος Χ., Πολυκρέτη Μ., 2006)

Παρατηρείται ότι το κριτήριο της αυτονομίας των Μ.Κ.Ο δεν είναι αυστηρά πλέον οριζόμενο αλλά προσαρμόζεται στις ανάγκες των Μ.Κ.Ο του 21ου αιώνα, με στόχο την αποτελεσματικότερη λειτουργία τους και τη δυνατότητα διεκπεραίωσης δράσεων μεγάλης εμβέλειας και σημασίας για το κοινωνικό σύνολο. Παραμένει πάντα στη διάθεση του Διοικητικού Συμβουλίου κάθε Μ.Κ.Ο να αποφασίσει έως ποιο σημείο θα γίνονται δεκτές οικονομικές βοήθειες και έως ποιο σημείο η οργάνωση, παρά τα οικονομικά βοηθήματα, παραμένει αυτόνομη και αποτελεσματική ως προς τον καθεστωτικό της στόχο.

Η διασταλτική αυτή ερμηνεία του όρου «αυτόνομη» έχει δημιουργήσει μεγάλο κύκλο συζητήσεων γύρω από τον τρόπο χρηματοδότησης των Μ.Κ.Ο. Παραμένει όμως βασικό και αλάθητο κριτήριο της αυτονομίας των Μ.Κ.Ο, η επίτευξη του πρωτεύοντος στόχου, της εξυπηρέτησης του συλλογικού συμφέροντος.

Οι Μ.Κ.Ο δεν αντιμετωπίζουν μόνο το πρόβλημα του τρόπου χρηματοδότησής τους αλλά αντιμετωπίζουν, επίσης, πρόσθετα προβλήματα σχετικά που αφορούν τη λειτουργία τους. Οι Μ.Κ.Ο μαστίζονται από την έλλειψη υποστήριξης και συμβουλευτικής από το κράτος, τα προβλήματα συνεργασίας με τη διοίκηση, την ανεπάρκεια θεσμικού πλαισίου στήριξης και ακολουθούν οι δυσκολίες στη δικτύωση και στο συντονισμό ενεργειών καθώς και η έλλειψη ειδικευμένου εργατικού δυναμικού. (Στοφόρος Χ., Πολυκρέτη Μ., 2006)

Τα προβλήματα που παρουσιάζονται κατά τη λειτουργία των Μ.Κ.Ο δεν είναι λίγα και απαιτούν καλά οργανωμένη δράση για να αντιμετωπιστούν. Συγκεκριμένα, η οργανωμένη δράση δύναται να επικεντρωθεί στην καλύτερη κατάρτιση του δυναμικού των Μ.Κ.Ο για να μπορεί να προσφέρει αξιόπιστες λύσεις σε συγκεκριμένα προβλήματα. Στην αύξηση του βαθμού διαφάνειας της δομής και της λειτουργίας της οργάνωσης για να είναι αξιόπιστη. (Σκλιάς Π., Χουλιάρης Α., 2002)

Τέλος, στην επίτευξη της οικονομικής ανεξαρτησίας από επίσημους φορείς χρηματοδότησης με στόχο την αυτονομία στη

διαμόρφωση πολιτικών προς όφελος του κοινωνικού συνόλου.
(Παναγιωτίδου Ε., 2006)

4.10. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

1) ΔΙΚΤΥΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Αντικείμενα ενασχόλησης: Ανθρώπινα δικαιώματα, Κοινωνική ένταξη μεταναστών, Εκπαίδευση και κατάρτιση, Νομική στήριξη

Τύπος φορέα: Μη Κυβερνητική Οργάνωση

Έτος σύστασης / ίδρυσης φορέα: 1995

Επίπεδα Δραστηριοποίησης: Τοπικό, Περιφερειακό, Εθνικό, Διεθνικό

Εθνικότητες με τις οποίες ασχολείται / εξυπηρετεί ο φορέας: Ανεξαρτήτως Εθνικότητας

Φορείς χρηματοδότησης: Άλλες πηγές (100%)

Πεδία δράσης / κινητοποιήσεων: Δικαιώματα των μεταναστών, Ρατσισμός απέναντι στους μετανάστες, Τροποποίηση μεταναστευτικής πολιτικής, Πολιτιστικές δράσεις, Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση, Εκπαιδευτικές δράσεις

Συμμετοχή σε δίκτυα: Δίκτυο FRASSANITO, Πανελλαδική Δικτύωση Αντιρατσιστικών Οργανώσεων,

Παρατηρήσεις / πρόσθετες πληροφορίες: Στο πλαίσιο του φορέα έχει συγκροτηθεί ομάδα με τίτλο "Τα Πίσω Θρανία", η οποία παρέχει μαθήματα ελληνικών σε μετανάστες

2) ΔΡΟΜΟΙ ΖΩΗΣ (<http://www.dromoi-zois.gr>)

Αντικείμενα ενασχόλησης: Κοινωνική ένταξη μεταναστών, Εκπαίδευση και κατάρτιση, Νομική στήριξη, Ψυχοκοινωνική στήριξη, Πολιτισμός, Υγεία

Τύπος φορέα: Μη Κυβερνητική Οργάνωση

Έτος σύστασης / ίδρυσης φορέα: 1996

Επίπεδα Δραστηριοποίησης: Τοπικό

Εθνικότητες με τις οποίες ασχολείται / εξυπηρετεί ο φορέας: Ανεξαρτήτως Εθνικότητας

Πεδία δράσης / κινητοποιήσεων: Ρατσισμός απέναντι στους μετανάστες, Πολιτιστικές δράσεις, Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση, Εκπαιδευτικές δράσεις

Υπεύθυνος επικοινωνίας: Μάτα Βαρλά

3) ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ (ΕΣΠ, GCR) ΣΟΛΩΜΟΥ 25, ΤΚ 106 82, ΕΞΑΡΧΕΙΑ, ΑΘΗΝΑ, Τηλ: 210-3814710 , Fax: 210-3814710 , Email: pyxidaesp@gmail.com

Το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ) είναι Σωματείο μη Κυβερνητικό, αναγνωρισμένο ως ειδικώς Φιλανθρωπικό (ΦΕΚ 50 Β/31.1.92), το οποίο ιδρύθηκε το 1989 με σκοπό την συμβολή στην επίλυση των προβλημάτων των ατόμων που έχουν αναγνωρισθεί ως πολιτικοί πρόσφυγες στην Ελλάδα, των διαμενόντων για ανθρωπιστικούς λόγους καθώς και των αιτούντων άσυλο που δικαιούνται να αναγνωρισθούν ως πρόσφυγες.

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, μεταξύ άλλων, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες σχεδιάζει και υλοποιεί προγράμματα για την παροχή νομικής, οικονομικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης των ατόμων αυτών.

Σε αυτό το πλαίσιο, λειτουργεί στο ΕΣΠ και το Διαπολιτισμικό Κέντρο Προώθησης της Ένταξης «ΠΥΞΙΔΑ», όπου παρέχονται μαθήματα ενισχυτικής διδασκαλίας των παιδιών που φοιτούν σε ελληνικά σχολεία, καθώς και μαθήματα ελληνικών, αγγλικών, ηλεκτρονικών υπολογιστών και πολιτιστικές δραστηριότητες για παιδιά και ενήλικες διαφορετικής εθνικής προέλευσης.

Μέσα από αυτές τις δραστηριότητες επιδιώκεται η ομαλή κοινωνική ένταξη των προσφυγικών οικογενειών και των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία και η αρμονική συνύπαρξη των διαφορετικών πολιτισμικών στοιχείων.

Είναι:

- Ο μόνος ελληνικός μη κυβερνητικός, μη κερδοσκοπικός φορέας που ασχολείται αποκλειστικά με άτομα που ζητούν άσυλο στην Ελλάδα και θεωρούνται πρόσφυγες,
- Ενταγμένο στα μητρώα του Υπουργείου Εξωτερικών και του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας ως Σωματείο Αναγνωρισμένο ως Ειδικώς Φιλανθρωπικό,
- Μία από τις τέσσερις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στην Ελλάδα που συμμετέχουν στην Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) σύμφωνα με το Νόμο για την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου 2667/98. Επίσης, καθήκοντα αντιπροέδρου έχει αναλάβει ένα μέλος του Δ.Σ του ΕΣΠ.
- Επιχειρησιακός εταίρος της Υπάτης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR), και μέλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για Πρόσφυγες και Εξόριστους (ECRE), όπου και μέσω της Προέδρου του, κυρίας Ηρώς Νικολακοπούλου-Στεφάνου διατηρεί την αντιπροεδρία.

Διαθέτει:

- Ειδική Συμβουλευτική Ιδιότητα στο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο του ΟΗΕ (ECOSOC), και έχει
- βραβευτεί από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, κύριο Κάρλο Παπούλια ως «νησίδα ποιότητας» για την πολύχρονη κοινωνική προσφορά του

Το ΕΣΠ από την ίδρυσή του το 1989 μέχρι τις 31.12.2005 έχει ανταποκριθεί σε 40.000 περίπου περιπτώσεις. Το ΕΣΠ είναι η μόνη ελληνική Μη Κυβερνητική Οργάνωση που ασχολείται αποκλειστικά με πρόσφυγες που ζουν στην Ελλάδα. Αποκλειστικός υπεύθυνος φορέας για την εξέταση του αιτήματος ασύλου και τη χορήγησή του είναι το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης.

Το ΕΣΠ παρ' όλα αυτά προσφέρει τη νομική κυρίως συνδρομή του σε όλα τα άτομα που επιθυμούν πρόσβαση στη διαδικασία αιτήσεως ασύλου, παρακολουθεί στενά τις ευάλωτες –κυρίως– περιπτώσεις, παρεμβαίνει νομικά όπου κρίνεται απαραίτητο, αλλά και συνεργάζεται με τις κρατικές Αρχές για την καλύτερη εξυπηρέτηση της ομάδας των προσφύγων. (www.gcr.gr , 2011)

4) ΊΔΡΥΜΑ ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (ΙΜΔΑ) (<http://www.mfhr.gr>)

Αντικείμενα ενασχόλησης: Ανθρώπινα δικαιώματα, Κοινωνική ένταξη μεταναστών, Στήριξη θυμάτων trafficking, Νομική στήριξη

Τύπος φορέα: Μη Κυβερνητική Οργάνωση

Έτος σύστασης / ίδρυσης φορέα: 1978

Επίπεδα Δραστηριοποίησης: Τοπικό, Εθνικό

Εθνικότητες με τις οποίες ασχολείται / εξυπηρετεί ο φορέας: Ανεξαρτήτως Εθνικότητας

Φορείς χρηματοδότησης: Άλλες πηγές (100%)

Πεδία δράσης / κινητοποιήσεων: Δικαιώματα των μεταναστών, Ρατσισμός απέναντι στους μετανάστες, Θρησκευτικά δικαιώματα, Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση

Υπεύθυνος επικοινωνίας: Αλίκη Γιωτοπούλου Μαραγκοπούλου, Σπυρίδων Ακτίπης, Βασίλης Αυδής

Παρατηρήσεις / πρόσθετες πληροφορίες: Ο φορέας συνεργάζεται στενά με διάφορα όργανα προαγωγής και προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ και του Συμβουλίου της Ευρώπης

5) ΚΑΡΙΤΑΣ CARITAS

Δ/ση: Καποδιστρίου 52, 104 32 Αθήνα, (Address: 52, Kapodistriou street, 10432, Athens)

Tel: 210 5247879 / 210 524 6637

Fax: 210 5247990 / 210 524 6646

E-Mail: caritasref@hol.gr

Η Κάριτας είναι διεθνής οργάνωση της Καθολικής Εκκλησίας και δραστηριοποιείται σε 196 χώρες του κόσμου. Η Κάριτας Ελλάς είναι αναγνωρισμένο σωματείο. Είναι μέλος της Διεθνούς Κάριτας (Caritas Internationalis) και Κάριτας Ευρώπης (Caritas Europa).

Η ΚΑΡΙΤΑΣ είναι αναγνωρισμένο Φιλανθρωπικό Σωματείο της Καθολικής Εκκλησίας, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και Μη Κυβερνητική Οργάνωση. Λειτουργεί στην Ελλάδα με έδρα την Αθήνα και με πλήρη τίτλο «ΚΑΡΙΤΑΣ ΕΛΛΑΣ» από το 1981 και τελεί υπό την αιγίδα της Ιεράς Συνόδου της Καθολικής Ιεραρχίας της Ελλάδος.

Η ΚΑΡΙΤΑΣ ΕΛΛΑΣ αποτελεί μέλος της ΚΑΡΙΤΑΣ ΕΥΡΩΠΗ (CARITAS EUROPA) που εδρεύει στις Βρυξέλλες και καλύπτει όλα τα Ευρωπαϊκά κράτη. Εθνικές ΚΑΡΙΤΑΣ λειτουργούν σε 155 κράτη σ' όλο τον κόσμο υπό την εποπτεία της ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΑΡΙΤΑΣ (CARITAS INTERNATIONALIS) που εδρεύει στην Ρώμη.

Η ΚΑΡΙΤΑΣ ΕΛΛΑΣ εκπροσωπεί τις επί μέρους Κάριτας των Καθολικών Εκκλησιαστικών Επαρχιών της Ελλάδος σε Εθνικό και Διεθνές επίπεδο, συντονίζει και προάγει τη φιλανθρωπική δράση τους και τις ενισχύει οικονομικά, εφ' όσον έχει την οικονομική δυνατότητα.

Οι δραστηριότητες της ΚΑΡΙΤΑΣ ΕΛΛΑΣ μέσω των Τοπικών Κάριτας, βασίζονται στην σημαντική και ακούραστη προσφορά εργασίας των εθελοντών.

Η ΚΑΡΙΤΑΣ ΕΛΛΑΣ επικοινωνεί κι έρχεται σε επαφή με αντίστοιχες μη κυβερνητικές οργανώσεις ελληνικές και ξένες, συμμετέχοντας σε εκδηλώσεις και σε συνέδρια της Κάριτας Ευρώπης και άλλων ξένων κοινωνικών φορέων. (www.caritas.gr, 2011)

6) PR.A.K.S.I.S - Προγράμματα Ανάπτυξης, Κοινωνικής Στήριξης και Ιατρικής Συνεργασίας

ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 57 ΑΘΗΝΑ, Τηλ: 210 5 205 200 , Fax: 210 5 205 201 , Email: t.antypas@praksis.gr; info@praksis.gr

Η PRAKSIS (Προγράμματα Ανάπτυξης, Κοινωνικής Στήριξης και Ιατρικής Συνεργασίας) είναι μία νέα ανεξάρτητη Μη Κυβερνητική Οργάνωση (ΜΚΟ), που έχει σαν κύριο στόχο τη δημιουργία, εφαρμογή και υλοποίηση προγραμμάτων ανθρωπιστικής και ιατρικής δράσης. Οι ωφελούμενοι συνάνθρωποί μας από τη δράση της PRAKSIS είναι άποροι, ανασφάλιστοι, άστεγοι, παιδιά των φαναριών, οικονομικοί μετανάστες, αιτούντες άσυλο/πρόσφυγες και κάθε κοινωνικά αποκλεισμένη πληθυσμιακή ομάδα όπως ουσιοεξαρτώμενοι, αθίγγανοι, θύματα διεθνικής σωματεμπορίας (trafficking), αποφυλακισμένοι, αλλά και συνάνθρωποί μας με ελλιπή πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας, ψυχοκοινωνικής και νομικής υποστήριξης.

Τα προγράμματα της PRAKSIS, δε θεωρούνται «ξεκίνημα από το μηδέν», καθώς είναι «η επόμενη μέρα» των «εντός συνόρων» προγραμμάτων που μέχρι τον Οκτώβριο του 2004 λειτουργούσαν οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα Ελλάδας. Προγράμματα που με βάση τα δύο πολυιατρεία στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη προσφέρουν εδώ και 10 χρόνια άμεση και δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ψυχολογική και νομική υποστήριξη σε νεοαφιχθέντες αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες και μετανάστες, παλιννοστούντες, παιδιά των φαναριών, αποφυλακισμένους καθώς και σε άλλες κοινωνικά αποκλεισμένες ομάδες.

Ο καταστατικός χάρτης

Η δωρεάν παροχή κοινωνικών και ιατρικών υπηρεσιών στους τομείς της θεραπείας, της πρόληψης, της εκπαίδευσης, της υγειονομικής υποδομής, κ.λπ. Ειδικότερα συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών, κοινωνικής και ψυχολογικής υποστήριξης, νομικής συμβουλευτικής, κλινικών και εργαστηριακών εξετάσεων, χειρουργικών επεμβάσεων, εμβολιασμών, επισιτιστικών προγραμμάτων, άλλων ενεργειών πρόληψης, τεχνικής υγειονομικής υποστήριξης καθώς και η προμήθεια φαρμακευτικού και εν γένει ιατρικού και τεχνικού υλικού, σε οποιαδήποτε περιοχή της Ελλάδας και του κόσμου παρουσιάζεται ανάγκη.

Η προώθηση της αλληλεγγύης και του εθελοντισμού και η ενεργός συμβολή στην ανάπτυξη, δημιουργία, εφαρμογή και υλοποίηση προγραμμάτων καταπολέμησης του κοινωνικού και οικονομικού αποκλεισμού ευπαθών πληθυσμιακών μονάδων και ομάδων οπουδήποτε.

Η συνεργασία με φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Περιφερειών καθώς και η δημιουργία Δικτύου, forum, κ.λπ. για την εξυπηρέτηση των αναγκών και την επίτευξη του σκοπού του Σωματίου.

Η δημιουργία πυρήνων εθελοντικής δράσης με στόχο την εκπαίδευση εθελοντών σε θέματα καταπολέμησης κοινωνικών, οικονομικών και πάσης φύσεως αποκλεισμών.

Η συνεργασία με άλλες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις σε οποιοδήποτε επίπεδο με στόχο την ανάπτυξη σχετικού με τα παραπάνω διαλόγου με την Ελληνική Κοινωνία καθώς και με επίσημους κρατικούς φορείς.

Η δημιουργία συστημάτων συλλογής και αξιοποίησης κοινωνικών και ιατρικών δεδομένων με στόχο την προώθηση της έρευνας για τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, και τον κοινωνικό και οικονομικό αποκλεισμό γενικότερα.

Η μαρτυρία (στην οποία εντάσσεται κατά περίπτωση και η καταγγελία) σε Ελληνικούς και διεθνείς πολιτικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς οργανισμούς καθώς και ενώπιον πάσης Αρχής, στην

Ελληνική και παγκόσμια κοινή γνώμη, της κατάστασης των κοινωνικών ομάδων σε κίνδυνο και της διαφθοράς ή εν γένει αδικίας που διαπιστώνονται από το Σωματείο κατά την δράση του.

Όλες ανεξαιρέτως οι ανωτέρω δραστηριότητες απευθύνονται σε άτομα ή ομάδες πληθυσμών που παρουσιάζουν αντίστοιχες ανάγκες ανεξάρτητα από χρώμα, φυλή, θρησκεία, ηλικία, εθνικότητα, ιδεολογία ή πολιτικές πεποιθήσεις. (www.praksis.gr, 2008)

7) ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΑΘΗΝΑΣ

<http://ethelodiki.blogspot.com>

Αντικείμενα ενασχόλησης: Κοινωνική ένταξη μεταναστών, Εκπαίδευση και κατάρτιση, Ψυχοκοινωνική στήριξη, Στέγαση

Τύπος φορέα: Μη Κυβερνητική Οργάνωση

Έτος σύστασης / ίδρυσης φορέα: 1994

Επίπεδα Δραστηριοποίησης: Τοπικό, Περιφερειακό

Εθνικότητες με τις οποίες ασχολείται / εξυπηρετεί ο φορέας:

Ανεξαρτήτως Εθνικότητας

Φορείς χρηματοδότησης: Εισφορές μελών (50%), Άλλες πηγές (50%)

Πεδία δράσης / κινητοποιήσεων: Ρατσισμός απέναντι στους μετανάστες, Πολιτιστικές δράσεις, Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση, Εκπαιδευτικές δράσεις

Συμμετοχή σε δίκτυα: Ελληνικό Δίκτυο για το Δικαίωμα στη Στέγη, Ελληνικό Δίκτυο για την Καταπολέμηση της Φτώχειας

Υπεύθυνος επικοινωνίας: Σπύρος Ψύχας, Γιώτα Μπούζιου, Θοδωρής Δεσποίνης

Παρατηρήσεις / πρόσθετες πληροφορίες: Ο φορέας διατηρεί ξενώνα και προσφέρει μαθήματα ελληνικής γλώσσας

8) ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

HELLENIC RED CROSS

Δ/ση: Λυκαβηττού 1, 106 72 Αθήνα

Τηλ / Tel: 210 3605631 / 210 3604678 / 210 3637554

Fax: 210 3613564 / 210 3629842

E-Mail: swd@redcross.gr

Πολυδύναμο Κέντρο Ε.Ε.Σ.: Τιμαίου 5, Ακαδημία Πλάτωνος, 104 41 Αθήνα, τηλ. 210 5126300

Ανοικτή γραμμή βοήθειας Ε.Ε.Σ.: 210 5140440

Ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός ιδρύθηκε στις 10 Ιουνίου 1877, με πρωτοβουλία της βασίλισσας Όλγας. Από τη στιγμή της ίδρυσής του αναγνωρίστηκε από τη Διεθνή Επιτροπή Ερυθρού Σταυρού και σήμερα αποτελεί μέρος της «οικογένειας» του Διεθνούς Κινήματος Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου. Στη μακρά πορεία του παραμένει σταθερά αφοσιωμένος στι- διεθνείς ανθρωπιστικές αρχές

και στην αλληλέγγυα εθελοντική προσφορά βοήθειας προς τον συνάνθρωπο.

Ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός είναι ο μεγαλύτερος μη κυβερνητικός οργανισμός στην Ελλάδα με σύνθετο έργο που βασίζεται στην εθελοντική δράση και την άμεση ανταπόκριση των πολιτών. Κινητοποιείται στοχεύοντας πάντα στην ανακούφιση του ανθρώπινου πόνου σε περιόδους πολέμου και ειρήνης, στηρίζοντας τραυματίες, ασθενείς, πρόσφυγες, ηλικιωμένους, ανθρώπους με οικονομικές δυσκολίες και άτομα από κάθε ευάλωτη ομάδα του πληθυσμού. Η δράση του έχει συνδεθεί με την επαγρύπνηση, την αλληλεγγύη και τη φιλαλληλία και είναι συνώνυμη της αφιλοκερδούς προσφοράς και της ανιδιοτέλειας.

Οι βασικοί σκοποί και στόχοι του Ε.Ε.Σ. είναι:

- **Σε καιρό πολέμου:** η συνδρομή και επικουρία στο έργο της Στρατιωτικής Υγειονομικής Υπηρεσίας, η νοσηλευτική περίθαλψη τραυματιών και ασθενών, καθώς και η προστασία των αιχμαλώτων, του άμαχου πληθυσμού και των θυμάτων πολέμου.
- **Σε καιρό ειρήνης:** η αρωγή και συμπαράσταση στα θύματα θεομηνιών και επιδημιών, καθώς και η αυτόνομη ή σε συνεργασία με το Κράτος και κοινωνικούς φορείς, ανθρωπιστική δραστηριότητα.

Από το 1877 έως σήμερα, ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός συνεχίζει άκοπα να επιτελεί το ανθρωπιστικό του έργο φροντίζοντας τις πιο αδύναμες πληθυσμιακές ομάδες της χώρας. Σε συνεργασία με άλλους θεσμικούς φορείς, κρατικούς και μη, ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός είναι στο πλευρό κάθε ανθρώπου, οικογένειας ή ομάδας που αντιμετωπίζει δυσκολίες χωρίς να θέτει φυλετικά, εθνικά ή οικονομικής κατάστασης όρια στη δράση του. Παράλληλα, όταν και όποτε υπάρχει ανάγκη στο εξωτερικό, ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός ενεργοποιείται σε συνεργασία με τους Εθνικούς Συλλόγους άλλων χωρών για την αποστολή διεθνούς βοήθειας.

Ιστορική Αναδρομή

Η ιστορική πορεία του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, είναι συνώνυμη της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας. Βρίσκεται διαρκώς δίπλα σε όσους αντιμετωπίζουν δυσκολίες σε όλες τις φορτισμένες, συναισθηματικά, εθνικά και πολιτικά, στιγμές της ελληνικής κοινωνίας.

Από την πρώτη στιγμή της ύπαρξής του ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός είναι παρών για να προσφέρει αρωγή και συμπαράσταση με συνέπεια και ανιδιοτέλεια. Η δράση του υποστηρίζεται από τη συλλογική κινητοποίηση των πολιτών, γεγονός που αναδεικνύει την πολύπλευρη και πολυσήμαντη δράση των εθελοντών του ως

αδιάψευστο μάρτυρα της αλληλέγγυας προσφοράς που είναι έμφυτη στην ελληνική κοινωνία.

Τομέας Κοινωνικής Πρόνοιας

Ο Τομέας Κοινωνικής Πρόνοιας συστάθηκε το έτος 1964, με σκοπό την παροχή Κοινωνικών Υπηρεσιών, σύμφωνα με τις αρχές και τη δεοντολογία της Κοινωνικής Εργασίας. Οι Υπηρεσίες του Τομέα και τα προγράμματα που αναπτύσσει, στελεχώνονται από Κοινωνικούς Λειτουργούς, επαγγελματίες άλλων ειδικοτήτων καθώς και Εθελοντές Κοινωνικής Πρόνοιας.

Προγράμματα Κοινωνικής Πρόνοιας και μορφές Κοινωνικής Παρέμβασης σε ευάλωτες ομάδες

Με στόχο την παροχή υπηρεσιών υψηλού επιπέδου και λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες κοινωνικές εξελίξεις και τάσεις, ο Τομέας Κοινωνικής Πρόνοιας αναπτύσσει και λειτουργεί καινοτόμα προγράμματα που αφορούν σε:

- Προγράμματα Ψυχοκοινωνικής Στήριξης και Συμβουλευτικής για μακροχρόνια ανέργους, μονογονεϊκές οικογένειες, άτομα με αναπηρίες, αστέγους, μετανάστες, πρόσφυγες, κλπ. (Συμβουλευτική και Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη Ατόμων και Οικογενειών, Κοινωνικός Ξενώνας Αστέγων)
- Προγράμματα κοινωνικής ένταξης αιτούντων άσυλο και προσφύγων μέσω πολλαπλών δράσεων, όπως διαπολιτισμικά εκπαιδευτικά προγράμματα, προώθηση στην απασχόληση, διαμεσολάβηση με κρατικές ή άλλες υπηρεσίες κλπ. (Πολυδύναμο Κέντρο Κοινωνικής Στήριξης και Ενσωμάτωσης Προσφύγων, Διαπολιτισμικό Κέντρο Λαυρίου, Κοινοτική Πρωτοβουλία «Equal –Αναπτυξιακή Σύμπραξη Ακτινεργία»).
- Υπηρεσίες κοινοτικής φροντίδας και παρέμβασης σε ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρίες (Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων Ε.Ε.Σ. (Κ.Α.Π.Η) στο Νέο Ηράκλειο, Προγράμματα «Βοήθεια στο Σπίτι» (Εξαρχείων-Κυψέλης- Πατησίων & Κολωνού- Βοτανικού- Ακαδ. Πλάτωνος).
- Παρεμβάσεις σε καταστάσεις μαζικών αφίξεων αιτούντων άσυλο. (Κινητή Μονάδα Παρέμβασης σε σημεία Εισόδου της χώρας, Νομική Συνδρομή και Ψυχοκοινωνική Στήριξη σε αιτούντες άσυλο με προτεραιότητα σε ασυνόδευτους ανήλικους στην Πάτρα).
- Προγράμματα για την παροχή βοήθειας και υποστήριξης σε θύματα φυσικών και άλλων καταστροφών.

- Ευρωπαϊκά προγράμματα. Ο Τομέας Κοινωνικής Πρόνοιας αξιοποιεί πόρους που προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και Εθνικές πηγές χρηματοδότησης (Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υπουργείο Εσωτερικών).
- Οργάνωση και λειτουργία Κέντρων Υποδοχής και Προσωρινής Φιλοξενίας αιτούντων άσυλο και ασυνόδευτων ανηλίκων. (Κέντρο Προσωρινής Διαμονής Αιτούντων Άσυλο Αλλοδαπών Λαυρίου, Κέντρο Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων Βόλου).
- Ευρωπαϊκά Δίκτυα Συνεργασίας. Ο Τομέας Κοινωνικής Πρόνοιας συμμετέχει ως μέλος σε ομάδες εργασίας και διακρατικά δίκτυα συνεργασίας που λειτουργούν στα πλαίσια της Διεθνούς Ομοσπονδίας Ερυθρών Σταυρών και Ερυθρών Ημισελήνων και του Ευρωπαϊκού Γραφείου Ερυθρού Σταυρού. (Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την ανάπτυξη του Εθελοντισμού (ENDO), Ευρωπαϊκό Δίκτυο συνεργασίας για την Ψυχοκοινωνική υποστήριξη (ENPS), Πλατφόρμα συνεργασίας των Ερυθρών Σταυρών για συνεργασία σε θέματα Προσφύγων, αιτούντων άσυλο και προσφύγων (PERCO)).

Επίσης, στο πλαίσιο υλοποίησης ευρωπαϊκών προγραμμάτων, ο Τομέας Κοινωνικής Πρόνοιας συμμετέχει σε ευρύτερα σχήματα διακρατικών συνεργασιών που αφορούν ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, με σκοπό την ανταλλαγή εμπειρίας και τεχνογνωσίας, την ανάπτυξη καινοτόμων προσεγγίσεων και κοινών εργαλείων εργασίας.

Οι Κοινωνικές Υπηρεσίες που έχουν συσταθεί και λειτουργούν ανά την Ελλάδα, αποτελούν φορείς άσκησης κοινωνικής πολιτικής στην Περιφέρεια και στελεχώνονται με κοινωνικούς λειτουργούς. Το έργο τους υποστηρίζουν εκπαιδευμένοι Εθελοντές. Οι κύριοι τομείς δραστηριοποίησης των Περιφερειακών Κοινωνικών Υπηρεσιών είναι η προσέλκυση, εκπαίδευση και κινητοποίηση εθελοντικών ομάδων, η κάλυψη επείγουσών κοινωνικών αναγκών και η ψυχοκοινωνική στήριξη ατόμων και οικογενειών, η παρέμβαση σε καταστάσεις κρίσης (φυσικές καταστροφές, μαζικές αφίξεις πληθυσμού κ.λ.π.), η ανάπτυξη ειδικών προγραμμάτων για υποστήριξη «ευάλωτων» ομάδων πληθυσμού, η οργάνωση ειδικών εκδηλώσεων όπως Bazaar κ.λ.π. (www.redcross.gr, 2011)

9) ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑ

Σίνα 30,

106 72 Αθήνα

T: 210.36.00.628

Φ: 210.36.38.016

Email: athens@amnesty.org.gr

Η Διεθνής Αμνηστία είναι ένα παγκόσμιο κίνημα περισσότερων από 3 εκατομμύρια υποστηρικτών, μελών και ακτιβιστών που αγωνίζονται για την προστασία των διεθνώς αναγνωρισμένων ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Όραμά της είναι ένας κόσμος όπου όλοι οι άνθρωποι θα απολαμβάνουν όλα τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται από την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και από άλλα διεθνή πρότυπα. Βασικές αξίες μας η αλληλεγγύη σε παγκόσμιο επίπεδο, η αμεροληψία και η διαφάνεια, η δημοκρατία και ο αμοιβαίος σεβασμός.

Η Διεθνής Αμνηστία αναλαμβάνει δράση για τον τερματισμό των σοβαρών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως η σωματική και ψυχική ακεραιότητα, η ελευθερία της έκφρασης και της συνείδησης, η ελευθερία από διακρίσεις. Η δράση μας περιλαμβάνει ένα πολύ ευρύ φάσμα θεμάτων. Υπερασπιζόμαστε τους κρατούμενους της συνείδησης, της βίας, αλλά και της φτώχειας. Αγωνιζόμαστε για τον τερματισμό της βίας κατά των γυναικών, την κατάργηση της θανατικής ποινής, των βασανιστηρίων και του περιορισμού των ελευθεριών στο όνομα του «πολέμου κατά της τρομοκρατίας.» Για την καταπολέμηση των διακρίσεων που υφίστανται οι πρόσφυγες, οι μετανάστες, οι μειονότητες, αλλά και οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η Διεθνής Αμνηστία αριθμεί 2.8 εκατομμύρια μέλη και υποστηρικτές σε περισσότερες από 150 χώρες. Οι πόροι της προέρχονται αποκλειστικά από όλους εκείνους που υποστηρίζουν τη δράση της με τη συνδρομή τους. Για να διατηρεί την ανεξαρτησία και την αντικειμενικότητά της, δεν δέχεται χρήματα από κυβερνήσεις ή διακυβερνητικούς οργανισμούς.

Η Διεθνής Αμνηστία έχει τιμηθεί με το βραβείο Νόμπελ Ειρήνης (1977) «για τη συνεισφορά της στην εξασφάλιση της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και, κατ' επέκταση, της ειρήνης στον κόσμο.»

Η Διεθνής Αμνηστία αναλαμβάνει δράση για να σταματήσει παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έχουν διαπραχθεί, μέσω της πίεσης της κοινής γνώμης, αλλά και για να προλάβει τις παραβιάσεις πριν διαπραχθούν (π.χ. μέσω αποτελεσματικών διεθνών προτύπων για τα ανθρώπινα δικαιώματα). Επίσης προωθεί το σεβασμό όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσα από την εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση του κοινού.

Άσκηση θεσμικής πίεσης για να αλλάξει η κατάσταση.

Η Διεθνής Αμνηστία αναλαμβάνει στρατηγική δράση για να πετύχει αλλαγές, ξεκινά καθορίζοντας ποιες ενέργειες είναι πιο πιθανό να έχουν το μεγαλύτερο αντίκτυπο. Για να σταματήσουν οι παραβιάσεις, δεν αρκεί μόνο η κινητοποίηση των μελών αλλά

απαιτείται να εφαρμοστούν οι κατάλληλες πολιτικές από τους κρατικούς φορείς. Σε αυτό ακριβώς στοχεύει η θεσμική πίεση.

Η Διεθνής Αμνηστία απευθύνει εκκλήσεις σε διεθνείς οργανισμούς, κυβερνήσεις και φορείς, που μπορούν να συμβάλουν στον περιορισμό ή και τερματισμό των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι εκκλήσεις επαναλαμβάνονται μέχρι να υπάρξει το επιθυμητό αποτέλεσμα, π.χ. η βελτίωση συνθηκών διαβίωσης των κρατουμένων στις φυλακές. Μια έκκληση προς έναν κυβερνητικό αξιωματούχο γίνεται πιο αποτελεσματική όταν ακολουθείται από χιλιάδες επιστολές διαμαρτυρίας.

Η Διεθνής Αμνηστία στηρίζει τη δράση της σε ακριβή στοιχεία που αποδεικνύουν την ύπαρξη παραβιάσεων, και ζητά από τις αρχές τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων για τον τερματισμό τους. Δημοσιοποιούμε τα γεγονότα, προκειμένου να ασκηθεί πίεση από την κοινή γνώμη και να αναγκαστούν να λογοδοτήσουν όσοι διαπράττουν παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ανεξάρτητη έρευνα, οι εκθέσεις και οι εκστρατείες στηρίζονται αποκλειστικά στην οικονομική ενίσχυση και τις δωρεές των μελών. Η Διεθνής Αμνηστία δεν χρηματοδοτείται από κυβερνήσεις και δεν υποστηρίζει κανένα πολιτικό ή οικονομικό σύστημα και καμία θρησκεία.

- Πρόληψη των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων Δράση για τη δημιουργία νέων διεθνών θεσμών και προτύπων για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Η Διεθνής Αμνηστία ηγήθηκε της πίεσης για την υιοθέτηση της ιστορικής Διακήρυξης των Ηνωμένων Εθνών Κατά των Βασανιστηρίων το 1975. Επίσης έπαιξε σημαντικό ρόλο στην πρόσφατη επιτυχημένη εκστρατεία για τη δημιουργία του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου.
- Εργάζεται για τη δημιουργία νέων διεθνών θεσμών και προτύπων σε συνεργασία με άλλες οργανώσεις του κινήματος για τα ανθρώπινα δικαιώματα και με κυβερνήσεις που υποστηρίζουν τέτοιες προσπάθειες.
- Προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που κινδυνεύουν Η Διεθνής Αμνηστία παρακολουθεί τη μεταχείριση που οι κυβερνήσεις και οι ένοπλες πολιτικές ομάδες επιφυλάσσουν στους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Βρίσκεται σε στενή επαφή με τους υπερασπιστές, έτοιμη να εκδώσει Επείγουσες Ενέργειες ή να τους βοηθήσει να είναι ασφαλείς.
- Τερματισμός των δραστηριοτήτων που οδηγούν σε μαζικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Η Διεθνής Αμνηστία αντιτίθεται στη μεταφορά όπλων, εξοπλισμού «ασφαλείας» (όπως εργαλείων που χρησιμοποιούνται

για βασανιστήρια) και τεχνογνωσίας όταν αυτό πρόκειται να συμβάλει σε παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αναλαμβάνουν δράση για να ελεγχθεί το εμπόριο όπλων και εξοπλισμού ασφαλείας και η μεταφορά σχετικής τεχνογνωσίας.

- Αναλαμβάνουν επίσης δράση για να σταματήσουν την ατιμωρησία: δηλαδή εκείνες τις περιπτώσεις στις οποίες οι παραβιάσεις συνεχίζονται ή συχνά επιδεινώνονται επειδή οι υπαίτιοι για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν προσάγονται στη δικαιοσύνη.
- Εκκλήσεις και δράση για την πρόληψη των παραβιάσεων σε καταστάσεις κρίσης

Η Διεθνής Αμνηστία προειδοποιεί εγκαίρως όταν υπάρχει πιθανότητα μαζικών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ζητάει από τη διεθνή κοινότητα να προλάβει τέτοιες κρίσεις, στέλλοντας ανεξάρτητους παρατηρητές για τα ανθρώπινα δικαιώματα και σταματώντας την εισροή όπλων προς μια περιοχή που βρίσκεται σε κατάσταση κρίσης. Πρόσφατα παραδείγματα τέτοιας δράσης της Διεθνούς Αμνηστίας συμπεριλαμβάνουν τη δράση για το Ανατολικό Τιμόρ, την περιοχή των Μεγάλων Λιμνών στην Αφρική και το Ισραήλ και τα Κατεχόμενα Εδάφη

Καταπολέμηση των βαθύτερων αιτίων των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως οι διακρίσεις

Οι άνθρωποι που υφίστανται διακρίσεις, εξαιτίας της αντίληψης που έχουν άλλοι γι αυτούς ή για οποιοδήποτε άλλο λόγο, είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι σε παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους. Ανάμεσα σε αυτές τις ευάλωτες ομάδες ανθρώπων είναι οι φτωχοί, τα μέλη πολλών εθνικών ή εθνοτικών ομάδων, οι ιθαγενείς πληθυσμοί, οι μετανάστες, οι γυναίκες ή όσοι υφίστανται διακρίσεις λόγω της σεξουαλικής τους ταυτότητας.

Η Διεθνής Αμνηστία καλεί τις κυβερνήσεις να λάβουν μέτρα για την πρόληψη των διακρίσεων, τόσο από τους ίδιους τους κρατικούς αξιωματούχους, όσο και από οποιοδήποτε άλλο άτομο. Αναλαμβάνει υποθέσεις ανθρώπων που βασανίστηκαν, που καταδικάστηκαν σε θάνατο, που δικάστηκαν ανέντιμα ή υπέστησαν άλλες παραβιάσεις εξαιτίας της εικόνας που έχουν άλλοι γι αυτούς.

Οι άνθρωποι της Διεθνούς Αμνηστίας προχωρούν σε διαμαρτυρίες όταν ακούν ρατσιστικές επιθέσεις και προσπαθούν να αντιληφθούν τις ανάγκες των προσφύγων, και τις φρικτές συνθήκες που οδηγούν τους ανθρώπους να εγκαταλείψουν τις εστίες τους. Αγωνίζονται για το δικαίωμα όλων των ανθρώπων να εκφράζουν την άποψή τους, ακόμα και όταν διαφωνούν με αυτήν. Τα μέλη της Διεθνούς Αμνηστίας αναγνωρίζουν ότι όλοι έχουν δικαίωμα στα

βασικά αγαθά που είναι απαραίτητα για τη ζωή, όπως επαρκής σίτιση και στέγη.

Η Διεθνής Αμνηστία προωθεί το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με τρεις βασικούς τρόπους:

Ενισχύει την ευαισθητοποίηση του κοινού και την κατανόησή του σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα

Εκπαιδευόμαστε όλοι μαζί στο πώς να διεκδικούμε καλύτερα τα ανθρώπινα δικαιώματα

Δίνει στους ανθρώπους τρόπους ώστε να αναλάβουν αποτελεσματική δράση (www.amnesty.org.gr, 2011)

10) ΓΙΑΤΡΟΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ (MDMGREECE) DOCTORS OF THE WORLD (MDM)

Δ/νση: Σαπφούς 12, 105 53 Αθήνα (Address: 12, Sapphous street, 105 53, Athens)

Τηλ / Tel: 210 3213150 / 210 8043678

Fax: 2103213850

E-Mail: info@mdmgreece.gr

Οι Γιατροί του Κόσμου/Medecins du Monde, είναι μία διεθνής, ιατρική, ανθρωπιστική Μη Κυβερνητική Οργάνωση η οποία παρέχει επείγουσα ιατρική βοήθεια στα θύματα φυσικών καταστροφών, πολέμων και συγκρούσεων. Οι ΓτΚ απασχολούν ιατρικό, παραϊατρικό καθώς και διοικητικό και τεχνικό προσωπικό με σκοπό να αναλάβει ανθρωπιστική δράση. Κινητήρια αρχή της οργάνωσης είναι ότι κάθε ανθρώπινη ύπαρξη έχει δικαίωμα στην ανθρωπιστική βοήθεια, ανεξάρτητα από φυλή, θρησκεία, ιδεολογία ή πολιτική πεποίθηση. Κατά συνέπεια, οι ΓτΚ δρουν με βάση τις αρχές της ουδετερότητας και της αμεροληψίας. Το γεγονός ότι διατηρούν την ουδετερότητά τους, δεν τους εμποδίζει από το να μιλούν ανοιχτά για την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όταν οι ίδιοι γίνονται αυτόπτες μάρτυρες στο πεδίο. Όπου αυτό είναι δυνατόν, οι ΓτΚ θα επιστήσουν τους κινδύνους από ανάλογες καταπατήσεις, είτε μέσω της σιωπηλής διπλωματίας, είτε με τη βοήθεια των ΜΜΕ.

Οι ΓτΚ είναι μια ανεξάρτητη μη κυβερνητική οργάνωση, που βασίζει την επιχειρησιακή της δράση στην ευέλικτη, μικρής κλίμακας και στοχευμένη ανθρωπιστική βοήθεια προς τους πληθυσμούς που βρίσκονται σε κίνδυνο.

Η Αποστολή της οργάνωσης

Ιατρική φροντίδα

Η πρώτη αποστολή των Γιατρών του Κόσμου είναι να θεραπεύσουν. Οι εθελοντές της οργάνωσης δεσμεύονται να προσφέρουν βοήθεια σε όλους τους ευάλωτους πληθυσμούς στον κόσμο αλλά και στην Ελλάδα: θύματα φυσικών καταστροφών, λιμών,

ασθενειών (επιδημικών ή ενδημικών, κυρίως το AIDS), θύματα εμπόλεμων συγκρούσεων, πολιτικής βίας, πρόσφυγες, εκπατρισμένους, μειονότητες, παιδιά του δρόμου, τοξικοεξαρτημένους καθώς και σε όλους τους ανθρώπους που στερούνται πρόσβασης στην ιατρική φροντίδα.

Η δράση

Οι Γιατροί του Κόσμου, μέσα από την εμπειρία τους και σε πλήρη ανεξαρτησία:

- Αποκαλύπτουν τους κινδύνους που εγκυμονούν οι κρίσεις για την υγεία και την αξιοπρέπεια των πληθυσμών ώστε να αποτρέπονται.
- Κινητοποιούν τους συνεργάτες τους για δράσεις αλληλεγγύης και εκτός του πεδίου της υγείας. Καταγγέλουν την καταπάτηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και συγκεκριμένα, αντιτίθενται σε ό,τι παρεμποδίζει την πρόσβαση στην υγεία.
- Αναπτύσσουν νέους τρόπους προσέγγισης καθώς και νέες πρακτικές στον τομέα της δημόσιας υγείας που βασίζονται στο σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.
- Δεσμεύονται σε πλήρη διαφάνεια απέναντι στους δωρητές και τους χορηγούς τους. Ενισχύουν το αποτέλεσμα της μαρτυρίας τους όταν είναι αυτόπτες μάρτυρες καταπατήσεων των ανθρώπινων δικαιωμάτων, και κυρίως, του δικαιώματος στην πρόσβαση στην υγεία.

Οι Γιατροί του Κόσμου ανταποκρινόμενοι στην αποστολή τους, επεκτείνουν διεθνώς το δίκτυο της οργάνωσης με στόχο να συμβάλλουν στην παγκοσμιοποίηση των αρχών της ανθρωπιστικής ιατρικής. Ταυτόχρονα, ενσωματώνουν μία πολυπολιτισμική κουλτούρα στον τρόπο που δρουν έτσι ώστε να έχουν καλύτερη αντίληψη της ανθρωπιστικής πραγματικότητας.

Οι ΓτΚ αυξάνουν και επεκτείνουν τις δυνατότητές τους για παροχή

φροντίδας στους πιο ευάλωτους πληθυσμούς σε κρίσεις αλλά και όταν αυτοί αποκλείονται κοινωνικά, με το είναι κοντά τους παρέχοντας απευθείας βοήθεια τηρώντας την αρχή της εγγύτητας.

Πού παρεμβαίνει

Όταν μια επείγουσα κρίση ξεσπά στον πλανήτη, οι καταστάσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι Γιατροί του Κόσμου απαιτούν την ανάληψη άμεσης και έγκαιρης δράσης με σκοπό να παράσχουν αποτελεσματική ιατρική, ανθρωπιστική βοήθεια σε πληθυσμούς που έχουν πληγεί από:

- Ένοπλες συγκρούσεις/ πολέμους
- Επιδημίες
- Φυσικές καταστροφές

- Λιμούς

Τα προγράμματα

Οι Γιατροί του Κόσμου λειτουργούν προγράμματα τόσο στην Ελλάδα, στο πλευρό των προσφύγων, μεταναστών και άπορων πολιτών που δεν έχουν πρόσβαση στο σύστημα υγείας, όσο και σε αναπτυσσόμενες χώρες του κόσμου. Συγκεκριμένα τα προγράμματα των ΓτΚ χωρίζονται στις εξής κατηγορίες:

- **Κρίσεις:** ανταποκρινόμενοι σε κρίσεις οι οποίες έχουν σοβαρές συνέπειες στην υγεία των πληθυσμών. Διακρίνουμε τέσσερις τύπους κρίσεων: κρίσεις στον τομέα της υγείας (AIDS, επιδημίες), πολιτικές κρίσεις οι οποίες επιφέρουν βία (Αφγανιστάν, Ιράκ, Παλαιστίνη κλπ.), οικονομικές κρίσεις που παρεμποδίζουν την πρόσβαση στην ιατρική περίθαλψη (πρόσβαση στα φάρμακα του AIDS) καθώς και περιβαλλοντικές κρίσεις (μετανάστες λόγω ακραίων περιβαλλοντικών συνθηκών κλπ.)
- **Επείγοντα:** ανταποκρινόμενοι σε ανθρωπιστικά επείγουσες καταστάσεις, φυσικές καταστροφές και πολέμους/συγκρούσεις παρέχοντας ανθρωπιστική βοήθεια η οποία απαντά στις ανάγκες εκείνες που είναι ζωτικές για την επιβίωση των πληθυσμών σε κίνδυνο.
- **Προγράμματα ανοικοδόμησης και ανασυγκρότησης:** βοηθώντας τους ντόπιους πληθυσμούς να αναδομήσουν και να αποκαταστήσουν το σύστημα υγείας της χώρας τους μετά από κάποια επείγουσα κρίση με την ανοικοδόμηση Κέντρων Υγείας και νοσοκομείων, την παροχή φαρμακευτικού υλικού και ιατρικού εξοπλισμού, την εκπαίδευση του ντόπιου υγειονομικού προσωπικού.
- **Μακροπρόθεσμα, αναπτυξιακά προγράμματα:** τα προγράμματα αυτά έχουν στόχο να παράσχουν λύσεις μόνιμες και με διάρκεια σε βάθος χρόνου, αντιμετωπίζοντας τις μακροπρόθεσμες συνέπειες της φτώχειας και του αποκλεισμού από την ιατρική περίθαλψη. Τα προγράμματα αυτά συμπεριλαμβάνουν την υποστήριξη των τοπικών συστημάτων υγείας, την εκπαίδευση του ντόπιου υγειονομικού προσωπικού σε θέματα υγείας και υγιεινής.

Ιστορικό

Η οργάνωση «Medecins du Monde» ιδρύθηκε το 1980 στη Γαλλία που το 1968 αποφάσισε να παρέμβει οργανωμένα στο δράμα του λιμού της Μπιάφρα.

Πιστοί στον όρκο του Ιπποκράτη και οπαδοί της ιδέας της ανθρωπιστικής δράσης, ήταν οι πρώτοι γιατροί που προσέφεραν τις υπηρεσίες τους επιτόπου, δημοσιοποιώντας συγχρόνως και τη

μαρτυρία ? καταγγελία τους για την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της βαρβαρότητας της οποίας υπήρξαν μάρτυρες.

Σ' αυτές τις αρχές στηρίχτηκε η ίδρυση της οργάνωσης «Medecins du Monde» που από το 1989 και μετά, άρχισε να αναπτύσσει τμήματα και σε άλλες χώρες (Ισπανία, Ελλάδα, Βέλγιο, Ιταλία, Ελβετία, Κύπρο, Αργεντινή, ΗΠΑ, Καναδά, Πορτογαλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιαπωνία, Σουηδία, Ολλανδία) δημιουργώντας ένα διεθνές δίκτυο άμεσης παρέμβασης στις ανθρωπιστικές κρίσεις του πλανήτη.

Οι Γιατροί του Κόσμου Ελλάδας

Οι Γιατροί του Κόσμου Ελλάδας δημιουργήθηκαν το 1990 και αποτελούν έρος του Διεθνούς Δικτύου των ΓτΚ το οποίο αποτελείται από 16 συνολικά μέρη (Γερμανία, Βέλγιο, Ισπανία, Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία, Κύπρος, Ολλανδία, Πορτογαλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Σουηδία, Ελβετία, ΗΠΑ, Καναδάς, Ιαπωνία και Αργεντινή). Ταυτόχρονα ωστόσο παραμένουν μία γνήσια ελληνική οργάνωση που ακολουθεί το δικό της μονοπάτι βασιζόμενη στις ιδιαιτερότητες της Ελλάδας, διατηρώντας την οικονομική και διοικητική της ανεξαρτησία.

Περισσότεροι από 600 εθελοντές έχουν βρεθεί σε πάνω από 50 χώρες του πλανήτη προσφέροντας ιατρική, ανθρωπιστική βοήθεια. Στη διάρκεια όλων αυτών των χρόνων, έχουν πραγματοποιηθεί αποστολές ιατρικής και ανθρωπιστικής βοήθειας, στο Ιράκ, το Λίβανο, το Αφγανιστάν, τη Σρι Λάνκα, την Ινδονησία, τη Σερβία, το Σουδάν, την Παλαιστίνη κ.α.

Στο πεδίο των αποστολών, οι ΓτΚ συνεργάζονται με άλλες διεθνείς Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις με στόχο την αποτελεσματικότερη παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας στους πληθυσμούς που την έχουν ανάγκη.

Πόροι

Οι Έλληνες Γιατροί του Κόσμου είναι αυστηρά μη κερδοσκοπική οργάνωση, στηριζόμενη στην εθελοντική προσφορά και στη δική σας υποστήριξη.

Πηγές χρηματοδότησης αποτελούν:

- Συνδρομές και δωρεές μελών και δωρητών της οργάνωσης. Αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της οργάνωσης. Μέλη και υποστηρικτές της οργάνωσης, απλοί άνθρωποι που στηρίζουν το έργο μας καθημερινά.
- Ανώνυμοι πολίτες που σε κάθε έκκλησή μας συμβάλλουν στην υλοποίηση των αποστολών μας. Είναι άνθρωποι καθημερινοί που συνειδητά βοηθούν το συνάνθρωπο.

- Χορηγίες εταιριών και ιδρυμάτων. Αναζητούμε χορηγούς μεταξύ εταιριών και ιδρυμάτων, που θα μας βοηθήσουν στην υλοποίηση των προγραμμάτων μας στην Ελλάδα.
- Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Κρατικών και Διεθνών Οργανισμών. Από εκεί κυρίως προέρχονται οι πόροι μας για τις αποστολές στις αναπτυσσόμενες χώρες.
- Κληροδοτήματα. Η εξασφάλισή τους θα βοηθήσει ώστε να καλύπτονται τα ετήσια λειτουργικά έξοδα της οργάνωσης. (www.mdmgreece.gr, 2007)

11) ΎΠΑΤΗ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ (UNHCR)

Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (*UNHCR*) ιδρύθηκε στις 14 Δεκεμβρίου 1950 από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ. Οι στόχοι της ορίζονται από το Καταστατικό του Οργανισμού με γνώμονα την Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1951 που σχετίζεται με το καθεστώς των Προσφύγων και το αντίστοιχο Πρωτόκολλο του 1967. Επίσης, η διεθνής προσφυγική νομοθεσία παρέχει ένα θεμελιώδες πλαίσιο αρχών για τις ανθρωπιστικές δραστηριότητες της, αναφορικά με την προστασία των προσφύγων και την εξεύρεση βιώσιμων λύσεων. Κύριο μέλημά της είναι η διασφάλιση του δικαιώματος κάθε ατόμου να ζητά άσυλο και να βρίσκει καταφύγιο σε άλλη χώρα, με την προοπτική του εθελοντικού επαναπατρισμού, της τοπικής ένταξης στη χώρα ασύλου ή της μετεγκατάστασης σε τρίτη χώρα. Δραστηριοποιείται στην καθοδήγηση και στον συντονισμό της διεθνούς δράσης για την εξασφάλιση των δικαιωμάτων και της ευημερίας των προσφύγων, την αναζήτηση λύσεων σε θέματα προσφύγων μέσω σύναψης Διεθνών Συμβάσεων, την διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, την ανάπτυξη φιλικών σχέσεων μεταξύ των εθνών και την προώθηση του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, προωθώντας τους στόχους και τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Προσπαθεί, επίσης, να ενημερώνει και να ευαισθητοποιεί την κοινή γνώμη γύρω από το προσφυγικό ζήτημα με στόχο τη δημιουργία κλίματος ανοχής και σεβασμού των δικαιωμάτων των προσφύγων.

Πέραν των προσφύγων, δραστηριοποιείται και για τα άτομα χωρίς ιθαγένεια ή με αμφισβητούμενη ιθαγένεια και σε κάποιες περιπτώσεις για άτομα εκτοπισμένα στο εσωτερικό της χώρας τους. Η Ύπατη Αρμοστεία τάσσεται υπέρ της αρχής της συμμετοχής, συμβουλευόμενη τους πρόσφυγες για τις αποφάσεις που επηρεάζουν

την ζωή τους, ενώ συνεργάζεται με κυβερνήσεις, περιφερειακούς οργανισμούς, διεθνείς οργανώσεις, κρατικές αρχές, ΜΚΟ και άλλους φορείς και οργανώσεις, για να διασφαλίζει την προστασία των προσφύγων, των αιτούντων άσυλο και όλων των ατόμων που εμπίπτουν στην εντολή της Ύπατης Αρμοστείας.

Στα πλαίσια της εποπτείας της εφαρμογής της Σύμβασης αναπτύσσεται υποχρέωση συνεργασίας μεταξύ της Ύπατης Αρμοστείας και των κρατών μελών και των αρμοδίων οργάνων τους, κατά την οποία η πρώτη ενημερώνει για τις σχετικές εξελίξεις, ενώ τα δεύτερα παρέχουν πληροφορίες και στατιστικά στοιχεία για θέματα, όπως την κατάσταση των προσφύγων, τον αριθμός των αιτήσεων παροχής ασύλου, την εφαρμογή της Σύμβασης, τις τυχόν επιφυλάξεις που έχουν διατυπωθεί και τα σχετικά νομικά κείμενα που υιοθετούνται. Λόγω του ότι μπορούν να διατυπωθούν επιφυλάξεις για το άρθρο 35 της Σύμβασης, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η εν λόγω συνεργασία επαφίεται στην καλή θέληση κάθε κράτους.

Η Ύπατη Αρμοστεία εκδίδει κάθε χρόνο Πορίσματα, που αν και δεν διαθέτουν απόλυτη δεσμευτικότητα, χαρακτηρίζονται εξαιρετικά χρήσιμα, διότι διαμορφώνουν βασικές προϋποθέσεις που θα πρέπει να τηρούνται από τα κράτη κατά την εξέταση της αίτησης του πρόσφυγα.

Σήμερα, ένα προσωπικό σχεδόν 6.300 ανθρώπων σε περισσότερες από 110 χώρες συνεχίζουν να βοηθούν 31,7 εκατομμύρια ανθρώπους, ενώ από την ίδρυσή της η Ύπατη Αρμοστεία έχει βοηθήσει σχεδόν 50 εκατομμύρια ανθρώπους. Στην Ελλάδα το Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας λειτουργεί από το 1952. (www.unhcr.gr, 2011)

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

5.1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της συγκεκριμένης μελέτης είναι, μέσα από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση και ερευνητική προσέγγιση να διερευνηθεί η άποψη των Κοινωνικών Λειτουργών των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων σχετικά με την κατάσταση της εξορίας που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες, τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην ελληνική πραγματικότητα καθώς και τις προτάσεις που έχουν να παραθέσουν σχετικά με την ένταξη των προσφύγων.

Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έρευνα είναι η ποιοτική καθώς θεωρήσαμε ότι θα ήταν πιο ουσιαστική αφού μελετάται η άποψη των Κοινωνικών Λειτουργών των Μη Κυβερνητικών οργανώσεων σχετικά με το θέμα των προσφύγων.

Η ποιοτική έρευνα εφαρμόζεται όταν έχουμε στόχο τη μελέτη σε βάθος των κοινωνικών φαινομένων. Ενδιαφέρεται περισσότερο να κατανόηση τις προσωπικές αντιλήψεις των αντικειμένων για τον κόσμο (Bell, 1997).

Ο ερευνητής συγκεντρώνεται σε λίγες περιπτώσεις του υπό έρευνα φαινομένου και μέσω της ανάλυσης που αφορά την ολότητα της κάθε περίπτωσης, επιχειρεί να ανακαλύψει όσο το δυνατόν περισσότερα κοινά στοιχεία (κύριο εργαλείο της οποίας είναι η συνέντευξη). Στις ποιοτικές έρευνες τα στοιχεία που συλλέγουμε οδηγούν στην έρευνα. Σκοπός της ποιοτικής είναι η ανεύρεση και η συνεχής αποσαφήνιση θεωρητικών εννοιών που συνοψίζουν το υπό μελέτη φαινόμενο και βάσει των οποίων συγκροτείται η θεωρία. Κατά συνέπεια η ποιοτική έρευνα τονίζει από την φύση της τη σημασία που έχει το ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο για την ερμηνεία που αποδίδουν τα υποκείμενα στη συμπεριφορά τους και στην συμπεριφορά των άλλων. (Κυριαζή, 2005)

Η αξιοπιστία στην ποιοτική έρευνα αφορά κατά πόσο το εργαλείο που χρησιμοποιούμε στην ερευνά μας δίνει συνεπή αποτελέσματα μετά από επαναλαμβανόμενη χρήση. Η αξιοπιστία είναι υποχρεωτική για να έχει εγκυρότητα η ερευνά μας και τα αποτελέσματα της. (Κυριαζή, 2005)

Η συνέντευξη βασίστηκε σε τέσσερις συγκεκριμένους άξονες στους οποίους αναλύονται τα παρακάτω:

1) Το αντικείμενο εργασίας των κοινωνικών λειτουργών σε κάθε μία από τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

2) Μέσα από την εμπειρία τους να μας παραθέσουν τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες ερχόμενοι στο ελληνικό κράτος

3) Τα ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι ίδιοι οι πρόσφυγες και κατα πόσο γνωρίζουν τα δικαιώματά τους και τα διεκδικούν

4) Οι προτάσεις των κοινωνικών λειτουργών για την ομαλότερη ένταξη των προσφύγων και την βελτίωση της νομοθεσίας και του κρατικού μηχανισμού.

5.2. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Πλεονεκτήματα

1. Η διερεύνηση στην ποιοτική έρευνα χαρακτηρίζεται από λεπτομέρεια και βάθος.(Ιωσηφίδης, 2003).
2. Υπάρχει πιθανότητα να οδηγήσει στην εξέταση διαδικασιών, φαινομένων και συμπεριφορών που δεν είχαν προνοηθεί από πριν.(Ιωσηφίδης, 2003).
3. Είναι η διερεύνηση της εμπειρίας των κοινωνικών υποκειμένων. Ο ερευνητής αποκτά σαφή αντίληψη και βλέπει τον κόσμο μέσα από τα μάτια και την κατανόηση των κοινωνικών υποκειμένων.(Ιωσηφίδης, 2003)
4. Επιδιώκεται η αποφυγή των a priori κρίσεων .(Ιωσηφίδης, 2003).
5. Δίνει την δυνατότητα στον ερευνητή να διευκρινίσει τις απαντήσεις του συνεντευξιαζόμενου.(Ιωσηφίδης, 2003).

Μειονεκτήματα

1. «Συνήθως αφορά μικρά δείγματα».(Ιωσηφίδης, 2003).
2. Η δυνατότητα γενίκευσης και σύγκρισης είναι σχεδόν αδύνατη.(Ιωσηφίδης, 2003).
3. Είναι αρκετά εξαρτημένη από τις ικανότητες επικοινωνίας του ερευνητή και τις προσωπικές του αντιλήψεις.(Ιωσηφίδης, 2003).
4. Τα χαρακτηριστικά του υπό μελέτη φαινομένου μπορεί να τροποποιηθούν με την συμμετοχή ή την εμπλοκή του ερευνητή.(Ιωσηφίδης, 2003).

5.3. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η συνέντευξη ως μία ερευνητική μέθοδος χρησιμοποιείται ευρύτατα στην κοινωνική έρευνα και υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί τύποι συνεντεύξεων. Οι τύποι που χρησιμοποιούνται συνήθως είναι οι δομημένες, ημιδομημένες και μη δομημένες συνεντεύξεις. Οι συνεντεύξεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως η κύρια ή η μοναδική προσέγγιση σε μία μελέτη. (Robson C, 2007)

- Δομημένη συνέντευξη. Περιλαμβάνει προκαθορισμένες ερωτήσεις, με προκαθορισμένη διατύπωση, συνήθως σε προκαθορισμένη διάταξη. Η χρήση κυρίως ανοιχτών ερωτήσεων αποτελεί ουσιαστικά την μόνη διαφορά από ένα ερωτηματολόγιο δειγματοληπτικής έρευνας που βασίζεται σε συνεντεύξεις. (Robson C., 2007)
- Ημιδομημένη συνέντευξη. Περιλαμβάνει προκαθορισμένες ερωτήσεις αλλά η διάταξή τους μπορεί να τροποποιηθεί ανάλογα με την αντίληψη του συνεντευκτή σχετικά με το τι φαίνεται καταλληλότερο. Η διατύπωση των ερωτήσεων μπορεί να αλλάξουν και να δοθούν εξηγήσεις. Συγκεκριμένες ερωτήσεις που φαίνονται ακατάλληλες για κάποιο συγκεκριμένο ερωτώμενο μπορούν να παραλειφθούν, ή να περιληφθούν πρόσθετες ερωτήσεις. (Robson C., 2007)
- Μη δομημένη συνέντευξη. Ο συνεντευκτής έχει μια γενική περιοχή που τον απασχολεί και τον ενδιαφέρει, αλλά επιτρέπει στη συζήτηση να αναπτυχθεί στο πλαίσιο αυτής της περιοχής. Μπορεί να είναι πλήρως άτυπη. (Robson C., 2007)

Πλεονεκτήματα συνέντευξης έρευνας

Συνοπτικά τα βασικότερα πλεονεκτήματα της συνέντευξης είναι:

- Η συνέντευξη επιτρέπει την άντληση πληροφοριών σε βάθος από τον ερευνητή κυρίως όταν πρόκυτε για την διερεύνηση περίπλοκων κοινωνικών συμπεριφορών αξιών και αντιλήψεων. (Ιωσηφίδης, 2003)
- Η συνέντευξη προϋποθέτει αμεσότητα στη σχέση μεταξύ του ερευνητή και του ερωτώμενου και έχει τη δυνατότητα να οδηγήσει στη διερεύνηση θεμάτων που δεν είχαν προκαθοριστεί, μεταβάλλοντας ή τροποποιώντας πολλές φορές

ακόμη και το ίδιο το αρχικό ερευνητικό πλαίσιο. (Ιωσηφίδης, 2003)

- Η συνέντευξη επιτρέπει στον ερευνητή να κατανοήσει κοινωνικές συμπεριφορές, στάσεις και αντιλήψεις στον ερωτώμενο μέσα από τις εμπειρίες τους και τον τρόπο που αντιμετωπίζουν τις καταστάσεις. (Ιωσηφίδης, 2003)

Μειονεκτήματα συνέντευξης έρευνας

Ορισμένα από τα βασικότερα μειονεκτήματα της συνέντευξης είναι:

- Η συνέντευξη είναι μία μέθοδος εξαιρετικά χρονοβόρα όχι μόνο ως προς την υλοποίησή της αλλά και ως προς τη φάση του σχεδιασμού και της απόκτησης πρόσβασης στους ερωτώμενους. (Ιωσηφίδης, 2003)
- Η μέθοδος προϋποθέτει αυξημένα επικοινωνιακά προσόντα από την πλευρά του ερευνητή, ευαισθησία, γνήσιο ενδιαφέρον και ευελιξία. (Ιωσηφίδης, 2003)
- Πολλές φορές ένα σημαντικό τμήμα της πληροφορίας που αντλείται μέσα από συνεντεύξεις δεν είναι απαραίτητο ή τελικά δεν γίνεται αντικείμενο ανάλυσης. (Ιωσηφίδης, 2003)
- Σε πολλές περιπτώσεις το υποκειμενικό στοιχείο είναι κυρίαρχο. Το γεγονός αυτό δημιουργεί προβλήματα στην αξιοπιστία των αποτελεσμάτων. (Ιωσηφίδης, 2003)

5.4. ΑΡΧΕΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Σύμφωνα με τον Ιωσηφίδη Θ. (2003) θέματα ηθικής και δεοντολογίας ανακύπτουν σε όλα τα είδη κοινωνικής έρευνας, ποιοτικής ή ποσοτικής. Στην ποιοτική κοινωνική έρευνα τα θέματα αυτά έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα και σημασία λόγω της άμεσης επαφής και πολύ συχνά της μακρόχρονης εμπλοκής του ερευνητή ή των ερευνητών με πλευρές της ζωής των κοινωνικών υποκειμένων. Τα θέματα αυτά θα πρέπει να καταλαμβάνουν κεντρική θέση στην ερευνητική διαδικασία και να αποτελούν οργανικό μέρος. Γενικά τα θέματα ηθικής και δεοντολογίας στην ποιοτική κοινωνική έρευνα

σχετίζονται με τα μέσα που χρησιμοποιεί ο εκάστοτε ερευνητής για να επιτύχει τους σκοπούς του. Η επίτευξη των ερευνητικών σκοπών δεν δικαιολογεί τη χρήση κάθε δυνατού μέσου, αλλά αυτών τα οποία είναι γενικά, κοινωνικά και επιστημονικά παραδεκτά και ενδεδειγμένα και συναντούν τη συναίνεση των συμμετεχόντων στην ερευνητική διαδικασία.

Ορισμένα από τα πιο συνηθισμένα και πιο σημαντικά θέματα ηθικής και δεοντολογίας που ανακύπτουν στην ποιοτική κοινωνική έρευνα είναι τα ακόλουθα :

- √ Εμπιστευτικότητα και ανωνυμία. Σε πολλές περιπτώσεις ποιοτικών ερευνών η ανωνυμία των συμμετεχόντων στην ερευνητική διαδικασία θα πρέπει να είναι απόλυτα εγγυημένη. Και αυτό διότι οι συμμετέχοντες μοιράζονται με τον ερευνητή στοιχεία από την προσωπική ή την κοινωνική τους ζωή που δεν θα δημοσιοποιούσαν επώνυμα.
- √ Εντιμότητα και εμπιστοσύνη. Σε κάθε στάδιο της έρευνας ο ερευνητής θα πρέπει να διατηρεί στο ακέραιο την εντιμότητά του απέναντι στους συμμετέχοντες. Με τον τρόπο αυτό οικοδομούνται σχέσεις αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ τους ερευνητή και των συμμετεχόντων οι οποίες είναι προϋπόθεση για την συλλογή ουσιαστικών και ποιοτικών δεδομένων (Punch, 1986).
- √ Προστασία από τυχόν κινδύνους. Αρκετές φορές δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για διάφορους κινδύνους για τους συμμετέχοντες στην ερευνητική διαδικασία. Κίνδυνοι που είτε αφορούν τις κοινωνικές τους σχέσεις, το επίπεδο αυτοεκτίμησης τους, την ιδιωτική τους ζωή κτλ. Η προστασία των συμμετεχόντων από τυχόν κινδύνους κατά τη διάρκεια και μετά το πέρας της ερευνητικής διαδικασίας θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη από τον ερευνητή.
- √ Πληροφορημένη συναίνεση. Το θέμα της πληροφορημένης συναίνεσης είναι ίσως το σημαντικότερο θέμα δεοντολογίας της ερευνητικής διαδικασίας. Αφορά τη διάθεση του συνόλου των πληροφοριών που σχετίζονται με το ερευνητικό εγχείρημα στους συμμετέχοντες σε αυτό. Οι πληροφορίες αυτές έχουν να κάνουν με τους σκοπούς της έρευνας, με τις μεθόδους άντλησης των στοιχείων και των δεδομένων, καθώς και με τις χρήσεις των ερευνητικών αποτελεσμάτων και ευρημάτων. Με βάση λοιπόν τα πραγματικά δεδομένα της έρευνας, τα οποία γίνονται πλήρως γνωστά στους συμμετέχοντες, ζητείται η συναίνεσή τους για τη συμμετοχή τους σε αυτή.

- √ Κόστος, όφελος και αμοιβαιότητα. Τα πιθανά οφέλη της έρευνας, που μπορεί να είναι είτε άμεσα είτε έμμεσα, θα πρέπει να γίνονται γνωστά στους συμμετέχοντες σε αυτή ώστε να υπάρχει κίνητρο για τη συμμετοχή τους και άρση των επιφυλάξεων λόγω του κόστους που συνεπάγεται η συμμετοχή σε αυτή (π.χ. απώλεια χρόνου κτλ.). Τα οφέλη αυτά θα πρέπει να αναφέρονται στους συμμετέχοντες στην πραγματική τους διάσταση και να αποφεύγονται οι υπερβολές. Αυτά τα οφέλη θα πρέπει να αποτελούν το βασικότερο κίνητρο για συμμετοχή στην ερευνητική διαδικασία και θα πρέπει να αποφεύγεται η χρήση άλλων κινήτρων, π.χ. των χρηματικών (Miles και Huberman, 1994).
- √ Πρόσβαση στα αποτελέσματα της έρευνας. Σε πάρα πολλές περιπτώσεις ο ερευνητής θα πρέπει να εγγυηθεί πλήρη πρόσβαση των συμμετεχόντων στην ερευνητική διαδικασία στα αποτελέσματα της έρευνας. Η διαδικασία πρόσβασης στα αποτελέσματα είναι δυνατόν να εξυπηρετεί πολλούς σκοπούς. Μπορεί να είναι μέρος μιας συμφωνίας μεταξύ τους ερευνητή και των συμμετεχόντων η οποία βέβαια θα πρέπει να τηρείται, μπορεί να είναι μέρος μιας στρατηγικής ευρείας δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων τόσο για επιστημονικούς λόγους όσο και για πρακτικούς λόγους π.χ. για την πρόκληση αλλαγής πολιτικής για ένα συγκεκριμένο ζήτημα ή πρόβλημα.
- √ Χρήση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Η χρήση των ερευνητικών ευρημάτων είναι ένα τεράστιο θέμα που αφορά τις έρευνες όλων των ειδών, είτε αφορούν τις φυσικές είτε τις κοινωνικές επιστήμες. Στην ποιοτική κοινωνική έρευνα είναι συχνές οι περιπτώσεις κακής χρήσης των ευρημάτων, που είτε αφορούν τη χρήση τους για σκοπούς πέραν των επιστημονικών, για σκοπούς για τους οποίους οι συμμετέχοντες δεν είχαν ενημερωθεί από πριν και για σκοπούς που πιθανόν να βλάψουν τους συμμετέχοντες στην έρευνα (Schwandt, 2001).

5.5. ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ

Στην επικείμενη εργασία θα χρησιμοποιήσουμε ως μέθοδο την συνέντευξη έρευνας γιατί με τον τρόπο αυτό ο ερευνητής κατευθύνει τον ερωτώμενο σε βασικά θέματα χωρίς να τον περιορίζει να αναπτύξει τις σκέψεις, τις απόψεις και τις στάσεις του ελεύθερα και

σε βάθος. Με την συνέντευξη υπάρχει η δυνατότητα συλλογής πολλών πληροφοριών σχετικά με τις εμπειρίες και τις αναπαραστάσεις των συμμετεχόντων. (Ιωσηφίδης, 2003)

Ο τύπος της συνέντευξης που θα χρησιμοποιήσουμε είναι η ημιδομημένη συνέντευξη η οποία χαρακτηρίζεται από ένα σύνολο προκαθορισμένων ερωτήσεων. Αυτός ο τύπος συνέντευξης μας δίνει τη δυνατότητα ευελιξίας των ερωτήσεων τόσο ως προς τη σειρά τους όσο και ως προς το περιεχόμενό τους. Επίσης μας παρέχει τη δυνατότητα να αφαιρούμε ή να προσθέτουμε ερωτήσεις καθώς και θέματα προς συζήτηση. (Ιωσηφίδης, 2003)

Η συνέντευξη που θα πραγματοποιήσουμε θα είναι πρόσωπο με πρόσωπο και σύμφωνα με τον Colin Robson το σχέδιο της συνέντευξης μπορεί να είναι απλούστερο από εκείνο της δομημένης συνέντευξης. Είναι πιθανό να περιλαμβάνει τα ακόλουθα: (Robson C., 2007)

- Εισαγωγικά σχόλια.
- Κατάλογο από επικεφαλίδες θεμάτων και πιθανά βασικές ερωτήσεις για να τεθούν υπό αυτές τις επικεφαλίδες.
- Ένα σύνολο από διερευνητικές ερωτήσεις.
- Καταληκτικά σχόλια.

5.6. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Ως πληθυσμός ορίζεται το ευρύτερο σύνολο των ομοειδών περιπτώσεων στο οποίο ενδιαφερόμαστε να γενικευθούν τα εμπειρικά μας ευρήματα (Ι. Παρασκευόπουλος, 1993).

Στην παρούσα έρευνα ως ερευνητικός πληθυσμός ορίζονται οι επαγγελματίες Κοινωνικοί Λειτουργοί που εργάζονται σε Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που ασχολούνται με Πρόσφυγες στην περιοχή της Αθήνας.

5.7. ΔΕΙΓΜΑ

Ως δείγμα ορίζεται το κλασματικό μέρος το οποίο μελετάμε στη πράξη και με βάση το οποίο θα διατυπώσουμε συμπεράσματα για τον πληθυσμό (Παρασκευόπουλος Ι., 1993).

Το δείγμα, δηλαδή το σύνολο των ατόμων που πρόκειται να ερωτηθούν είναι μέρος του ευρύτερου πληθυσμού από το οποίο

ξεκινά (Javeau C., 1996). Από το υποσύνολο αυτό ή την μικρότερη ομάδα του πληθυσμού συλλέγουμε πληροφορίες κατά τρόπο ώστε η γνώση που αποκομίζεται να είναι αντιπροσωπευτική του συνολικού μελετώμενου πληθυσμού. (Cohen L., Manion L., 2000)

5.8. ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η διαδικασία της έρευνας διήρκησε περίπου 6 μήνες ενώ η λήψη των συνεντεύξεων διήρκησε ένα μήνα από τον Ιούλιο του 2011 έως τον Αύγουστο του 2011.

Αρχικά πραγματοποιήθηκε τηλεφωνική επικοινωνία με τις Μ.Κ.Ο που θα γινόταν η έρευνα για να κανονίσουμε ανάλογα με τη διαθεσιμότητα τους τις ημέρες και τις ώρες των συνεντεύξεων. Σε μερικές Μ.Κ.Ο κρίθηκε απαραίτητο να επικοινωνήσουμε διαδικτυακά μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για την καλύτερη και ορθότερη συνεργασία μας.

Η διεξαγωγή των συνεντεύξεων έγινε στα γραφεία των επαγγελματιών Κοινωνικών Λειτουργών στην εκάστοτε Μ.Κ.Ο διατηρώντας την εχεμύθεια των όσων μας παρέθεσαν καθώς και την ανωνυμία τους και τηρώντας απόλυτα τη δεοντολογία.

Οι συνεντεύξεις που διεξήχθησαν ήταν δέκα και ελήφθησαν από τους σχεδιαστές της παρούσας έρευνας

5.9. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε δέκα επαγγελματίες Κοινωνικούς Λειτουργούς που εργάζονται στις εξής Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις: Ελληνικό Συμβούλιο Προσφύγων, PRAKSIS, ΚΑΡΙΤΑΣ και Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός – Πολυδύναμο Κέντρο Κοινωνικής Στήριξης & Ενσωμάτωσης Προσφύγων.

Οι 3 στους 10 κοινωνικούς λειτουργούς εργάζονται στις Μ.Κ.Ο. περίπου 1 χρόνο, 3 εργάζονται πάνω από 2 χρόνια, η 1 είναι 5 χρόνια ενώ οι υπόλοιποι 3 είναι πάνω από 5 χρόνια. Η πλειοψηφία των κοινωνικών λειτουργών ήταν γυναίκες και 2 άντρες. Από τους 10 Κοινωνικούς Λειτουργούς οι 9 ήταν πτυχιούχοι των Τ.Ε.Ι. Κοινωνικής Εργασίας ενώ 1 Κοινωνική Λειτουργός ήταν απόφοιτη της Χ.Ε.Ν. Οι 5 από τους 10 Κοινωνικούς Λειτουργούς έχουν κάνει μεταπτυχιακές σπουδές για περαιτέρω ειδίκευση.

Ο πρώτος άξονας της συνέντευξης πραγματεύεται το αντικείμενο που ασχολείται ο κάθε Κοινωνικός Λειτουργός στις Μ.Κ.Ο. σχετικά με το ζήτημα των προσφύγων. Ανέφεραν ότι αναλαμβάνει την υποδοχή και καταγραφή των εξυπηρετούμενων, όπως και την αρχική αξιολόγηση τους. Επίσης, σχεδιάζει και υλοποιεί εξατομικευμένο πλάνο δράσης, πραγματοποιεί ατομικές και ομαδικές

συνεδρίες για τη διερεύνηση των αναγκών των προσφύγων, καθώς και αναλαμβάνει τη συνεχή ενημέρωση της κοινότητας πάνω στο ζήτημα των προσφύγων. Ακόμα, υπάρχει συστηματική παρακολούθηση της εξελικτικής πορείας των περιπτώσεων που αναλαμβάνει.

Συγκεκριμένα στην ερώτηση «Ποιες ανάγκες των προσφύγων καλύπτει η υπηρεσία σας;» το σύνολο των κοινωνικών λειτουργών απάντησε πως οι ανάγκες που καλύπτει η κάθε οργάνωση είναι οι εξής: η ψυχολογική στήριξη, η συμβουλευτική, η υλική παροχή σε ρουχισμό και τρόφιμα και η προσπάθεια που κάνουν για την ανεύρεση στέγης και εργασίας που οι περισσότεροι τόνισαν ότι είναι και τα πιο σημαντικά για τους πρόσφυγες. Ένας βασικός τομέας είναι η νομική αρωγή, με σκοπό τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων του πρόσφυγα και τη λήψη του ασύλου. Μια Κοινωνική Λειτουργός αναφέρει: « Η οργάνωσή μας προσπαθεί να καλύψει τις ανάγκες των προσφύγων και κυρίως της στέγασης αλλά η έλλειψη που υπάρχει σε χώρους φιλοξενίας καθιστά το έργο μας πολύ δύσκολο. Η υλική παροχή σε ρουχισμό μέσω προσφορών από εθελοντές είναι κάτι που μπορώ να πω πως λειτουργεί καλά. Ακόμα, πολύ σημαντική είναι η ενημέρωση που κάνουμε στους πρόσφυγες για τα δικαιώματά τους και η ψυχολογική και συμβουλευτική στήριξη που προσφέρουμε ώστε να μπορέσουν να σταθούν στα πόδια τους. Βέβαια όλα αυτά με την πολύ σημαντική βοήθεια του διερχόμενου μας.»

Όλοι οι Κοινωνικοί Λειτουργοί επισήμαναν την αναγκαιότητα της πλαισίωσης των προσφύγων από όλες τις ειδικότητες καθώς και την συνεργασία μεταξύ των φορέων για την καλύτερη αντιμετώπιση των ζητημάτων που φέρνουν στην κάθε οργάνωση οι πρόσφυγες. Πολύ σημαντικό θεωρούν ακόμα την ενημέρωση της κοινότητας σχετικά με τις δυσκολίες των προσφύγων και κυρίως στις περιοχές του κέντρου όπου υπάρχει μεγαλύτερη συγκέντρωση των μεταναστών και των προσφύγων.

Στον 2ο άξονα αναλύεται το ζήτημα των προσφύγων μέσα από την εμπειρία των Κοινωνικών Λειτουργών. Όλοι οι Κοινωνικοί Λειτουργοί είπαν πως τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες ερχόμενοι στην Ελλάδα είναι η στέγαση και η έλλειψη οικονομικών πόρων που σημαίνει στέρηση τροφής και βασικών ανθρώπινων αναγκών. Επίσης, πολύ σημαντικό είναι το γεγονός ότι οι λαθρέμποροι τους κατάσχουν τα χαρτιά και ερχόμενοι στην Ελλάδα πρέπει να ξεκινήσουν από το μηδέν. Έτσι, είναι ακόμα πιο δύσκολο το έργο των οργανώσεων στην προσπάθειά τους να βοηθήσουν στην αναγνώρισή τους ως πρόσφυγες καθώς δεν έχουν αποδεικτικά στοιχεία καταγωγής. Όλοι οι Κοινωνικοί Λειτουργοί απάντησαν πως οι πρόσφυγες έρχονται στην Ελλάδα με σκοπό να περάσουν σε άλλες

Ευρωπαϊκές χώρες ειδικά τα τελευταία χρόνια που οι θέσεις εργασίας έχουν μειωθεί κατα πολύ λόγω της οικονομικής κρίσης που βιώνει η χώρα μας. Ακόμα, το σύνολο των κοινωνικών Λειτουργιών θεωρεί πως η ισχύουσα νομοθεσία είναι ελλιπής και χρειάζεται ειδικά στο θέμα της αναγνώρισης πιο άμεσες λύσεις και απλούστευση της διαδικασίας της αναγνώρισης. Βέβαια, για το θέμα των ανηλίκων μια Κοινωνική Λειτουργός απάντησε: « Η διαδικασία για την προστασία και την αναγνώριση των ανηλίκων προσφύγων είναι ταχύτερη από αυτή των ενηλίκων και τα κέντρα φιλοξενίας παρόλο που είναι λίγα λειτουργούν ικανοποιητικά και τους προσέχουν δίνοντας βάση στην ψυχολογική στήριξη. Παρόλ' αυτά σίγουρα υπάρχουν πολλοί ανήλικοι που ζούνε στο δρόμο μη έχοντας τα απαραίτητα για να καλύψουν τις βιοποριστικές τους ανάγκες.(...) Το σίγουρο είναι πως χρειάζονται αλλαγές και στη νομοθεσία περί ανηλίκων γιατί δεν είναι δυνατόν ανήλικα παιδιά να κυκλοφορούν μόνα τους στο δρόμο.»

Ο 3ος άξονας περιλαμβάνει όλα τα θέματα που αφορούν τους πρόσφυγες και την ένταξή τους. Οι Κοινωνικοί Λειτουργοί μας ανέφεραν πως οι πρόσφυγες ενδιαφέρονται να μάθουν τα δικαιώματά τους αλλά κυρίως πηγαίνουν στις Μ.Κ.Ο για να ζητήσουν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και εκεί προσεγγίζονται από τους Κοινωνικούς Λειτουργούς και τους ενημερώνουν μαζί με το διερμηνέα για τα δικαιώματά τους και για τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθήσουν ώστε να αναγνωριστούν ως πρόσφυγες. Οι χώρες που προέρχονται οι πρόσφυγες είναι κυρίως το Ιράν, το Ιράκ, η Σομαλία, το Μαρόκο, η Ερυθραία, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν και η Νιγηρία. Τα βασικά ζητήματα ένταξης όπως η στέγαση, η επαγγελματική αποκατάσταση και η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη έχουν πολύ σοβαρές ελλείψεις. Άλλο ένα πολύ σημαντικό θέμα που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες είναι ο κοινωνικός αποκλεισμός. Οι συνθήκες που αντιμετωπίζουν καθημερινά οι πρόσφυγες στην Αθήνα είναι ιδιαίτερα δύσκολες. Η κύρια δυσκολία που βιώνουν οι πρόσφυγες είναι η ελληνική πραγματικότητα, καθώς και το πολιτισμικό σοκ που υφίστανται κατά την προσπάθειά τους να προσαρμοστούν. Πολλοί Κοινωνικοί Λειτουργοί ανέφεραν το ζήτημα της γλώσσας και της έλλειψης μεταφραστών για την αποτελεσματικότερη συνεννόηση. Στην ερώτηση «Πόσο δύσκολη θεωρείται την ένταξη των προσφύγων;» Ένας Κοινωνικός Λειτουργός απάντησε « Η ένταξη τους είναι πολύ δύσκολη σε όλα τα επίπεδα, ειδικά τώρα με την οικονομική κρίση που δεν υπάρχουν θέσεις εργασίας. Βιώνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό καθημερινά και για αυτό πρέπει να αλλάξει πρώτα από όλα η νοοτροπία των ανθρώπων μέσω της σωστής ενημέρωσης της κοινότητας είτε από τις Μ.Κ.Ο είτε από τα Μ.Μ.Ε ώστε να καταπολεμηθεί ο φόβος και να τους αποδεχθεί

η κοινωνία. Η ένταξη τους στη κοινωνία πρέπει να γίνει ομαλά και άμεσα ώστε να είναι λειτουργικοί στη κοινότητα και να αποφευχθεί η λεγόμενη γκετοποίηση και η κάθε είδους παράνομη δραστηριότητα.»

Στον 4^ο άξονα οι Κοινωνικοί Λειτουργοί παρέθεσαν τις προτάσεις τους για τη βελτίωση και την επίλυση των προσφυγικών ζητημάτων στη περιοχή της Αθήνας αλλά και σε εθνικό επίπεδο, για τις αλλαγές που είναι απαραίτητο να γίνουν στη νομοθεσία καθώς και για τις ελλείψεις που πρέπει να καλυφθούν άμεσα ώστε η υποδοχή και η ένταξη των προσφύγων να γίνει ομαλότερα. Στην ερώτηση «Τι θα προτείνατε να αλλάξει ή να προστεθεί στην νομοθεσία σε σχέση με τους πρόσφυγες – αιτούντες άσυλο;» η μια Κοινωνική Λειτουργός απάντησε «Θεωρώ πως το πρώτο πράγμα που πρέπει να αλλάξει είναι να αναλαμβάνουν τα Κέντρα Υποδοχής την είσοδο των προσφύγων και να δίνονται άμεσα οι άσπρες κάρτες σε αυτούς που δικαιούνται Διεθνούς προστασίας έτσι ώστε να έχουν όλα τα οφέλη που μπορεί να έχει ένας Έλληνας πολίτης και ταυτόχρονα να μπορεί όποτε θέλει να επισκέπτεται την πατρίδα του.»

5.10. ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Λαμβάνοντας υπόψη την μελέτη για το προσφυγικό ζήτημα στην Αθήνα και τα δεδομένα που προκύπτουν από την έρευνα που διεξήχθη, διαπιστώνεται η σχέση της θεωρίας με την πράξη.

Θεωρητικά, οι δυσκολίες που βιώνουν οι πρόσφυγες στην ελληνική πραγματικότητα είναι σημαντικές, κάτι το οποίο τεκμηριώνει η έρευνα, αφού οι Κοινωνικοί Λειτουργοί αναφέρθηκαν στα πολλαπλά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες και την περιορισμένη κάλυψη των αναγκών των προσφύγων, πράγμα που καθιστά τις προοπτικές για το μέλλον απαισιόδοξες.

Η ελλιπής, λοιπόν, κάλυψη των αναγκών των προσφύγων έγκειται κυρίως στην κρατική ολιγωρία και το νομοθετικό πλαίσιο, έχοντας ως αποτέλεσμα οι πρόσφυγες να στερούνται επίσημα την προσφυγική τους ιδιότητα. Είναι γεγονός ότι η γραφειοκρατία δημιουργεί πολλά προβλήματα στις παραπομπές που γίνονται από τις Υπηρεσίες για την εξυπηρέτηση των προσφύγων. Οι ίδιοι οι πρόσφυγες αποφεύγουν να ζητάνε βοήθεια από τις υπηρεσίες επειδή φοβούνται μήπως απελαθούν.

Από τη βιβλιογραφία αλλά και από την έρευνα, κυρίως με βάση τα σχεδόν μηδενικά ποσοστά χορήγησης ασύλου φαίνεται πως η γραφειοκρατία δημιουργεί πολλά προβλήματα. Πολλές φορές ακόμα και για ένα απλό περιστατικό η καθυστέρηση είναι μεγάλη.

Τόσο από την βιβλιογραφική ανασκόπηση όσο και από την έρευνα διαπιστώνεται πως οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις παρόλο που αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες στο έργο τους προσπαθούν όσο μπορούν να στηρίζουν ψυχολογικά και υλικά τους πρόσφυγες. Η μεγαλύτερη δυσκολία που αντιμετωπίζουν όμως είναι ότι δεν μπορούν να τους βοηθήσουν στον σημαντικότερό τους στόχο, που είναι η λήψη του ασύλου.

Αυτό που διαφαίνεται μέσα από την έρευνα και δεν μπορεί να το επιβεβαιώσει η θεωρία είναι τα πραγματικά μεγέθη του προβλήματος, καθώς και λεπτομέρειες που παρουσιάζουν πρακτικά την κατάσταση, διότι οι ερωτηθέντες επισήμαναν την κατάσταση όχι μόνο από τις προσωπικές τους εμπειρίες, αλλά και τα βιώματα που τους έχουν εξομολογηθεί οι πρόσφυγες.

Η πιο σημαντική διαφορά μεταξύ θεωρίας και πράξης είναι παρόλο που έχουν θεσπιστεί τα δικαιώματα των προσφύγων και οι παροχές που δικαιούνται στην πράξη στερούνται όχι μόνο τα δικαιώματα τους αλλά και τα αναγκαία για να ζήσουν. Η έλλειψη συντονισμού του κρατικού μηχανισμού έχει μεγάλο αντίκτυπο στην ζωή των προσφύγων που παλεύουν για να επιβιώσουν.

Μέσα από την έρευνα διαπιστώνεται ότι σε σύγκριση με την βιβλιογραφία η πραγματικότητα είναι πως οι Μ.Κ.Ο είναι αυτές που τους παρέχουν την απαραίτητη καθοδήγηση ώστε οι πρόσφυγες να αποκτήσουν όσα δικαιούνται. Με την παροχή του διερμηνέα μπορούν να ακούσουν τα όσα έχουν να πουν και να τους παρέχουν ψυχολογική στήριξη, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και υλική στήριξη.

Επίσης μέσω της έρευνας αποκτήθηκε μία πιο σφαιρική εικόνα για την κατάσταση των προσφύγων στην περιοχή της Αθήνας σε σύγκριση με την βιβλιογραφία όπου υπήρχε γενίκευση του φαινομένου.

5.11. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η προοπτική για το προσφυγικό ζήτημα στην Αθήνα, σύμφωνα με τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τα αρχικά ερωτήματα της ερευνάς μας είναι αρκετά δυσοίωνη.

Το σημαντικότερο θέμα είναι η νομοθεσία που παρόλο που οι νόμοι προστατεύουν τους πρόσφυγες στην παραγματικότητα σε μεγάλο βαθμό δεν εφαρμόζονται. Υπάρχει μεγάλη αντιφατικότητα μεταξύ των νόμων και πολλά από τα οφέλη που θα έπρεπε να έχουν οι αναγνωρισμένοι πρόσφυγες δεν μπορούν να τα έχουν όσοι δεν έχουν άδεια παραμονής.

Οι Μ.Κ.Ο προσπαθούν να καλύψουν το μεγάλο κενό του κρατικού μηχανισμού και της νομοθεσίας ψάχνοντας λύσεις στα

προβλήματα των προσφύγων αλλά η γενικότερη έλλειψη σε κέντρα φιλοξενίας και η έλλειψη πόρων δυσκολεύει το έργο τους.

Μέσα από την εμπειρία των κοινωνικών λειτουργών φαίνονται τα πραγματικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν καθημερινά οι πρόσφυγες και που με όσα μέσα και πόρους διαθέτουν προσπαθούν για να βρεθούν άμεσες λύσεις στα προβλήματά τους. Ο διαμεσολαβητικός του ρόλος είναι πολύ σημαντικός καθώς οι πρόσφυγες δεν γνωρίζουν πως να κινηθούν για να μπορέσουν να αποκτήσουν όσα τους ανήκουν.

Πρέπει να τονίσουμε ότι οι Κοινωνικοί Λειτουργοί, που γνωρίζουν όσο λίγοι τα προβλήματα των προσφύγων, βρίσκονται πολύ μακριά από τα κέντρα λήψης αποφάσεων και χάραξης Κοινωνικής Πολιτικής για τους πρόσφυγες κι αυτή η αναγκαιότητα της ενδυνάμωσης του ρόλου τους αποτελεί μια ορατή πρόκληση για την Κοινωνική Εργασία στις διαρκείς αλλαγές της κοινωνίας.

5.12. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Άμεση λήψη μέτρων (στρατηγικός σχεδιασμός, οργάνωση, ενίσχυση σε προσωπικό), ώστε να εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου με παραλαβή των αιτημάτων και ταχεία προώθησή τους προς εξέταση.
2. Να μην κρατούνται τα άτομα που προσέρχονται οικειοθελώς για να υποβάλουν αίτημα ασύλου με καταχρηστική εφαρμογή των σχετικών διατάξεων. Να περιοριστεί στο ελάχιστο δυνατό η κράτηση των αιτούντων άσυλο στα σημεία εισόδου, ώστε να μην αποτελεί αποτρεπτικό λόγο για την υποβολή των αιτημάτων τους.
3. Ενίσχυση όλων των αστυνομικών διευθύνσεων που διενεργούν συνεντεύξεις ασύλου σε πρώτο βαθμό, με καταρτισμένους διερμηνείς σε όλες τις βασικές γλώσσες.
4. Άμεση εκπαίδευση όλων των αστυνομικών που διενεργούν συνεντεύξεις ασύλου.
5. Να μην υπάρχει κράτηση στους ασυνόδευτους ανήλικους. Να υπάρξει βελτίωση στις Κτιριακές υπάρχουσες εγκαταστάσεις και δημιουργία ειδικών χώρων για τις υπηρεσίες ιατρικής περίθαλψης και ψυχολογικής υποστήριξης.
6. Άμεση ενίσχυση των υπαρχόντων κέντρων κράτησης στα σημεία εισόδου, ιδίως στον Έβρο, με διερμηνείς, ιατρικό προσωπικό, κοινωνικούς λειτουργούς, ειδικούς σε θέματα ανηλίκων κα. Παραπομπές ασυνόδευτων ανηλίκων, θυμάτων βασανιστηρίων και θυμάτων “trafficking”, σε δομές φιλοξενίας στο εσωτερικό της χώρας.

7. Άμεση ενίσχυση των αστυνομικών διευθύνσεων με καταρτισμένο προσωπικό και διερμηνείς, για την ταχεία διεκπεραίωση των αιτημάτων ασύλου που υποβάλλονται στα σύνορα. Κατάργηση της παρατεταμένης κράτησης των αιτούντων άσυλο, και εξέταση του αιτήματός τους στην περιοχή όπου δηλώνουν διεύθυνση διαμονής. Θα πρέπει να ενημερώνονται για τα δικαιώματά τους και να έχουν νομική συνδρομή όποτε το χρειαστούν.

8. Ενίσχυση των δομών και διαδικασιών των Κέντρων Υποδοχής με υποστηρικτικές υπηρεσίες, εξειδικευμένο πολιτικό προσωπικό, φορείς της κοινωνίας των πολιτών και εξωτερικούς μηχανισμούς ελέγχου και αξιολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών.

9. Για όλους όσους τελούν υπό καθεστώς προσωρινού περιορισμού της ελευθερίας κίνησης στα Κέντρα Υποδοχής, να ενημερώνονται για όλες τις αποφάσεις που τους αφορούν, σε γλώσσα που κατανοούν με τη βοήθεια διερμηνέων, να έχουν το δικαίωμα νομικής συνδρομής, να επικοινωνούν με οργανώσεις και οργανισμούς και να μπορούν να διεκδικήσουν την ελευθερία τους μέσω της νομικής οδού.

10. Να υπάρξει σωστός σχεδιασμός από Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης, για την οργάνωση της υποδοχής των αιτούντων άσυλο και ασυνόδευτων ανηλίκων στην Ελλάδα. Κύριος στόχος του σχεδιασμού αυτού θα πρέπει να είναι όχι μόνο η αύξηση της χωρητικότητας και η βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών (κοινωνικής και ψυχολογικής στήριξης, νομικής συμβουλευτικής, εκμάθησης ελληνικής γλώσσας, δημιουργικής απασχόλησης κλπ.), αλλά και η καλύτερη λειτουργία και περισσότερο αποτελεσματική των ήδη υπαρχόντων δυνατοτήτων σε χώρους.

11. Αύξηση των ειδικών δομών φιλοξενίας και κοινωνικής στήριξης για ασυνόδευτα παιδιά, με βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών και στελέχωσή τους με εξειδικευμένο προσωπικό. Ουσιαστική ενεργοποίηση και ενίσχυση του θεσμού του επιτρόπου, για αποτελεσματική προστασία των παιδιών μέχρι την ενηλικίωσή τους. Εξέταση των αιτημάτων ασύλου των ασυνόδευτων παιδιών κατά προτεραιότητα. Δημιουργία διυπουργικού οργάνου για την εποπτεία και το συντονισμό των ενεργειών υποδοχής των ασυνόδευτων ανηλίκων έτσι ώστε να εξασφαλίζεται μία συνολική προσέγγιση στα ζητήματα των παιδιών.

12. Σχεδιασμός κοινωνικής πολιτικής, που να λαμβάνει υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση των προσφύγων και να συμπεριλαμβάνει τους βασικούς τομείς στέγασης, επαγγελματικής κατάρτισης, απασχόλησης και κοινωνικής πρόνοιας. Διευκόλυνση της ένταξής τους στην ελληνική κοινωνία, σε συνεργασία και με τις κοινότητες προσφύγων στην Ελλάδα. Εξασφάλιση δυνατότητας συμμετοχής των προσφύγων σε όλα τα προγράμματα για την αντιμετώπιση της ανεργίας. Από τη

στιγμή της αναγνώρισής τους και κατά το αρχικό στάδιο της ένταξής τους να τους παρέχετε στέγη. Δημιουργία ειδικών προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και προώθησης στην απασχόληση.

13. Ιδιαίτερη έμφαση στις ευάλωτες ομάδες, όπως είναι τα ασυνόδευτα παιδιά, οι μόνες γυναίκες και τα μέλη μονογονεϊκών οικογενειών, τα άτομα με αναπηρίες και οι ηλικιωμένοι.

14. Αποτελεσματική διερεύνηση από πλευράς αστυνομίας και παραδειγματική τιμωρία από πλευράς δικαιοσύνης, όσων εμπλέκονται σε βίαιες επιθέσεις κατά των μεταναστών και προσφύγων, τηρώντας την νομοθεσία περί εγκλημάτων που τελούνται με ρατσιστικά κίνητρα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αναστασίου Α., (2008), Ένταξη των Αιτούντων Άσυλο και Προσφύγων: Πρακτικές Δυσκολίες. Πρακτικά συνεδρίου, Κομοτηνή, (28-29 Νοεμβρίου 2006). Αθίνα-Κομοτηνή: Σάκκουλας
2. Ανθόπουλος Χ. (2002), Πολιτικά Κόμματα και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, *Κοινωνία των Πολιτών*, τεύχος 8.
3. Γιωτσίδη Β. (2000), Εφαρμογή της διαπολιτιστικής συμβουλευτικής και ψυχοθεραπείας σε πρόσφυγες και μετανάστες: η περίπτωση της Ελλάδας. Αθήνα
4. Δουκάκης Λ., Λιάπη Μ., Κυλάκου Κ. (2004), Θεσμικοί σχηματισμοί και κοινωνικό πεδίο: Ο ρόλος των ΜΚΟ και της κοινωνίας των πολιτών στη διαμόρφωση των πολιτικών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, μελέτη του Κέντρου Γυναικείων Μελετών και Ερευνών. Αθήνα.
5. ΕΚΚΑ 2005: ΕΣΠ,16 «Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης»
6. Equal (2004): Αναπτυξιακή σύμπραξη για την ισότητα και την κοινωνική συνοχή, Οδηγός καλών πρακτικών εργασιακής ενσωμάτωσης προσφύγων και μεταναστών,
7. Ιωσιφίδης, Θ. (2003), Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων στις κοινωνικές επιστήμες, Κριτική
8. ΙΣΤΑΜΕ (2006), Ο ρόλος και Συμμετοχή των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στα Μοντέλα Πολιτικής Διακυβέρνησης του μέλλοντος. Προτάσεις και προσαρμογή στα πλαίσια της ελληνικής εμπειρίας, Ίδρυμα Ανδρέας Παπανδρέου. Αθήνα.

9. Καρακώστα Α. (2008), Οδηγός διαπολιτισμικής συμβουλευτικής. Αθήνα: Παπαζήση
10. Κατρούγκαλος Γ. (2006): Τα κοινωνικά δικαιώματα. Αθήνα-Κομοτηνή: Σάκκουλας
11. Κόντης Α., Πετράκου Η., Τάτσης Ν., Χλέπας Ν. (2005), Ευρωπαϊκή και ελληνική πολιτική ασύλου. Αθήνα: Παπαζήση
12. Κουταλάκης Χ. (2006), Κράτος, κοινωνία των πολιτών και συμφέροντα. Σύγκρουση, διαπραγμάτευση και συμμετοχή σε νέες μορφές περιβαλλοντικής διακυβέρνησης, Διεθνής και Ευρωπαϊκή πολιτική.
13. Κυριαζή Ν., (2005) Η Κοινωνιολογική έρευνα κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών. Αθήνα: Ελληνικά γράμματα,
14. Μπατίκα Μ. (2004), Ο ρόλος των Μη Κυβερνητικών Οργανισμών την περίοδο της παγκοσμιοποίησης. Ειδικότερα η περίπτωση της Greenpeace, Πτυχιακή εργασία Τμήμα «Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας», Τεχνολογικό Ιδρυμα Δυτικής Μακεδονίας, Καστοριά)
15. Μυτίλης Α., (2004) : Διαπολιτισμική Εκπαίδευση Αθήνα: ΕΣΠ
16. Νικολακοπούλου-Στεφάνου, Η. (2007) : Ασυνόδευτα Ανήλικα, Υποδοχή, Ένταξη ΚΑΙ Προστασία από την Εμπορία και Εκμετάλλευση. Αθήνα- Κομοτηνή: Σάκκουλας Α./ΕΣΠ
17. Παναγιωτίδου Ε. (2006), Εταιρική σχέση κράτους-κοινωνίας πολιτών. Προς ένα Νέο Μοντέλο Διακυβέρνησης; Το παράδειγμα της ελληνικής αναπτυξιακής συνεργασίας & βοήθειας, αδημοσίευτη διπλωματική εργασία, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Κράτος και Δημόσια Πολιτική», Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης & Δημόσιας Διοίκησης, Πανεπιστήμιο Αθηνών.
18. Παπαγεωργίου Κ. (2005), Μαθήματα Κοινωνικής Οικονομίας, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις για το Πρόγραμμα

Μεταπτυχιακών Σπουδών «Βιώσιμη Ανάπτυξη», Τμήμα
Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας, Χαροκόπειο
Πανεπιστημίου. Αθήνα

19. Παπαθανασοπούλου Ε., (2001): Πρόσφυγες και αιτούντες
άσυλο: Διαπολιτισμική Συμβουλευτική. Εισήγηση σε
συνέδριο Συμβουλευτικής Ελληνική Εταιρία
Συμβουλευτικής.
20. Παρασκευόπουλος, Ι. (1993). Έννοια, χαρακτηριστικά, είδη
και στάδια της επιστημονικής έρευνας. Στο Μεθοδολογία
επιστημονικής έρευνας, Τόμος 1. Αθήνα.
21. Πασσά Ξ. (2008): Οδηγός διαπολιτισμικής συμβουλευτικής.
Αθήνα: Παπαζήση
22. Πατρώνας Β., (1995) : Η Προστασία των Προσφύγων: Οι
Συμβάσεις του Δουβλίνου, του Schengen και του Maastricht.
Αθήνα: Ε.Σ.Π
23. Περράκης Σ. (1995): Η Προστασία των Προσφύγων και των
Θυμάτων Εμφυλίων Συρράξεων: Ευρωπαϊκή Ένωση και
πρόσφυγες – Πρόσφατες εξελίξεις. Αθήνα: Ε.Σ.Π
24. Ποταμιάνος Α. (1995): Η Προστασία των Προσφύγων: Οι
Συμβάσεις του Δουβλίνου, του Schengen και του Maastricht.
Αθήνα: Ε.Σ.Π.
25. Πουλοπούλου Η. Ε. (2007), Η μεταναστευτική πρόκληση.
Αθήνα: Παπαζήση.
26. Πρωτόγερου Σ. (2008) : Η προάσπιση των δικαιωμάτων των
ασυνόδευτων ανηλίκων. Αθήνα: Εγχειρίδιο Φορέων,
Υπηρεσιών και Θεσμικού Πλαισίου για θέματα Μεταναστών.
27. Σημείωμα για την Ένταξη των Προσφύγων στην Ευρωπαϊκή
Ένωση Εκτελεστική Επιτροπή του Προγράμματος του
Υπατου Αρμοστή του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Πόρισμα
Για την Ένταξη στη Χώρα Ασύλου, Νο. 104 (LVI) – 2005,
Προοίμιο και παράγραφος (κ), βλέπε σε
www.unhcr.org/excom. .

28. Σκλιάς Π., Χουλιάρης Α. (2002), Η διπλωματία της κοινωνίας των πολιτών, Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις και η διεθνής αναπτυξιακή συνεργασία. Αθήνα: Παπαζήση.
29. Ρουμπείδου Ε. (2000), Η δράση των ελληνικών μη κυβερνητικών οργανώσεων στην Νοτιοανατολική Ευρώπη, αδημοσίευτη διπλωματική εργασία, στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές» του τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
30. Στοφόρος Χ., Πολυκρέτη Μ. (2006), Αποτελέσματα έρευνας ποσοτικής και ποιοτικής αποτύπωσης του τομέα της κοινωνικής οικονομίας, Κοινωνία των πολιτών, τεύχος δ'. Αθήνα.
31. Τσακίρης Κ., (1999): Διαστάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα, ΕΚΚΕ. Αθήνα.
32. Χριστόδουλου Π., (2006) : Μελέτη για τη διαδικασία κράτησης και ασύλου των παρανόμως εισερχόμενων στην Ελλάδα αλλοδαπών. Συνθήκες κράτησης και υποδοχής. ΑΘΗΝΑ: Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, Υπουργείο Δημόσιας Τάξης
33. Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε για τους Πρόσφυγες (2007), «Σημείωμα για την ένταξη των Προσφύγων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.»
34. Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (1995) : Η συνεντευξη με τους αιτούντες την αναγνώριση του καθεστώτος του προσφύγα
35. Ύπατη Αρμοστεία (2009): Εγχειρίδιο για τις διαδικασίες και τα κριτήρια καθορισμού του καθεστώτος των προσφύγων
36. Ύπατη Αρμοστεία (2001), Οι πρόσφυγες του κόσμου. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
37. UNHCR (2004): «Καθορισμός του καθεστώτος του πρόσφυγα», Αθήνα

38. Robson C. (2005), Η έρευνα του πραγματικού κόσμου. Ένα μέσον για κοινωνικούς επιστήμονες και επαγγελματίες ερευνητές. Αθήνα: Gutenberg.
39. Cohen L, Manion L.,(2000): Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας, Αθήνα: Μεταίχμιο
40. UNHCR (2000), «Οι Πρόσφυγες του Κόσμου: Πενήντα χρόνια ανθρωπιστικής δράσης», Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) στις Κοινωνίες της Μάθησης: Νέοι Ρόλοι και Στρατηγικές. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
41. Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας. Τεύχος Πρώτο, αριθμός φύλλου 195. Προεδρικό Διάταγμα Υπ' Αριθμόν 114. 22 Νοεμβρίου 2010.
42. Ιώ, Δίκτυο Προώθησης της Διαπολιτισμικότητας (2007), Δημοσιογράφος και Διαπολιτισμικότητα. Equal

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Kamat S. (2004), The Privatization of the Public Interest: Theorizing NGO Discourse in Neoliberal Era, Review of International Political Economy 11 (1), pp. 155-176.
2. Punch, M, (1986), The politics and Ethics of Fieldwork Beverly Hills. Sage Publications.
3. Huderman, A. M. and Miles, M. B, Data management and analysis Denzin, N. K and Lincoln, Y.S Επιμέλεια έκδοσης Handbook of qualitative Research. Thousand Oaks : Sage Publications.
4. Achiron M., Jastram K. (2003), Προστασία των προσφύγων. Αθήνα

INTERNET

1. Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (2011)

- http://www.iobe.gr/index.asp?a_id=46 (Ανακτήθηκε στις 12 Μαΐου 2011)
2. **Δρόμοι ζωής (2011)**
<http://www.dromoi-zois.gr> (Ανακτήθηκε στις 26 Μαΐου 2011)
 3. **Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (2011)**
www.gcr.gr (Ανακτήθηκε στις 26 Μαΐου 2011)
 4. **Κάριτας Ελλάς (2011)**
www.caritas.gr (Ανακτήθηκε στις 26 Μαΐου 2011)
 5. **Praksis (2011)**
www.praksis.gr (Ανακτήθηκε στις 18 Ιουνίου 2011)
 6. **Εθελοντική εργασία Αθήνας (2011)**
<http://ethelodiki.blogspot.com/2008/05/blog-post.html> (Ανακτήθηκε στις 18 Ιουνίου 2011)
 7. **Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός (2011)**
www.redcross.gr (Ανακτήθηκε στις 18 Ιουνίου 2011)
 8. **Διεθνής Αμνηστία (2011)**
www.amnesty.org.gr (Ανακτήθηκε στις 18 Ιουνίου 2011)
 9. **Γιατροί του Κόσμου (2011)**
www.mdmgreece.gr (Ανακτήθηκε στις 18 Ιουνίου 2011)
 10. **Ύπατη Αρμοστεία (2011)**
www.unhcr.gr (Ανακτήθηκε στις 18 Ιουνίου 2011)
 11. **Οικουμενική διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου**
http://www.fa3.gr/nomothesia_2/nomoth_gen/1_dikaiomata_antropou.htm (Ανακτήθηκε στις 20 Αυγούστου 2011)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Σ 1951

**Υπογράφηκε στην Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951
Εναρξη ισχύος : 22 Απριλίου 1954 σύμφωνα με το άρθρο
43**

**Κείμενο : Ηνωμένα Έθνη, Συλλογή Συμβάσεων Νο. 2545,
Τόμος 189, Σελ.137**

[όπως κυρώθηκε με το . . 3989 της 19/26 / β ρ ι ο υ 1959
: π ε ρ ι κ υ ρ ώ σ ε ω ς τ η ς π ο λ υ μ ε ρ ο ύ ς Σ υ μ β ά σ ε ω ς
π ε ρ ι τ η ς Ν ο μ ι κ ή ς Κ α τ α σ τ ά σ ε ω ς
Π ρ ο σ φ ύ γ ω ν (' 201)]

μ δ ν ο ν : - Κυρούται και έχει πλήρη ισχύ Νόμου η εν Γενεύη συναφθείσα τη 28 Ιουλίου 1951 και υπό της Ελλάδος τη 10 Απριλίου 1952 υπογραφείσα πολυμερής Σύμβασις περί της Νομικής Καταστάσεως των Προσφύγων, ομού μετά των παραρτημάτων αυτής και των προσηρτημένων αυτή επιφυλάξεων, ως έπεται το κείμενο εν Αγγλικώ πρωτοτύπω και εν Ελληνική μεταφράσει.

Εν τη Ελλ. Β. Πρεσβεία Ρώμης τη 17 Σεπτεμβρίου 1959

Εθεωρήθη και ετέθη η μεγάλη του Κράτους σφραγίς

Εν Αθήναις τη 19η Σεπτεμβρίου 1959

Σύ μ β α σ ι ς Π ε ρ ι Κ α θ ε σ τ ώ τ ο ς

Π ρ ο σ φ ύ γ ω ν

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Τ φ η λ ά Σ υ μ β α λ λ ό μ ε ν α Μ έ ρ η ,

' ό φ ι ν ότι ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών και η Παγκόσμιος Διακήρυξις των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου εγκριθείσα υπό της Γενικής

Συνελεύσεως την 10ην Δεκεμβρίου 1948, επεβεβαίωσαν την αρχήν ότι δέον όπως οι άνθρωποι απολαύουν των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών άνευ διακρίσεως τινός. -

' ό φ ι ν ότι ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών έχει επανειλημμένως εκδηλώσει το ζωηρόν αυτού ενδιαφέρον δια τους Πρόσφυγας και προσεπάθησεν όπως τους εξασφαλίση την ευρυτέραν δυνατήν άσκησιν των θεμελιωδών τούτων δικαιωμάτων και ελευθεριών. -

' ό φ ι ν ότι είναι ευκταία τόσον η αναθεώρησις και

κωδικοποίησις των προϋπαρχουσών διεθνών συμφωνιών των αναφερομένων εις το Καθεστώς των Προσφύγων όσον και η επέκτασις της εφαρμογής αυτών και της εις τους πρόσφυγας παρεχομένης υπό τούτων προστασίας, δια μιας νέας συμφωνίας. -

' ό φ ι ν ότι η παροχή ασύλου δυνατόν να συνεπάγεται

εξαιρετικώς μεγάλην επιβάρυνσιν εις ωρισμένας χώρας και ότι η ικανοποιητική λύσις προβλήματος, ούτινος η διεθνής έκτασις και φύσις έχουν αναγνωρισθεί υπό του Ο.Η.Ε., δεν δύναται κατά συνέπειαν να επιτευχθή άνευ της διεθνούς συνεργασίας. -

Ε κ φ ρ ά ζ ο ν τ α την ευχήν όπως άπαντα τα Κράτη, αναγνωρίζοντα τον κοινωνικόν και ανθρωπιστικόν χαρακτήρα του προβλήματος των προσφύγων, πράξουν πάν ό, τι τοις είναι δυνατόν ίνα το πρόβλημα τούτο μη αποβή αιτία εντάσεων των διεθνών σχέσεων. -

Λ α μ β ά ν ο υ σ α υπό σημείωσιν ότι ο Υπατος Αρμοστής των Ηνωμένων Εθνών δια τους Πρόσφυγας καθήκον έχει να επιτηρή τα της εφαρμογής των εξασφαλιζουσών την προστασίαν των προσφύγων διεθνών συμβάσεων και αναγνωρίζοντα ότι ο αποτελεσματικός συντονισμός των δια την λύσιν του προβλήματος τούτου ληφθέντων μέτρων θέλει εξαρτηθή εκ της συνεργασίας των Κρατών μετά του Υπάτου Αρμοστού.

Συνηφώνησαν τα κάτωθι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

"Καθορισμός του όρου πρόσφυξ"

Άρθρον 1. - Α. Εν τη εννοία της παρούσης συμβάσεως ο όρος "πρόσφυξ" εφαρμόζεται επί :

1. Παντός προσώπου όπερ έχει θεωρηθή πρόσφυξ κατ' εφαρμογήν των Συμφωνιών της 12ης Μαΐου 1926 και 30ης Ιουνίου 1928, ή των Συμβάσεων της 28ης Οκτωβρίου 1933 και 10ης Φεβρουαρίου 1938, του Πρωτοκόλλου της 14ης Σεπτεμβρίου 1939 ή κατ' εφαρμογήν του Καταστατικού της Διεθνούς Οργανώσεως Προσφύγων.- Αποφάσεις περί μη αναγνωρίσεως της ιδιότητος του πρόσφυγος ληφθείσαι υπό της Διεθνούς Οργανώσεως Προσφύγων κατά την διάρκειαν της λειτουργίας αυτής δεν εμποδίζουν την αναγνώρισιν της ιδιότητος ταύτης εις πρόσωπα πληρούντα τους υπό του δευτέρου εδαφίου της παρούσης παραγράφου διαλαμβανόμενους όρους.

2. - Παντός προσώπου όπερ συνεπεία γεγονότων επελθόντων πρό της 1ης Ιανουαρίου 1951 και δεδικοιολογημένου φόβου διώξεως λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητος, κοινωνικής τάξεως ή πολιτικών πεποιθήσεων ευρίσκεται εκτός της χώρας της οποίας έχει την υπηκοότητα και δεν δύναται ή, λόγω του φόβου τούτου, δεν επιθυμεί να απολαύη της προστασίας της χώρας ταύτης, ή εάν μη έχον υπηκοότητα τινά και ευρισκόμενον συνεπεία τοιούτων γεγονότων εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους αυτού διαμονής, δεν δύναται ή, λόγω του φόβου τούτου, δεν επιθυμεί να επιστρέψη εις ταύτην. Εν ή περιπτώσει πρόσωπόν τι είναι υπήκοος πλειόνων χωρών, ο όρος "ής έχει την υπηκοότητα" αναφέρεται εις μίαν εκάστην των χωρών ών το πρόσωπον τούτο είναι υπήκοος. Δεν θεωρείται στερούμενον της υπό της χώρας ής έχει την υπηκοότητα παρεχομένης προστασίας, πρόσωπον όπερ άνευ αιτίας βασιζομένης επί δεδικοιολογημένου φόβου δεν έκαμε χρήσιν της υφ' ετέρας των χωρών ών κέκτηται την υπηκοότητα παρεχομένης προστασίας.

Β. 1. Εν τη εννοία της παρούσης Συμβάσεως, αι λέξεις "γεγονότα επελθόντα προ της 1ης Ιανουαρίου 1951" εν άρθρω 1Α σημαίνουν είτε α) "γεγονότα επελθόντα προ της 1ης Ιανουαρίου 1951 εν Ευρώπη" είτε β) "γεγονότα επελθόντα προ της 1ης Ιανουαρίου 1951 εν Ευρώπη ή αλλαχού", έκαστον δε των Συμβαλλομένων Μερών θέλει προβή, κατά την υπογραφήν, επικύρωσιν ή προσχώρησιν, εις δήλωσιν καθορίζον ποίαν εκ των ως άνω δύο εννοιών θεωρεί εφαρμοστέαν όσον αφορά τας εκ της παρούσης Συμβάσεως υποχρεώσεις αυτού.

2. Πάν Συμβαλλόμενο Κράτος αποδεχθέν την εκδοχήν (α) δύναται ανά πάσαν στιγμήν να επεκτείνη τας υποχρεώσεις αυτού αποδεχόμενον την εκδοχήν (β) δι' ανακοινώσεως απευθυνομένης εις τον Γενικόν Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

Γ. *πα ρ ο ύ σ α* *Σ ύ μ β α σ ι ς* *π α ν έ ι*
ε φ α ρ μ ο ζ ο μ έ ν η επί προσώπων

εμπίπτόντων εις τας διατάξεις της ως άνω παραγρ. Α εις τας κατωτέρω

περιπτώσεις :

1. Εάν έκαμον εκ νέου οικειοθελώς χρήσιν της προστασίας της χώρας ης έχουν την υπηκοότητα, ή

2. εάν μετά την απώλειαν της υπηκοότητος αυτών, οικειοθελώς επανέκτησαν ταύτην, ή

3. εάν απέκτησαν νέαν υπηκοότητα και απολαύουν της υπό της χώρας

της νέας αυτών υπηκοότητος παρεχομένης προστασίας, ή

4. εάν επέστρεψαν οικειοθελώς προς εγκατάστασιν εις την χώραν ή είχαν εγκαταλείψει ή εκτός των συνόρων της οποίας παρέμενον φοβούμενοι διωγμόν, ή

5. εάν δεν δύνανται πλέον να εξακολουθούν αποποιούμενα την υπό της

χώρας της υπηκοότητος αυτών παρεχομένην προστασίαν, δεδομένου ότι έχουν παύσει υφιστάμεναι αι προϋποθέσεις συνεπεία των οποίων ανεγνωρίσθησαν.- Σημειωτέον πάντως ότι αι διατάξεις του παρόντος εδαφίου δεν εφαρμόζονται εις την περίπτωσιν πρόσφυγος εμπίπτοντος εις την παράγραφον Α του άρθρου τούτου και δυναμένου να επικαλεσθή επιτακτικούς λόγους αναφερομένους εις προγενεστέρας διώξεις, ίνα αρνηθή να απολαύση της υπό της χώρας της υπηκοότητος αυτού παρεχομένης προστασίας.

6. Εάν προκειμένου περί προσώπων μη κεκτημένων υπηκοότητα τινά δύνανται ταύτα να επιστρέψουν εις την χώραν ένθα είχαν την συνήθη αυτών διαμονήν, δεδομένου ότι αι προϋποθέσεις συνεπεία των οποίων ανεγνωρίσθησαν ως Πρόσφυγες, έχουν παύσει υφιστάμεναι. Σημειωτέον πάντως ότι αι διατάξεις του παρόντος εδαφίου δεν εφαρμόζονται εις την περίπτωσιν πρόσφυγος εμπίπτοντος εις την παράγραφον Α του άρθρου τούτου και δυναμένου να επικαλεσθή επιτακτικούς λόγους αναφερομένους εις προγενεστέρας διώξεις ίνα αρνηθή να επιστρέψη εις την χώραν ένθα είχε την συνήθη αυτού διαμονήν.

Δ. Η Σύμβασις αύτη δεν εφαρμόζεται επί προσώπων άτινα απολαύουν σήμερον της προστασίας ή συνδρομής παρεχομένης ουχί υπό του Υπατου Αρμοστού των Ηνωμένων Εθνών.- Όταν η ως άνω προστασία ή συνδρομή παύση παρεχομένη δι' οιανδήποτε αιτίαν χωρίς συγχρόνως να έχη οριστικώς ρυθμισθή η τύχη των προσώπων τούτων, συμφώνως προς τας υπό της Γενικής Συνελεύσεως των Ηνωμένων Εθνών ληφθείσας σχετικές αποφάσεις, τα πρόσωπα ταύτα θα απολαύουν αυτομάτως των εκ της Συμβάσεως ταύτης απορρεόντων ευεργετημάτων.

Ε. Η Σύμβασις αύτη δεν εφαρμόζεται επί προσώπου όπερ αναγνωρίζεται υπό των αρμοδίων αρχών της χώρας ένθα έχει εγκατασταθή ως έχον τα συναφή προς την κτήσιν της υπηκοότητος της χώρας ταύτης δικαιώματα και υποχρεώσεις.

ΣΤ. Αι διατάξεις της Συμβάσεως ταύτης δεν εφαρμόζονται επί προσώπων δια τα οποία υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύη τις ότι :
α) έχουν διαπράξει εγκλήματα κατά της ειρήνης, έγκλημα πολέμου ή έγκλημα κατά της ανθρωπότητος εν τη εννοία των διεθνών

συμφωνιών αίτινες συνήφθησαν επί σκοπώ αντιμετώπισεως των αδικημάτων τούτων.- β) έχουν διαπράξει σοβαρόν αδίκημα του κοινού ποινικού δικαίου ευρισκόμενα εκτός της χώρας της εισδοχής πριν ή γίνουν ταύτα δεκτά ως πρόσφυγες υπό της χώρας ταύτης.- γ) είναι ένοχα ενεργειών αντιθέτων προς τους σκοπούς και τας αρχάς των Ηνωμένων Εθνών.

Γενικαί υποχρεώσεις

Άρθρον 2. - Πάς πρόσφυξ υπέχει έναντι της χώρας ένθα ευρίσκεται υποχρεώσεις απαιτούσας ιδίως όπως ούτος συμμορφούται προς τους νόμους και κανονισμούς της χώρας ταύτης ως και προς τα δια διατήρησιν της δημοσίας τάξεως λαμβανόμενα μέτρα.

Ισότης μεταχειρίσεως

Άρθρον 3. - Τα Συμβαλλόμενα Κράτη θα εφαρμόζουν τας διατάξεις της Συμβάσεως ταύτης επί των προσφύγων άνευ διακρίσεως ως προς την φυλήν, την θρησκείαν και την χώραν της καταγωγής αυτών.

Θρησκεία

Άρθρον 4. - Τα Συμβαλλόμενα Κράτη θα επιφυλάσσουν εις τους επί του εδάφους των ευρισκομένους πρόσφυγας μεταχειρίσιν τουλάχιστον τόσον ευνοϊκήν όσον και εις τους ιδίους υπηκόους, όσον αφορά την ελευθέραν υπ' αυτών άσκησιν της λατρείας και θρησκευτικήν κατήχησιν των τέκνων αυτών.

Δικαιώματα χορηγηθέντα υπό διατάξεων εκτός της Συμβάσεως ταύτης

Άρθρον 5. - Αι διατάξεις της παρούσης Συμβάσεως δεν θίγουν δικαιώματα και ευεργετήματα χορηγηθέντα εις τους πρόσφυγας συμφώνως προς ετέρας διατάξεις εκτός της Συμβάσεως ταύτης.

Εννοια του όρου "υπό τας ιδίας συνθήκας"

Άρθρον 6. - Εν τη εννοία της παρούσης Συμβάσεως, ο όρος "υπό τας ιδίας συνθήκας" συνεπάγεται ότι δέον όπως πληρούνται άπασαι αι προϋποθέσεις (και ιδίως αι εις την διάρκειαν και τας συνθήκας της προσκαιρου ή συνήθους διαμονής αναφερόμεναι) άς ο ενδιαφερόμενος θα ώφειλε να πληροί, εάν δεν ήτο πρόσφυξ, ίνα απολαύση του περιού ού ο λόγος δικαιώματος, πλήν των προϋποθέσεων εκείνων αίτινες ως εκ της φύσεως αυτών δεν δύνανται να πληρωθούν υπό πρόσφυγος.

Απαλλαγή από της αμοιβαιότητος

Άρθρον 7. - 1. Υπό την επιφύλαξιν πλέον ευνοϊκών διατάξεων περιεχομένων εν τη παρούση Συμβάσει έκαστον Συμβαλλόμενον Κράτος θέλει χορηγεί εις τους πρόσφυγας Καθεστώς οίον και εις τους αλλοδαπούς εν γένει.

2. Μετά τριετή διαμονήν οι εις το έδαφος των Συμβαλλομένων Κρατών ευρισκόμενοι πρόσφυγες θα απολαύουν απαλλαγής από των διατάξεων περιού νομοθετικής αμοιβαιότητος.

3. Έκαστον Συμβαλλόμενον Κράτος θέλει εξακολουθήσει χορηγούν εις τους πρόσφυγας δικαιώματα και ευεργετήματα κεκτημένα εν ελλείψει αμοιβαιότητος, κατά τον χρόνον της θέσεως εν ισχύι της παρούσης συμβάσεως υπό του ειρημένου Κράτους.

4. Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι θα εξετάσουν ευμενώς την δυνατότητα χορηγήσεως εις τους πρόσφυγας, εν ελλείψει αμοιβαιότητος, δικαιωμάτων και ευεργετημάτων επί πλέον εκείνων ως ούτοι δικαιούνται δυνάμει των ως άνω εδαφίων 2 και 3, ως και την δυνατότητα επεκτάσεως της απαλλαγής από της αμοιβαιότητος εις πρόσφυγας οίτινες δεν πληρούν τας εν τοις άνω εδαφίοις 2 και 3 διαλαμβανόμενας προϋποθέσεις.

5. Αι διατάξεις των ως άνω εδαφίων 2 και 3 εφαρμόζονται επί των δικαιωμάτων και ευεργετημάτων τόσον των προβλεπομένων υπό των άρθρων 13, 18, 19, 21 και 22 της παρούσης Συμβάσεως όσον και των μη προβλεπομένων εν αυτή.

Απαλλαγή από εκτάκτων μέτρων

Άρθρον 8. - Εκτακτα μέτρα διαλαμβανόμενα τυχόν κατά του προσώπου, της περιουσίας ή των συμφερόντων υπηκόου ωρισμένης χώρας δεν θα εφαρμόζονται υπό των Συμβαλλομένων Χωρών επί προσφύγων, οίτινες τυπικώς είναι υπήκοοι της ειρηνένης χώρας, εκ μόνου του λόγου της τοιαύτης αυτών υπηκοότητος. Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι, αίτινες, ως εκ της νομοθεσίας των, κωλύονται να εφαρμόζουν την εις το άρθρον τούτο διατυπωμένην γενικήν αρχήν, θα χορηγούν εις ειδικάς περιπτώσεις εις τοιούτους Πρόσφυγας απαλλαγάς από των ως άνω μέτρων.

Προσωρινά μέτρα

Άρθρον 9. - Ουδεμία διάταξις της παρούσης Συμβάσεως κωλύει τας Συμβαλλομένας Χώρας εν καιρώ πολέμου ή άλλως σοβαρών και εξαιρετικών περιστάσεων, να λαμβάνουν, εν σχέσει προς συγκεκριμένον πρόσωπον, προσωρινά μέτρα άτινα θεωρούν απαραίτητα δια την εθνικήν αυτών ασφάλειαν, έως ότου αι Χώραι αύται αποφανθούν ότι το περί ου ο λόγος πρόσωπον είναι πράγματι πρόσφυξ και ότι η διατήρησις των ως άνω μέτρων, ως προς το πρόσωπον αυτού, είναι απαραίτητος χάριν της εθνικής αυτών ασφάλειας.

Χρονικός Υπολογισμός συνήθους διαμονής

Άρθρον 10. - 1. Δια Πρόσφυγας, οίτινες, εκτοπισθέντες κατά την διάρκειαν του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, μετεφέρθησαν εις το έδαφος ενός των Συμβαλλομένων Κρατών και διαμένουν εν αυτώ, η αναγκαστική αύτη πρόσκαιρος διαμονή θεωρείται, από απόψεως χρονικού υπολογισμού, ως συνήθης διαμονή αυτών εις το ως άνω έδαφος.-

2. Δια Πρόσφυγας οίτινες, εκτοπισθέντες εκ του εδάφους ενός των Συμβαλλομένων Κρατών κατά την διάρκειαν του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, επέστρεψαν εις τούτο με πρόθεσιν εγκαταστάσεως, πριν ή η παρούσα Σύμβασις τεθή εν ισχύι, η χρονική διάρκεια της διαμονής αυτών πρό και μετά την αναγκαστικήν εκτόπισιν θεωρείται ως μη διακοπέισα, εις άπασας τας περιπτώσεις αίτινες προϋποθέτουν αδιάκοπον διαμονήν.

Πρόσφυγες εργάται θαλάσσης

Άρθρον 11. - Εις την περίπτωσιν Προσφύγων τακτικώς υπηρετούντων ως μέλη πληρώματος πλοίου φέροντος την σημαίαν ενός των Συμβαλλομένων Κρατών, το Κράτος τούτο θέλει ευμενώς εξετάσει την δυνατότητα χορηγήσεως αυτοίς αδείας εγκαταστάσεως

επί του εδάφους τούτου και εκδόσεως αυτοίς ταξιδιωτικών εγγράφων ή και προσωρινής αδείας παραμονής αυτών ίνα ειδικώτερον διευκολύνη την εγκατάστασιν τούτων εις ετέραν χώραν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΣΙΣ

Προσωπική κατάσταση

Άρθρον 12. - 1. Η προσωπική κατάσταση των Προσφύγων διέπεται υπό των νόμων της χώρας της κατοικίας ή ελλείπει κατοικίας, υπό των νόμων της χώρας της διαμονής αυτών.

2. Τα προς την προσωπικήν κατάστασιν του πρόσφυγος συναφή κεκτημένα δικαιώματα, ιδίως δε τα συναφή προς τον γάμον, θα είναι σεβαστά υπό παντός Συμβαλλομένου Κράτους, υπό την επιφύλαξιν της εκπληρώσεως, εν ή περιπτώσει τυγχάνει τούτο απαραίτητον των υπό της νομοθεσίας του ειρημένου Κράτους προβλεπομένων διατυπώσεων, εφ' όσον πάντως τα ως άνω δικαιώματα θα ανεγνωρίζοντο υπό της νομοθεσίας του Κράτους τούτου, εάν το περί ου ο λόγος πρόσωπον δεν είχε καταστή πρόσφυξ.

Κινητή και ακίνητη περιουσία

Άρθρον 13. - Τα Συμβαλλόμενα Κράτη θα επιφυλάσσουν εις πάντα πρόσφυγα μεταχείρισιν όσον ένεστι ευνοϊκήν, πάντως δε ουχί ολιγώτερον ευνοϊκήν της, υπό τας ίδιας συνθήκας, επιφυλασσομένης εις τους αλλοδαπούς εν γένει, όσον αφορά την κτήσιν κινητής και ακινήτου περιουσίας ως και ετέρων σχετικών δικαιωμάτων, τας μισθώσεις και ετέρας εις την κτήσιν τοιαύτης περιουσίας αναφερομένας δικαιοπραξίας.

Πνευματική ιδιοκτησία και ευρεσιτεχνία

Άρθρον 14. - Όσον αφορά την προστασίαν τόσον της ευρεσιτεχνίας, ίδια δε εφευρέσεων, σχεδίων, προτύπων, εμπορικών σημάτων, εμπορικών τίτλων, όσον και των δικαιωμάτων επί καλλιτεχνικών, φιλολογικών και επιστημονικών έργων, πάς πρόσφυξ θα απολαύη εις την χώραν ένθα έχει την συνήθη αυτού διαμονήν, της εις τους υπηκόους της χώρας ταύτης παρεχομένης προστασίας. Εις το έδαφος παντός ετέρου Συμβαλλομένου Κράτους θα απολαύη της προστασίας ήτις παρέχεται εις τους επί του εδάφους τούτου ευρισκομένους υπηκόους της χώρας ένθα ούτος έχει την συνήθη αυτού διαμονήν.

Δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι

Άρθρον 15. - Όσον αφορά τα σωματεία μη κερδοσκοπικού ή πολιτικού χαρακτήρος ως και επαγγελματικά συνδικάτα, τα Συμβαλλόμενα Κράτη θα επιφυλάσσουν εις τους νομίμως διαμένοντας επί του εδάφους αυτών Πρόσφυγας την μάλλον ευμενή μεταχείρισιν, ήτις χορηγείται υπό τας ίδιας συνθήκας εις τους υπηκόους αλλοδαπού Κράτους.

Δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου

Άρθρον 16. - 1. Πάξ πρόσφυξ επί του εδάφους των Συμβαλλομένων Κρατών θα έχη ελευθέρως δικαίωμα προσφυγής ενώπιον των δικαστικών αρχών.

2. Πάξ πρόσφυξ, εντός του εδάφους του Συμβαλλομένου Κράτους ένθα έχει την συνήθη αυτού διαμονήν, θα απολαύη της αυτής ως και ο υπήκοος του Κράτους τούτου μεταχειρίσεως, όσον αφορά το δικαίωμα της προσφυγής ενώπιον δικαστηρίων, την δικαστικήν συνδρομήν και την απαλλαγήν από εγγυοδοσίας αλλοδαπού.

3. Πάξ πρόσφυξ, εκτός του εδάφους των Συμβαλλομένων Κρατών εκτός δε του Κράτους ένθα έχει την συνήθη αυτού διαμονήν, απολαύει όσον αφορά τα υπό του εδαφίου 2 διαλαμβανόμενα ζητήματα της αυτής μεταχειρίσεως ως και ο υπήκοος της χώρας, ένθα έχει την συνήθη αυτού διαμονήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙ
ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΠ' ΑΜΟΙΒΗ
Μισθωτά Επαγγέλματα

Άρθρον 17. - Τα Συμβαλλόμενα Κράτη θα επιφυλάσσουν εις πάντα πρόσφυγα, νομίμως διαμένοντα επί του εδάφους αυτών, την ευνοϊκωτέραν, υπό τας αυτάς συνθήκας, επιφυλασσομένην εις τους υπηκόους αλλοδαπού Κράτους μεταχειρίσιν όσον αφορά την άσκησιν μισθωτής επαγγελματικής απασχολήσεως.

2. Οπωσδήποτε, τα εις τους αλλοδαπούς ή εις την εργασίαν των αλλοδαπών, χάριν της προστασίας των ημεδαπών εργαζομένων, επιβαλλόμενα περιοριστικά μέτρα δεν θα εφαρμόζονται επί Προσφύγων οίτινες είχαν ήδη, καθ' ήν στιγμήν η Σύμβασις αύτη ετέθη εν ισχύι, εξαιρεθή της εφαρμογής αυτών υπό της ενδιαφερομένης Χώρας, ή οίτινες εκπληρούν ένα εκ των κατωτέρω όρων : α) Εάν έχουν συμπληρώσει τριετή διαμονήν εντός της Χώρας.

- β) Εάν ο έτερος των συζύγων είναι πρόσωπον κεκτημένον την εθνικότητα της χώρας της διαμονής. Ουδείς πρόσφυξ δύναται να επικαλεσθή το εκ της περιπτώσεως ταύτης απορρέον ευεργέτημα, εάν έχη παύσει συμβιών μετά του ετέρου των συζύγων. - γ) Εάν έχουν έν ή πλείονα τέκνα κεκτημένα την εθνικότητα της χώρας της διαμονής.

3. Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι θα εξετάσουν ευμενώς την υιοθέτησιν μέτρων προς εξομοίωσιν των σχετικών προς την άσκησιν μισθωτών επαγγελμάτων δικαιωμάτων των προσφύγων προς τα δικαιώματα των υπηκόων αυτών και ειδικώτερον των προσφύγων οίτινες έχουν εισέλθει εις το έδαφος αυτών κατ' εφαρμογήν προγράμματος μεταναστεύσεως ή προσελκύσεως εργατικών χειρών.

Μη μισθωτά επαγγέλματα

Άρθρον 18. - Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι θα επιφυλάσσουν, εις τους νομίμως επί του εδάφους αυτών ευρισκομένους πρόσφυγας, μεταχειρίσιν όσον ένεστι ευνοϊκήν, οπωσδήποτε δε ουχί ολιγώτερον ευνοϊκήν της υπό τας αυτάς συνθήκας εις τους αλλοδαπούς εν γένει επιφυλασσομένης, όσον αφορά την άσκησιν μη μισθωτού αγροτικού, βιομηχανικού, χειροτεχνικού ή εμπορικού επαγγέλματος, ως και την σύστασιν εμπορικών και βιομηχανικών εταιρειών.

Ελεύθερα επαγγέλματα

Άρθρον 19. - 1. Πάσα Συμβαλλομένη Χώρα θα επιφυλάσσει εις τους νομίμως επί του εδάφους αυτής διαμένοντας πρόσφυγας, οίτινες κέκτηνται διπλώματα ανεγνωρισμένα υπό των αρμοδίων αρχών της ειρημένης χώρας και προτίθενται όπως ασκήσουν ελεύθερον επάγγελμα, μεταχειρίσιν όσον ένεστι ευνοϊκήν, οπωσδήποτε δε ουχί ολιγώτερον ευνοϊκήν της υπό τας ίδιας συνθήκας εις τους αλλοδαπούς εν γένει επιφυλασσομένης.

2. Αι Συμβαλλόμενοι Χώροι θα πράξουν ό,τι είναι δυνατόν, συμφώνως προς το Σύνταγμα και τους Νόμους αυτών, ίνα εξασφαλίσουν την εγκατάστασιν τοιούτων προσφύγων επί των εκτός του μητροπολιτικού εδάφους περιοχών, ών διαχειρίζονται τας διεθνείς σχέσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙV ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ Σύστημα δελτίου

Άρθρον 20. - Εν ή περιπτώσει ισχύει το σύστημα δελτίου, διέπον τον εφοδιασμόν του πληθυσμού εν τω συνόλω αυτού, και ρυθμίζον την γενικήν κατανομήν των εν ανεπαρκεία προϊόντων, οι πρόσφυγες θα τύχουν υπό των Συμβαλλομένων Χωρών της αυτής μεταχειρίσεως ως και οι υπήκοοι αυτών.

Στέγασις

Άρθρον 21. - Όσον αφορά την στέγασιν, αι Συμβαλλόμενοι Χώροι, εν ώ μέτρω το πρόβλημα τούτο διέπεται υπό νόμων ή κανονισμών ή υπόκειται εις τον έλεγχον των δημοσίων αρχών, θα επιφυλάσσουν εις τους νομίμως διαμένοντας επί του εδάφους αυτών πρόσφυγας μεταχείρισιν όσον ένεστι ευνοϊκήν, οπωσδήποτε ουχί ολιγώτερον ευνοϊκήν της υπό τας ίδιας συνθήκας εις τους αλλοδαπούς εν γένει επιφυλασσομένης.

Δημοσία Εκπαιδευσις

Άρθρον 22. - 1. Αι Συμβαλλόμενοι Χώροι θα επιφυλάσσουν εις τους πρόσφυγας οίαν και εις τους υπηκόους αυτών μεταχείρισιν όσον αφορά την στοιχειώδη εκπαιδευσιν.

2. Αι Συμβαλλόμενοι Χώροι θα επιφυλάσσουν εις τους Πρόσφυγας μεταχείρισιν όσον ένεστι ευνοϊκήν, οπωσδήποτε δε ουχί ολιγώτερον ευνοϊκήν της υπό τας ίδιας συνθήκας εις τους αλλοδαπούς εν γένει επιφυλασσομένης, όσον αφορά την λοιπήν εκπαιδευσιν και ειδικώτερον την εισδοχήν εις εκπαιδευτικά ιδρύματα, την αναγνώρισιν αλλοδαπών σχολικών πιστοποιητικών, διπλωμάτων και πανεπιστημιακών τίτλων, την καταβολήν ηλαττωμένων διδάκτρων και τελών και την χορήγησιν υποτροφιών.

Συνδρομή υπό του Δημοσίου

Άρθρον 23. - Αι Συμβαλλόμενοι Χώροι θα επιφυλάσσουν εις τους νομίμως διαμένοντας επί του εδάφους αυτών πρόσφυγας μεταχείρισιν οίαν και εις τους υπηκόους αυτών, όσον αφορά την υπό του Δημοσίου παρεχομένην πρόνοιαν και συνδρομήν.

Εργατική Νομοθεσία και Κοινωνική Ασφάλισις

Άρθρον 24. - 1. Αι Συμβαλλόμενοι Χώροι θα επιφυλάσσουν εις τους νομίμως διαμένοντας επί του εδάφους αυτών πρόσφυγας μεταχείρισιν, οίαν και εις τους υπηκόους αυτών όσον αφορά τας κάτωθι περιπτώσεις. - α) Εν ώ μέτρω τα ζητήματα ταύτα ρυθμίζονται υπό της νομοθεσίας ή εξαρτώνται εκ των διοικητικών αρχών, αμοιβαί, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειακών επιδομάτων όταν ταύτα αποτελούν μέρος της αμοιβής, διάρκεια εργασίας, υπερωρίαί, άδεια μετ' αποδοχών, περιοριστικά μέτρα εις την κατ' οίκον εργασίαν, κατώτατον όριον ηλικίας εργαζομένων, μαθητεία και επαγγελματική κατάρτισις, εργασία γυναικών και ανηλίκων και απολαυή ευεργετημάτων απορρεόντων εκ συλλογικών συμβάσεων.

- β) Η Κοινωνική ασφάλις (νομοθετικά διατάξεις αναφερόμεναι εις εργατικά ατυχήματα, επαγγελματικές ασθενείας, μητρότητα, ασθενείας εν γένει, αναπηρίαν, γήρας, θάνατον, ανεργίαν, οικογενειακά βάρη ως και πάντα κίνδυνον καλυπτόμενον, κατά την νομοθεσίαν της χώρας, υπό συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως) υπό τας εξής επιφυλάξεις :

I. Υπάρξεως ειδικών συμφωνιών προς διατήρησιν των κεκτημένων δικαιωμάτων ως και των υπό κτήσιν τοιούτων,

II. Υπάρξεως ειδικών διατάξεων θεσπιζομένων υπό της νομοθεσίας της χώρας διαμονής των αναφερομένων εις ολικάς ή μερικές παροχάς πληρωτέας αποκλειστικώς εκ δημοσίων κονδυλίων ως και εις επιδόματα χορηγούμενα εις πρόσωπα μη πληρούντα τους όρους συνεισφοράς οίτινες απαιτούνται δια παροχήν κανονικής συνταξιοδοτήσεως.

2. Το δικαίωμα αποζημιώσεως εκ θανάτου πρόσφυγος, επελθόντος εξ εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθενείας, παραμένει άθικτον έστω και αν ο δικαιούχος έχει την διαμονήν εκτός του εδάφους της Συμβαλλομένης Χώρας.

3. Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι θα εφαρμόσουν κατ' επέκτασιν και δια τους Πρόσφυγας τα ευεργετήματα τα απορρέοντα εκ των μεταξύ τούτων συναφθεισών ή συναφθησομένων συμβάσεων, αίτινες αφορούν την διατήρησιν των σχετικών προς την κοινωνικήν ασφάλισιν κεκτημένων δικαιωμάτων ή των υπό κτήσιν τοιούτων, εφ' όσον οι πρόσφυγες πληρούν άπαντας του όρους, οίτινες προβλέπονται δια τους υπηκόους των υπογραψασών τας εν λόγω συμφωνίας Χωρών.

4. Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι θα εξετάσουν ευμενώς την δυνατότητα όπως εφαρμόσουν κατ' επέκτασιν και εις τους πρόσφυγας όσον ένεστι τα ευεργετήματα τα απορρέοντα εκ παρεμφερών συμφωνιών, αίτινες ισχύουν ή πρόκειται να ισχύουν μεταξύ αυτών και χωρών μη συμβαλλομένων εις την παρούσαν σύμβασιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ V

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Συνδρομή υπό Διοικητικών Αρχών

Άρθρον 25. - 1. Οσάκις η υπό πρόσφυγος άσκησις δικαιώματος κανονικώς απαιτεί την συνδρομήν αλλοδαπών αρχών εις άς δεν δύναται ούτος να προσφύγη, αι Συμβαλλόμεναι Χώραι, εις το έδαφος των οποίων διαμένει, θα μεριμνήσουν ίνα η συνδρομή αύτη τώ παρεσχεθή είτε υπό των αρμοδίων αυτών αρχών είτε από διεθνούς τινός αρχής.

2. Αι εις το εδάφιο 1 αναφερόμεναι αρχαί θα χορηγήσουν ή θα μεριμνήσουν ίνα χορηγηθούν, υπό τον έλεγchon αυτών, εις τους πρόσφυγας έγγραφα ή πιστοποιητικά χορηγούμενα κανονικώς εις αλλοδαπούς υπό των εθνικών των αρχών ή μέσω τούτων.

3. Τα κατ' αυτόν τον τρόπον χορηγούμενα έγγραφα ή πιστοποιητικά θα υποκαθιστούν τα εις τους αλλοδαπούς υπό των εθνικών αυτών αρχών ή μέσω τούτων χορηγούμενα επίσημα έγγραφα και θα ισχύουν μέχρις αποδείξεως του εναντίου.

4. Υπό την επιφύλαξιν ειδικής μεταχειρίσεως, τυχόν επιφυλασσομένης εις απόρους, δια τας εν τω παρόντι άρθρω

μνημονευόμενας υπηρεσίας δύνανται να επιβληθούν τέλη πλήν όμως ταύτα δέον να είναι λογικά και ανάλογα προς τα εις τους ημεδαπούς επιβαλλόμενα εις παρομοίας περιπτώσεις.

5. Αι διατάξεις του παρόντος άρθρου ουδόλως θίγουν τα εν άρθροις 27

και 28 διαλαμβανόμενα.

Ελευθέρα κυκλοφορία

Άρθρον 26. - Πάσα Συμβαλλομένη Χώρα θα επιφυλάσσει εις τους νομίμως διαμένοντας επί του εδάφους αυτής πρόσφυγας, το δικαίωμα τόσον εκλογής του τόπου διαμονής αυτών όσον και ελευθέρας κυκλοφορίας, υπό την επιφύλαξιν τυχόν υπάρξεως κανόνων εφαρμοζομένων, υπό τας ίδιας συνθήκας, εις αλλοδαπούς εν γένει.

Δελτία Ταυτότητος

Άρθρον 27. - Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι θα χορηγούν δελτίον ταυτότητος εις πάντα πρόσφυγα ευρισκόμενον επί του εδάφους αυτών και μή όντα κάτοχον εν ισχύι ταξιδιωτικού εγγράφου.

Ταξιδιωτικά έγγραφα

Άρθρον 28. - 1. Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι θα χορηγούν, εις τους νομίμως διαμένοντας επί του εδάφους αυτών πρόσφυγας, ταξιδιωτικά έγγραφα δι' ών θα δικαιούνται ούτοι να ταξιδεύουν εκτός των συνόρων των Χωρών αυτών, πλήν εάν αντιτίθενται εις τούτο επιτακτικοί λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημοσίας τάξεως. Αι διατάξεις του Παραρτήματος της παρούσης Συμβάσεως εφαρμόζονται επί των εγγράφων τούτων. Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι δύνανται να χορηγούν τοιούτου είδους ταξιδιωτικά έγγραφα εις πάντα άλλον πρόσφυγα ευρισκόμενον επί του εδάφους αυτών, θα εξετάζουν δε μετά ιδιαιτέρας προσοχής τας περιπτώσεις προσφύγων ευρισκομένων επί του εδάφους αυτών και μη δυναμένων ν' αποκτήσουν ταξιδιωτικά έγγραφα της χώρας της νομίμου αυτών διαμονής.

2. Ταξιδιωτικά έγγραφα χορηγηθέντα υπό των Μερών συμφώνως προς προγενεστέρας της Συμβάσεως ταύτης διεθνείς Συμφωνίας, θα αναγνωρίζονται και θα θεωρούνται υπό των Συμβαλλομένων Χωρών ως εάν είχαν εκδοθή κατά τους όρους του παρόντος άρθρου.

Δημοσιονομικαί επιβαρύνσεις

Άρθρον 29. - 1. Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι δεν θα επιβάλλουν επί των Προσφύγων φόρους ή τέλη οιασδήποτε φύσεως, πέραν εκείνων ούς, εις παρομοίας περιπτώσεις, επιβάλλουν εις τους υπηκόους αυτών.

2. Αι διατάξεις του προηγουμένου εδαφίου δεν αντιτίθενται εις την εφαρμογήν επί των Προσφύγων των νόμων και κανονισμών σχετικών προς τα τέλη αίτινα απαιτούνται δια την εις τους αλλοδαπούς έκδοσιν διοικητικών εγγράφων, συμπεριλαμβανομένων και των δελτίων ταυτότητος.

Μεταφορά περυσιακών στοιχείων

Άρθρον 30. - 1. Πάσα Συμβαλλομένη Χώρα, συμφώνως προς τους νόμους και κανονισμούς αυτής, θα επιτρέπη εις τους πρόσφυγας να μεταφέρουν τα εις αυτήν εισαχθέντα περιουσιακά

στοιχεία εις το έδαφος ετέρας χώρας ένθα δίδεται αυτοίς άδεια επανεγκαταστάσεως.

2. Πάσα Συμβαλλομένη Χώρα θα εξετάζη ευμενώς τας υπό των προσφύγων υποβαλλομένας αιτήσεις προς λήψιν άδειας μεταφοράς απάντων των λοιπών περιουσιακών στοιχείων, άτινα είναι απαραίτητα προς επανεγκατάστασιν αυτών εις ετέραν χώραν ένθα τοίς δίδεται άδεια προς τούτο.

Πρόσφυγες παρανόμως διαμένοντες επί του εδάφους της χώρας της εισδοχής

Άρθρον 31. - Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι δεν θα επιβάλλουν ποινικάς κυρώσεις εις πρόσφυγας λόγω παρανόμου εισόδου ή διαμονής, εάν ούτοι προερχόμενοι απ' ευθείας εκ χώρας ένθα η ζωή ή η ελευθερία αυτών ηπειλείτο, εν τη εννοία του άρθρου 1, εισέρχωνται ή ευρίσκωνται ήδη επί του εδάφους αυτών άνευ άδειας, υπό την επιφύλαξιν πάντως ότι ούτοι αφ' ενός μεν θα παρουσιαστούν αμελλητί εις τας αρχάς αφ' ετέρου δε θα δώσουν επαρκείς εξηγήσεις περί της παρανόμου αυτών εισόδου ή διαμονής.

2. Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι θα εφαρμόζουν επί των κινήσεων των προσφύγων τούτων μόνον τα απαραίτητα περιοριστικά μέτρα. Τα περιοριστικά μέτρα θα εφαρμόζωνται μόνον μέχρις ότου ρυθμισθή το Καθεστώς των επί του εδάφους της χώρας της εισδοχής ευρισκομένων προσφύγων ή αποκτήσουν ούτοι άδειαν εισόδου εις ετέραν χώραν. Προς λήψιν της τοιαύτης άδειας, αι Συμβαλλόμεναι Χώραι θα παράσχουν εις τους πρόσφυγας λογικάς προθεσμίας ως και άπασας τας αναγκαίας διευκολύνσεις.

Απέλασις

Άρθρον 32. - 1. Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι δεν θα απελαύνουν πρόσφυγας νομίμως διαμένοντας επί του εδάφους αυτών, ειμή μόνον δια λόγους εθνικής ασφαλείας ή δημοσίας τάξεως.

2. Η απέλασις τοιούτου πρόσφυγος δεν θα πραγματοποιείται ειμή μόνον

κατόπιν αποφάσεως λαμβανομένης συμφώνως προς την υπό της νομοθεσίας προβλεπομένην διαδικασίαν. - Εφ' όσον επιτακτικοί λόγοι εθνικής ασφαλείας δεν αντιτίθενται εις τούτο, οι πρόσφυγες θα δικαιούνται να προσάγουν αποδείξεις περί της αθωότητος αυτών, να προσφεύγουν και να παρίστανται προς τούτο ενώπιον αρμοδίων αρχών ή ενός ή πλειόνων προσώπων ειδικώς εντεταλμένων υπό της αρμοδίας αρχής.

3. Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι θα παράσχουν εις τους ανωτέρω πρόσφυγας λογικάς προθεσμίας προς επιδίωξιν άδειας κανονικής εισόδου εις ετέραν χώραν. Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι δύνανται να εφαρμόζουν, κατά τας προθεσμίας ταύτας, μέτρα εσωτερικής τάξεως οία ήθελον κριθή αναγκαία.

Απαγόρευσις απελάσεως ή επαναπροωθήσεως

Άρθρον 33. - 1. Ουδεμία Συμβαλλομένη Χώρα θα απελαύνη ή θα επαναπροωθή, καθ' οιονδήποτε τρόπον, Πρόσφυγας, εις τα σύνορα εδαφών ένθα η ζωή ή ελευθερία αυτών απειλούνται δια λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητος, κοινωνικής τάξεως ή πολιτικών πεποιθήσεων.

2. Το εκ της παρούσης διατάξεως απορρέον ευεργέτημα δεν δύναται πάντως να επικαλήται πρόσφυξ όστις, δια σοβαράς αιτίας, θεωρείται επικίνδυνος εις την ασφάλειαν της χώρας ένθα ευρίσκεται ή όστις, έχων τελεσιδίκως καταδικασθή δι' ιδιαίτερως σοβαρόν αδίκημα, αποτελεί κίνδυνον δια την Χώραν.

Πολιτογράφησις

Άρθρον 34. - Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι θα διευκολύνουν, εν τώ μέτρω του δυνατού, την αφομοίωσιν και πολιτογράφησιν των προσφύγων. Θα προσπαθήσουν, ειδικώτερον, να επιταχύνουν την διαδικασίαν της πολιτογραφήσεως και να ελαττώσουν, εν τώ μέτρω του δυνατού, τα δημοσιονομικά βάρη της τοιαύτης διαδικασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ VI

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑΙ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Συνεργασία των Εθνικών Αρχών μετά των Ηνωμένων Εθνών

Άρθρον 35. - 1. Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι αναλαμβάνουν να συνεργάζωνται μετά του Υπάτου Αρμοστού των Ηνωμένων Εθνών δια τους πρόσφυγας, ή παντός ετέρου οργάνου των Ηνωμένων Εθνών όπερ τυχόν θα διεδέχετο τούτον εις την άσκησιν των λειτουργιών αυτού, και ειδικώτερον θα διευκολύνουν το έργον αυτού της επιτηρήσεως της εφαρμογής των διατάξεων της παρούσης Συμβάσεως.

2. Επί σκοπώ όπως δυνηθή η Υπάτη Αρμοστεία ή πάν έτερον όργανον των Ηνωμένων Εθνών όπερ θα διεδέχετο ταύτην, να υποβάλλουν εκθέσεις εις τας αρμοδίας αρχάς των Ηνωμένων Εθνών, αι Συμβαλλόμεναι Χώραι αναλαμβάνουν να παρέχουν εις ταύτα καταλλήλως τας παρ' αυτών αιτουμένας πληροφορίας και στατιστικά δεδομένα σχετικώς προς : α) το καθεστώς των προσφύγων.- β) την εφαρμογήν της συμβάσεως ταύτης. - γ) νόμους, κανονισμούς και διατάγματα άτινα ισχύουν ή πρόκειται να ισχύσουν δια τους πρόσφυγας.

Πληροφορία περί της Εθνικής Νομοθεσίας

Άρθρον 36. - Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι θα ανακοινούν εις τον Γενικόν Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών τα κείμενα νόμων και κανονισμών ούς ήθελον υιοθετήσκει προς εξασφάλισιν της εφαρμογής της παρούσης Συμβάσεως.

Σχέσις προς προγενεστέρας Συμβάσεις

Άρθρον 37. - Η παρούσα Σύμβασις αντικαθιστά, δια τα Συμβαλλόμενα Μέρη, τας Συμφωνίας της 5ης Ιουλίου 1922, 31ης Μαΐου 1924, 12ης Μαΐου 1926, 30ης Ιουνίου 1928 και 30ης Ιουλίου 1935 ως επίσης και τας Συμβάσεις της 28ης Οκτωβρίου 1933 και 10ης Φεβρουαρίου 1938, το Πρωτόκολλον της 14ης Σεπτεμβρίου 1939 και το Σύμφωνον της 15ης Οκτωβρίου 1946, χωρίς εκ τούτου να θίγωνται αι διατάξεις του εδαφίου 2 του Άρθρου 28.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ VII

ΤΕΛΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Διευθέτησις Διαφορών

Άρθρον 38. - Πάσα διαφορά μεταξύ των Συμβαλλομένων εις την παρούσαν Σύμβασιν Μερών αφορώσα την ερμηνείαν ή την εφαρμογήν της συμβάσεως θα υποβάλλεται, τη αιτήσκει οιουδήποτε

εκ των ενδιαφερομένων μερών εις το Διεθνές Δικαστήριο, εφ' όσον δεν καθίσταται δυνατόν να ρυθμισθή δι' άλλων μέσων.

Υπογραφή, Επικύρωσις και Προσχώρησις

Άρθρον 39. - 1. Η παρούσα Σύμβασις θέλει υπογραφή εν Γενεύη την 28ην Ιουλίου 1951 και θέλει εν συνεχεία κατατεθή παρά τω Γενικώ Γραμματεί των Ηνωμένων Εθνών, θα παραμείνη ανοικτή προς υπογραφήν εις το Ευρωπαϊκόν Γραφείον των Ηνωμένων Εθνών από της 28ης Ιουλίου μέχρι της 31ης Αυγούστου 1951. Θα είναι και πάλιν ανοικτή προς υπογραφήν εις την Κεντρικήν Εδραν των Ηνωμένων Εθνών από της 17ης Σεπτεμβρίου 1951 μέχρις της 31ης Δεκεμβρίου 1952.

2. Την παρούσαν σύμβασιν δύνανται να υπογράψουν πάντα τα Κράτη-

μέλη των Ηνωμένων Εθνών ως και πάν Κράτος κληθέν όπως συμμετάσχη εις την Διάσκεψιν των Πληρεξουσίων και των Απατρίδων ή πάν Κράτος όπερ ήθελε κληθή υπό της Γενικής Συνελεύσεως να υπογράψη την παρούσαν σύμβασιν. Θέλει επικυρωθή και τα όργανα επικυρώσεως θέλουν κατατεθή παρά τω Γενικώ Γραμματεί των Ηνωμένων Εθνών.

3. Εις την παρούσαν σύμβασιν δύνανται να προσχωρήσουν από της 28ης Ιουλίου 1951 αι εν τω ανωτέρω εδαφίω 2 αναφερόμεναι χώραι. Η προσχώρησις θα γίνεται δια της καταθέσεως οργάνου προσχωρήσεως παρά τω Γενικώ Γραμματεί των Ηνωμένων Εθνών.

Ρήτρα Εδαφικής Εφαρμογής

Άρθρον 40. - 1. Κατά την υπογραφήν, επικύρωσιν ή προσχώρησιν πάν Κράτος δύνανται να δηλώση ότι θέλει εφαρμόσει την παρούσαν σύμβασιν εις όλα ή μέρος των εδαφών ων διαχειρίζεται τας διεθνείς σχέσεις. Η τοιαύτη δήλωσις θα ισχύση, αφ' ής ισχύει και η σύμβασις δια το εν λόγω Κράτος.

2. Πάσα τοιαύτη επέκτασις της εφαρμογής δύνανται να γίνη και μεταγενεστέρως οποτεδήποτε δι' ανακοινώσεως προς τον Γενικόν Γραμματεα των Ηνωμένων Εθνών, θα αρχίση δε ισχύουσα είτε μετά ενενήκοντα ημέρας αφ' ής περιήλθεν εις τον Γενικόν Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών η τοιαύτη ανακοίνωσις, είτε από της ημέρας αφ' ής τίθεται εν ισχύι η σύμβασις δια το εν λόγω Κράτος, άν η ημερομηνία αύτη είναι μεταγενεστέρα.

3. Οσον αφορά τα εδάφη εφ' ών κατά την υπογραφή, επικύρωσιν ή προσχώρησιν δεν επεκτείνεται η παρούσα σύμβασις, τα ενδιαφερόμενα Κράτη θέλουν εξετάσει την δυνατότητα λήψεως των αναγκαίων μέτρων ίνα επιτευχθή η επί των εδαφών τούτων επέκτασις της συμβάσεως, υπό την επιφύλαξιν της συγκαταθέσεως των Κυβερνήσεων των εν λόγω εδαφών, όπου αύτη είναι αναγκαία δια συνταγματικούς λόγους.

Ρήτρα περί Ομοσπονδιακών Κρατών

Άρθρον 41. - Εις τας περιπτώσεις Ομοσπονδιακών ή μη ενιαίων Κρατών θα τυγχάνουν εφαρμογής αι κάτωθι διατάξεις : α) Ως προς τα άρθρα της παρούσης συμβάσεως των οποίων η εφαρμογή εμπίπτει εις την νομοθετικήν αρμοδιότητα της ομοσπονδιακής νομοθετικής εξουσίας, αι υποχρεώσεις της Ομοσπονδιακής Κυβερνήσεως θα έχουν την αυτήν έκτασιν οίαν και αι υποχρεώσεις

των μη Ομοσπονδιακών Κρατών των συμβαλλομένων δια της παρούσης.- β) Ως προς τα άρθρα της παρούσης συμβάσεως ών η εφαρμογή εμπίπτει εις την νομοθετικήν αρμοδιότητα των επί μέρους πολιτειών, επαρχιών ή καντονίων μη υποχρεωμένων εκ του Συντάγματος της Ομοσπονδίας να λάβουν νομοθετικά μέτρα, η Ομοσπονδιακή Κυβέρνησις θέλει φέρει τα εν λόγω άρθρα, το ταχύτερον, ομού μετά ευνοϊκής συστάσεως, εις γνώσιν των αρμοδίων αρχών των πολιτειών, επαρχιών ή καντονίων. - γ) Τη αιτήσκει οιοδήποτε εκ των Συμβαλλομένων Κρατών υποβαλλομένη δια του Γενικού Γραμματέως των Ηνωμένων Εθνών, πάν Συμβαλλόμενο Ομοσπονδιακόν Κράτος θα υποβάλη υπόμνημα περί της Νομοθεσίας και νομολογίας της ομοσπονδίας και των απαρτιζόντων αυτήν κρατικών μονάδων επί οιασδήποτε ειδικής διατάξεως της παρούσης συμβάσεως ίνα καταδειχθή κατά πόσον δια νομοθετικών άλλων μέτρων εφαρμόζεται η εν λόγω διάταξις.

Επιφυλάξεις

Άρθρον 42. - 1. Κατά την υπογραφήν, επικύρωσιν ή προσχώρησιν δύναται πάν Συμβαλλόμενον Κράτος να διατυπώση επιφυλάξεις επί των

άρθρων της συμβάσεως πλήν των άρθρων 1,3,4,16(1), 33 και 36 μέχρι 46 συμπεριλαμβανομένου. -

2. Επιφυλάξεις γενόμεναι συμφώνως προς το εδάφιον α' του παρόντος δύναται να αρθούσιν οποτεδήποτε δια σχετικής ανακοινώσεως του ενδιαφερομένου Κράτους προς τον Γενικόν Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

Θέσις εν ισχύι

Άρθρον 43. - 1. Η παρούσα σύμβασις θέλει τεθή εν ισχύι την εννενηκοστήν ημέραν από της επομένης της ημέρας καθ' ήν κατετέθη το έκτον όργανον επικυρώσεως ή προσχωρήσεως.

2. Δι' έκαστον Κράτος όπερ επικυροί την σύμβασιν ή προσχωρεί εις αυτήν μετά την κατάθεσιν του έκτου οργάνου επικυρώσεως ή προσχωρήσεως, η σύμβασις θα τίθεται εν ισχύι την εννενηκοστήν ημέραν από της επομένης της ημέρας καθ' ην το εν λόγω Κράτος κατέθεσε το όργανον επικυρώσεως ή προσχωρήσεως αυτού.

Καταγγελία

Άρθρον 44. - Πάν Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται οποτεδήποτε να καταγγείλη την παρούσαν σύμβασιν δι' ανακοινώσεως απευθυνομένης εις τον Γενικόν Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

2. Η τοιαύτη καταγγελία θα έχη ισχύν έν έτος αφ' ής περιήλθεν η σχετική ανακοίνωσις εις τον Γενικόν Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

3. Πάν Κράτος όπερ έχει προβή εις δήλωσιν ή ανακοίνωσιν συμφώνως προς το ως άνω άρθρον 40, δύναται οποτεδήποτε μεταγενεστέρως δι' ανακοινώσεως προς τον Γενικόν Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών να δηλώσιν ότι η σύμβασις θέλει παύσει ισχύουσα ως προς το περί ου πρόκειται έδαφος μετά έν έτος αφ' ής περιέλθει η σχετική ανακοίνωσις εις τον Γενικόν Γραμματέα.

Αναθέωρησις

Άρθρον 45.

- 1. Πάν Συμβαλλόμενον Κράτος δύναται οποτεδήποτε να καταγγείλη την παρούσαν σύμβασιν δι' ανακοινώσεως απευθυνομένης εις τον Γενικόν Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

2. Η Γενική Συνέλευσις των Ηνωμένων Εθνών θέλει προβαίνει εις συστάσεις δια τα τυχόν ληπτέα επί της παρούσης αιτήσεως μέτρα.

Ανακοινώσεις του Γενικού Γραμματέως των Ηνωμένων Εθνών Άρθρον 46. - Ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών θα ανακοινοί εις άπαντα τα Κράτη-μέλη των Ηνωμένων Εθνών ώς και τα μη μέλη τα αναφερόμενα εις το άρθρον 39. - α) τας δηλώσεις και ανακοινώσεις συμφώνως προς την παράγραφον Β του άρθρου 1.- β) τας υπογραφάς, επικυρώσεις και προσχωρήσεις συμφώνως προς το άρθρον 39.- γ) τας δηλώσεις και ανακοινώσεις συμφώνως προς το άρθρον 40.- δ) τας επιφυλάξεις και άρσεις επιφυλάξεων συμφώνως προς το άρθρον 42.- ε) την ημερομηνίαν της θέσεως εν ισχύι της παρούσης συμβάσεως συμφώνως προς το άρθρον 43. - στ) τας καταγγελίας και ανακοινώσεις συμφώνως προς το άρθρον 44.- ζ) τας αιτήσεις αναθεωρήσεως συμφώνως προς το άρθρο 45.

ΕΙΣ ΠΙΣΤΩΣΙΝ των ανωτέρω οι υπογεγραμμένοι, δεόντως εξουσιοδοτημένοι, υπέγραψαν την παρούσαν σύμβασιν εξ ονόματος των Κυβερνήσεων των. ΕΓΕΝΕΤΟ εν Γενεύη τη 28η Ιουλίου 1951 εις έν πρωτότυπον ούτινος το αγγλικόν και το γαλλικόν κείμενον είναι εξ ίσου αυθεντικά και όπερ θέλει παραμείνη εν τοις αρχείοις των Ηνωμένων Εθνών. Κεκυρωμένα αντίγραφα ταύτης θα αποσταλούν εις πάντα τα Κράτη-μέλη των Ηνωμένων Εθνών ως και εις τα Κράτη μη μέλη περί ών το άρθρον 39.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ε δ ά φ ι ο ν 1

1. Το υπό του άρθρου 28 της παρούσης Συμβάσεως προβλεπόμενον ταξιδιωτικό έγγραφον δέον να είναι σύμφωνον προς το προσηρτημένον τω παραρτήματι υπόδειγμα

2. Το ταξιδιωτικόν τούτο έγγραφον δέον να είναι συντεταγμένον εις δύο τουλάχιστον γλώσσας, εκ των οποίων η μία θα είναι η αγγλική ή η γαλλική.

Ε δ ά φ ι ο ν 2

Υπό την επιφύλαξιν των κανονισμών της χώρας, ήτις εκδίδει τα έγγραφα ταύτα, τα τέκνα δύνανται να περιλαμβάνωνται εις το ταξιδιωτικό έγγραφον του γονέως ή, εις εξαιρετικάς περιπτώσεις, ετέρου ενηλίκου πρόσφυγος.

Ε δ ά φ ι ο ν 3

Τα δια την έκδοσιν τοιούτου εγγράφου εισπραττόμενα τέλη δέον όπως μη υπερβαίνουν την δια την έκδοσιν εθνικών διαβατηρίων εφαρμοζομένην κατωτάτην διατίμησιν.

Ε δ ά φ ι ο ν 4

Υπό την επιφύλαξιν ειδικών ή εξαιρετικών περιπτώσεων, το ταξιδιωτικόν έγγραφον δέον όπως ισχύη δι' όσον ένεστι περισσοτέρας χώρας.

Ε δ ά φ ι ο ν 5

Το ταξιδιωτικόν έγγραφον θα ισχύη δι' έν ή δύο έτη κατά την βούλησιν της εκδιδούσης αρχής.

Ε δ ά φ ι ο ν 6

Η εκδώσασα το ταξιδιωτικόν έγγραφον αρχή είναι αρμοδία δια την ανανέωσιν ή παράτασιν της ισχύος τούτου, εφ' όσον χρόνον ο δικαιούχος διαμένει μονίμως εις χώραν της αρχής ταύτης χωρίς να έχη αποκτήσει νόμιμον διαμονήν εις ετέραν.

Η έκδοσις νέου εγγράφου ανάγεται, υπό τας ίδιας συνθήκας, εις την αρμοδιότητα της εκδώσασης το παλαιόν έγγραφον αρχής. Οι διπλωματικοί και προξενικοί αντιπρόσωποι, ειδικώς εξουσιοδοτημένοι προς τούτο, θα είναι αρμόδιοι να παρατείνουν επί έξ μήνας κατ' ανώτατον όριον την ισχύν των υπό των Κυβερνήσεων αυτών εκδοθέντων ταξιδιωτικών εγγράφων.

Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι θα εξετάζουν ευμενώς την δυνατότητα ανανέωσης ή παρατάσεως της ισχύος ταξιδιωτικών εγγράφων των μη νομίμως πλέον διαμενόντων εις το έδαφος αυτών Προσφύγων, εις άς περιπτώσεις ούτοι δεν δύνανται να αποκτήσουν ταξιδιωτικά έγγραφα της χώρας της νομίμου αυτών διαμονής.

Ε δ ά φ ι ο ν 7

Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι αναγνωρίζουν την ισχύν των ταξιδιωτικών εγγράφων άτινα εξεδόθησαν συμφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 28 της παρούσης Συμβάσεως.

Ε δ ά φ ι ο ν 8

Αι αρμόδιαι αρχαί της χώρας ένθα προτίθεται να μεταβή ο πρόσφυξ εάν επιθυμούν να τω επιτρέψουν την είσοδο θα θεωρούν, εφ' όσον η τοιαύτη θεώρησις είναι αναγκαία, το ταξιδιωτικό έγγραφον του οποίου ούτος είναι κάτοχος.

Ε δ ά φ ι ο ν 9

1. Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι αναλαμβάνουν να θεωρούν ταξιδιωτικά έγγραφα δια την διέλευσιν των Προσφύγων οίτινες έχουσι λάβει θεώρησιν δια την χώραν του τελικού αυτού προορισμού.

2. Τοιαύται θεωρήσεις δύνανται να μη χορηγούνται εις τας περιπτώσεις

καθ' άς δικαιολογείται η άρνησις θεωρήσεως δια τους αλλοδαπούς.

Ε δ ά φ ι ο ν 10

Τα δια τας θεωρήσεις εξόδου, εισόδου ή διελεύσεως εισπραττόμενα τέλη

δέον όπως μη υπερβαίνουν την δια την χορήγησιν θεωρήσεων επί αλλοδαπών διαβατηρίων εφαρμοζομένην κατωτάτην διατίμησιν

Ε δ ά φ ι ο ν 11

Εν η περιπτώσει πρόσφυξ τις αποκτήσει νόμιμον διαμονήν εις το έδαφος

ετέρας Συμβαλλομένης Χώρας, την υποχρέωσιν δια την έκδοσιν νέου ταξιδιωτικού εγγράφου, κατά τους όρους και προϋποθέσεις του άρθρου 28, θα έχη η αρμοδία αρχή της ως άνω χώρας εις ήν ο πρόσφυξ ούτος θα δικαιούται να υποβάλη την σχετικήν αίτησιν.

Ε δ ά φ ι ο ν 12

Η εκδίδουσα το νέον ταξιδιωτικό έγγραφον αρχή δέον όπως αφαιρέση και επιστρέψη το παλαιόν τοιούτον εις την χώραν της εκδόσεως, εφ' όσον αναγράφεται εις τούτο ότι επιβάλλεται η τοιαύτη

επιστροφή, άλλως η εκδίδουσα ως άνω αρχή θα αφαιρή και θα ακυροί τούτο.

Ε δ ά φ ι ο ν 13

1. Εκάστη των Συμβαλλομένων Χωρών υποχρεούται να επιτρέπη εις τον

κάτοχον ταξιδιωτικού εγγράφου, εκδοθέντος υπ' αυτής συμφώνως προς το άρθρον 28 της παρούσης Συμβάσεως, την επιστροφήν εις το έδαφος αυτής καθ' όλην την διάρκειαν της ισχύος του εγγράφου τούτου.

2. Υπό την επιφύλαξιν των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου, εκάστη Συμβαλλομένη Χώρα δικαιούται να απαιτή όπως ο κάτοχος του περί ου ο λόγος εγγράφου συμμορφούται προς άπασας τας διατυπώσεις τας επιβαλλομένας εις τους εξερχομένους ή εισερχομένους εις το έδαφος αυτής.

3. Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι εκδίδουσαι το ως άνω έγγραφον επιφυλάσσουν εις εαυτάς το δικαίωμα, εις περιπτώσεις εξαιρετικής ή καθ' άς η άδεια προσκαίρου διαμονής του πρόσφυγος ισχύει δια συγκεκριμένην περίοδον, να περιορίσουν, εις τρείς μήνας κατά κατώτατον όριον, την περίοδον καθ' ήν ο πρόσφυξ θα δικαιούται να επιστρέψη.

Ε δ ά φ ι ο ν 14

Υπό μόνην την επιφύλαξιν των όρων του εδαφίου 13 αι διατάξεις του παρόντος παραρτήματος κατ' ουδένα τρόπον θίγουν τους νόμους και κανονισμούς, οίτινες διέπουν, εις τα εδάφη των Συμβαλλομένων Χωρών, τους όρους εισόδου, διελεύσεως, προσκαίρου διαμονής, εγκαταστάσεως και εξόδου.

Ε δ ά φ ι ο ν 15

Ούτε η έκδοσις του ταξιδιωτικού εγγράφου, ούτε τα εν αυτώ κατεχωρημένα καθορίζουν ή θίγουν την νομικήν θέσιν του κατόχου, ειδικώτερον δε όσον αφορά τα της ιθαγενείας αυτού.

Ε δ ά φ ι ο ν 16

Η έκδοσις του εγγράφου δεν δίδει εις τον κάτοχον αυτού δικαίωμα προστασίας υπό την διπλωματικών και προξενικών αντιπροσώπων της εκδίδούσης χώρας και δεν χορηγεί εις τας αντιπροσώπους τους το δικαίωμα παροχής προστασίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Πίνακας 1: Κυριότερα Νομικά Κείμενα Σχετικά με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

1. Οικουμενική διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ (1948)
2. Σύμβαση Νο 97 & 86 της ΔΟΕ αναφορικά με την Μετανάστευση για Εργασία (1949)
3. Σύμβαση της Γενεύης για τους Πρόσφυγες (1951)
4. Σύμβαση της Νέας Υόρκης για τους Απάτριδες (1954)
5. Σύμβαση περί νομικής κατάστασης ανιθαγένειας (1961)
6. Διεθνής Σύμβαση για την Καταπολέμηση όλων των μορφών Ρατσιστικών Διακρίσεων (1965)
7. Διεθνής Σύμβαση για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτισμικά δικαιώματα (1966)
8. Διεθνής Συνθήκη για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (1966)
9. Σύμβαση Νο 143 & 151 της ΔΟΕ αναφορικά με τους Αλλοδαπούς Εργαζόμενους, (1975)
10. Διεθνής Σύμβαση για την καταπολέμηση όλων των μορφών Διάκρισης σε βάρος των Γυναικών (1979)
11. Παγκόσμια Στρατηγική για Υγεία για Όλους μέχρι το 2000 (1981)
12. Διεθνής Σύμβαση ενάντια στα Βασανιστήρια, και σε άλλες σκληρές, Απάνθρωπες και Ταπεινωτικές Συμπεριφορές ή Τιμωρίες (1984)
13. Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ατόμων που στερούνται εθνικότητας της χώρας που διαμένουν (1985)
14. Διεθνής Σύμβαση για την προστασία των παιδιών (1989)
15. Προαιρετικό πρωτόκολλο στην Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Παιδιών στην εμπορία παιδιών και την παιδική πορνεία (2000)
16. Προαιρετικό πρωτόκολλο στην Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Παιδιών στην εμπλοκή των παιδιών σε ένοπλες συμπλοκές, (2000)
17. Διεθνής Σύμβαση για την Προστασία όλων των Μεταναστών Εργαζομένων και Μελών των Οικογενειών τους (1990)
18. Σύμβαση του ΟΗΕ για την Διακίνηση του Οργανωμένου Εγκλήματος
19. Προτεινόμενες Αρχές και Οδηγίες για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και την Εμπορία Ανθρώπων-Αναφορά του Επιτρόπου του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (E/2002/68/Add.1)
20. Απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ για την προστασία των μεταναστών (2004, A/RES/59/194)
21. Απόφαση της Επιτροπής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα των Μεταναστών (2005, E/CN.4/RES/2005/47)

Πίνακας 2: Κύρωση Διεθνών Συμβάσεων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα από την Ελλάδα (πηγή: ΥΠ.ΕΞ.)

Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	Υπογραφή	Επικύρωση	Προσχώρηση
Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά δικαιώματα			16-05-1985
Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα			05-05-1997
Προαιρετικό Πρωτόκολλο στο Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα			05-05-1997
Δεύτερο Προαιρετικό Πρωτόκολλο στο Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, στοχεύοντας στην κατάργηση της θανατικής ποινής			05-05-1997
Εξάλειψη των Διακρίσεων ιδίως λόγω φυλής, θρησκείας ή πεποιθήσεων- Προστασία των εθνικών μειοτήτων			
Διεθνής Σύμβαση για την εξάλειψη κάθε μορφής φυλετικής διάκρισης	07-03-1966	18-06-1970	
Ανθρώπινα Δικαιώματα των Γυναικών			
Διεθνής Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεως κατά των γυναικών	02-03-1982	07-06-1983	
Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Διεθνή Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεως κατά των γυναικών	10-12-1999	24-01-2002	
Διεθνής Σύμβαση των ΗΕ κατά του Οργανωμένου Εγκλήματος	13-12-2000		
Πρωτόκολλο για την Πρόληψη, καταστολή και Τιμωρία της παράνομης εκμετάλλευσης και εμπορίας ανθρώπων, ειδικότερα των γυναικών και παιδιών	13-12-2000		
Πρωτόκολλο για την παράνομη διακίνηση μεταναστών διαμέσου στεριάς, θαλάσσης και αέρος το οποίο συμπλήρωσε τη διεθνή σύμβαση των Η.Ε. για την εξάλειψη του οργανωμένου εγκλήματος	Δεν υπεγράφη		
Απασχόληση και καταναγκαστική εργασία			
Διεθνής Σύμβαση για μη Καταναγκαστική ή αναγκαστική εργασία & απασχόληση		13-06-1952	
Διεθνής Σύμβαση για την ισότιμη αμοιβή		06-06-1975	
Διεθνής Σύμβαση για την Κατάργηση της καταναγκαστικής εργασίας		30-03-1962	
Διεθνής Σύμβαση για μη-διακρίσεις σε εργασία & απασχόληση		07-05-1984	
Διεθνής Σύμβαση για τις Πολιτικές Απασχόλησης		07-05-1984	
Διεθνής Σύμβαση για την Ασφάλεια και Υγιεινή στον εργασιακό χώρο	Δεν υπεγράφη		
Διεθνής Σύμβαση για την Προστασία όλων των Μεταναστών Εργαζομένων και των μελών των Οικογενειών τους	Δεν υπεγράφη		
Εκπαίδευση			
Διεθνής Σύμβαση κατά των Διακρίσεων στην Εκπαίδευση	Δεν υπεγράφη		
Πολιτικοί Πρόσφυγες και Ασυλο			
Διεθνής Σύμβαση για το Καθεστώς του πολιτικού πρόσφυγα	10-04-1952	05-04-1960	
Πρωτόκολλο για το Καθεστώς του πολιτικού πρόσφυγα			07-08-1968
Εθνικότητα και Δικαιώματα Αλλοδαπών			
Διεθνής Σύμβαση για το καθεστώς των ατόμων που στερούνται εθνικότητας			04-11-1975
Περιφερειακές Διεθνείς Συμβάσεις			
Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών	28-11-1950	28-11-1974	
Πρωτόκολλο αριθ. 1 στην ΕΣΔΑ	20-03-1952	28-11-1974	
Πρωτόκολλο αριθ. 2 στην ΕΣΔΑ	28-11-1974	08-01-1975	
Πρωτόκολλο αριθ. 3 στην ΕΣΔΑ	30-11-1965	08-01-1975	
Πρωτόκολλο αριθ. 4 στην ΕΣΔΑ	Δεν υπεγράφη		
Πρωτόκολλο αριθ. 5 στην ΕΣΔΑ	28-11-1974	08-01-1975	
Πρωτόκολλο αριθ. 6 στην ΕΣΔΑ	02-05-1983	08-09-1998	
Πρωτόκολλο αριθ. 7 στην ΕΣΔΑ –	22-11-1984	29-10-1987	
Πρωτόκολλο αριθ. 8 στην ΕΣΔΑ	19-03-1985	06-09-1989	
Πρωτόκολλο αριθ. 9 στην ΕΣΔΑ	06-11-1990		
Πρωτόκολλο αριθ. 10 στην ΕΣΔΑ	29-04-1992		
Πρωτόκολλο αριθ. 11 στην ΕΣΔΑ	11-05-1994	09-01-1997	
Πρωτόκολλο αριθ. 12 στην ΕΣΔΑ	04-11-2000		
Πρωτόκολλο αριθ. 13 στην ΕΣΔΑ	03-05-2002		

Πίνακας 3: Στατιστικά στοιχεία ασύλου στην Ελλάδα (1997 – 2008)
(πηγή : Ύπατη Αρμοστεία, Υπουργείο Εσωτερικών)

Έτος	Βαθμός διαδί/ας	Αιτήσεις/ Προσφυγές	Αναγνωρίσεις Προσφυγικού Καθεστώτος	Χορηγήσεις Ανθρωπιστικό ή Επικουρικής Προστασίας	Ανανεώσεις Ανθρ/στικού Καθεστώτος	Αρνητικές αποφάσεις/ απορριψεις	Αιτήσεις/ προσφυγές που εξετάστηκαν***	Ποσοστό αναγνώρισης Προσφυγικού ή Καθεστώτος	Ποσοστό χορηγήσεων Ανθρωπιστικό ή Επικουρικής Προστασίας	Εκκρεμείς αιτήσεις/ προσφυγές για εξέταση
1997	Α΄θμια	4,376				2,216				
	Β΄θμια		130*	94						
1998	Α΄θμια	2,953				3,748				
	Β΄θμια		156*	287						
1999	Α΄θμια	1,528				1,570				
	Β΄θμια		146*	407						
2000	Α΄θμια	3,083				1,748				
	Β΄θμια		222*	175						
2001	Α΄θμια	5,499				1,165				
	Β΄θμια		147*	148						
2002	Α΄θμια	5,664				9,342				
	Β΄θμια		36*	64						
2003	Α΄θμια	8,178				4,529				
	Β΄θμια		3*	25						
2004	Α΄θμια	4,469				3,744				
	Β΄θμια		11*	22						
2005	Α΄θμια	9,050			36	4,585				

	α									
	Β'θμια		39*	49						
2006	Α'θμια	12,267	5		65	10,414	10,419	0,05%		
	Β'θμια	5,247	59	63			2,837	2,08%	2,22%	
2007	Α'θμια	25,113	8		52	20,684	20,692	0,04%		7,150
	Β'θμια	17,072	132	23		5,544	6,448	2,05%	0,35%	19,015
2008 (έως Οκτ.)	Α'θμια	16,676	6		25	19,071	21,626	0,02%		4,177
	Β'θμια	11,144	344**	14*			3,043	11,3%	0,05%	28,815

Α'θμια: Πρωτοβάθμια διαδικασία

Β'θμια: Δευτεροβάθμια διαδικασία (σε συνέχεια προσφυγής κατά της πρωτοβάθμιας απορριπτικής απόφασης)

* Μεικτά στοιχεία (για την Α'θμια και Β'θμια διαδικασία)

** Παρόλο που το Υπουργείο Εσωτερικών έχει δώσει επισήμως στην Υ.Α. δύο ενδείξεις σχετικά με τον αριθμό των αναγνωρίσεων προσφυγικού καθεστώτος (συγκεκριμένα 87 ή 344 άτομα), η δεύτερη περιέχεται στον παρόντα πίνακα ως η πλέον αντιπροσωπευτική, καθώς επιβεβαιώνεται και από τον αριθμό των θετικών αποφάσεων που κοινοποιούνται στην Υ.Α. Ως αιτιολογία της απόκλισης μεταξύ των δύο ενδείξεων προβάλλεται από το Υπ. Εσωτερικών η καθυστέρηση στην τήρηση της βάσης δεδομένων των στατιστικών του ασύλου.

*** Η ένδειξη αυτή συμπεριλαμβάνει τις θετικές αποφάσεις, τις απορριπτικές, καθώς επίσης και αιτήσεις των οποίων η εξέταση περαιώθηκε με άλλο τρόπο.

Πίνακας 4: Χορηγήσεις ασύλου στην Ελλάδα ανα χώρα προέλευσης
(πηγή: ΕΛ.ΑΣ)

	2006	2007	2008	2009 (Έως Αυγ.)
ΑΖΕΡΜΠΑΙΤΖΑΝ	2	1		
ΑΙΘΙΟΠΙΑ	1		1	
ΑΙΓΥΠΤΟΣ			1	
ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ	10	6	6	1
ΑΚΤΗ ΕΛΕΦΑΝΤΟΣΤΟΥ				
ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ				
ΒΙΕΤΝΑΜ			3	1
ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ		4		
ΕΡΥΘΡΑΙΑ				
ΖΙΜΠΑΜΠΟΥΕ				
ΙΡΑΚ		107	339	3
ΙΡΑΝ	8	11	6	1
ΙΟΡΔΑΝΙΑ				
ΚΑΝΕΡΟΥΝ		3		1
ΚΕΝΤΡ. ΑΦΡ. ΔΗΜ				
Λ. Δ. ΚΟΓΚΟ	10			2
ΛΙΒΑΝΟΣ				3
ΛΙΒΥΗ	6			
ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ				3
ΜΠΟΥΡΟΥΝΤΙ				
ΜΥΑΝΜΑΡ	1			
ΝΙΓΗΡΙΑ	1	4		
ΟΥΚΡΑΝΙΑ				1
ΟΥΖΜΠΕΚΙΣΤΑΝ				
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	1			
ΡΟΥΑΝΤΑ	1			
ΡΩΣ. ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ	2			
ΣΟΜΑΛΙΑ	7	1	1	
ΣΟΥΔΑΝ	2	1		
ΣΡΙ – ΛΑΝΚΑ		2		1
ΣΥΡΙΑ	1		1	1
ΤΟΥΡΚΙΑ				1
ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΟΙ	11			2
ΣΥΝΟΛΟ	64	140	358	21

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 1

Οργάνωση: PRAKSIS

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Φύλο: Γυναίκα

Ειδικότητα: Κοινωνική Λειτουργός

Έτη προυπηρεσίας φορέα: 2

Σπουδές- εξειδίκευση: ΤΕΙ Κοινωνικής Εργασίας

1) ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Ποιό ακριβώς είναι το αντικείμενο της δουλειάς σας στην οργάνωση;

Θα σου πω κάποια πράγματα γενικά, εμείς είμαστε μια Μη Κυβερνητική Οργάνωση, ιδρύθηκε το 2004 και έχουμε 7 χρόνια λειτουργίας. Εδώ που έχεις έρθει είναι το Πολυιατρείο των Γιατρών Χωρίς Σύνορα άρα υπάρχει μια προυπηρεσία περίπου 18-17 ετών γιατί εμείς συνεχίζουμε τα προγράμματα των Γιατρών. Το Πολυιατρείο δέχεται όλες τις κοινωνικές ομάδες, χωρίς διάκριση. Οι περισσότεροι εξυπηρετούμενοι μας είναι ανασφάλιστα άτομα, αιτούντες άσυλο, Έλληνες και μη, πρόσφυγες και εκτός νομικού πλαισίου. Εγώ είμαι Κοινωνική Λειτουργός και τον τελευταίο 1,5 χρόνο συντονίζω την κοινωνική υπηρεσία, πέρα από τη δουλειά του Κοινωνικού Λειτουργού κάνω και το συντονισμό των περιστατικών, των συναδέλφων, των σπουδαστών.

2. Ποιες ανάγκες των προσφύγων καλύπτει η υπηρεσία σας; (ψυχολογική στήριξη, συμβουλευτική, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, οικονομική βοήθεια, βοήθεια για ανευρεση στέγης- εργασίας, παροχή υλικής στήριξης, προγράμματα επιμόρφωσης)

Οι παροχές μας κυρίως είναι: ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ψυχοκοινωνική στήριξη, νομική συμβουλευτική, εργασιακή προώθηση.

3. Ποιες ειδικότητες ερχονται σε επαφή με τους πρόσφυγες στην οργάνωση σας; (ψυχολόγος, νομικός, ψυχίατρος, εκπαιδευτικός.)

Έχουμε Κοινωνικούς Λειτουργούς, ψυχολόγους, κοινωνικούς ανθρωπολόγους και νομικό που τον συμβουλευόμαστε εμείς οι επαγγελματίες, δεν βλέπει περιστατικά.

4. Συνεργάζεστε και με άλλες κοινωνικές ομάδες ή φορείς;

Συνεργαζόμαστε καθημερινά με πάρα πολλούς φορείς κρατικούς ή μη.

5. Θεωρείται σημαντική τη πλαισίωση του πρόσφυγα από τους αρμόδιους κοινωνικούς επιστήμονες για την επίλυση των προβλημάτων τους; Εάν ναι για ποιο λόγο;

Είναι πολύ σημαντικό για τον εξυπηρετούμενο να έρθει σε επαφή με όλους τους επιστήμονες για να βοηθηθεί και εκείνος αλλά και εμείς να έχουμε όσο το δυνατόν πιο σφαιρική εικόνα για το πρόβλημα του. Επίσης είναι πολύ σημαντική η συνεργασία μεταξύ των επιστημόνων για να βοηθηθεί καλύτερα ο εξυπηρετούμενος.

6. Ποιες μεθόδους κοινωνικής εργασίας χρησιμοποιείται συχνότερα; (ΚΕΑ, ΚΕΟ ΚΕΚ, ΚΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ)

Σαν Κοινωνική Λειτουργός στο Πολυιατρείο χρησιμοποιώ πιο πολύ κοινωνική εργασία με κοινότητα γιατί κάνουμε πάρα πολλές διασυνδέσεις με άλλες υπηρεσίες, μιλάμε συνέχεια με άλλους φορείς είτε με κρατικές δομές, είτε με άλλες Μ.Κ.Ο, με νοσοκομεία, με δήμους, με εφορίες, με άλλες δημόσιες υπηρεσίες. Επειδή έχουμε και πολυ συγκεκριμένα περιστατικά κάνουμε και κοινωνική εργασία με άτομα συμβουλευτικού τύπου. Λίγο σπανιότερα κάνουμε κοινωνική εργασία με οικογένειες.

2) ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ

1. Ποια είναι τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες; (ψυχολογικά, επικοινωνία, εργασία, στέγαση, κοινωνική ένταξη, οικονομικά, εκπαίδευση)

Αρχικά έρχονται γιατί έχουν κάποιο ιατρικό πρόβλημα δηλαδή ένα 90 % έρχεται γιατί μας ξέρει ή του έχουν πει φίλοι του για μας αλλά για φτάσουν στο γιατρό επειδή περνάνε πάντα

από τη κοινωνική υπηρεσία και κάνει φάκελο και παίρνουμε κοινωνικό ιστορικό 9 στις 10 φορές προκύπτει και άλλο πρόβλημα όπως στέγαση, εργασία, νομικό πρόβλημα, ψυχολογικό, ιατρικό και το βλέπουμε ολιστικά το θέμα μετά.

2. Θεωρείται πως η ισχύουσα ελληνική νομοθεσία βοηθάει στην επίλυση των βασικών ζητημάτων των προσφύγων; Αν ναι σε ποια;

Όχι καθόλου γιατί από τη δική μου εμπειρία αυτο που γίνεται στην Ελλάδα είναι το εξής: έχουμε δεχτεί πάρα πολύ μεγάλο κύμα ανθρώπων που ζητάνε άσυλο και αυτοί οι άνθρωποι πάνε στην Αστυνομία κάνουν αίτηση για άσυλο, τους δίνουν τη ροζ κάρτα η οποία ανανεώνεται κάθε έξι μήνες. Αυτή δίνεται με το σκεπτικό ο άνθρωπος αυτός να είναι νόμιμος, να έχει ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, να μπορεί να βγάλει άδεια εργασίας. Αυτή η κάρτα δίνεται και ανανεώνεται μέχρι να βγει η απόφαση αν αυτός ο άνθρωπος θα αναγνωριστεί ως πρόσφυγας ή θα απελαθεί, αυτή η διαδικασία όμως μπορεί να πάρει και πάνω από 5 χρόνια και κάποιες φορές η κάρτα μπορεί να κρατηθεί από την Αστυνομία χωρίς λόγο. Εν τω μεταξύ η εισροή συνεχίζεται και έτσι δημιουργείται ένας φαύλος κύκλος. Αν δεν δούμε το θέμα σφαιρικά όχι μόνο εμείς αλλά όλες οι ευρωπαϊκές χώρες το πρόβλημα θα διαιωνίζεται.

3. Τι γνωρίζετε για τους ανήλικους πρόσφυγες? Υπάρχει επαρκή νομοθεσία?

Τα παιδιά που είναι ανήλικα συνήθως παραπέμπονται αμέσως όταν γίνουν αντιληπτά. Υπάρχει μεγαλύτερη μέριμνα για τα ανήλικα παιδιά, παραπέμπονται αμέσως σε ξενώνες και μέσα από την εμπειρία μου μπορώ να σου πω ότι οι επαγγελματίες κάνουν ότι καλύτερο μπορούν για να λύσουν τα προβλήματα τους. Για παράδειγμα ο ξενώνας στα Ανώγεια της Κρήτης λειτουργεί πολύ καλά. Βέβαια, υπάρχει σίγουρα και ένα μεγάλο ποσοστό παιδιών που ζούνε στο δρόμο, δεν έχουν ζητήσει ποτέ βοήθεια και είναι εκτός νομικού πλαισίου.

4. Από την εμπειρία σας, ποια βλέπετε να είναι η στάση του κοινωνικού περιγύρου απέναντι στους πρόσφυγες;

Τώρα με την οικονομική κρίση έχουν δημιουργηθεί και πολλές διαφορές κοινωνικές πλέον και εγώ βλέπω μια κοινωνική αντίδραση προς όλο αυτόν τον πληθυσμό. Αλλά δεν μπορείς να κατηγορήσεις ούτε αυτόν που φοβάται, ούτε αυτόν

που φεύγει για να σωθεί. Δεν έχει ευθύνη ούτε ο ένας ούτε ο άλλος.

5. Σύμφωνα με την εμπειρία σας οι ίδιοι οι πρόσφυγες επιθυμούν να ενταχθούν στην ελληνική κοινωνία;

Μέσα από την επαφή μου με τόσους ανθρώπους καθημερινά μπορώ να σου πω ότι το μεγαλύτερο ποσοστό δεν θέλει να δημιουργήσει πρόβλημα. Έχουν έρθει εδώ για μια καλύτερη ζωή αλλά με τη κατάσταση που επικρατεί στη χώρα με την οικονομική κρίση οι περισσότεροι δεν θέλουν να μείνουν, θέλουν να φύγουν όχι γιατί δεν τους αρέσει εδώ αλλά γιατί βλέπουν ότι τα πράγματα είναι πολύ δύσκολα. Έρχονται άνθρωποι και μου λένε «εδώ εσείς δεν έχετε δουλειά, αλλά κι εγώ με το Δουβλίνο 2 δεν μπορώ να πάω κάπου». Αν δεν αλλάξει το Δουβλίνο 2 και υποχρεώνει τους ανθρώπους να μένουν στην Ελλάδα εννοείται ότι θα έχουμε συνέχεια προβλήματα και οι άνθρωποι αυτοί θα είναι δυστυχισμένοι. Οι περισσότεροι θέλουν να φύγουν είτε γιατί έχουν κάποιο συγγενή σε άλλη χώρα, είτε γιατί έχουν ακούσει ότι σε άλλες χώρες είναι καλύτερα.

3) ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

1. Οι πρόσφυγες γνωρίζουν για τα δικαιώματα τους ή για τις υποχρεώσεις τους απέναντι στο κράτος που τους φιλοξενεί;

Οι περισσότεροι όχι. Έρχονται εδώ έχοντας ένα χαρτί που δεν ξέρουν τι είναι, τους το έχουν δώσει από την Αστυνομία, σε κάποιους έχουν εξηγήσει σε κάποιους άλλους όχι και έχουν έρθει πάρα πολλοί οι οποίοι είναι εκτός νομικού πλαισίου και νομίζουν ότι αυτό το χαρτί είναι άδεια παραμονής. Δεν γνωρίζουν φυσικά ούτε για τις υποχρεώσεις τους και υποχρέωσης μας είναι να τους ενημερώσουμε για όλα.

2. Ποιας χώρας είναι οι πρόσφυγες που εξυπηρετεί η οργάνωσή σας; (IPAN, IPAK, ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ, ΤΟΥΡΚΙΑ, ΡΩΣΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ, ΣΟΜΑΛΙΑ, ΜΑΡΟΚΟ, ΒΙΕΤΝΑΜ, ΝΙΓΗΡΙΑ...)

Το μεγαλύτερο ποσοστό είναι από Αφγανιστάν, περίπου 60-70% πολύ μεγάλο ποσοστό. Μετά είναι από Αφρικανικές χώρες, οι κυριότερες είναι: Σομαλία, Σουδάν,

Ερυθραία και άλλες πολλές αφρικανικές χώρες. Μετά είναι Ιράν, Ιράκ, Μπαγκλαντές κτλ.

3. Θεωρείται πως οι πρόσφυγες βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό; Αν ναι που οφείλεται αυτό;

Όπως προείπα έχει δημιουργηθεί μια κοινωνική αντίδραση προς όλον αυτό τον πληθυσμό και αναπόφευκτα οι πρόσφυγες έχουν βρεθεί αποκλεισμένοι στο περιθώριο.

4. Ποια η γνώμη σας για το ζήτημα της στέγασης των αιτούντων άσυλο- προσφύγων;

Είναι μια πάρα πολύ άσχημη κατάσταση καθώς οι ανάγκες όλο και αυξάνονται και τα πλαίσια είναι πάρα πολύ λίγα και οι ελλείψεις πάρα πολλές. Αυτό που λέω καθημερινά στους εξυπηρετούμενους είναι ότι δεν υπάρχει στέγαση και αντιμετωπίζω το θυμό, την αγανάκτηση και δυστυχώς δεν μπορώ να κάνω κάτι και έρχομαι και εγώ σε επαγγελματικό αδιέξοδο.

5. Ποιες θεωρείται ότι είναι οι ελλείψεις στο ζήτημα της στέγασης;

Υπάρχουν πάρα πολυ λίγα πλαίσια και κάποια έχουν κλείσει λόγω έλλειψης χρηματοδότησης, και πέρα απο αυτά που υπάρχουν για ψυχιατρικά περιστατικά και για ανήλικους, για οικογένειες και άνδρες είναι πάρα πολύ λίγα. Εμείς σαν οργάνωση έχουμε πρόγραμμα στέγασης, έχουμε 14 διαμερίσματα σε όλη την Ελλάδα τα τελευταία 5-6 χρόνια και αυτό το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο και από το Υπουργείο Υγείας. Αυτά τα διαμερίσματα είναι σε πολυκατοικίες και εμείς έχουμε τη παρακολούθηση του διαμερίσματος, πηγαίνουμε βλέπουμε το διαμέρισμα, πηγαίνει ο κοινωνικός διαμεσολαβητής καταγράφει τις ανάγκες και φροντίζουμε εμείς για τα έξοδα, για τα κοινόχρηστα και κάνουμε και συμβουλευτική.

6. Θεωρείται πως υπάρχουν προβλήματα στην επαγγελματική αποκατάσταση των προσφύγων; Αν ναι ποια είναι αυτά;

Το βασικότερο πρόβλημα είναι ότι δεν βρίσκουν εργασία και όσο πειρνάνε τα χρόνια γίνεται όλο και πιο δύσκολο. Αν κάποιος είναι νόμιμα στην Ελλάδα όχι μόνο με άδεια παραμονής αλλά και με κάρτα αιτούντος ασύλου μπορεί να βγάλει ΑΦΜ, άδεια εργασίας, μπορεί να γραφτεί στον ΟΑΕΔ.

Εμείς στην οργάνωση έχουμε ένα πρόγραμμα που είναι πυρήνας του φορέα λειτουργεί ανεξάρτητα χρηματοδότησης και προσπαθούμε να βοηθήσουμε μέσω μικρών αγγελιών, μέσω εταιριών που κάνουμε εμείς τις διασυνδέσεις, φτιάχνουμε βιογραφικά. Πριν 5-6 ήταν πολύ καλύτερα τα πράγματα και λειτουργούσε καλύτερα το πρόγραμμα, τώρα είναι πολύ δύσκολο. Οι εταιρίες μας λένε ότι δεν υπάρχουν θέσεις και η ανταπόκριση από ιδιώτες είναι πολύ μικρή. Έτσι συνήθως οι περισσότεροι καταλήγουν στη «μαύρη» εργασία χωρίς ασφάλιση και με πολύ χαμηλά μεροκάματα.

7. Στο ζήτημα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ποια θεωρείται ότι είναι τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες;

Τα πράγματα και εκεί είναι δύσκολα. Κατ'αρχάς αν ο αιτών άσυλο έχει τη ροζ κάρτα δικαιούται δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη από τα νοσοκομεία. Τώρα στη πράξη εξαρτάται από τον υπάλληλο που δουλεύει στα νοσοκομεία. Υπάρχουν κάποιοι που δεν γνωρίζουν και έρχονται εδώ πάρα πολλά περιστατικά που δικαιούνται τα φάρμακα τους, με τη συνταγή τους και μας λένε ότι «δεν μου δίνουν φάρμακα» και έχει χρειαστεί να πάρουμε εμείς τηλέφωνο και να τους ενημερώσουμε ότι αυτός ο άνθρωπος είναι νόμιμος και δικαιούται τα φάρμακα του. Όσοι δεν έχουν χαρτιά δεν δικαιούνται τίποτα, είναι 5 ευρώ η επίσκεψη στο νοσοκομείο και αν δεν έχει αυτά τα 5 ευρώ απευθύνεται στις Μ.Κ.Ο αν και εφόσον ξέρει γι' αυτές. Εδώ σε εμάς έρχονται πάρα πολλοί και ζητάνε φάρμακα γιατί εμείς εδώ σαν Πολυιατρείο έχουμε παθολόγο, οδοντίατρο και γυναικολόγο και ένα φαρμακείο που λειτουργεί με δωρεές από φαρμακεία, ιδιώτες κλπ. Πέρνανε από εδώ σίγουρα 100 άτομα την ημέρα για ερωτήσεις ή γιατί χρειάζονται γιατρό. Έχουμε πάρα πολύ κόσμο.

8. Αναφορικά με τα παραπάνω ζητήματα πόσο δύσκολη θεωρείται την ένταξη των προσφύγων;

Αν συνεχίσουν οι συνθήκες να είναι έτσι, θεωρώ πως είναι εξαιρετικά δύσκολη. Αν μιλάμε για πραγματική και σωστή ένταξη σεβόμενη και τις πολιτισμικές διαφορές και τη προσωπικότητα του κάθε πρόσφυγα είναι πάρα πολύ δύσκολη. Βέβαια υπάρχουν και άνθρωποι που έχουν προσαρμοστεί εδώ και ζούνε πολύ καλά.

4) ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ

- 1. Ποιες οι προτάσεις σας για την επίλυση των προσφυγικών ζητημάτων σε τοπικό και σε εθνικό επίπεδο.**

Η πρόταση μου είναι μία, να αλλάξει η συνθήκη του Δουβλίνο 2 και να γίνει μια ευρωπαϊκή συνεργασία ώστε να βρεθεί τρόπος να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα αποτελεσματικά και άμεσα.

- 2. Τι θα προτεινάτε να αλλάξει ή να προστεθεί στην νομοθεσία σε σχέση με τους πρόσφυγες – αιτούντες άσυλο;**

Θεωρώ πως η συνθήκη του Δουβλίνο 2 είναι μεγάλο πλήγμα για το προσφυγικό πληθυσμό και πρέπει το κράτος να δώσει μεγαλύτερο βάρος στα ήδη θεσπισμένα δικαιώματα των προσφύγων.

- 3. Ποιές ελλείψεις θεωρείται πως πρέπει να καλυφθούν άμεσα ώστε να διεξάγεται ομαλά η εισαγωγή των προσφύγων;**

Μια χώρα με κλειστά σύνορα όταν παίρνει 500 άτομα για πρόσφυγες και έχει για 500 άτομα ξενώνες και για 500 άτομα χρηματοδότηση λειτουργεί πολύ καλύτερα και αυτά τα 500 με 1000 άτομα είναι λογικό να περνάνε πολύ καλύτερα. Αυτή η χώρα λοιπόν έχει διαφυλάξει το πόσα άτομα μπορεί να δεχτεί κάτι που δεν έχει συμβεί ποτέ στη χώρα μας. Οι παροχές που έχουμε εμείς σαν χώρα είναι για πολυ συγκεκριμένο αριθμό ατόμων και τόσα άτομα πρέπει να δεχόμαστε. Δεν υπάρχει πρόληψη από το κράτος.

- 4. Πως πιστεύεται πως πρέπει να κινηθούν οι Μη Κυβερνητικές οργανώσεις ώστε να τροποποιηθεί ότι εμποδίζει την ένταξη των προσφύγων;**

Εμείς σαν Μ.Κ.Ο κάνουμε ότι μπορούμε για να βοηθήσουμε αυτούς τους ανθρώπους σε όλα τα επίπεδα και προσπαθούμε να παρέχουμε την κατάλληλη ενημέρωση και σε αυτούς αλλά και στη κοινότητα ώστε να ευαισθητοποιηθεί και να βοηθήσει σ' αυτό το πρόβλημα που διαιωνίζεται. Πρέπει όμως να ευαισθητοποιηθεί και το κράτος και να παρέχει άμεσες λύσεις.

5. Ποιες είναι οι προτάσεις σας για τη καλύτερη προστασία των ανηλίκων προσφύγων;

Σίγουρα τα παιδιά ειδικά αυτά που φτάνουν μόνα τους εδώ χρειάζονται και πρέπει να τους παρέχεται η καλύτερη δυνατή προστασία. Πρέπει η μέριμνα να είναι άμεση. Να μην υπάρχουν ανήλικα παιδιά που ζούνε στο δρόμο και κινδυνεύουν ανά πάσα στιγμή. Γι' αυτό πρέπει η πρόληψη και η μέριμνα να ξεκινήσει από τα σύνορα, από τη στιγμή που θα μπούνε στη χώρα.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 2

Οργάνωση: ΚΑΡΙΤΑΣ

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ

Φύλο: Γυναίκα

Ειδικότητα: Κοινωνική Λειτουργός

Ετη προϋπηρεσίας φορέα: 6 χρόνια

Σπουδές- εξειδίκευση: Κρατική σχολή Δημόσιας Υγείας στο κομμάτι των προσφυγων

1) ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

7. Ποιό ακριβώς είναι το αντικείμενο της δουλειάς σας στην οργάνωση;

Πριν το 90 ήταν ένας ξενώνας ο οποίος φιλοξενούσε κοπέλες των καθολικών τις οποίες δεν μπορούσαν να τους στηρίξουν. Στη σημερινή μορφή της η οργάνωση δίνει καθημερινό σισείτιο σε προσφυγες και μετανάστες, περίπου 300 άτομα τη μέρα, και παιδιά. Κάνουν μαθήματα ελληνικών και αγγλικών, δίνουμε ρούχα κάθε Δευτέρα για άντρες και κάθε Τετάρτη για γυναίκες. Η κοινωνική υπηρεσία παίρνει τις πρώτες συνεντεύξεις, προσφέρουμε συμβουλευτική και από κει και πέρα δίνουμε τρόφιμα σε οικογένειες που έχουν πρωτοέρθει στην Ελλάδα, συνεργαζόμαστε με το ΠΙΚΠΑ όπου γίνονται τα εμβόλια και τα πληρώνουμε εμείς γιατί το κράτος δεν τα πληρώνει. Μέσω των καθολικών σχολείων μαζεύουμε χρήματα για να αγοράσουμε πάνες και γάλατα για τα μωρά. Επίσης,

γίνεται και έρευνα μια φορά το χρόνο και οτιδήποτε προκύψει κυρίως σε νομικό κομμάτι γίνεται μέσω της συνεργασίας με άλλες οργανώσεις.

8. Ποιες ανάγκες των προσφύγων καλύπτει η υπηρεσία σας;
Κυρίως προσφέρουμε συμβουλευτική στήριξη και τρόφιμα και ότι ρουχισμό

9. Ποιες ειδικότητες έρχονται σε επαφή με τους πρόσφυγες στην οργάνωση σας;

Εμείς εδώ έχουμε ένα Κοινωνική Λειτουργό και πολλούς εθελοντές που βοηθάνε στο σισίτιο και σε όλα τα υπόλοιπα.

10.Συνεργάζεστε και με άλλες κοινωνικές ομάδες ή φορείς;
Απαντήθηκε στην ερώτηση (2)

11.Θεωρείται σημαντική τη πλαισίωση του πρόσφυγα από τους αρμόδιους κοινωνικούς επιστήμονες για την επίλυση των προβλημάτων τους; Εάν ναι για ποιο λόγο;

Βεβαίως είναι πολύ σημαντική η πλαισίωση το πρόσφυγα από όλους τους εξειδικευμένους επαγγελματίες γιατί τα προβλήματά του είναι πολύπλευρα.

12.Ποιες μεθόδους κοινωνικής εργασίας χρησιμοποιείται συχνότερα;

Πριν λίγο καιρό κάναμε και ομάδες γιατί τα άτομα ήταν σταθερά και ερχόντουσαν γυναίκες και μιλούσαμε κυρίως για θέματα υγιεινής. Από το 2009 και μετά τα πράγματα είναι τόσο ρευστά που είναι αδύνατο αυτό γιατί έχουν τόσο μεγάλη ανάγκη για τρόφιμα που δεν τους ενδιαφέρει τόσο το άλλο κομμάτι.

2) ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ

6. Ποια είναι τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες;

Κυρίως η έλλειψη τροφίμων ζητάνε γάλα και πάνες για τα μωρά τους και ρούχα για να ντυθούν ειδικά το Χείμωνα.

7. Θεωρείται πως η ισχύουσα ελληνική νομοθεσία βοηθάει στην επίλυση των βασικών ζητημάτων των προσφύγων;

Αν ναι σε ποια;

Νομοθεσία υπάρχει αλλά δεν εφαρμόζετε αυτό είναι το πιο σοβαρό απ' όλα.

8. Τι γνωρίζετε για τους ανήλικους πρόσφυγες? Υπάρχει επαρκή νομοθεσία;

Δεν υπάρχουν δομές για τους ανήλικους πρόσφυγες. Νόμοι υπάρχουν αλλά δεν εφαρμόζονται. Λένε ότι θα φτιάξουν κέντρα υποδοχής αλλά ακόμα τα περιμένουμε. Είναι αδιανόητο ανήλικα παιδιά να κυκλοφορούν μόνα τους στους δρόμους χωρίς τα βασικά για να ζήσουν. Πολλές φορές τα εκφοβίζουν για να μην έρχονται στις υπηρεσίες και τους στείλουν πίσω. Είναι πολύ δύσκολα τα πράγματα δυστυχώς και ενώ έχουμε φάει ποινές από την Ε.Ε ακόμα το ελληνικό κράτος θεωρεί ότι οι πρόσφυγες είναι κάτι που απλά δεν χρειάζεται να ασχοληθεί.

9. Από την εμπειρία σας, ποια βλέπετε να είναι η στάση του κοινωνικού περιγύρου απέναντι στους πρόσφυγες;

Εγώ θεωρώ κατα βάση ότι οι Έλληνες είναι φιλόξενος λαός γιατί έχει ζήσει κ αυτός την ξενιτιά και γνωρίζει ότι είναι δύσκολο. Απλά αυτή τη στιγμή έχουμε φτάσει να έχουμε πάρα πολλούς παράτυπους. Όλη η πλατεία Αττικής, Αχαρνών και Ομόνοια είναι πλέον κατοικία πολλών παράτυπων. Αυτό που λένε γκέτο ισχύει και σαφέστατα όλοι έχουν δίκιο. Σύμφωνα

δηλαδή με την έρευνα που έκανα το χειμώνα 70% και παραπάνω μένουν πάνω από 7 άτομα σε κάθε σπίτι στο κέντρο. Εννοείται πως κανένας άνθρωπος δεν θέλει να ζει υπο τέτοιες συνθήκες. Από την άλλη και οι πολίτες που βλέπουν να κατακλύζετε η περιοχή που έμεναν τόσα χρόνια από παράτυπους μετανάστες που κοιμούνται στις πλατείες δεν είναι ότι καλύτερο θα μπορούσε να συμβεί. Το θέμα είναι πως όλα αυτά συμβαίνουν εξαιτίας της έλλειψης συντονισμού του κρατικού μηχανισμού να ελέγξει την κατάσταση και τις έλλειψης ενημέρωσης και υποδομών.

10.Σύμφωνα με την εμπειρία σας οι ίδιοι οι πρόσφυγες επιθυμούν να ενταχθούν στην ελληνική κοινωνία;

Τον τελευταίο καιρό σαφέστατα και όχι. Από το 2009 και πριν ήταν τελείως διαφορετικά τα πράγματα. Έτσι όπως έχουν έρθει τα πράγματα το μόνο που ζητάνε είναι να περάσουν σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.

3) ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

9. Οι πρόσφυγες γνωρίζουν για τα δικαιώματά τους ή για τις υποχρεώσεις τους απέναντι στο κράτος που τους φιλοξενεί;

Θεωρώ σε ένα βαθμό ότι ψάχνουν κυρίως στόμα με στόμα όμως το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι ότι δεν υπάρχουν δομές προκειμένου από εκεί κ πέρα να ενημερωθούν και να παραπεμφθούν εκεί που πρέπει.

10.Ποιας χώρας είναι οι πρόσφυγες που εξυπηρετεί η οργάνωσή σας;

Λοιπόν, το μεγαλύτερο ποσοστό από Αφγανιστάν. Ιράκ, Ιράν, Σιέρα Λεόνε, Αλγερία, Σομαλία και Σρι Λάνκα.

11. Θεωρείται πως οι πρόσφυγες βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό; Αν ναι που οφείλεται αυτό;

Ναι πάρα πολύ έντονα. Ειδικά τώρα και με την κρίση όπου οι ανάγκες είναι πολυαυξανόμενες. Έχουν πρόβλημα στην ανεύρεση εργασίας και μένουν στους δρόμους ή σε σπίτια στο κέντρο όπου διαμένουν πολλά άτομα μαζί. Αυτό είναι πολύ δύσκολο να γίνει αποδεκτό από τον κοινωνικό περίγυρο. Εδώ που τα λέμε δεν είναι ανθρώπινες συνθήκες διαβίωσης αυτές. Το άσχημο είναι ότι οι πολίτες δεν γνωρίζουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν καθημερινά οι πρόσφυγες για να επιβιώσουν.

12. Ποια η γνώμη σας για το ζήτημα της στέγασης των αιτούντων άσυλο- προσφύγων;

Με το θέμα της στέγασης έχουμε πάρα πολύ μεγάλο πρόβλημα. Οι δομές είναι ελάχιστες για να αφομοιώσουν τον συνεχώς αυξανόμενο πληθυσμό των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων. Επικοινωνούμε με όποιες οργανώσεις έχουν κέντρα φιλοξενίας αλλά και αυτοί δεν έχουν πλέον καθόλου χώρους. Και υπάρχουν ολόκληρες οικογένειες με μικρά παιδιά που μένουν στο δρόμο χωρίς χρήματα λόγω όλων όσων έχουμε πεί και εμείς προσπαθούμε όσο μπορούμε που είναι αδύνατο να καλύψουμε όλες τις ανάγκες τους να τους βοηθήσουμε.

13. Θεωρείται πως υπάρχουν προβλήματα στην επαγγελματική αποκατάσταση των προσφύγων; Αν ναι ποια είναι αυτά;

Εννοείται πως χωρίς χαρτιά και χωρίς να ξέρουν τη γλώσσα για να μπορούν να επικοινωνούν δεν έχουν τη δυνατότητα να

βρούν δουλειά. Ακόμα και αν βρουν κάπου το μεροκάματο θα είναι ελάχιστο και η εκμετάλλευση μεγάλη.

14. Στο ζήτημα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ποια θεωρείται ότι είναι τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες;

Οι Αιτούντες άσυλο έχουν δωρεάν περίθαλψη στα νοσοκομεία από κει και πέρα σίγουρα είναι το κομμάτι της επικοινωνίας στα νοσοκομεία δεν υπάρχουν μεταφραστές. Μου έχει τύχει να πηγαίνω στα νοσοκομεία καθημερινά με το διερμηνέα για να βοηθήσω στην επικοινωνία με το γιατρό.

15. Αναφορικά με τα παραπάνω ζητήματα πόσο δύσκολη θεωρείται την ένταξη των προσφύγων;

Ακόμα ελπίζουμε πως κάποια στιγμή θα καταλάβει η πολιτεία πως το θέμα είναι σοβαρό και δε λύνετε με το να το προσπερνάμε αλλά αντιμετωπίζοντας το. Θεωρώ λοιπόν πως η ένταξη των προσφύγων δυστυχώς και με τα δεδομένα της σημερινής κοινωνίας είναι πάρα πολύ δύσκολη και δεν γνωρίζω πόσο άσχημα μπορούν να γίνουν ακόμα τα πράγματα. Η έλλειψη δομών και η μη τήρηση της νομοθεσίας δυσκολεύουν πολύ τα πράγματα.

4) ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ

5. Τι θα προτείνατε να αλλάξει ή να προστεθεί στην νομοθεσία σε σχέση με τους πρόσφυγες – αιτούντες άσυλο;

Αρχικά θα πρέπει να φτιάξουν επαρκή Κέντρα Υποδοχής που να απαρτίζονται από εξειδικευμένο προσωπικό. Μέσα εκεί

πρέπει να γίνεται το ξεκαθάρισμα για το ποίοι τελούν υπό καθεστός διεθνούς προστασίας. Να γίνονται άμεσα οι διαδικασίες για να αναγνωρίζεται ως πρόσφυγας και να μπορεί να επιστρέψει όποτε μπορεί στην πατρίδα του και να μην μένει εγκλωβισμένος εδώ εξαιτίας της ροζ κάρτας. Για μένα η ροζ κάρτα είναι χάσιμο χρόνου. Τώρα σ' αυτούς που βλέπουν πως δεν δικαιούνται να αναγνωριστούν ως πρόσφυγες θα πρέπει να βρεθεί μια λύση. Να ερχόμαστε σε επικοινωνία με άλλες Ευρωπαϊκές χώρες για αγορά εργασίας ή να επιστρέφει στην πατρίδα του. Αυτός που θα αναγνωριστεί να έχει όλα τα οφέλη που έχει ένας έλληνας πολίτης και να μπορεί να ζει φυσιολογικά.

6. Πως πιστεύεται πως πρέπει να κινηθούν οι Μη Κυβερνητικές οργανώσεις ώστε να τροποποιηθεί ότι εμποδίζει την ένταξη των προσφύγων;

Οι Μ.Κ.Ο. κάνουν ότι μπορούν. Συνεργάζομαστε και μεταξύ μας για την καλύτερη εξυπηρέτηση των προσφύγων και ψάχνουμε λύσεις στα προβλήματά τους. Το θέμα είναι να μπορέσει να βοηθήσει και ο κρατικός μηχανισμός στην όλη διαδικασία αναγνώρισης. Εμείς όσο υπάρχουμε και μας χρηματοδοτούν θα βοηθάμε.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

UNHCR

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΑ (Εάν χρειάζεται χρησιμοποιείστε συμπληρωματικά φύλλα)

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΑΚΕΛΛΟΥ : _____ ΠΡΩΤΟΣ

ΒΑΘΜΟΣ :

ΟΝΟΜΑ ΑΙΤΟΥΝΤΑ : _____

ΟΝΟΜΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ : _____

ΔΕΥΤΕΡΟΣ

ΒΑΘΜΟΣ :

ΔΙΕΡΜΗΝΕΑΣ : _____

ΓΛΩΣΣΑ : _____

ΤΟΠΟΣ & ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : _____

ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ :

Εάν ο αιτών δεν είναι κάτοχος εγγράφων ταυτότητας ή αν είναι κάτοχος πλαστού διαβατηρίου πρέπει

να απαντήσει τα παρακάτω ερωτήματα :

Μπορείτε να εμφανίσετε οποιοδήποτε είδος εγγράφου από το οποίο να προκύπτει η ταυτότητά σας ;

Τι είδους ταυ-

τότητα. Αν όχι για ποιόν λόγο ;

1. Προηγούμενες χώρες ασύλου

Έχετε ήδη υποβάλει αίτημα για άσυλο, για προσφυγικό καθεστώς σε κάποια άλλη χώρα ; (Ναι/Όχι)

(Αν ναι, παραθέστε λεπτομέρειες)

2. Έχετε καταγραφεί με Πρεσβεία, Προξενείο ή κάποια άλλη Αρχή της χώρας καταγωγής σας; (Ναι/Όχι)

(Αν ναι, παραθέστε λεπτομέρειες)

3. Έχετε επικοινωνήσει με Πρεσβεία ή Προξενείο άλλης χώρας ; (Ναι/Όχι) (Αν ναι,

παραθέστε λεπτο-

μέρειες)

4. Πότε αναχωρήσατε από την χώρα καταγωγής σας ;

Αναχωρήσατε με άδεια εισόδου/άδεια εξόδου ; (Ναι/Όχι) (Αν ναι) Πως χορηγήθηκε ;

Μέσα μεταφοράς

Σε ποιες πόλεις παραμείνατε και ποιες χώρες διασχίσατε ; (Για κάθε περίπτωση αναφέρατε

την διάρ-

κεια παραμονής)

5. Ημερομηνία εισόδου στην παρούσα χώρα παραμονής :
α) Ημερομηνία και σημείο εισόδου :

β) Με ποιόν τρόπο εισήλθατε στην χώρα ; (παράνομα, με άδεια εισόδου, με άδεια εργασίας ή ει-
σόδου;). Παραθέστε λεπτομέρειες

γ) Υποβάλλατε αίτηση για χορήγηση διαβατηρίου στο πρόσωπό σας από την χώρα
καταγωγής
σας ; (Ναι/Όχι) (Αν όχι) Γιατί δεν υποβάλλατε την σχετική αίτηση;

(Αν ναι) εκδόθηκε διαβατήριο ; (Ναι/Όχι)

(Αν όχι) γιατί δεν υποβάλλατε την σχετική αίτηση ;

(Αν ναι) πότε εκδόθηκε ;

Έχετε ακόμη αυτό το διαβατήριο ; (Ναι/Όχι)

Παράταση ισχύος :

Σημείωση : κρατήστε αντίγραφο του διαβατηρίου αν δεν έχει ήδη ληφθεί κατά την καταγραφή.

58

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΝΤΥΠΟΥ

6. Είναι υποχρεωτική η στρατιωτική θητεία στην χώρα καταγωγής σας ; (Ναι/Όχι)

(Εάν ναι) κληθήκατε να καταταγείτε ; (Ναι/Όχι)

(Εάν ναι) διάρκεια θητείας _____ Πού ;

Παρακαλώ αναφέρατε όλες τις μονάδες όπου υπηρετήσατε και τα καθήκοντα που σας είχαν ανατεθεί
σε
κάθε μονάδα

Βαθμός και Τύπος μονάδας : _____

Εάν κληθήκατε να παρουσιαστείτε, αλλά δεν καταταγήκατε, αναφέρατε τους λόγους :

Εάν λιποτακτήσατε παρακαλώ αναφέρατε την ημερομηνία και τους λόγους της λιποταξίας :

7. Αναφέρατε κάθε πολιτική, θρησκευτική, στρατιωτική, εθνική ή κοινωνική οργάνωση ή ομάδα στην οποία εσείς ή μέλη της οικογενείας σας συμμετέχουν ή συμμετείχαν στο παρελθόν στην χώρα καταγωγής σας :

(Εάν ναι) Παρακαλώ περιγράψτε το είδος της οργάνωσης ή της ομάδας (πχ. για τα πολιτικά κόμματα : στόχοι/στρατηγική/κατά προσέγγιση εκτίμηση του αριθμού των μελών/ υποστηρικτές/γνωστοί ηγέτες/ιστορία/περιοχές δράσης)

8. Περιγράψτε τις δραστηριότητές σας και τον τρόπο συμμετοχής σας στην παραπάνω οργάνωση αναφέροντας ημερομηνίες και τοποθεσίες :

9. Έχετε ποτέ συλληφθεί ή κρατηθεί ; (Ναι/Όχι) (Εάν συλληφθήκατε πολλές φορές, αναφέρετε τα χαρακτηριστικά κάθε σύλληψης χωριστά)

Εάν Ναι

Ημερομηνία σύλληψης :

Ημερομηνία απόλυσης :

Διάρκεια κράτησης/φυλάκισης :

Τόπος :

Ποια ήταν η κατηγορία ;

59

Έχετε έγγραφα που να αναφέρονται στην κράτηση/φυλάκιση ; Μπορείτε να τα παρουσιάσετε ;

Τόπος και συνθήκες κράτησης :

Παραπεμφθήκατε στο Δικαστήριο ; (Ναι/Όχι)

Πότε, Πού :

Όνομα του Δικαστή και του Δημόσιου Κατηγόρου :

Απόφαση :

Συνθήκες απόλυσης :

10. Ποιοι ήσαν οι λόγοι της προαναφερόμενης κράτησης/φυλάκισης ;

11. Έχει συλληφθεί άτομο του στενού συγγενικού σας περιβάλλοντος ;
(Ναι/Όχι) (Εάν ναι) Ονόματα/συγγένεια/ημερομηνία σύλληψης/διάρκεια κράτησης

Αναφέρατε τους λόγους σύλληψης των προαναφερόμενων συγγενών :

12. Ποια η μεταχείρισή σας από τις Αρχές της χώρας καταγωγής σας κατά την σύλληψη/ανάκριση ή κράτηση ;
(Ναι/Όχι) (Εάν ναι) Περιγράψτε :

Ποια η μεταχείρισή σας από τις Αρχές το υπόλοιπον διάστημα παραμονής σας στην χώρα καταγωγής σας ;

13. Τι πιστεύετε ότι θα σας συμβεί αν επιστρέψετε στην χώρα καταγωγής σας ;

60

14. Έχετε επικοινωνία ή έχετε πληροφορηθεί για τα μέλη της οικογενείας σας που παραμένουν στην χώρα καταγωγής σας ;

15. Για ποιους λόγους εγκαταλείψατε την χώρα καταγωγής σας ; *(Αναφερθείτε λεπτομερειακά)*

Κατάλογος εγγράφων που κατατέθηκαν κατά την διάρκεια της συνέντευξης

1.

2.

3.

4.

5.

Νέα έγγραφα που κατατίθενται κατά τον χρόνο της επανεξέτασης

6.

7.

8.

9.

10.

Όλα τα έγγραφα πρέπει να μεταφραστούν

Κατάλογος των σχετικών φακέλων (π.χ. μελών της οικογένειας, συγγενών, σχετικών πολιτικών προσώπων κλπ).

Αριθμός Φακέλλου Ονοματεπώνυμο

61

Απόφαση

(Χρησιμοποιήστε συμπληρωματικά φύλλα, εάν είναι αναγκαίο)

1. Κύρια στοιχεία του ισχυρισμού για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα και υπαγωγής

τους στην Σύμβαση της Γενεύης :

2. Χαρακτηριστικά των αποδεικτικών στοιχείων και των ισχυρισμών που στηρίζουν την υπόθεση :

3. Ανάλυση των θεμάτων με αναφορά στα αποδεικτικά στοιχεία που παρουσιάστηκαν και τα σχετικά

νομικά θέματα :

4. Συμπεράσματα που αναφέρονται σε όλα τα θέματα (πραγματικά περιστατικά και νομικά ζητήματα)
με λεπτομερή αιτιολογία :
5. Η πρότασή σας για την απόφαση που πρέπει να ληφθεί επί της υπόθεσης :

Νομικός Σύμβουλος

Ημερομηνία

62